

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

ΜΕΤΕΝΕΧΘΕΙΣΑ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΘΩΜΙΛΗΜΕΝΗΝ

ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΥΠΟ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ Γ'.

Τόμος δεύτερος Ν—Ω.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ «ΚΟΡΑΗ»
ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
5—ΟΔΟΣ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ—5

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
40—ΟΔΟΣ ΓΟΜΒΗΣ—40

1883

17248

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

ΡΑΨΩΔΙΑ Ν.

Ὀδυσσεύς ἀπόπλους παρὰ Φαιάκων καὶ ἄφιξις εἰς Ἰθάκην.

Οὕτως εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς, ὅλοι δὲ οἱ Φαίηκες, καταγοητευμένοι ἐκ τῆς διηγῆσεώς του ἔμενον σιωπῶντες εἰς τὰ σκοτεινὰ ἀνάκτορα. Ἀλλὰ πάλιν ὁ Ἀλκίνοος ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν καὶ τῷ εἶπεν·

«ὦ Ὀδυσσεῦ, ἀφοῦ ἦλθες εἰς τὸ χυλκώστρωτον καὶ ὑψώροφον ἀνάκτορόν μου, φρονῶ ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν πατρίδα σου, χωρὶς νὰ περιπλανηθῆς πλέον, μολονότι μέχρι τοῦδε ὑπέφερες τόσον πολλὰ δεινὰ. Εἰς ἓνα δὲ ἕκαστον ἐξ ὑμῶν οἴτινες καθήμενοι πάντοτε εἰς τὸ συμπόσιόν μου, τρώγετε καὶ πίνετε τὸν γερουσιαστικὸν μαῦρον οἶνόν μου, καὶ ἀκροάζεσθε τὸν ἀοιδόν, ἰδοὺ τί παραγγέλλω. Τὰ μὲν ἐνδύματα, καὶ ὁ μὲ πολλὴν τέχνην εἰργασμένος χρυσὸς καὶ ὅλα τὰ ἄλλα δῶρα ὅσα προσέφερον εἰς τὸν ξένον μας οἱ πρόκριτοι τῶν Φαιάκων, εὐρίσκονται ἐγκαλεισμένα εἰς τὸ καλῶς κατεργασμένον κιβώτιον· ἀλλ' ἔλθετε ἄς τῷ δώσωμεν ἕκαστος ἀνὰ ἓνα μέγαυ τρίποδα μετὰ τοῦ λέβητός του· κατόπιν δὲ ἡμεῖς συγκαλοῦντες τὸν λαὸν εἰς συνέλευσιν λαμβάνομεν τὸ ἀντίτιμόν των· διότι εἶναι βραῦν εἰς νὰ κάμῃ τοιοῦτον δῶρον ἄνευ ἀποζημιώσεως.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Ἀλκίνοος, εἰς δὲ τοὺς συνδικαιτυμόνας του ἤρσαν οἱ λόγοι οὔτοι, καὶ ἀνεχώρησαν ἕκαστος εἰς τὴν οἰκίαν του, διὰ νὰ κοιμηθῶσιν· ὅταν δὲ ἐφάνη ἡ θυγάτηρ τῆς Αὐγῆς ροδοδάκτυλος Ἥως, ἔσπευσαν ὅλοι εἰς τὸ πλοῖον, φέροντες τὸν ἐξοπλίζοντα τοὺς ἀνδρας χυλκόν. Καὶ τὰ μὲν δῶρα ταῦτα μόνος του εἰσελθὼν ὁ θεῖος Ἀλκίνοος εἰς τὸ πλοῖον τὰ ἐτοποθέτησεν ἀσφαλῶς ὑπὸ τὰς ἑδρας τῶν κωπηλατῶν διὰ νὰ μὴ ἐμποδιζόνται οἱ ναῦται ὅτε ἤθελον κινεῖ ζωηρῶς τὰ κωπία.

Οἱ δὲ πρόκριτοι τῶν Φαίακων ἐπῆγαν εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἀλκίνοου καὶ παρεσκευάζον τὸ συμπόσιον.

Εἰς τιμὴν δὲ αὐτῶν ἐθυσίασε βοῦν ὁ θεῖος Ἀλκίνοος εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου, τὸν μυζρονέρελον Δία, τὸν κύριον τῶν ἀπάντων. Ἀφοῦ δὲ ἔκασκιν τοὺς μηρούς ἤρχισαν μετὰ χαρᾶς εὐωγούμενοι, ἐνῶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ὁ θεῖος ἀοιδὸς Δημόδοκος, ὁ ἀγαπητὸς τοῦ λαοῦ, ἔτερπε τοὺς δικτυμόνας διὰ τῶν ἄσμάτων του. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς συχνάκις ἔστρεψε τὰ βλέμματά του πρὸς τὸν ἀπαστρέπτοντα ἥλιον, ἐπιθυμῶν ἀνυπομόνωσ νὰ τὸν ἴδῃ δύοντα· ἐπειδὴ τὸν εἶχεν ἤδη κατακυριεύσει ἢ ἐπιθυμία τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἀποχωρήσεως. Καθὼς δὲ ὁ γεωργὸς, ἐπιθυμῶν τὴν ἐσπερινὴν ἀνάπυσιν ἀφοῦ ἐπὶ ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν οἱ δύο ἐρυθροὶ βόες του ἔσυρον τὸ στερεὸν ἄροτρον, χαίρει βλέπων τὴν ἡμέραν κλίνουσαν πρὸς τὴν δύσιν καὶ μὲ καταπεπονημένα ἐκ τοῦ καμάτου γόνατα ἐπιστρέφει εἰς τὴν καλύβην του· οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς μεγάλως ἐχάρη ἰδὼν δύοντα τὸν ἥλιον. Εὐθύς δὲ ὠμίλησε πρὸς τοὺς φιλοκώπους Φαίακας καὶ κατ' ἐξοχὴν πρὸς τὸν Ἀλκίνοον ἀποτεινόμενος, εἶπε τὰ ἑξῆς.

«Βασιλεῦ Ἀλκίνοε, ἐξάκουστε εἰς ὅλον τὸν κόσμον, κάμετε τελευταίην σπονδὴν καὶ ἀποστείλατέ με χαιρόντα· σᾶς ἀφῆνω τὴν ὑγίειαν· διότι εἶναι ἔτοιμα ἤδη ὅσα ἐπεθύμει ἡ ἀγαπητὴ μου καρδία, καλὴ συνοδεία καὶ πολυτιμὰ δῶρα, τὰ ὅποια εἶθε οἱ ἐπουράνιοι θεοὶ μὲ ἀξιώσωσι νὰ τὰ χαιῶ. Εἶθε κατὰ τὴν ἐπιτροπὴν μου νὰ εὔρω εἰς τὸν οἶκόν μου τὴν ἄμωμον σύζυγόν μου καὶ ὅλους τοὺς φιλότατους μου σώους καὶ ὑγίεις. Ὑμεῖς δὲ οὔτινες μένετε ἐδῶ εἶθε νὰ ἦσθε ἢ χαρὰ καὶ ἢ εὐφροσύνη τῶν νομίμων γυναικῶν σας καὶ τῶν τέκνων σας, εἶθε οἱ θεοὶ νὰ σᾶς δώσωσι πᾶσιν εὐδαιμονίαν καὶ νὰ διαφυλάττωσι τὸν λαὸν τοῦτον ἀπὸ πᾶν κακόν!»

Οὕτως εἶπεν ὁ Ὀδυσσεὺς, οἱ δὲ Φαίακες ὄμοι ἐπευφρήθησαν καὶ ἐνέκρινον νὰ προπεμφθῇ ὁ ξένος των, ἀφοῦ τοσοῦτον εὐγενῶς ὠμίλησε. Τότε λοιπὸν ὁ Ἀλκίνοος εἶπε πρὸς τὸν κήρυκα·

«Πογτόνοε, κέρρασον οἶνον εἰς τὸν κρατῆρα καὶ διάνειμον

εἰς ὄλους τοὺς ἐν τῷ ἀνακτόρῳ παρόντας, ἵνα εὐχρηθῶμεν πρῶτον εἰς τὸν πατέρα Δία, καὶ προπέμψωμεν τὸν ξένον μας εἰς τὴν πατρίδα του.»

Οὕτως εἶπεν, ὃ δὲ Ποντόνοος ἐκέρνα τὸν εὐφρόσυνον οἶνον καὶ προσέφερεν αὐτὸν εἰς ὄλους κατὰ σειράν· αὐτοὶ δὲ ἀπὸ τὰς ἐδρας τῶν ἑκαμον σπονδᾶς εἰς τοὺς μάκαρας θεοὺς, τοὺς κατῴκουντας τὸν ἀπέραντον οὐρανόν. Ὁ δὲ θεὸς Ὀδυσσεὺς ἐσηκώθη ἄρθιος καὶ ἐνεχειρίσεν εἰς τὴν Ἀρήτην τὸ διπλοῦν ποτήριον, καὶ προσφωνήσας αὐτὴν τῇ ἀπηύθυνε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«Εἶθε, ὃ βασίλισσα, νὰ ἀπολαύης χαρὰν ἀναλλοίωτον μέχρι τῶν ἡμερῶν καθ' ἃς θὰ σὲ καταλάβωσι τὸ γῆρας καὶ ὁ θάνατος τὰ ὁποῖα οἱ θνητοὶ δὲν δύνανται νὰ ἀποφυγῶσιν. Ἐγὼ τώρα ἀναχωρῶ διὰ τὴν πατρίδα μου· σὺ δὲ εὐφραίνου εἰς τὸν οἶκον τοῦτον μὲ τὰ τέκνα σου, μὲ τοὺς ὑπηκόους σου καὶ μὲ τὸν Ἀλκινόον σου τὸν βασιλέα.»

Οὕτως εἰπὼν ὑπερέβη τὸ κατώφλιον ὁ θεὸς Ὀδυσσεὺς· κηρυξ δὲ, πεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ γενναίου Ἀλκινόου, προηγεῖτο καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸ τεχνὸν πλοῖον καὶ τὸν αἰγιαλὸν τῆς θάλασσης· ἄρ' ἐτέρου δὲ ἡ Ἀρήτη διέταξε νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν αἱ ὑπηρετρικαὶ τῆς κρατοῦσαι ἢ μὲν καλοπλυμένον ἱμάτιον καὶ χιτῶνα, ἢ δὲ τὸ καλῶς κεκλεισμένον κιβώτιον, ἢ δὲ φαγητὰ καὶ κοκκινωπὸν οἶνον.

Ὅταν δὲ ἔφθασαν εἰς τὸ πλοῖον καὶ εἰς τὴν θάλασσαν, τότε οἱ ἐκλεκτοὶ ναῦται ἔλαβον τὰ πράγματα ταῦτα μετὰ τῶν ζωοτροφιῶν καὶ τοῦ οἴνου, τὰ ἐτοποθέτησαν καὶ ἔστρωσαν εἰς τὴν πρύμνην ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ καλῶς δεδουλευμένου πλοίου, τάπητα καὶ λινοῦν σκέπασμα διὰ νὰ κοιμηθῇ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀνενόχλητος. Τέλος εἰσῆλθεν οὗτος καὶ κατεκλίθη σιωπῶν, οἱ δὲ ναῦται ἐκάθίζον κατὰ τάξιν εἰς τὰς κοπηλατικὰς ἐδρας τῶν, καὶ ἔλυσαν ἀπὸ τὴν διατρυπημένην πέτραν τὸ εἰς τὴν ξηρὰν στηρίζον τὸ πλοῖον σχοινίον. Τότε αὐτοὶ κλίνοντες πρὸς τὰ ὀπίσω ἀνέρριπτον τὴν θάλασσαν μὲ τὰ κωπία τῶν· καὶ ἐπὶ τῶν βλεφάρων τοῦ Ὀδυσσεὺς ἐπεχύθη ἀναπαυτικὸς βῆθος καὶ ἀτάραχος ὕπνος, ὁμοιάζων πολὺ μὲ τὸν

θάνατον. Καθώς δὲ εἰς τὴν παιδιάδα τέσσαρες ἄρρενες ἵπποι ἐ-
 ζευγμένοι εἰς τὸ αὐτὸ ἄρμα καὶ παροτρυνόμενοι ὅλοι ὁμοῦ ὑπὸ
 τῶν πληγῶν τῆς μάστιγος πηδῶσιν ὑψηλὰ καὶ διατρέχουσιν
 ὀρμητικῶς τὸν δρόμον των, οὕτω καὶ τοῦ πλοίου ἢ μὲν πρῶ-
 μνη ἀνεσηκόνετο, ὀπισθεν δὲ αὐτοῦ τὰ πολυτάραχχα σκοτεινὰ
 τῆς θαλάσσης κύματα ἠγείροντο μετὰ μανίας. Αὐτὸ δὲ ἔτρε-
 χεν ἀδικλόπως ἀσφαλέστατα· οὔτε ὁ ἰεράξ ὁ κυκλοειδῶς πε-
 τῶν, τὸ ταχύτατον τῶν πτηνῶν, θὰ ἠδύνατο νὰ τὸ φθάσῃ, τό-
 σον τὸ πλοῖον τρέχον ἐλαφρὰ διέσχίζε τὰ κύματα τῆς θαλάσ-
 σης φέρον ἄνδρα ἔχοντα ὁμοίως σκέψεις μὲ τοὺς θεούς· ὅστις
 πρὶν μὲν ὑπέστη ἀπείρους ταλαιπωρίας καὶ βασάνους εἰς τὴν
 ψυχὴν του, διαπεράσας καὶ πολέμους καὶ πικρὰν θάλασσαν, τὴν
 στιγμήν δὲ ἐκείνην ἐκοιμήθη ἀταράχως λησιμονήσας ὅσα καὶ
 ἂν εἶχε πάθει.

Ὅτε ὑψώθη ὁ φωτεινότατος ἀστὴρ ὅστις πρὸ πάντων ἀναγ-
 γέλλει τὰς λάμψεις τῆς θυγατρὸς τῆς Αὐγῆς Ἡὸς τότε ἀκρι-
 βῶς ἐφθασε τὸ ποντοπόρον πλοῖον εἰς τὴν νῆσον.

Εἰς μέρος τι τῆς Ἰθάκης ὑπάρχει λιμὴν τις καλούμενος
 τοῦ Φόρκυος, τοῦ θαλασσοῦ γέροντος, ἐν αὐτῷ δὲ δύο ἐξέ-
 χουσαι ἀκταὶ βραχύδεις κλίνουσαι πρὸς τὸν λιμένα ὑπερασπί-
 ζουσιν αὐτὸν ἀπὸ τῆς μανίας τῶν μεγάλων κυμάτων καὶ τῶν
 ἠχηρῶν ἀνέμων, τὰ δὲ εὐκατάστρωτα πλοῖα ἀροῦ ἄπαξ φθά-
 σωσιν ἐντὸς τοῦ λιμένος δύκνται νὰ σταθμεύωσιν ἐκεῖ χωρὶς
 νὰ δεθῶσι διὰ σχοινίων. Εἰς τὴν ἄκρην τοῦ λιμένος ὑψοῦται
 στενόφυλλος ἐλαίη, πλησίον δὲ αὐτῆς κεῖται θελατικὸν σπή-
 λαιον σκοτεινότατον, ἀφιερωμένον εἰς τὰς Νύμφας αἵτινες ὀνο-
 μάζονται Ναϊάδες (Νεραιίδαις). Εἰς τὸ ἄσυλον ἐκεῖνο, δροσι-
 ζόμενον ὑπὸ ναιμάτων πηγῆς ἀστεϊρευτοῦ, ὑπάρχουσι κρατῆρες
 καὶ στάμναι λίθινοι· αἱ μέλισσαι ἀποθέτουσιν ἐκεῖ τὸ μέλι των
 καὶ ἐπὶ μεγάλων λίθινων ὑφαντηρίων αἱ Νύμφαι ὑφάνουσιν
 ὑράσματα θαλασσοπόρφυρα διεγείροντα τὸν θαυμασμόν τοῦ
 θεατοῦ. Τὸ σπήλαιον ἔχει δύο εἰσοδούς· ἢ μὲν πρὸς Βαρρῶν
 κειμένη πετρῆται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἢ δὲ πρὸς Νότον ἀνή-
 κει μᾶλλον εἰς τοὺς θεούς, καὶ οὔτε εἰσέρχονται δι' αὐτῆς ἄν-
 ὄρωποι, ἀλλ' εἶναι ἢ εἰσοδος τῶν αἰωνίων θεῶν.

Ἐκεῖ οἱ Φαίακες καῦται εἰσέπλευσαν, γνωρίζοντες ἐκ τοῦ προτέρου τὸν λιμένα, τὸ δὲ πλοῖον ἔπειτα ἐπροχώρησε ριφθέν εἰς τὴν ξηρὰν κατὰ τὸ ἥμισυ, ὠθούμενον ὑπὸ τῶν χειρῶν τοιούτων κωπηλατῶν. Αὐτοὶ δὲ ἐκθάντες ἐκ τοῦ στερεῶς νυπηγουμένου πλοίου εἰς τὴν ξηρὰν πρῶτον ἐξήγαγον τὸν Ὀδυσσεὺς ἐκ τοῦ κοίλου πλοίου σηκώσαντες αὐτὸν ὀμοῦ μὲ τὰ λιναῖα σκεπάσματά του καὶ μὲ τὸ λαμπρὸν στρώμα του, τὸν κατέθεσαν δὲ ἐπὶ τῆς ἄμμου βυθισμένον εἰσέτι εἰς τὸν ὕπνον, ἐξέβαλλον δὲ ἔπειτα καὶ τὰ κειμήλια τὰ ὅποια τῷ ἐδώρησαν, ἐπανερχομένῳ εἰς τὴν πατρίδα του, οἱ ἔνδοξοι Φαίακες ἐμπνευσθέντες ὑπὸ τῆς μεγαλοψύχου Ἀθηνᾶς· καὶ ταῦτα μὲν λοιπὸν ἐπέσωρευσαν παράμερα τῆς ὁδοῦ εἰς τὴν ῥίζαν τῆς ἐλιάς ἵνα μὴ τυχὸν διαβάτης τις τὰ ἀφαίρεση πρὶν ἐξυπνήσῃ ὁ Ὀδυσσεύς· αὐτοὶ δὲ πάλιν ἐπέστρεφον εἰς τὴν πατρίδα των. Ἄλλ' ἐν τούτοις ὁ Ποσειδῶν δὲν ἐλητημόνησε τὰς ἀπειλάς του, τὰς ὅποιας πρότερον ἄπαξ ἠπέλιθε τὸν ἰσόθεον Ὀδυσσεὺς καὶ ἠέληθε νὰ ἐρευνήσῃ τὴν θέλησιν τοῦ Διός· εἰπὼν·

«Ζεῦ πάτερ, οὐδεμίαν λοιπὸν ἐγὼ θὰ ἔχω εἰς τὸ ἐξῆς τιμὴν μεταξὺ τῶν αἰωνίων θεῶν, ἀφοῦ οἱ ἐκ τοῦ αἵματός μου καταγόμενοι θνητοὶ Φαίακες μὲ περιφρονοῦσι. Διότι ἐπίστευσαν ὅτι θὰ ὑπέβαλλον ἀκόμη τὸν Ὀδυσσεὺς εἰς πολλὰς δοκιμασίας πρὶν τὸν ἀφήσω νὰ ἐπανίδῃ τὸν οἶκόν του, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ καταστρέψω ὅπως διόλου τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφὴν του, εἰς τὴν ὁποίαν σὺ ὁ ἴδιος ὑπεσχέθης καὶ συγκατένευσας· οἱ Φαίακες ὅμως κοιμώμενοι ἀνακλυτικὰ ἐπὶ εὐκινήτου πλοίου τὸν μετέφερον διὰ τοῦ πελάγους καὶ τὸν ἀπεβίβασαν εἰς τὴν Ἰθάκην, ἀφοῦ προηγουμένως τοῦ ἔδωκαν ἀναρίθμητα δῶρα, σωρὸν χαλκοῦ καὶ χρυσοῦ καὶ ἄφθονα ὑφαντὰ ἐνδύματα, τόσα ὅσα οὐδέποτε θὰ ἠδύνατο νὰ φέρῃ ἐκ τῆς Τροίης ὁ Ὀδυσσεύς ἐὰν λαμβάνων τὸ μεριδίόν του ἐκ τῶν λαφύρων ἐπέστρεφε σῶος καὶ ἀβλαβής.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντήσας ὁ νεφεληγερέτης Ζεὺς, εἶπε·

«Περίεργον! ὅποιον λόγον, μεγαλοδύναμε Ποσειδόν, εἶπες; οἱ θεοὶ οὐδὲπως σὲ περιφρονοῦσι· θὰ ἦτο δὲ ἐπικίνδυνον νὰ ῥίπτῃ τις εἰς ἀτιμίαν τὸν ἀξιοσεβαστότατον καὶ ἄριστον τῶν

θεῶν. Ἐάν τις δὲ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, παραφερόμενος ἐκ τῆς ἀνδρείας του καὶ τῆς ἰσχύος του, δὲν σὲ τιμᾷ, εἰς σὲ ἐναπόκειται νὰ τὸν τιμωρήσῃς ἀκολούθως. Πρᾶξον λοιπὸν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου καὶ εὐχαρίστησον τὴν καρδίαν σου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ἔπειτα ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν·

«Θὰ τὸ ἐπραγματοποιοῦν καὶ ἐγὼ, μαυρονόφελε Ζεῦ, ὅπως λέγεις· ἀλλὰ φοβοῦμαι καὶ ἀποφεύγω πάντοτε τὴν ὀργὴν σου. Τώρα λοιπὸν θέλω τὸ ὠραῖον πλοῖον τῶν Φαίακων, ἐπιστρέφον ἐκ τοῦ ταξιδίου, νὰ καταστραφῇ εἰς τὸ σκοτεινὸν πέλαγος· διὰ νὰ ἀπέχῃσι πλέον καὶ νὰ παύσῃσι διασώζοντες ἀνθρώπους· ἔπειτα δὲ θὰ κατακαλύψω τὴν πόλιν των διὰ μεγάλου ὄρους.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν ὁ νεφεληγερέτης Ζεὺς, εἶπεν·

«Ἀγαπητέ μου ἀδελφε, τοῦτο τὸ ὅποιον θὰ σοὶ εἶπω μοὶ φαίνεται προτιμότερον, καθ' ἣν στιγμὴν δηλαδὴ οἱ κάτοικοι ἐκ τῆς πόλεως διακρίνωσι τὸ πλοῖον ἐπιστρέφον, μετὰβαλον αὐτὸ εἰς βράχον ἐντελῶς ἀπαράλληκτον μὲ ταχὺ πλοῖον, διὰ νὰ ἀπορῶσιν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι· ἔπειτα κατακαλύψον τὴν πόλιν αὐτῶν δι' ὑπερμεγέθους ὄρους.»

Ἄρα δὲ ἤκουσε ταῦτα ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν ὄρησεν ἀμέσως πρὸς τὴν Σχερίαν, ὅπου κατοικοῦσιν οἱ Φαίακες καὶ ἐστάθη ἐκεῖ· τὸ δὲ ποντοπόρον ἐκεῖνο πλοῖον ὀρητικῶς προσπλέον ἔφθασε πολὺ πλησίον. Τότε ὁ Ποσειδῶν τὸ ἐπλησίασε καὶ κτυπήσας αὐτὸ μὲ τὴν χειρὰ του τὸ ἐκάθισε κάτω καὶ τὸ μετεμόρφωσεν εἰς λίθον· ἀμέσως δὲ ἀνεχώρησε μακρὰν.

Οἱ δὲ μὲ μακρὰς κώπας ἐλαύνοντες περίφημοι θαλασσινοὶ Φαίακες, συνωμίλουν πρὸς ἀλλήλους μὲ ταχεῖς λόγους· καὶ βλέποντες ὁ εἷς τὸν ἄλλον ἔλεγον·

«Ἦχ δυστυχία μας! ποῖος ἄρα ἐσταμάτησε τὸ ταχυκίνητον πλοῖόν μας εἰς τὸ μέσον τῆς θαλάσσης, ἐνῶ ὀρητικῶς προσέτπλεε πρὸς τὴν πόλιν, καὶ ἤδη ἦτο τόσον πλησίον ὥστε ἐβλέπομεν αὐτὸ ὀλόκληρον;»

Οὕτως ἔλεγον μεταξὺ των διότι ποσῶς δὲν ὑπώπτευον τί συνέβη. Πρὸς αὐτούς δὲ τότε ὁ Ἀλκίνοος ἐδημηγόρησε καὶ εἶπεν·

«ὦ θεοί! ἰδοὺ λοιπὸν ἐπαληθεύουσιν αἱ παλαιαὶ προρρήσεις τοῦ πατρὸς μου ὅστις ἔλεγεν ὅτι ὁ Ποσειδῶν εἶναι ὠργισμένος καθ' ἡμῶν διότι μεταφέρομεν ἀσφαλῶς ὅποιον τύχη εἰς τὴν πατρίδα του. Ἔλεγε δὲ ὅτι ἡμέραν τινὰ ἐν ἐκ τῶν καλλιτέρων πλοίων τῶν Φαιάκων, ἐπιστρέφον ἐκ τοῦ ταξιδίου του, θὰ κατεσυντρίβητο εἰς τὸ σκοτεινὸν πέλαγος καὶ ὅτι μέγιστον ὄρος θέλει κατακαλύψει τὴν πόλιν μας· οὕτως ἔλεγεν ὁ γέρον πατήρ μου, ἰδοὺ δὲ τώρα ὅπου πραγματοποιούνται ὅλα ἐκεῖνα. Ἄλλ' ἐμπρὸς ὑπακούσατε ὅλοι εἰς ὅ,τι θὰ εἴπω. Εἰς τὸ ἐξῆς μὲν ἄς παύσωμεν ξεπροβοδοῦντες τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὰς πατρίδας των, οἷοσδήποτε καὶ ἂν ἦτο ἐκεῖνος ὅστις ἤθελεν ἔλθει εἰς τὴν πόλιν μας· εἰς τιμὴν δὲ τοῦ Ποσειδῶνος θὰ θυσιάσωμεν δώδεκα ἐκλεκτοὺς ταύρους, ἴσως μὲς εὐσπλαγχνισθῆ καὶ δὲν κατακαλύψῃ τὴν πόλιν μας μὲ ὑπερμέγεθες ὄρος.»

Οὕτως εἶπεν· οἱ δὲ Φαίακες ἐφοβήθησαν καὶ ἐτοίμασαν τοὺς ταύρους. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν οἱ μὲν πρόκριτοι καὶ ἡγεμόνες τῶν Φαιάκων παριστάμενοι εἰς τὸν βωμὸν ἀπεύθυνον τὰς προσευχάς των εἰς τὸν θεὸν Ποσειδῶνα· ὁ δὲ θεὸς Ὀδυσσεὺς κοιμώμενος ἐπὶ τῆς γῆς τῆς πατρίδος του ἐξύπνησε· καὶ δὲν τὴν ἀνεγνώρισε καθ' ὅσον ἀπεδήμει πρὸ τσοσούτων ἐτῶν καὶ καὶ διότι ἡ θεὰ Παλλὰς Ἀθηνᾶ, ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς εἶχε χύσει πέριξ αὐτοῦ ὀμίχλην διὰ τὰ μὲνη καὶ αὐτὸς ἀγνώριστος μέχρις οὗ τὸν πληροφορήσει τὰ καθέκαστα. Δὲν ἤθελε δὲ νὰ μάθωσι τὴν ἐπινόδον του ἢ σύζυγός του καὶ οἱ ἀγαπητοὶ συμπολιταὶ του, πρὶν οἱ μνηστῆρες πληρώσωσιν ὅλας των τὰς ἀνοσίους πράξεις. Διὰ τοῦτο λοιπὸν τὰ πάντα ἐφαίνοντο εἰς τὸν ἀνακτα Ὀδυσσεᾶ ὑπὸ ἀλλοίαν μορφήν καὶ αἱ συνεχεῖς ὁδοί, καὶ οἱ πανταχοῦ ἐπιτήδευοι εἰς προσόρμισιν λιμένες καὶ αἱ ἀπόκημοι βράχοι, καὶ τὰ ἀνθηρότατα δένδρα. Ἀναπηδήσας δὲ ἐστάθη ὀρθὸς καὶ ἔρριψε τὰ βλέμματα πρὸς τὴν πατρίαν του γῆν· ἔπειτα ἀνεστέναξε καὶ ἐκτύπα τοὺς μηρούς μὲ τὰς χεῖράς του· καὶ θρηνηλογῶν εἶπε τὰ ἐξῆς·

«ὦχ δυστυχία μου! εἰς τίνων πάλιν ἀνθρώπων γῆν ἔφθασα; Εἶναι ἄρα γε καὶ οὗτοι ὑβρισταὶ τινες καὶ ἄγριοι καὶ ἄδικοι

ἢ εἶναι φιλόξῃνοι καὶ φοβοῦνται τοὺς θεοὺς; Ποῦ νὰ φέρω τοὺς πολλοὺς τούτους θησαυροὺς; ποῦ δὲ καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ρίπτομαι; Ἐῴθε οἱ θησαυροὶ οὗτοι νὰ ἔμενον ἐκεῖ πλησίον τῶν Φαιάκων· ἐγὼ δὲ νὰ κατέφευγον πρὸς τινὰ ἄλλον ἐκ τῶν πανισχύρων βασιλέων ὅστις θὰ μὲ ἐφιλοξένηι καὶ θὰ ἐξησφαλίξῃ τὴν ἐπιστροφὴν μου. Τώρα δὲ δὲν γνωρίζω ποῦ νὰ ἐναποθέσω τοὺς θησαυροὺς τούτους, ἐδῶ ὅμως δὲν θὰ τοὺς ἐγκαταλείψω διὰ νὰ μὴ μοῦ τοὺς ἀρπάσωσιν ἄλλοι. Ὡ θεοὶ! δὲν ἦσαν λοιπὸν καθ' ὅλα συνετοὶ καὶ δίκαιοι οἱ ἀρχηγοὶ καὶ πρόκριτοι τῶν Φαιάκων οἵτινες μὲ ἔφερον μακρὰν ἐπὶ ἀγνώστου χώρας. Καὶ ὅμως μοὶ ὑπεσῆθησαν νὰ μὲ φέρωσιν εἰς τὴν μακρόθεν τοῖς πᾶσιν ὀρατὴν Ἰθάκην, ἀλλὰ δὲν ἐξεπλήρωσαν τὴν ὑπόσχεσίν των. Αὐτοὺς δὲ ἄς τιμωρήσῃ ὁ Ζεὺς, ὁ προστάτης τῶν ἱεστῶν ὅστις ἐφορεύει ἐπὶ τῶν θνητῶν καὶ τιμωρεῖ τοὺς λησμονοῦντας τὰς ὑποσχέσεις των. Ἄλλ' ἄς ἀπκριθμῆσω τοὺς θησαυροὺς, καὶ ἄς ἴδω, μήπως φεύγοντες μοῦ ἐκράτησαν κανένα ἐπὶ τοῦ κοίλου πλοίου.»

Οὕτως εἰπὼν ὁ Ὀδυσσεὺς ἠρίθμει τοὺς ὀρειοτάτους τρίποδας καὶ τοὺς λέβητας καὶ τὸν χρυσὸν καὶ τὰ πολυτελεῶς ὑφασμένα ἐνδύματα· καὶ ἐξ ὅλων οὐδὲν ἔλειπεν· αὐτὸς ὅμως ἐζήτηται θρηνολογῶν τὴν γῆν τῆς πατρίδος του, καὶ ἔρπων ἐπὶ τῆς παραλίης τῆς πολυταράχου θαλάσσης ἀνεστέναζεν ἐκ βάθους καρδίας. Τότε ὑπῆγε πλησίον του ἡ Ἀθηνᾶ, λαβοῦσα τὴν μαρφήν νεανίου, ποιμένος ἐπὶ τῶν προβάτων, λεπτοσφυοῦς ὡς εἶναι οἱ παῖδες τῶν βασιλέων, ἐπὶ δὲ τῶν ὤμων της εἶχε δίπτυγον μάλλινον ἱμάτιον, πλουσίως ὑφασμένον, ὑπὸ τοὺς τρυφεροὺς πόδας της ἐφόρει πέδιλα καὶ εἰς τὴν χεῖρα ἐκράτει ἀκόντιον. Ἰδὼν αὐτὴν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐχάρη καὶ ἐπροχώρησεν εἰς συναπάντησίν της, καὶ ἀπευθύνας πρὸς αὐτὴν τὸν λόγον τῆ εἶπε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«Ὡ ἀγαπητὴ, ἐπειδὴ σὲ πρῶτον ἀπήνησα ἐπὶ τῆς παραλίης ταύτης, χαῖρε, καὶ πλησιάζων με μὴ φερόθῃς ἐχθρικῶς, ἀλλὰ σῶσον μὲν τοὺς θησαυροὺς τούτους, σῶσον δὲ καὶ ἐμὲ, διότι σὲ ἱκετεύω ὡς θεὸν καὶ προσπίπτω εἰς τὰ ἀγαπητὰ γόνατά σου. Ἄλλ' εἶπέ μοι εὐλικρινῶς, καὶ μὴ μὲ ἀφήσῃς νὰ ἀ-

γνωσθῶ ποία εἶναι ἡ χώρα αὕτη, καὶ τίνες ἄνθρωποι τὴν κατοικοῦσιν ; ἄρα γε εἶναι καμμία τις νῆσος μακρόθεν καταφανής ἢ μήπως εἶναι καμμία ἄκρα πηγείας καὶ εὐφόρου ἠπείρου φθάρουσα μέχρι τῆς θαλάσσης ;»

Ἦρς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἄθηνᾶ·

«Βεβάζεις, ὦ ξένε, ἢ παράφρων εἶσαι ἢ ἤλθεσ ἀπὸ πολὺ μακρὰν διὰ τὸ ἐρωτᾷς περὶ τῆς χώρας ταύτης· ἤτις δὲν εἶναι παραπολὺ ἄγνωστος, διότι πολλοὶ ἄνθρωποι γνωρίζουσι τὴν δόξαν τῆς καὶ ἐξ ἐκείνων οἵτινες κατοικοῦσι πρὸς τὴν ἀνατολὴν καὶ τὸν ἥλιον καὶ ἐξ ἐκείνων οἵτινες κατοικοῦσιν ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους πρὸς τὴν σκοτεινὴν δύσιν. Ἐάν ἦναι πετρώδης, ἐάν δὲν ἦναι κατάλληλος εἰς ἱππηλασίας εἶναι ὁμοῦς εὐφορος ἐν τῇ μετρίᾳ αὐτῆς ἐκτάσει διότι παράγει ἄφθονον σῖτον καὶ οἶνον γονιμοποιουμένους ὑπὸ τῶν συνεχῶν βροχῶν καὶ τῆς ἀναψυκτικῆς δρόσου. Εἶναι δὲ κατάλληλος εἰς τροφήν αἰγῶν καὶ βοῶν· ἐνυπάρχουσι δὲ εἰς αὐτὴν παντοῖα δένδρα, καὶ ἀσπείρευτοι πηγαὶ ποτίζουσι τὰς κοιλάδας αὐτῆς. Ὅθεν, ὦ ξένε μου, τῆς Ἰθάκης τὸ ὄνομα ἠδύνατο τὸ ἀκούσης καὶ μέχρι τῆς Τροίας, περὶ τῆς ὁποίας λέγουσιν ὅτι ἀπέχει παραπολὺ ἀπὸ τῆς Ἀχαιίας.»

ΚΗΡΥΞ.

Οὕτως εἶπεν, οἱ λόγοι δὲ οὗτοι εὐχαρίστησαν τὸν πολυπλήθῃ θεῖον Ὀδυσσεύ, ὅστις ἤκουσε μετὰ παραφορᾶς τὸ ὄνομα τῆς προσφιλοῦς πατρίδος του ἐξερχόμενον τῶν χειλέων τῆς Πηλιάδος Ἄθηνᾶς, τῆς θυγατρὸς τοῦ αἰγιόγου Διός· ἀπέτεινε λοιπὸν τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους πρὸς τὴν Ἄθηνᾶν διαστρέφων τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἀρχίζων τὴν διήγησιν ἀντιστρόφως, διότι ἀνεκύλιε πάντοτε ἐν τῷ στήθει του πολύτροπα σχέδιον·

«Καὶ ἐγὼ ἤκουσα τὸ ὄνομα τῆς Ἰθάκης εἰς τὴν εὐρύχωρον καὶ μακρινὴν νῆσον τῆς Κρήτης· τώρα δὲ ἔφθασα καὶ ἐγὼ εἰς τὴν χώραν ταύτην μὲ τοὺς θεσσαυρούς μου αὐτούς, ἐκ τῶν ὁ-

7 41323740
ποίων ἔφρησα ἄλλους τόσους εἰς τὰ τέκνα μου, ἔφυγα δὲ ἀπὸ
τὴν πατρίδα μου διότι ἐφόνευσα τὸν προσφιλέη υἱὸν τοῦ Ἰδο-
μενέως, τὸν ταχύπουον Ὀρσίλοχον, ὅστις εἰς τὴν ἐκτεταμένην
Κρήτην ἐνίκα ὄλους τοὺς κρηθοράγους ἀνδρας εἰς τὴν ταχύτη-
τα τῶν ποδῶν· τὸν ἐφόνευστα δὲ διότι δὲν ἠθέλησε νὰ λάβω
μέρος ἐκ τῶν λαφύρων τῆς Τροίας, μολονότι ἐγὼ ὑπέφερα πολλὰ
χάριν αὐτῶν καὶ ἐν ταῖς πολέμοις καὶ ἐπὶ τῶν φοβερῶν κυμά-
των τῆς θαλάσσης. ἠθέλησε δὲ νὰ μὲ στερήσῃ τούτων διὰ τὸν
λόγον ὅτι ἐγὼ ὑπῆρέτουν εἰς τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον οὐχὶ ὑπὸ
τάς διαταγὰς τοῦ πατρός μου, ἀλλ' ἔχων τὴν ἀρχηγίαν ἄλλων
πολεμιστῶν. Αὐτὸν λοιπὸν ἐνεδρεύσας πλησίον τῆς ὁδοῦ ἑμοῦ
μὲ τινα σύντροφόν μου τὸν διετρώπησα διὰ τοῦ χαλκίνου ἀ-
κοντίου μου κατακίονοντα ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰς τὴν πόλιν. Ἐκά-
λυπτε δὲ τὸν οὐρανὸν σκοτεινοτάτῃ νύξ καὶ οὐδεὶς τῶν ἀνθρώ-
πων μᾶς εἶδε· καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος δὲν ἐνόησε πόθεν τοῦ ἦλθεν ὁ
θάνατος· καὶ εὐθύς ἄμα ἐφόνευσα αὐτὸν μὲ τὸ ὄξυ ἀκόντιόν
μου, κατέβην εἰς πλοῖον καὶ πᾶρεκάλουεν τοὺς ἐξόχους Φοίני-
κας δοὺς εἰς αὐτοὺς ἀνάλογον μερίδα ἐκ τῶν θησαυρῶν μου καὶ
ἱετευῶν αὐτοὺς νὰ μὲ μετακρέωσι καὶ ἀποβιβάσωσιν εἰς τὴν
Ψύλον, ἢ εἰς τὴν ἱερὰν Ἥλιδα ὅπου βρασιλεύουσιν οἱ Ἐπειοί.
Ἄλλ' οἱ ἄρμητικοὶ ἄνεμοι τοὺς ἀπώθησαν ἐκεῖθεν μὲ πολλὴν
δυσκρέσκειάν των, διότι δὲν ἠθέλον νὰ μὲ ἀπατήσωσιν. Ἀπο-
πλανηθέντες δὲ ἐκεῖθεν ἐφθάσαμεν ἐνταῦθα τὴν νύκτα· μὲ πο-
λὺν δὲ κόπον μάλιστα εἰσῆλθομεν εἰς τὸν λιμένα κωπηλατοῦν-
τες, οὐδὲ ἐφροντίσαμεν νὰ δειπνήσωμεν, μολονότι εἴχομεν πολ-
λὴν ὄρεξιν νὰ φάγωμεν· ἀλλ' ἀποθάντες ὡς ἔτυχεν ἐμένομεν
ὅλοι ἐπὶ τῆς παραλίας· ὅτε ἐμὲ μὲν, ἐπειδὴ εἶχον ἀποκάμει
ἀπὸ τὴν κόρυσιν, μὲ κατέλαθε γλυκὺς ὕπνος· οἱ δὲ Φοίνικες
ἀποβιβάσαντες ἐκ τοῦ καίλου πλοίου τοὺς θησαυροὺς μου τοὺς
ἀπέθεσαν πλησίον μου ἐπὶ τῆς ἄμμου· αὐτοὶ δὲ εἰσελθόντες εἰς
τὸ πλοῖόν των ἀπέπλευσαν πρὸς τὴν πολυάνθρωπον Σιδῶνα·
ἐγὼ δὲ ἔμεινα ἐδῶ, μὲ καρδίαν καταλυπημένην.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς, ἡ δὲ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖ ἐ-
μειδίασε καὶ ἐθάπυσεν αὐτὸν μὲ τὴν χεῖρά της· εἶχε δὲ λά-
βει τὴν μορφήν καὶ τὸ σχῆμα Ὠραίας καὶ μεγαλοπρεποῦς γυ-

ναικός, ικανής περί τὰ γυναικεῖα ἔργα· καὶ ἀποτείνουσα πρὸς αὐτὸν τὸν λόγον, τῷ εἶπε τοὺς ἐξῆς τεχνεῖς λόγους·

«Παμπόνηρος θὰ ἦτο καὶ ὕπουλος, ὅστις θὰ σὲ ὑπερέβαι-
νεν εἰς τὰς πάντοσιδεῖς δολιότητας. καὶ θεὸς ἀκόμη ἂν ἀντη-
γωνίζετο πρὸς σέ. Ἰσχυρογνώμον, πολύγνωνε, ἄπληστε εἰς δό-
λους, ἐπέπρωτο λοιπὸν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν γῆν τῆς πατρίδος
σου νὰ μὴ παύσης ἀπὸ τὰς ἀπάτας καὶ ἀπὸ τοῦς ἀπατηλοῦς
λόγους οἵτινες σοὶ εἶναι προσφιλεῖς εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς σου·
Ἄλλ' ἄς μὴ λέγωμεν μετὰξὺ μας τοὺς τοιούτους λόγους, ἀφοῦ
καὶ οἱ δύο μας γνωρίζομεν πικουρήϊας· διότι σὺ μὲν ὑπερτε-
ρεῖς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὰς σκέψεις καὶ τοὺς λόγους,
ἐγὼ δὲ φημίζομαι μετὰξὺ ὄλων τῶν θεῶν διὰ τὴν φρόνησιν
καὶ τὴν σοφίαν μου. Ἄλλὰ πῶς δὲν ἀνεγνώρισες τὴν Παλ-
λάδα Ἀθηναῖν, τὴν θυγατέρα τοῦ Διὸς, ἥτις πάντοτε εἰς ὅλας
τὰς δεινὰς περιπετεῖας σου εὐρίσκουμι πλησίον σου καὶ σὲ φυ-
λάττω· ἐσχάτως δὲ ἀκόμη σὲ κατέστησα ἀγαπητὸν εἰς τοὺς
Φαίακας. Καὶ τῶρα πάλιν ἦλθον ἐδῶ διὰ νὰ ἐπινοήσωμεν ἀμ-
φότεροι συνετὴν τινα σκέψιν καὶ νὰ κρύψω τοὺς θησαυρούς τοὺς
ὁποίους κατὰ τὴν ἀναχώρησίν σου τῇ ἐμῇ βουλήσει καὶ ἐμ-
πνεύσει σοὶ ἐδώρησαν οἱ ἐνδοξοὶ Φαίακας, καὶ νὰ σοὶ εἶπω ὅσα
βέβαια σοὶ εἶναι πεπωμένον νὰ ὑποφέρης ἐν τῇ οἰκίᾳ σου·
ἀλλὰ νὰ ὑπομείνης, ὅσον καὶ ἂν σοὶ φαίνεται βαρὺ, μὴ φανε-
ρώσης εἰς κανένα τὰς τόσας περιπλανήσεις σου, μήτε εἰς ἄν-
δρα μήτε εἰς γυναῖκα, ἀλλὰ σιωπῶν νὰ ὑποφέρης τὰς πολλὰς
σου λύπας καὶ τὰς προσβολὰς τῶν βιαιῶν ἀνθρώπων.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπαντῶν ὁ πολύσοφος Ὀδυσσεύς, εἶπεν·

«ὦ θεῶ, εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ σὲ ἀναγνωρίσῃ ἄνθρω-
πος ἀπαντήσας σε, ὅσον πεπειραμένος καὶ ἂν ἦναι· διότι πα-
ρουσιάζεσαι ὑφ' ὅλας τὰς μορφάς. Τοῦτο ὅμως ἐγὼ κάλλιστα
τὸ ἤξεύρω, ὅτι εἰς ἐμὲ τὸ πάλαι ἦσο εὐνοϊκὴ, ἐνόσω οἱ Ἑλ-
ληνες ἐπολεμοῦμεν εἰς τὴν Τροίαν· ἀλλ' ἀφ' ὅτου ἐξεπορθήσα-
μεν τὴν ὑψηλὴν πόλιν τοῦ Πριάμου, ἐμβήκαμεν δὲ εἰς τὰ
πλοῖα καὶ θεὸς τις ἐναντίος διεσκόρπισε τὸν Ἑλληνικὸν στό-
λον, δὲν σὲ εἶδον πλέον, θύγατερ τοῦ Διός· οὐδὲ ἐνόησα νὰ
ἐπιφρονῆς εἰς τὸ πλοῖόν μου, διὰ νὰ μὲ προφυλάξῃς ἀπὸ καμ-

μίνυ συμφοράν. [Με καρδίαν δὲ κατεσπαραγμένην ἐπλανώμην πάντοτε μέχρῃς οὐ οἱ θεοὶ μὲ ἀπαλλάξουσιν ἀπὸ τῶ βάσανα καὶ τῶ δυστυχήματι. Τέλος μετὰ τῶν πλουσίων Φαιάκων μὲ ἐνεθάρρυνες διὰ τῶν λόγων σου καὶ μὲ ᾠδήγησες ἡ ἰδίᾳ εἰς τὴν πόλιν.] Ἦδη δὲ ἐξορκίζων σε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς σου σὲ καθικετεύω· (διότι δὲν πιστεύω νὰ ἔμῃ εἰς τὴν περιφανῆ Ἰθάκην, ἀλλὰ νομίζω ὅτι εὐρίσκουμαι εἰς ἄλλην τινα χώραν καὶ ὅτι ὅσα λέγεις τὰ λέγεις εὐπαικτικῶς διὰ νὰ χλευάσῃς τὰς φρένας μου)· εἰπέ μοι ἐὰν πράγματι εἴμῃ εἰς τὴν οἰκίαν πατρίδα μου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἀμέσως ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖ·
 «Πάντοτε τοιαύτην σκέψιν ἔχεις εἰς τὴν καρδίαν σου καὶ δὲν δύναμαι νὰ σὲ ἀρήσω ἀπροσάκτευτον καὶ ἀναξιοπαθοῦντα, ἐπειδὴ εἶσαι ἄνθρωπος σκεπτικὸς, ἀγχίνους καὶ σώφρων. Τίς ἄλλος ἄνθρωπος, ἐπιστρέφων μετὰ τοσούτην μακρὰν περιπλάνησιν, δὲν θὰ διεφλέγετο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν οἰκίαν του νὰ ἴδῃ τὰ τέκνα του καὶ τὴν σύζυγόν του; Σὺ ὅμως ἀκόμη δὲν θέλεις νὰ τοὺς γνωρίσῃς καὶ νὰ ἀκούσωσιν ὅτι ἦλθες, πρὶν ἀκόμη δοκιμάσῃς τὴν σύζυγόν σου ἥτις ἐξακολουθεῖ νὰ μένῃ κεκλεισμένη εἰς τὰ ἀνάκτορά σου ὅπου διέρχεται τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας κλαίουσα καὶ στενάζουσα. Ἀλλ' ἐγὼ περὶ τούτου οὐδέποτε ἀμφέβαλλον, ἤξευρα δὲ ἐν τῇ καρδίᾳ μου ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν πατρίδα σου, ἀλλ' ἀφοῦ ἀπωλέσῃς ὅλους τοὺς συντρόφους σου· δὲν ἠθέλησα ὅμως νὰ τὰ χαλάσω μὲ τὸν ἀδελφὸν τοῦ πατρὸς μου Ποσειδῶνα, ὅστις σὲ ἐμίση ἐνδομύχως, ὀργισθεὶς διότι ἐτύφλωσες τὸν προσφιλεῖ υἱὸν του. Τώρα θὰ σοὶ δείξω τὰς τοποθεσίας τῆς Ἰθάκης καὶ θὰ διχλυθῶσιν αἱ ἀμφιβολίαι σου· ἰδοὺ ὁ λιμὴν τοῦ θαλασσοῦ γέροντος Φόρκυος· ἰδοὺ, εἰς τὴν ἄκραν τοῦ λιμένος ἡ στενόφυλλος ἐλάχεια, [πλησιέστατα δὲ αὐτῆς τὸ τερπνὸν σπήλαιον, ἡ σκοτεινὴ διαμονὴ ἡ ἀφιερωμένη εἰς τὰς Νύμφας αἴτινες καλοῦνται Ναϊάδες·] τοῦτο δὲ εἶναι τὸ θολωτὸν ἐκεῖνο σπήλαιον ὅπου σὺ πολλὰς ἐλευθέρους τελείας ἐκατόμβας εἰς τὰς Νύμφας· ἰδοὺ δὲ καὶ τὸ κατάφυτον Νήριτον ὄρος.»

Ταῦτα εἰπούσα ἡ θεὰ διέλυσε τὴν ὀμίλησιν, παρουσιάσθη

δὲ εἰς τὴν ἀθηθινήν του μορφήν ὁ τόπος· εὐφράνθη δὲ ἐπομένως ὁ πολυπαθὴς θεὸς Ὀδυσσεὺς ἀπὸ τὴν χαρὰν τῆς θεᾶς τῆς πατρίδος του, καὶ ἠσπάζσθη τὴν σιτοδοτικὴν γῆν. Ἀμέσως δὲ, ἀνατείνας τὰς χεῖρας ἀπέτεινε τὰς ἐξῆς εὐχὰς πρὸς τὰς Νύμφας·

«Νύμφαι Ναιάδες, θυγατέρες τοῦ Διὸς, δὲν ἐπίστευον πλέον νὰ σᾶς ἐπαινῶ· ἀλλ' ἤδη δεχθῆτε τὰς θεαρέστους δεήσεις μου· καὶ δὲν θέλω πύσει νὰ σᾶς προσφέρω ἀναθήματα, ὅπως καὶ ἄλλοτε, ἐὰν ἡ λαφυροδοτικὴ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀθηνα με ἀφήνῃ νὰ ζῶ καὶ ἐνισχύῃ τὸν ἀγαπητόν μου υἱόν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὠμίλησεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνα·

«Θάρρει, καὶ περὶ τούτων ἔσο ἀμέριμνος· ἀλλὰ ἄς καταθέσωμεν ἀμέσως τῶρα τοὺς θησαυροὺς σου εἰς τὰ ἐνδότατα τοῦ θεοῦ σπηλαίου, διὰ νὰ σοὶ μένωσι ταῦτα ἐξησφαλισμένα· ἔπειτα δὲ ἄς συσκερθῶμεν τίνι τρόπῳ νὰ γείνωσι τὰ πράγματα ἄριστα.»

Οὕτως εἰπούσα ἡ θεὰ εἰσῆλθεν εἰς τὸ σκοτεινὸν σπήλαιον, διὰ νὰ εὕρῃ τρύπαν τινὰ ἐντὸς αὐτοῦ· ἐν τῷ μεταξύ δὲ τούτῳ ὁ Ὀδυσσεὺς ἔσπευσε νὰ μεταφέρῃ ἐκεῖ τὸν χρυσόν, τὸν σκληρὸν χαλκόν, καὶ τὰ τεχνικῶς καὶ λεπτῶς κατασκευασμένα ἐνδύματα τὰ ὅποια τῷ προσέφερον οἱ Φαίαικες· καὶ ὅλα μὲν ταῦτα ἐτοποθέτησεν ἀσφαλῶς, ἡ δὲ Παλλάς Ἀθηνα, ἡ θυγάτηρ τοῦ αἰγιόγου Διὸς ἔθεσε λίθον πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ σπηλαίου.

Καθίσαντες ἔπειτα ἀμρότεροι παρὰ τὰς ρίζας τῆς ἱερᾶς ἐλάικης, συνεσκέπτοντο πῶς νὰ ἐξολοθρεύσωσι τοὺς βιαίους καὶ αἰθάδεις μνηστῆρας· πρώτη δὲ ὠμίλησεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνα καὶ εἶπε·

«Θρέμμα τοῦ Διὸς, υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, σκέρθητι τίνι τρόπῳ θὰ τιμωρήσῃς τοὺς ἀναιδέεις μνηστῆρας οἵτινες ἀπὸ τριῶν ἐτῶν φέρονται ὡς κύριοι εἰς τὴν οἰκίαν σου ἀξιοῦσι νὰ λάβωσιν εἰς γάμον τὴν ἴσῃν μὲ θεᾶν σύζυγόν σου καὶ προσφέρουσιν αὐτῇ δῶρα τοῦ ὕμεναίου· ἡ Πηνελόπη σου ὅμως κλαίουσιν πάντοτε ἐγκαρδίως διὰ τὴν ἀπουσίαν σου, δίδει μὲν εἰς ὄλους ἐλπίδας, καὶ ὑπόσχεται εἰς ἓνα ἕκαστον πέμπουσιν μηνύματα, ἀλλ' ὁ νοῦς τῆς ἄλλῃ φρογεῖ.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολύσοφος Ὀδυσσεύς·

«Πωπὼ δυστυχία μου! βεβαίότατα ἐὰν δὲν μὲ ἐπιληροφό-
ρεις τῷτα, ὦ θεᾷ, κκτλ.επτῶς, θὰ ἐθυσιαζόμενη εἰς τὰ μέγα-
ρά μου ὅπως ἐθυσιάσθη ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως Ἀγαμέμνων. Εὐδό-
κησον λοιπὸν καὶ ἐπινόησον σχέδιόν τι διὰ νὰ τοὺς ἐκδικηθῶ·
νὰ μένης δὲ καὶ σὺ πλησίον μου, ἐμπνεύσά μοι ὑπερβήλου-
σαν γενναϊότητα ὁποῖαν καὶ ὅτε τῆς Τροίας κατεστρέφαμεν τὰ
ὑπερήρανα τῆς ἀκροπόλεως τείχη. Ἐὰν μὲ προστατεύσης εἰσέτι
μὲ τὸν αὐτὸν ζῆλον, ὦ σεβαστὴ θεᾷ Ἀθηνᾶ, δὲν θὰ διστάσω
νὰ πολεμήσω μὲ τὴν βοήθειάν σου καὶ ἐναντίον τριακοσίων
ἀνδρῶν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ἀμέσως ἡ γλαυκῶπις θεᾷ Ἀ-
θηνᾶ·

«Ναί, θὰ ἴμμι πλησίον σου, καὶ δὲν θὰ σὲ χάσω ἀπὸ τοὺς
ὀφθαλμούς μου, ὅτε θὰ βάλλωμεν τῷτα εἰς πᾶξιν· προβλέπω
δὲ ὅτι οὐκ ὀλίγοι ἐκ τῶν μνηστήρων τούτων οἵτινες σοῦ κκ-
τκτρώγουσι τὰ ὑπάρχοντα θὰ μιάνωσιν ἄμετρον ἔδαφος μὲ τὸ
αἶμά των καὶ μὲ τὰ μυαλά των. Ἀλλὰ πρῶτον πρέπει νὰ σὲ
κκτκστήσω ἀγνώριστον εἰς ὄλους τοὺς ἀνθρώπους· θὰ σοῦ κκτκ-
ζηράνω τὸ ὠραῖόν σου σῶμα εἰς τὰ εὐλύγιστα μέλη σου, θὰ
ἐξαλείψω τὴν ξανθὴν τῆς κεφαλῆς σου κόμην, θὰ σὲ ἐνδύσω
μὲ πτωχικὸν χονδροειδὲς ἔνδυμα τὸ ὁποῖον κκθιστᾶ τὸν φο-
ροῦντα αὐτὸ ἀποστροφῆς ἄξιον εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ θὰ σοῦ
ἀμβλύνω τοὺς ὀφθαλμούς, τοὺς ἄλλοτε τοσοῦτον ὠραίους, διὰ
νὰ φανῆς δυσειδής εἰς ὄλους τοὺς μνηστῆρας, εἰς τὴν σύζυγόν
σου καὶ εἰς τὸν υἱόν σου τὸν ὁποῖον κκτέλιπες εἰς τὰ ἀνάκτο-
ρά σου. Οὕτως ἔχων νὰ ὑπάγῃς πρῶτον πάντων εἰς τὸν χοίρο-
βυσκὸν τὸν ἐπιστάτην τῶν χοίρων σου, ὅστις καὶ πρὸς σὲ εἶναι
πιστὸς καὶ ἀφωσιωμένος, καὶ τὸν υἱόν σου καὶ τὴν ἐνάρετον
Πηνελόπην ἀγαπᾷ. Θὰ τὸν εὔρης ἐπιστατοῦντα εἰς τοὺς χοί-
ρους σου· βόσκουσι δὲ αὐτοὶ πλησίον τοῦ βράχου τοῦ Κόρακος
καὶ τῆς κρήνης Ἀρεθούσης ὅπου παχαίνουνσι τρώγοντες ἀφρο-
νον θρεπτικὴν βάλανον καὶ πίνοντες θολὸν ὕδωρ. Μείνον πλη-
σιον του καὶ ἐρώτα αὐτὸν λεπτομερῶς περὶ πάντων μέχρι τῆς
ἐπιστροφῆς μου ἐκ τῆς ἐχούσης ὠραίας γυναῖκας Σπάρτης ὅπου

θὰ μεταβῶ διὰ νὰ καλέσω τὸν Τηλέμαχον· διότι ὁ προσφιλέης υἱός σου Ὀδυσσεύ, ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἐκτετακμένην Λακεδαιμόνα πρὸς τὸν Μενέλαον διὰ νὰ ἐρωτήσῃ καὶ μάθη περὶ σοῦ ἕάν που ὑπάρχῃς ἀκόμη.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολύστοργος Ὀδυσσεύς·

« Διὰ τί λοιπὸν δὲν τὸν κηθήσυχασες, σὺ ἦτις γνωρίζεις τὰ πάντα; ἢ μήπως ἠθέλησες περιπλανώμενος καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῆς ἀνάγκου θκλάσσης, νὰ τελευτηώρηται ἐνῶ τὰ ὑπάρχοντά του κατατρώγουσιν ἄλλοι;

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ἔπειτα ἡ γλυκυκόπις θεὰ Ἀθηνα·
 « Μὴ ἀνησύχει πολὺ διὰ τὸν υἱὸν σου, διότι ἐγὼ ἡ ἰδίᾳ τὸν συνώδευον διὰ νὰ τὸν δοξάζῃ τὸ τεξείδιον τοῦτο· ἐπομένως οὐδένα διατρέχει κίνδυνον καὶ τώρα κήθηται ἥσυχος εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρεΐως ἔχων τὰ πάντα ἐν ἀφρονίᾳ. Καὶ μὲν τὸν ἐνεδρεύουσιν οἱ νεκροὶ μνηστῆρες, εἰσελθόντες εἰς μελανόχρουν πλοῖον, ἐπιθυμοῦντες νὰ τὸν φονεύσωσι· πρὶν ἐκινεῖσθαι εἰς τὴν γῆν τῆς πατρίδος του, ἀλλὰ δὲν πιστεύω νὰ ἐπιτύχωσι· πρὶν τούτου ἡ γῆ θὰ κλύψῃ ἀρκετοὺς ἐκ τῶν ἀθλίων τούτων μνηστῆρων οἵτινες κατατρώγουσι τὰ ὑπάρχοντά σου.»

Οὕτως εἰποῦσα εἰς αὐτὸν ἡ Ἀθηνα τὸν ἔγγιξε μὲ τὴν μαγικὴν τῆς ῥάβδου καὶ ἀμέσως ἐξήρανε τὸ ὄρατόν του σῶμα εἰς τὰ εὐλύγιστα μέλη του, ἐξήλειψε τὴν ξανθὴν τῆς κεφαλῆς του κόμην, ὅλον τὸ σῶμά του ἔφερε τὰ σημεῖα τοῦ ἐσχάτου γήρατος, καὶ οἱ τοσοῦτον ὄρατοι ἄλλοτε ὀφθαλμοὶ του ἀπενεκρώθησαν· τὸν ἐνέδυσσε δὲ μὲ πτωχικὸν χονδροειδὲς ἔνδυμα καὶ κατασχισμένον χιτῶνα ρυπαρὸν, ἀσχημισμένον μὲ βρωμερὸν κάπνον. Τὸν περιετύλιξε δὲ μὲ μακρὸν δέριμα ταχέως ἐλάφου μαθημένον, τῷ ἔδωκε πτωχικὴν ῥάβδον καὶ πενιχρὰν πήραν (ταχάρι) εἰς πολλὰ μέρη κατασχισμένην καὶ προσηρητημένην εἰς τοὺς ὤμους του διὰ χονδροειδεστάτου σχοινοῦ.

Ταῦτα συσκαρθέντες καὶ ἀποφασίσαντες ἀπεχωρίσθησαν· καὶ ἡ μὲν θεὰ ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἱερὰν Λακεδαιμόνα πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ὀδυσσεΐως.

ΡΑΨΩΙΔΙΑ Ε.

Ὀδυσσεύς πρὸς Εὐμειον ὁμιλία.

Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἀπομακρυνθεὶς τοῦ λιμένος εἰσῆλθεν εἰς πετρῶδες μονοπάτιον διὰ τόπου δασώδους καὶ διὰ τῶν ὑψηλῶν λόφων, ὅπου ἦ Ἀθηναῖ τῷ εἶχεν εἰπεῖ ὅτι εὕρισκεται ὁ ἐξείρετος χοιροβοσκός του, ὁ ὁποῖος ἐμερίμνα καὶ ἐφρόντιζε διὰ τὰ συμφέροντα τοῦ κυρίου του περισσότερο ἀπὸ ὅλους τοὺς ὑπηρέτας τοὺς ὁποῖους εἶχεν ἀποκτήσει ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς.

Τὸν εὔρε δὲ καθήμενον εἰς τὸν πρόδομον εἰς τὸ μέρος ὅπου ἦτο κτισμένος ὁ τὴν αὐλήν περικλείων ὑψηλὸς μέγας καὶ ὠρκεῖος περίβολος, ἐν τόπῳ πανταχόθεν ἐλευθέρῳ, τὸν ὁποῖον μόνος του ὁ χοιροβοσκός μετὰ τὴν ἀποδημίαν τοῦ κυρίου του καὶ ἄνευ τῆς βοθηαίας τῆς δεσποίνης του καὶ τοῦ γέροντος Λαέρτου εἶχεν οἰκοδομήσει διὰ θάμνων ἀκανθωδῶν. Ἐξωτερικῶς ὠχύρωσεν αὐτὸν διὰ πρῶτων πυκνῶν καὶ πολλῶν, περιπελεκῆσας τὸ σκοτεινὸν τῆς δρυός· εἰς τὰ ἐντὸς δὲ τῆς αὐλῆς εἶχε κατεσκευάσει πλησίον ἀλλήλων δώδεκα σταύλους ὅπου κατεκλίνοντο οἱ χοῖροι, ἕκαστος δὲ αὐτῶν περιέκλειε πεντήκοντα γονίμους θηλείας ἐξηπλωμένας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· οἱ δὲ ἄρρενες ἐκοιμῶντο ἐν ὑπὶθρῳ καὶ ἦσαν ὀλιγώτεροι διότι οἱ εὐγενεῖς μνηστῆρες τοὺς ἔτρωγον καὶ καθ' ἑκάστην ὁ χοιροβοσκός τοῖς ἔπεμπεν ἐκ τῶν σιτευτῶν καὶ παχυτέρων τὸν καλλίτερον, ὅλοι δὲ ἐκεῖνοι ἦσαν τριχόσιοι. Ἡερίξ δὲ αὐτῶν ἐφύλασσον τέσσαρες κύνες ὅμοιοι μὲ ἀγριαὶ θηρία, τοὺς ὁποῖους ἀνέθρεψεν ὁ χοιροβοσκός, ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἄλλων ὑπηρετῶν. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν οὗτος κόπτων δέρμα βοῦς καλῶς κεχρωματισμένου κατεσκεύαζε σανδάλια· οἱ δὲ ἄλλοι ὑπηρεταὶ ἦσαν διεσπασμένοι ἐν τῇ νήσῳ μὲ τὰς ἀγέλας τῶν χοίρων. Ἦσαν τρεῖς, ὁ δὲ τέταρτος ἐξ ἀνάγκης εἶχεν ὑπάγει εἰς τὴν πόλιν φέρων εἰς τοὺς ὑπερηφάνους μνηστῆρας τὸν παχύτερον χοῖρον

διά να τὸν σφάζωσιν οὗτοι καὶ χορτάσωσι τὴν ψυχὴν των ἀπὸ τὰ κρέατά του.

Ἐξάφνης δὲ εἶδον τὸν Ὀδυσσεύα οἱ συνήθως ὑλακτοῦντες κύνες, καὶ γαυγίζοντες ὤρμησάν κατ' αὐτοῦ· ὁ δὲ Ὀδυσσεύς φρονίμως ποιῶν ἐκάθησεν, ἡ δὲ ράβδος του ἔπεσεν ἐκ τῆς χειρὸς του. Ὅτε ἴσως πρὸ τῆς μάνδρας του ἤθελε τῷ συμβῆ δύ-
τύχημά τι· ἀλλ' ὁ χοιροβοσκὸς τρέξας ταχέως κατόπιν τῶν

ΑΣΠΙΣ—ΣΙΦΟΣ.

κύνων μὲ τοὺς ταχυκινήτους πόδας του, ὤρμησεν ἔξω τοῦ προ-
θέμου, τὸ δὲ βόειον δέρμα τῷ ἔπεσεν ἀπὸ τὰς χεῖρας. Καὶ
τοὺς μὲν κύνας φοβηρίσας ἀπέδιωξε ῥίπτων κατ' ἐπάνω των
πολλοὺς λίθους· εἰς δὲ τὸν βασιλέα του εἶπεν·

«ὦ γέρον! παρ' ἑλίγον θὰ σὲ κατεσπάρασσον οἱ κύνες ἔ-
ξαφνα καὶ θὰ προσετίβητο εἰς ἐμὲ μέγα θνεῖδος· ἐνῷ καὶ τόσα
ἀλλὰ βάσανα καὶ στεναγμοὺς μοι ἔδωκαν οἱ θεοί. Κατοικῶ
ἐδῶ μὲ κάρδιαν συντετριμμένην, θρήνολογῶν ἀκαταπαύστως
διὰ τὸν ὁμοιονμὲ τοὺς θεοὺς κύριόν μου καὶ τρέφων τοὺς πα-

χαίς χαίρους του δια νὰ κατὰ τρώωσιν αὐτοὺς οἱ ξένοι. Ἐκεῖνος δὲ ἴσως βλασφημῶμενος ὑπὸ τῆς πείνης, περιπλανᾷται εἰς χώρας ἀλλογλώσσων ἀνθρώπων, ἐὰν ἀκόμη ζῆ πουθενὰ καὶ βλέπῃ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου· ἀλλ' ἀκολούθησόν με, ὦ γέρον, νὰ εἰσεέλθωμεν εἰς τὴν καλύβην μου, ἵνα ἀροῦ εὐχαριστήσης τὴν ψυχὴν σου μὲ φραγῆτόν καὶ μὲ οἶνον, μοι εἴπῃς καὶ σὺ πόθεν εἶσαι καὶ πόσα βλάσφημα ὑπέφερες.»

Οὕτως εἰπὼν προηγήθη εἰς τὴν καλύβην τοῦ ὀλυμπροῦς χοιροβοσκός· εἰσαγγιγὼν δὲ τὸν ἥρωα εἰς τὴν καλύβην, τὸν ἔβλεπε νὰ καθήσῃ, ἀροῦ τῷ ἔστρωσε πυκνὰ χυμὸκλαδὰ τὰ ὀποῖα ἐκάλυψε διὰ κελικροῦ δέρματος μεγάλης ἀγρίας αἰγῆς, ὑπερ τῷ ἐχρησίμευε διὰ νὰ κοιμᾷται. Ὁ δὲ Ὀδυσσεύς, χρεῖς διότι τὸν ὑπεδέχθη τοιοῦτοτρόπως, τῷ εἶπεν·

«Ἦ φίλε μου, εἴθε νὰ σοὶ δῶσῃ ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι κλιόνιοι θεοὶ ὅ,τι ἐπιποθεῖ πλειότερον ἢ καρδίᾳ σου· διότι τόσον φιλοξένως μὲ ὑπεδέχθης.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπες, Εὐμαιέ μου χοιροβοσκέ·

«Ἦ ξένη μου, τὸ νομίζω ἀμάρτιον νὰ περιφρονήσω ξένον ἐλθόντα πρὸς ἐμὲ ἔστω καὶ ἂν ἦτο καὶ σοῦ ἀθλιέστερος. Οἱ ξένοι καὶ οἱ ἐπαῖται μᾶς πέμπονται παρὰ τοῦ Διὸς καὶ τὰ μέτρια ἡμῶν δῶρα εἶναι ἀρεστά εἰς αὐτούς· διότι δὲν δυνάμεθα νὰ πράξωμεν ἄλλο τι περισσότερον, ἀροῦ τοικύτη εἶναι ἡ τύχη τῶν ὑπηρετῶν, οἱ ὅποιοι πάντοτε φοβούνται, ὅταν τοὺς ἐξουσιάζωσι νέοι κύριοι. Φεῦ! οἱ θεοὶ ἐμποδίζουσι τὴν ἐπιστροφήν ἐκείνου ὁ ὅποιος ἐγκαρδίως θὰ μὲ ἠγάπα, καὶ θὰ μοὶ ἔδιδε κτήματα καὶ οἰκίαν καὶ μερίδιον εἰς τοὺς ἀγρούς του καὶ καλὴν σίχυρον ὅπως πράττει πᾶς εὐεργετικὸς κύριος ὅταν ὁ ὑπὸ κρείτης τοῦ ὑπέφερε πολλὰς ταλαιπωρίας καὶ ὁ θεὸς εὐλόγησε τὰς ἐργασίας του· διότι πράγματι ἡ ἐργασία μου, χάρις εἰς τοὺς θεοὺς πονητῶν εὐδοκίματ', ὁ δὲ κύριός μου, θὰ μὲ ἀντήμειβε πλουσιοπρόχως ἐὰν ἐγήρασκον ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ· ἀλλ' ἐχάθη ὅπως εἴθε νὰ χυθῆ ἐξ ὀλοκλήρου ἡ γενεὰ τῆς Ἑλένης, ἐπειδὴ κατέστρεψε πολλοὺς ἀνδρας· διότι ὁ Ὀδυσσεύς διὰ τὴν τι-

κατὰ τὸν ἄριστον ἔκδοτον ἔκδοσιν τοῦ Ἰωάννου Βενιζέλου

μήν τοῦ Ἀγκυμένωνος ἐπῆγεν εἰς τὴν πολλοὺς ἵππους ἔχουσαν Τροίαν, διὰ νὰ πολεμήσῃ κατὰ τῶν Τρώων.»

Οὕτως εἰπὼν ὁ Εὐμχίος ἔσφιγξε μὲ τὸν ζωστήρα τὸν χιτῶνά του, ἔπειτα δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸν σταῦλον ὅπου ἦτο ἀγέλη νεαρῶν χοίρων καὶ ἔλαβε δύο ἐξ αὐτῶν, τοὺς ὁποίους ἔφερε καὶ τοὺς ἐθύσασκε. Τοὺς ἐκαψάλισεν ἀκολούθως καὶ τοὺς ἔκοψεν εἰς τεμάχια, τὰ διεπέρκεσεν εἰς ὄβελους, καὶ ἀφοῦ ἐψήλησκαν, χωρὶς νὰ τὰ ἀποσύρῃ ἀπὸ τοὺς ὄβελους, τὰ ἔθεσε ζεστά ἐνώπιον τοῦ Ὀδυσσεύως, τὰ ἐπασπάλισε μὲ λευκὸν ἄλευρον, καὶ ἐκέρκεσεν εἰς ξύλινον ἀγροτικὸν ποτήριον οἶνον γλυκὺν ὡς μέλι, ἐκάθησε δὲ καὶ αὐτὸς ἀντικρὺ καὶ προσκαλῶν αὐτὸν νὰ φάγῃ τῷ εἶπε·

«Τρῶγε λοιπὸν, ὦ ξένη, ἐκ τοῦ φαγητοῦ τούτου τοῦ ἀφέντος διὰ τοὺς ὑπέρτακς διότι οἱ μνηστῆρες φυλάττουσι δι' ἑαυτοὺς τοὺς παχυτέρους χοίρους, μήτε θεοὺς φοβούμενοι μήτε εὐσπλαγγιζόμενοι. Καὶ ὅμως οἱ μύκταρες θεοὶ δὲν ἀγαπῶσι τὰ ἄδικα καὶ ἀνόσια ἔργα, ἀλλὰ τιμῶσι τὴν δικαιοσύνην καὶ τὰς δικαίας καὶ ἐναρέτους τῶν ἀνθρώπων πράξεις. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἔχθροί, ὅταν εἰσβάλωσιν εἰς ξένην χώραν καὶ λάβωσι τὰ λάφυρα τὰ ὅποια ἤθελε τοῖς δώσει ὁ Ζεὺς, γεμίζουσι μὲν τὰ πλοῦτά των καὶ ἐπιστρέφουσιν εἰς τὴν πατρίδα των, καὶ εἰς αὐτοὺς ὅμως ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν μέγας φόβος τῆς τῶν θεῶν τιμωρίας. Οἱ μνηστῆρες ὅμως κἄτι θὰ ἠξέυρωσι καὶ θὰ ἤκουσαν χρησμὸν θεοῦ τινος περὶ τοῦ πάλυδακρύτου θανάτου τοῦ κυρίου μου καὶ διὰ τοῦτο δὲν θέλωσι νὰ ζητήσωσιν ὡς σύζυγον, ὅπως εἶναι τὸ πρέπον, οὔτε νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς οἰκίας των ἀλλὰ ἀμερίμως καὶ ἀθηκάδως κατατρῶγουσιν ἀφειδῶς τὰ ὑπάρχοντά του. Ὅλας τὰς νύκτας καὶ ὅλας τὰς ἡμέρας αἵτινες ἔρχονται παρὰ τοῦ Διὸς δὲν σφάζουσι ἐν μόνον ἢ δύο θύματα, οἶνον δὲ ἀντλοῦσιν ἀμέτρως ἐκ τῶν ἀμφορέων, τὸν ὅποιον καταναλίσκουσι διότι τῷ ὄντι εἶχεν ὁ κύριός μου ἄπειρα πλοῦτη· καὶ εἰς τῶν ἡρώων δὲν ἔχει τόσα οὔτε εἰς ὅλην τὴν σκοτεινὴν γῆν οὔτε ἐν αὐτῇ τῇ Ἰθάκῃ· οὔτε εἴκοσιν ἀνθρώπων ἠνωμένα τὰ πλοῦτη θὰ ἀπετέλουν τοὺς θησαυροὺς καὶ τὰ πλοῦτη του. Ἴδού, ἐγὼ θὰ σοὶ τὰ ἀπκριθμῆσω. Ἐχει δώδεκα ἀγέλας βοῶν

ἐν τῇ νήσῳ, ἄλλα τόσα ποιμνία προβάτων, ἄλλας τόσας ἀγέλας χοίρων, ἄλλα τόσα ἐκτεταμένα καὶ σποράδην νεμόμενα ποιμνία αἰγῶν τὰ ὁποῖα βόσκουσι μισθωτοὶ καὶ ἰδικοὶ τοῦ ποιμένες. Καὶ ἐδῶ δὲ πλησίον εἶναι ἄλλα ἔνδεκα ἐκτεταμένα ποιμνία αἰγῶν τὰ ὁποῖα βόσκουσιν εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ τὰ ὁποῖα φυλάττουσιν ἄνθρωποι πιστοί. Καθ' ἑκάστην δὲ εἰς ἕξ αὐτῶν φέρεῖ πρὸς τοὺς μνηστῆρας τὴν παχυτέραν καὶ καλλιτέραν αἶγα. Ἐγὼ δὲ ἐπιμελοῦμαι αὐτούς ἐδῶ τοὺς χοίρους καὶ ἐκλέγων καθ' ἑκάστην τὸν καλλίτερον τὸν ἀποστέλλω πρὸς αὐτούς.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἔτρωγε τὰ κρέατα καὶ ἔπινε τὸν οἶνον ἀπλήστως, σιωπῶν καὶ μελετῶν τὸν ὄλεθρον τῶν μνηστήρων. Τότε ἀφοῦ ἐτελείωσε τὸ δεῖπνόν του καὶ ἐδυνάμωσε τὴν καρδίαν του μὲ τὸ φαγητόν, ὁ Εὐμειος ἐγέμισε μὲ οἶνον τὸ ποτήριον μὲ τὸ ὁποῖον ἔπινεν ὁ ἴδιος καὶ τὸ προσέφερεν εἰς τὸν Ὀδυσσεῆα, αὐτός δὲ τὸ ἔλαβε καὶ ἐχάρη ἐν τῇ καρδίᾳ του, καὶ ὁμιλήσας πρὸς τὸν χοιροβοσκὸν εἶπε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«ὦ ἀγαπητέ, ποῖος εἶναι λοιπὸν αὐτός, ὅστις σὲ ἠγόρασε μὲ τὰ χρήματά του, ὁ τοσοῦτον πλούσιος καὶ ἰσχυρὸς, ὅπως εἶπες; Ἀνέφερές δὲ ὅτι ἐχάρη ἐκδικῶν τὴν τιμὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος. Εἰπέ μοι τὸ ὄνομά του, ἵσως δὲν εἶναι ἀγνωστος εἰς ἐμέ ἀφοῦ εἶναι τοιοῦτος. Διότι ὁ Ζεὺς βέβαια γνωρίζει καὶ οἱ ἄλλοι αἰώνιοι θεοὶ ἐὰν θὰ σὺς ἔδιδας καμμίαν εἰδήσειν ὅτι τὸν εἶδον· διότι εἰς πολλοὺς τόπους περιεπλανήθην.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ χοιροβοσκός, ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἄλλων ὑπηρετῶν·

«ὦ γέρον, ὁποιοσδήποτε ἄνθρωπος κοσμογυρισμένος καὶ ἀνῆρχετο, φέρων εἰδήσειν περὶ ἐκείνου ὅτι τὸν εἶδε δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ πείσῃ τὴν σύζυγόν του καὶ τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν του· πόσοι πλάνητες ἔχοντες ἀνάγκην περιποιήσεως λέγουσιν εἰς μάτην ψεύματα καὶ δὲν θέλουσι νὰ εἴπωσι τὴν ἀλήθειαν· ὁποῖος ἐπάιτης καὶ ἀνῆλθῃ εἰς τὴν Ἰθάκην, διευθύνεται εἰς τὴν κυρίαν μου καὶ τῇ λέγει ψεύματα· αὐτὴ δὲ τὸν ὑποδέχε-

ται καλῶς καὶ τὸν περιποιεῖται καὶ τὸν ἐρωτᾷ δι' ὅλα λεπτο-
 μερῶς· ἔπειτα δὲ στενάζει καὶ τρέχουσι δάκρυα ἀπὸ τοὺς ὀ-
 φθαλμούς της, καθὼς ἀρμόζει εἰς γυναῖκα τῆς ὁποίας ὁ σύζυ-
 γος ἀπέθανεν εἰς τὴν ἀλλοδαπήν. Καὶ σὺ, ὦ γέρον, εὐκόλως
 ἠδύνασο νὰ ἔπλαττες καὶ ἐν διήγημα [διὰ νὰ σοὶ δώσῃ ἐνδύ-
 ματα, ἐπανωφόριον καὶ χιτῶνα.] Φεῦ! ὁ κύριός μου δὲν υπάρ-
 χει πλέον! ἤδη οἱ κύνες καὶ τὰ ὄρνεα θὰ ἐσπάραζαν τὸ δέριμα
 τὸ ὁποῖον ἐκάλυπτε τὰ ὀστέα του· ἢ εἰς τὸ πέλαγος ἀφοῦ τὸν
 κατέφαγον οἱ ἰχθύς, θὰ ἐρρίφθησαν τὰ ὀστέα του εἰς τὴν ξηρὰν
 καὶ θὰ ἐκαλύφθησαν ὑπὸ τῶν σωρῶν τῆς ἄμμου. Τοιοῦτοτρό-
 πως αὐτὸς μὲν ἐχάθη μακρὰν· τοὺς δὲ φιλότατους τοῦ λύπαι-
 τοὺς περιμένουσιν ὅλους καὶ πρὸ πάντων ἐμέ· διότι δὲν θὰ εὖ-
 ρω πλέον τοσοῦτον ἦπιον κύριον, ὅπου καὶ ἂν ὑπάγω· ἔστω καὶ
 ἂν ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου καὶ τῆς μητρός
 μου ὅπου μὲ ἐγέννησεν καὶ μὲ ἀνέθρεψεν. Οὐδὲ στενάζω
 πλέον τόσον δι' αὐτούς, ὅσον καὶ ἂν ἐπιθυμῶ νὰ τοὺς ἴδω καὶ
 νὰ ζῶ εἰς τὴν πατρίδα μου· ἀλλὰ μὲ κυριεύει ἡ λύπη ὅπου ἐ-
 χάθη ὁ Ὀδυσσεύς· καὶ μοιλονότι εἶναι μακρὰν, ὦ ξένη, δὲν
 προσφέρω τὸ ὄνομά του ἄνευ σεβασμοῦ· διότι μὲ ἠγάπα ὑπερ-
 βολικὰ καὶ ἐφρόντιζεν ἐγκαρδίως περὶ ἐμοῦ. Ναί, καί τοι ἀ-
 πόντα, ἀκριβὸν μου κύριον τὸν καλῶ.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς·

«ὦ ἀγαπητέ, ἐὰν ἀρνήσαι ὅλως διόλου νὰ μὲ ἀκούσης,
 ἐὰν δὲν πιστεύης ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃ πλέον ἐκεῖνος, ἐὰν ἡ καρ-
 δία σου ἦναι πάντοτε δύσπιστος, οὐχ ἤττον ἐγὼ σοὶ λέγω,
 ὅχι ἀπλῶς, ἀλλὰ ἐνόρκως, ὅτι ἐπιστρέφει ὁ Ὀδυσσεύς· καὶ ἄς
 μοῦ ἐτοιμασθῇ ἀμοιβὴ διὰ τὴν καλήν μου ταύτην εἰδήσιν, καὶ
 μετ' ὀλίγον, ὅταν αὐτὸς ἐρχόμενος φθάσῃ εἰς τὰ ἀνάκτορά του
 (νὰ μὲ ἐνδύσῃς μὲ λαμπρὰ ἐνδύματα, ἐπανωφόριον καὶ χιτῶ-
 να.) Πρὶν ἔλθῃ ἡ ἡμέρα ἐκείνη, μὲ ὄλην τὴν πενίαν μου, δὲν
 θὰ δεχθῶ τίποτε, διότι μισῶ ὡς τὰς πύλας τοῦ Ἄδου ἐκεῖ-
 νον ὅστις ἔνεκα τῆς πενίας του πλάττει ψεύματα. Μάρτυς μου
 ἔστω πρὸ πάντων τῶν θεῶν ὁ Ζεὺς, καὶ ἡ φιλόζενος αὕτη
 τράπεζα, καὶ ἡ ἐστία τοῦ ἀμώμου Ὀδυσσεῶς, εἰς ἣν ἤλθον,
 ὅτι τὰ πράγματα ταῦτα θὰ ἐκτελεσθῶσιν ὡς σοὶ τὰ εἶπον.

Ἐντὸς τοῦ ἔτους τούτου θὰ ἔλθῃ ἐδῶ Ὀδυσσεύς. [Ἐπεὶ τὰ τέ-
λη τοῦ μηνὸς τούτου καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔλλου θὰ ἐπανεέλθῃ
εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ θὰ τιμωρήσῃ ἐκείνους οἵτινες περιεφρό-
νησαν ἐνταῦθα τὴν σύζυγόν του καὶ τὸν ἔνδοξον υἱόν του.]»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντήσας εἶπες, Εὐμυκίε μου χοιροβοσκέ!

«ὦ γέρον, οὔτε ἐγὼ θὰ σοὶ δώσω τὴν ἀμοιβὴν τῆς καλῆς
αὐτῆς ἀγγελίας, οὔτε ὁ Ὀδυσσεύς θὰ ἐπανεέλθῃ ποτὲ εἰς τὴν
πατρίδα του. Ἀλλὰ πίνε ἡσύχως τὸν οἶνόν σου, καὶ ἄς ἀλλά-
ξωμεν τὴν ὁμιλίαν καὶ μὴ μὲ ἐνθυμίζῃς αὐτὰ, διότι λυπεῖται
ἡ ψυχὴ μου ὁσάκις μοῦ ἀναφέρῃ τις τὸν σεβαστόν μοι βρασιλεύ.
Ἀλλ' ὄντως ἄς ἀφήσωμεν τὸν ὄρκον καὶ εἴθε νὰ ἤρχετο ὁ Ὀ-
δυσσεύς ὅπως ἐγὼ ἐπιθυμῶ καὶ ἡ Πηνελόπη καὶ ὁ σεβασμιος
γέρον Λαέρτης καὶ ὁ θεόμορφος Τηλέμαχος. Τώρα δὲ πάλιν
κλαίω ἀκαταπαύστως διὰ τὸ δυστυχὲς ἐκεῖνο τέκνον, τὸ ὁ-
ποῖον ἐγέννησεν ὁ Ὀδυσσεύς, τὸν Τηλέμαχον· τὸν ὁποῖον ἀροῦ
ἐμεγάλωσαν οἱ θεοὶ ὅμοιον μὲ τρυφερὸν δένδρον, καὶ ἤλπιζον
ὅτι θὰ ἦναι μετὰξὺ τῶν ἀνδρῶν οὐχὶ κατώτερος τοῦ προσφι-
λεστάτου μοι πατρὸς του θυματίου καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ
κατὰ τὴν μορφήν· ἀλλὰ βεβραίως θεὸς τις ἢ ἄνθρωπος ἐτάραξε
τὰς μέχρι τοῦδε συνετάς φρένας του καὶ μετέβη εἰς τὴν πα-
νίερον Πύλον διὰ νὰ μάθῃ περὶ τοῦ πατρὸς του. Αὐτὸν δὲ οἱ
εὐγενεῖς μνηστῆρες ἐνεδρεύουσιν ἐπιστρέφοντα, διὰ νὰ ἐκλεί-
ψῃ ἐκ τῆς Ἰθάκης καὶ νὰ μὴ μείνῃ τὸ ὄνομα τῆς γενεᾶς τοῦ
ἰσοθέου Ἀρκείσιου. Ἀλλ' ἐν τούτοις ἐκεῖνον μὲν ἄς ἀφήσωμεν,
εἴτε ἤθελε συλληφθῆ εἴτε ἤθελε διαφύγει, καὶ εἴθε ὁ υἱὸς
τοῦ Κρόνου νὰ ἔχῃ τὴν χειρὰ του ἐπάνω του. Σὺ δὲ, ὦ γέρον,
διηγήθητί μοι τὰ ἰδικά σου βράχια καὶ ἀποκρίθητί μοι εἰλι-
κρινῶς, διὰ νὰ σὲ ἐνθυμοῦμαι· ποῖος εἶσαι μετὰξὺ τῶν ἀνθρώ-
πων; πόθεν εἶσαι; ποῦ εἶναι ἡ πατρίς σου, ἡ οἰκογένειά σου;
διὰ τίνας πλοίου διέσχισες τὰ κύματα; πῶς οἱ ναῦται σὲ ἔ-
φερον εἰς τὴν Ἰθάκην; μετὰξὺ ποίου λαοῦ καυχῶνται ὅτι ἐ-
γεννήθησαν; διότι δὲν πιστεύω βέβραικα νὰ ἦλθες ἐνταῦθα
πεζός.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντήσας εἶπεν ὁ πολύσοφος Ὀδυσσεύς:

«Ἐγὼ λοιπὸν θὰ σοὶ διηγήθῃ ὅλα ταῦτα εἰλικρινέστατα.

Ἄλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι εἶχομεν καὶ οἱ δύο ἐνὸς ἔτους φαγητὸν καὶ γλυκὺν οἶνον, ὥστε μένοντες ἐντὸς τῆς καλύβης ταύτης νὰ ἐκαθήμεθα ἡσύχως, ἄλλοι δὲ νὰ ἐπεμελοῦντο τὰ ἔργα, εἰς ὄλον τοῦτο τοῦ ἔτους τὸ χρονικὸν διάστημα εὐκόλως δὲν θὰ ἐτελείονα διηγούμενος τὰ βάσανα τῆς ψυχῆς μου τὰ ὅποια ὑπέφερα κατὰ βούλησιν τῶν θεῶν. Καυχῶμαι ὅτι κατὰγομαι ἐκ τῆς ἐκτεταμένης Κρήτης, υἱὸς πλουσίου ἀνθρώπου ὅστις ἔσχεν ἐκ τῆς συζύγου του καὶ ἀνέθρεψεν εἰς τὸν οἶκόν του πολλοὺς υἱοὺς νομίμους· ἐμὲ ὅμως ἀργυρώνυτος μὲ ἐγέννησε μήτηρ παλλακίς, ἀλλ' ὁ Καστωρ, ὁ υἱὸς τοῦ Ἰλακος, τοῦ ὁποῖου καυχῶμαι ὅτι εἶμαι υἱὸς, μὲ ἐτίμα ὅσον καὶ τοὺς ἐκ τοῦ νομίμου γάμου του παῖδας. Ὁ πατήρ μου τότε μεταξὺ ὄλων τῶν Κρητῶν ὡς θεὸς ἐτιμᾶτο καὶ διὰ τὴν εὐδαιμονίαν του καὶ διὰ τὰ πλοῦτή του καὶ διὰ τοὺς ἐνδόξους υἱοὺς του. Τέλος αὐτὸν μὲν ἀνήρπασαν αἱ θεαὶ τοῦ θανάτου καὶ τὸν ἔφερον εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος· οἱ δὲ γενναῖοκαρδοὶ υἱοὶ του ἐμυριάσθησαν τὴν περιουσίαν του, καὶ ἔβαλον κλήρους. Εἰς ἐμὲ δὲ ἔδωκαν μίαν οἰκίαν καὶ μικρὸν μερίδιον ἐκ τῆς περιουσίας του. Ἄλλ' ἔνεκα τῶν προτερημάτων μου ἔλαβον εἰς σύζυγόν μου θυγατέρα πλουσίων ἀνθρώπων, διότι δὲν ἤμην μήτε ἀξιόκαταφρόνητος μήτε ἀνανδρός· τῶρα ὅμως ὄλα ἐξέλειπον· οὐχ ἥττον βλέπων τὴν καλὰ μὴν δύνασαι νὰ κρίνης περὶ τοῦ σίτου· διότι τῷ ὄντι μεγάλη ἀθλιότης μὲ κατέχει· Ἄλλὰ πράγματι ὁ Ἄρης καὶ ἡ Ἀθηναῖα μοὶ ἔδωκαν θάρρος καὶ πολεμικὴν τόλμην καὶ ὁσάκις ἐξέλεγον πρὸς ἐνέδραν τοὺς γενναϊοτέρους ἀνδρας ἐτοιμάζων ὄλεθρον εἰς τοὺς ἐχθροὺς, οὐδέποτε ἡ γενναία μου καρδίκα ἀνελογίζετο τὸν θάνατον, ἀλλὰ πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων συντρόφων μου ἐπιπηδῶν μὲ τὸ ἀκόντιόν μου κατέβηλλον ἐκ τῶν ἐχθρῶν πάντα ὅστις ἦτο κατώτερός μου εἰς τὴν ταχυποδίαν· τοιοῦτος ἤμην εἰς τοὺς πολέμους. Οὐδόλως ἠγάπων τὰς ἡσύχους ἐργασίας, μήτε τὴν οἰκονομίαν, ἥτις ἀνατρέφει λαμπρὰ τέκνα· ἀλλ' ἠγάπων πάντοτε τὰ κωπηλατούμενα πλοῖα, τοὺς πολέμους, τὰ καλῶς πελεκημένα ἀκόντια, τὰ βέλη, καὶ τὰς δυστυχίας, τὰ ὅποια εἰς ἄλλους εἶναι πολὺ μισητὰ, εἰς ἐμὲ ἦσαν ἀγαπητὰ· βεβαίως δὲ μοὶ τὰ ἐνέπνευσε

θεός τις· διότι ὁ εἰς εὐχαριστεῖται εἰς ταῦτα καὶ ὁ ἄλλος εἰς ἄλλα. Καθ' ὅσον πρὶν νὰ εἰσβάλωσιν οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν Τροίαν ἐνέα φαρὰς εἶχον ὀδηγήσει μαχητὰς καὶ ταχυκίνητα πλοῖα κατὰ ἀλλοθηνῶν ἀνθρώπων καὶ μοὶ ἐτύγγανον πλεῖστα ἀντικείμενα λείας, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξέλεγον τὰ ἀρέσκοντά μοι, πολλὰ δὲ λάφυρα καὶ κατόπιν μοῦ ἐτύγγανον διὰ κλήρου· ὁ οἶκός μου ταχέως ἐπλούτησε καὶ ἐγενόμην μετὰ ζῦ τῶν Κρητῶν τραμερὸς καὶ σεβαστός. Ἄλλ' ἕτε ἄμως ὁ παντεπώπτης Ζεὺς ἀπεφάσισε τὴν ὀλεθρίαν ἐκείνην ἐκστρατεῖαν, ἥτις κατέστρεψε τὴν ζωὴν πολλῶν ἡρώων, τότε ὁ τῶν Κρητῶν δῆμος ἐξέλεξεν ἐμὲ καὶ τὸν περίφημον Ἴδομενέα νὰ γεινώμεν ἀρχηγοὶ τῶν καὶ νὰ ὀδηγήσωμεν αὐτοὺς καὶ τὸν στόλον εἰς τὰ Τρωϊκὰ πεδία. Ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀρνηθῶμεν διότι ἡ φωνὴ τοῦ λαοῦ ἦτο ἀπειλητικὴ. Ἐκεῖ λοιπὸν ἐπὶ ἐνέα ὀλόκληρα ἔτη ἐπολεμοῦμεν οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, κατὰ τὸ δέκατον δὲ ἔτος ἐξεπορθήσαμεν τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου καὶ εἰσῆλθομεν εἰς τὰ πλοῖα διὰ νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὰς πατρίδας μας· ἀλλ' ὁ θεὸς διεσχόρπισε τὸν στόλον τῶν Ἑλλήνων. Ἐν τούτοις εἰς ἐμὲ τὸν ἄθλιον ἐπεφύλαξεν ὁ πάντορος Ζεὺς νέας δυστυχίας, διότι ἕνα μόνον μῆνα ἔμεινα εὐφραϊνόμενος μὲ τὰ τέκνα μου, μὲ τὴν νόμιμον σύζυγόν μου καὶ μὲ τὰ κτήματά μου· ἀλλ' ἔπειτα ἐπεθύμησα νὰ ταξειδεύσω πρὸς τὴν Αἴγυπτον μὲ στερεὰ πλοῖα καὶ ἐκλεκτοὺς συντρόφους. Ἐξοπλίσας δὲ ἐνέα πλοῖα, ἐσυναξα ἀμέσως παλληκάρια. Μετὰ ταῦτα ἐπὶ ἕξ ἡμέρας οἱ πιστοὶ μου σύντροφοι εὐωχοῦντο, ἐγὼ δὲ τῆς ἔδιδον πολλὰ θύματα, καὶ εἰς τοὺς θεοὺς νὰ προσφέρωσι θυσίας, καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν τοὺς εὐωχίαν νὰ ἐτο·μάζωσι. Κατὰ τὴν ἐβδόμην δὲ ἡμέραν εἰσεληθόντες εἰς τὰ πλοῖα διεσχίζομεν τὴν θάλασσαν ὑπὸ αἴθριον οὐρανόν· οὐρίας βορέας μᾶς ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τὴν ἐκτεταμένην Κρήτην, ἐπίσης ταχέως ὡς ρεῦμα ποταμοῦ, καὶ οὐδὲν ἐκ τῶν πλοίων μου ἐβλάβη, ἀλλὰ σῶοι καὶ ὑγιεῖς ἐκαθήμεθα· τὰ δὲ πλοιάμας τὰ διεύθυναν ὁ ἄνεμος καὶ οἱ κυβερνήται. Τὴν πέμπτην ἡμέραν ἐφθάσαμεν εἰς τὸν ὠρεῖα ρεῦματὰ ἔχοντα ποταμὸν Αἴγυπτον (Νεῖλον). Ἐσταμάτησα τὰ ἀμφικυρτα πλοιά μου εἰς τὰ ὕδατά του καὶ διέταξα τοὺς πιστοὺς συντρόφους μου νὰ

μὴ ἀπομακρυνθῶσι καὶ νὰ φρουρῶσι τὸν στολίσκον μου, ἔπειμα
 δὲ μόνον κατασκόπους νὰ ὑπάγωσιν εἰς μέρη κατὰλληλα πρὸς
 κατασκόπευσιν· ἀλλ' ἐκεῖνοι παρασυρθέντες ὑπὸ τοῦ ὑπερμέ-
 τρου θάρρους των, καὶ ἔχοντες πεποιθήσιν εἰς τὰς δυνάμεις
 των, ἤρχισαν ἀμέσως νὰ λειλατῶσι· τὰς ὠραιότατας ἐξοχὰς
 τῶν Αἰγυπτίων, ἤρχον δὲ ἐξ αὐτῶν γυναῖκας καὶ νήπια τέ-
 κνα, τοὺς δὲ ἄνδρας ἐφόνευσεν· ταχέως δὲ ὁ ἀλαλαγμὸς τῆς
 σφαγῆς, ἔφθασε μέχρι τῆς πόλεως. Οἱ δὲ πολῖται ἀκούσαντες
 τὰς κραυγὰς ἔδραμον ὅμοῦ μετ' ἡν ἀνατολὴν τῆς Ἡοῦς· καὶ ἐν
 τῷ ἅμα ἐπληρώθη ὄλη ἡ πεδιάς ὑπὸ πεζῶν καὶ ἵππέων καὶ
 ὑπὸ τῆς λάμψεως τῶν ὄπλων· ὁ δὲ φιλοκέρωνος Ζεὺς ἐνέβα-
 λεν εἰς τοὺς συντρόφους μου αἰσχρὰν φυγὴν, οὐδ' ἐτόλμησε
 κἄνεις ν' ἀντισταθῆ εἰς τὴν ὁρμὴν τῶν ἐχθρῶν, διότι παντα-
 χόθεν τοὺς περιεκύκλωσεν ὁ ὄλεθρος. Τότε πολλοὶ μὲν ἐκ τῶν
 ἡμετέρων ἐφονεύθησαν μετὰ κοπτερά ὄπλα, αἱ δὲ ἐπίλοιποι
 συνελήφθησαν ζῶντες καὶ κατεδικάσθησαν εἰς βαρεῖας ἐργα-
 σίας. Ἄλλ' εἰς ἐμὲ πάλιν αὐτὸς ὁ Ζεὺς μοι ἐνέπνευσε τὸν ἐξῆς
 στοχασμὸν· (θὰ ἦτο δὲ προτιμότερον ἐὰν ἀπέθνησκον καὶ ἐξε-
 πλήρουον ἐν Αἰγύπτῳ τὸ πεπρωμένον μου ἀφοῦ με περιέμενον
 τόσκι ἄλλα· δυστυχίαι)· ἀφῆρσα ἀμέσως ἀπὸ τὴν κεφαλὴν
 μου τὴν εὐμορφον περικεφαλίαν μου καὶ ἀπὸ τοὺς ὤμους μου
 τὴν ἀσπίδα· ἔρριψα δὲ τὸ δόρυ ἀπὸ τὴν χειρὰ μου καὶ ἔδρα-
 μον ἀπέναντι τῶν ἵππων τοῦ βασιλέως καὶ ἐφίλησα τὰ γόνατά
 του ἐναγκαλισθεὶς αὐτά· Ἐκεῖνος μοῦ ἐχάρισε τὴν ζωὴν καὶ
 με εὐσπλαγχνίσθη, διατάξας με δὲ νὰ ἀνκῶ εἰς τὸ ὄχημά
 του με ἔφερε δακρύνοντα εἰς τὰ ἀνάκτορά του. Καὶ πράγματι
 πολλοὶ εἶχον ἐπιπέσει κατ' ἐπάνω μου μετὰ ἀκόντια των,
 ἐπιθυμοῦντες νὰ με φονεύσωσι (καθ' ὅσον ἦσαν πολὺ ὠργισμέ-
 νοι)· ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τοὺς ἐμπόδιζε φοβούμενος τὴν ὀργὴν τοῦ
 προστάτου τῶν ξένων Διὸς, ὅστις τὰ μάλα ὀργίζεται διὰ τὰς
 κακὰς πράξεις· ὅτε ἐπὶ ἑπτὰ ὀλόκληρα ἔτη ἔμενον εἰς ἐκείνην
 τὴν χώραν καὶ συνήθρισσα μεγάλα πλοῦτη ἀπὸ τοὺς Αἰγυ-
 πτίους· διότι ὅλοι μοι ἔδιδον. Κατὰ τὰς ἀρχὰς δὲ τοῦ ὀγδόου
 ἔτους ἦλθεν ἀνὴρ Φοῖνιξ, ἐπιτήδειος ἀπατεῶν καὶ ἀγύρτης,

ὅστις πολλὰ κακὰ εἶχε πράξει εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ μὲ ἔπεισε διὰ τῶν πανουργιῶν του νὰ τὸν ἀκολουθήσω εἰς τὴν Φοινίκην ὅπου ἦσαν ἡ κατοικίαι του καὶ οἱ θησαυροὶ του. Διήλθον πλησίον του ἐν ὀλόκληρον ἔτος· ἀλλ' ὅτε καὶ οἱ μῆνες καὶ αἱ ἡμέραι ἐτελείοναν, ἐπερχομένου νέου ἔτους, καὶ ἐπανήλθον αἱ ὥραι τοῦ ἔτους· τότε μηχανώμενος νέα στρατηγήματα μὲ εἰσήγαγεν εἰς θάλασσαν πλοῖον, ἐπὶ προφάσει μὲν νὰ τὸν συνοδεύσω εἰς τὴν Λιβύην μεταφέροντα ἐμπορεύματα, πράγματι ὅμως διὰ νὰ μὲ πωλήσῃ ἀντὶ πολλῶν χρημάτων. Καί τοι ὑποπτεύων, τὸν ἀκολουθήσας εἰς τὸ πλοῖον ἐξ ἀνάγκης. Τὸ πλοῖον ἔπλεεν ὑπὸ αἴθριον οὐρανόν, οὐρανὸς δὲ βορέας ἄνεμος ἔφερεν αὐτὸ ἀπέναντι τῆς Κρήτης, ἀλλ' ὁ Ζεὺς τοῖς προητοιμαῖε τὴν καταστροφὴν των. Ὅταν δὲ εἶχομεν περάσει τὴν Κρήτην καὶ οὐδεμίαν ξηρὰ ἐφαίνετο, πρὸς μόνον οὐρανὸς καὶ θάλασσα, τότε ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἐπεκρέμασεν ἄνωθεν τοῦ πλοίου μας σκοτεινὴν νεφέλην, ὅλη δὲ ἡ περίξ θάλασσα ἐσκοτίσθη. Ταῦτοχρόνως δὲ ἐβρόντησεν ὁ Ζεὺς, καὶ ἔριψεν ἐφ' ἡμῶν τὸν κεραυνόν του, τότε ὀλόκληρον τὸ πλοῖον κτυπηθὲν ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ τοῦ Διὸς κατεσυντρίβη καὶ ἐγένισεν ἀπὸ δσμῆν θεοῦ, οἱ δὲ Φοῖνικες ἐκτὸς αὐτῶν ἐκυλισθησαν εἰς τὴν ἄβυσσον καὶ τὸ κῆμα τοὺς παρέσυρε περὶ τὸ μελανόχρουν πλοῖον ὁμοίους μὲ θάλασσιους κορώνας, καὶ ὁ θεὸς τοὺς ἀπεστέρησε τὴν εἰς τὴν πατρίδα των ἐπιστροφὴν. Ἐν τούτοις εἰς ἐμὲ αὐτὸς ὁ Ζεὺς, καὶ τοι εὐρισκόμενον εἰς μεγάλην ἀπελπισίαν, ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖράς μου τὸ ὑπερμέγεθες κατάρτιον τοῦ κυανοπύρου πλοίου, διὰ νὰ σωθῶ καὶ ἀπ' αὐτὸν τὸν ὄλεθρον. Ἐναγκαλισθεὶς λοιπὸν αὐτὸ σφιγκτὰ ἀφῆθην εἰς τὴν μανίαν τῶν ἀνέμων. Καὶ ἐπὶ ἐννέα μὲν ἡμέρας ἐφερόμην ὑπ' αὐτῶν, τὴν δεκάτην δὲ ἐν καιρῷ σκοτεινῆς νυκτὸς ὑπερμέγεθες κῆμα κυλίον με μὲ ἔριψεν εἰς τὴν γῆν τῶν Θεσπρωτῶν. Εἰς τὴν χώραν ἐκείνην ὁ ἦρωας Φεῖδων, ὁ βασιλεὺς τῶν Θεσπρωτῶν μὲ ἐπεριποιήθη δωρεάν· διότι ὁ προτοφίλης του υἱὸς, ἐπελθὼν καὶ εὐρών με σχεδὸν ἡμιθανῆ ἐκ τῆς πάχνης καὶ τοῦ καμάτου, μὲ ἀνήγειρε διὰ τῆς χειρὸς του καὶ μὲ ἔφερεν εἰς τὰ ἀνιάτορα τοῦ πατρὸς του, ὅπου μοὶ ἔδωκεν ἐνδύματα, ἐπανωφόριον καὶ

χιτώνα. Εἰς τὴν χώραν ἐκείνην ἐγὼ ἤκουσα νὰ γίνηται λόγος περὶ τοῦ Ὀδυσσεῶς· ὁ Φεῖδων μοὶ διηγήθη ὅτι τὸν εἶχε φιλοξενήσει καὶ περιποιηθῆ εἰς τὸν οἶκόν του, ἐνῶ ἐπανάρχετο εἰς τὴν πατρίδα του· μοὶ ἔδειξε δὲ καὶ τοὺς θησαυροὺς ὅσους συνέλεξεν ὁ Ὀδυσσεύς, τὸν χαλκὸν, τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἐπιπόνοιας καταργαζόμενον σίδηρον, δῶρα δηλαδὴ τόσον πολυτίμα τὰ ὅποια δύνανται νὰ θρέψωσι τινὰ μέχρι δεκάτης γενεᾶς. Ὅλα δὲ τὰ ἀναρίθμητα ἐκεῖνα πλοῦτη ἦσαν κεκλεισμένα εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως. Περὶ δὲ τοῦ Ὀδυσσεῶς ἐδιηγεῖτο ὁ Φεῖδων ὅτι εἶχε μεταβῆ εἰς τὴν Δωδώνην διὰ νὰ ἐπακούσῃ ἐκ τῆς ὑψικόμου δρυὸς τὸν χρησμὸν τοῦ Διὸς καὶ πληροφορηθῆ ἂν μετὰ τόσον μακρὰν ἀπουσίαν ἔπρεπε νὰ ἐπανάλθῃ εἰς τὴν εὐφορον χώραν τῆς Ἰθάκης κρυφίως ἢ φανερά. Μὲ ἐβεβίασσε δὲ ὁ Φεῖδων μεθ' ὄρκου, κάμων σπονδὰς ἐν τῷ ἀνακτόρῳ του, ὅτι τὸ πλοῖον εἶχε ριθῆ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ οἱ ναῦται οὔτινες ἔμελλον νὰ μεταφέρωσι τὸν Ὀδυσσεά εἰς τὴν πατρίδα του ἦσαν ἔτοιμοι. Ἄλλ' ἐμὲ ἀπέστειλε πρὸ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Ὀδυσσεῶς· διότι ἔτυχε νὰ ἔρχηται πλοῖόν τι τῶν Θεσπρωτῶν εἰς τὸ πολὺν σίτον παράγον Δουλίχιον· ὅτε τοὺς παρήγγειλε νὰ μὲ φέρωσι μετὰ πολλῆς περιποίησεως πρὸς τὸν βασιλέα Ἄκαστον· ἀλλ' οἱ ναῦται διελογίσθησαν ὀλέθρια περὶ ἐμοῦ, διὰ νὰ ἐξαντλήτω ὄλας τῆς δυστυχίης. Ὅθεν ὅτε τὸ θαλασσοπόρον πλοῖον ἀπεμακρύνθη πολὺ τῆς ξηρᾶς, ἠτοιμάσθησαν νὰ μὲ στερήσωσι τῆς ἐλευθερίης, μὲ ἐξέδυσαν τὰ φορέματά μου, τὸ ἐπικνωφόριον καὶ τὸν χιτῶνα καὶ μὲ περιέβαλον τὸ ἄθλιον τοῦτο ράκος καὶ τὸν καταξέσχισμένον αὐτὸν χιτῶνα, τὰ ὅποια καὶ σὺ μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σου βλέπεις. Τὴν ἐσπέραν δὲ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν καλλιεργημένους ἀγρούς ἔχουσαν ὠραίαν Ἰθάκην. Τότε μὲ ἔδεσαν δυνατὰ ἐπὶ τῶν ἐδρῶν τοῦ πλοίου διὰ στερεῶν σχοινίων καὶ ἔπειτα ἀπεβιδάσθησαν καὶ ἔσπευσαν νὰ δειπνήσωσιν ἐπὶ τῆς ἄμμου τοῦ αἰγικλοῦ. Ἐν τούτοις οἱ ἴδιοι οἱ θεοὶ εὐκόλως ἔλυσαν τὰ δεσμά μου· περιεκάλυφα δὲ πανταχόθεν τὴν κεφαλήν μου μὲ τὸ ράκος τοῦτο, κατέβην διὰ τοῦ πελεκητοῦ πηδαλίου καὶ μετ' ὀλίγον τὸ στῆθός μου ἐπίεζε τὰ κύματα· ἐξέτεινα τὰς δύο μου χεῖρας, ἔσχιζα τὸ ὕδωρ κολυμ-

ἔβν καὶ ἔφθασα εἰς τὴν παραλίαν μακρυθεὶς ἀπὸ τοὺς σκληροὺς ἐκεῖνους ἀνθρώπους. Τέλος ἐξῆλθον εἰς τὴν ξηράν καὶ ἀνέβην εἰς μέρος ὅπου μεγάλαι δρυὲς ἐκτείνουσι τοὺς κλάδους των. Ἐκεῖ ἐκρύβην, ἐκεῖνοι δὲ μὲ ἐζήτουν ψιθυρίζοντες· ἀλλ' ἐπαρτήρησαν ἐπὶ τέλους ὅτι ἦτο μάταιον νὰ ἐρευνησῶσι περισσότερο καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὸ κοῖλον πλοῖόν των· ἐμὲ δὲ εὐχερῶς ἀπέκρυψαν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν των αὐτοὶ οἱ θεοὶ καὶ μὲ ὠδήγησαν εἰς τὴν κατοικίαν φρονίμου ἀνθρώπου· διότι μοὶ ἦτο πεπρωμένον νὰ ζήσω ἀκόμη.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπε Εὐμαιέ μου χοιροβοσκέ·

«Ἄ ἀξιολύπητε ζένε! διηγούμενος ταῦτα ἐν πρὸς ἐν μὲ ἔρριψες εἰς κατάνυξιν! πόσαι κακοπάθειαι! πόσαι περιπλανήσεις ἀτελείωται! Ἄλλ' ὅσα μοὶ εἶπες περὶ τοῦ Ὀδυσσεύως δὲν πιστεύω νὰ ἦναι ἀληθῆ, οὔτε δύνασαι νὰ μὲ πείσης καὶ οὔτε ἦτο ἀνάγκη εἰς τριχύτην ἡλικίαν νὰ ψεύδῃσαι χωρὶς κἀνὲν ὄφελος. Ἐγὼ ὅμως καὶ μόνος μου γνωρίζω καλῶς τὰ κατὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ κυρίου μου, ὅτι δηλαδὴ ἐμισήθη ὑπὸ πάντων τῶν θεῶν, ἀφοῦ δὲν τὸν ἄφρησαν νὰ ἀποθάνῃ ἀπὸ τὰ κτυπήματα τῶν Τρώων, ἢ μετὰ τὸν πόλεμον, εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν φίλων του. Τότε οἱ Πανέλληνες ἤθελον πρὸς τιμὴν του τῷ ἀνεγείρει τάφον καὶ εἰς τὸν υἰὸν του ἤθελε κληροδοτήσει μεγάλην δόξαν. Τώρα ὅμως ἀδόξως τὸν ἀφῆρπασαν αἱ Ἀρπυιαὶ· ἐγὼ δὲ μακρὰν τῶν ἀνθρώπων μένω πλησίον τῶν χοίρων· οὐδέποτε μεταβαίνω εἰς τὴν πόλιν, ἐκτὸς ἐὰν μὲ ζητήσῃ ἢ περιουστάτη Πηνελόπη ὁσάκις λάβῃ εἰδησίαν τινα. Τότε ὅλοι οἱ περὶ αὐτὴν καθήμενοι πλησίον τοῦ ξένου ἐρωτῶσι τὰ καθέκαστα, καὶ ὅσοι στενάζουσιν διὰ τὴν μακροχρόνιον ἀπουσίαν τοῦ κυρίου μου, καὶ ὅσοι χιρίζουσιν κατατρύγοντες ἀτιμωρητὶ τὰ ὑπάρχοντά του. Ἄλλ' ἐγὼ δὲ ἔχω πλέον ὄρεξιν νὰ ἐρωτήσω ἢ νὰ ὀμιλήσω περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἀφότου Αἰτωλὸς τις μὲ ἠπάτησε διὰ τῶν λόγων του. Εἶχε φονεύσει ἀνθρώπον τινα, καὶ ἀφοῦ περιεπλανήθη εἰς διαφόρους τόπους, ἦλθεν εἰς τὴν καλύβην μου, εἰς τὴν ὁποίαν τὸν ἐπειποιήθη φιλοφρόνως, καὶ μὲ ἐβεβχίωσεν ὅτι εἶδε τὸν κύριόν μου εἰς τὴν Κρήτην πλησίον τοῦ Ἰδομενέως ἐπισκευάζοντα

τὰ ὑπὸ τῆς τριχυμίας κατασυντριβέντα πλοῖά του. Καὶ μοῦ ἔλεγεν ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃ κατὰ τὸ θέρος τοῦτο, ἢ τὸ πολὺ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Ἰουλίου μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ χειμῶνος, μὲ ἄπειρα πλοῦτη καὶ μὲ ὄλους τοὺς λαμπροὺς συντρόφους του. Καὶ σὺ, ὦ πολυπαθὲς γέρον, ἐπειδὴ σὲ ἔφερον ὁ θεὸς εἰς ἐμὲ, μὴ ζητῆς διὰ τῶν ψεύδεων νὰ μὲ κάμῃς νὰ χαίρωμαι· διότι δὲν θὰ σὲ σεβασθῶ καὶ περιποιηθῶ ἔνεκα τούτων, ἀλλὰ διότι φοβοῦμαι τὸν θεὸν τῆς φιλοξενίας Δία, καὶ εὐσπλαγχνίζομαι σὲ τὸν ἴδιον.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντήσας ὁ πολύσοφος Ὀδυσσεὺς εἶπεν·

«Ἄ! βεβαίως τὸ στῆθός σου ἐγκλείει πολὺ δύσπιστον καρδίαν, ἀφοῦ, οὐδὲ ὅτε σοὶ ἔκαμα ὄρκον κατώρθωσά τι, καὶ δὲν σὲ πείθω· ἐλθέ λοιπὸν ἄς κάμωμεν τὴν ἐξῆς συμφωνίαν, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὁποίας ἄς ἦναι μάρτυρες καὶ τῶν δύο μας οἱ κατοικοῦντες τὸν Ὀλυμπον θεοί. Ἐὰν μὲν ὁ κύριός σου ἐπανέλθῃ εἰς τὸν οἶκόν του, θὰ μοὶ δώσῃς ἐνδύματα, ἐπανωφόριον καὶ χιτῶνα καὶ θὰ μὲ ἀποστείλῃς νὰ ὑπάγω εἰς τὸ Δουλίχιον, ὅπου ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ μου· ἐὰν δὲ δὲν ἐπανέλθῃ ὁ βασιλεύς σου, καθὼς λέγω, νὰ διατάξῃς τοὺς ὑπηρέτας νὰ μὲ κατακρημνίσωσιν ἀπὸ τὴν κορυφὴν ὑψηλοῦ βράχου, ἵνα εἰς τὸ ἐξῆς καὶ ἄλλος πτωχὸς φρεθῆται νὰ σὲ ἐξαπατήσῃ.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ἀριστος χοιροβοσκός·

«Ἦ ξένε, ἢ πρᾶξις, αὕτη μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τώρα καὶ εἰς τὸ μέλλον, θὰ ἡμαῦρου τὴν ὑπόληψίν μου καὶ τὴν λάμψιν τῆς ἀρετῆς μου. Πῶς, ἀφοῦ σὲ ἔφερα εἰς τὴν καλύβην μου καὶ σὲ ἐφιλοξένησα, νὰ σοῦ στερήσω τὴν ἀγαπητὴν σου ζωὴν καὶ νὰ τολμήσω ἔπειτα νὰ ἀποτείνω εὐχὰς καὶ δεήσεις πρὸς τὸν Δία τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου! Ἄλλὰ τώρα πλησιάζει ἡ ὥρα τοῦ δείπνου· μετ' ὀλίγον θὰ ἔλθωσιν οἱ σύντροφοί μου καὶ θὰ ἐτοιμάσωσιν εἰς τὴν καλύβην τὸ φαγητόν μας.»

Τοιοιουτρόπως αὐτοὶ μὲν τοιαῦτα· συνωμίλουν πρὸς ἀλλήλους, ἔφθασαν δὲ μετ' ὀλίγον οἱ χοῖροι καὶ οἱ χοιροβοσκοί. Καὶ τὰ μὲν θηλυκὰ τὰ ἔκλεισαν διὰ νὰ ἡσυχάσωσιν εἰς τοὺς προσδιωρισμένους σταύλους, ἀπερίγραπτος δὲ βοή διηγέρθη ἐκ τῶν

μυθριζομένων χοίρων. Τότε ὁ θεῖος χοιροβοσκὸς ἐρώναξε καὶ εἶπε πρὸς τοὺς συντρόφους του·

«Φέρετέ μοι τὸν καλλίτερον χοῖρον διὰ νὰ τὸν θυσιάσω πρὸς τιμὴν τοῦ ξένου ὅστις μᾶς ἤλθε μυχρόθεν· μετ' αὐτοῦ δὲ ἄς εὐφρανθῶμεν καὶ ἡμεῖς οὔτινες τυραννούμεθα βόσκοντες πάντοτε τοὺς λευκόδοντες χοίρους, τοὺς δὲ ἰδρωτὰς καὶ κόπους μᾶς κατατρώγουσιν οἱ ξένοι ἀτιμωρητί.»

Οὕτως εἰπὼν, ἔκοψε ζύλα μὲ τὸν ἠκανημένον πέλεκυν· οἱ δὲ σύντροφοὶ του ἔφερον εἰς τὴν καλύβην πεχυτάτου χοῖρον πενταετῆ καὶ τὸν ἔστησαν ἀμέσως πλησίον τῆς ἐστίης· διότι ὁ Εὐμχίος, ἔχων φρένας εὐσεβεῖς, δὲν ἐλησημόνησε τοὺς κίωνιους θεοὺς. Καὶ προσφρών λουπὸν ἀπαρχὰς ἔρριψεν εἰς τὸ πῦρ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς τοῦ λευκόδοντος χοίρου καὶ πηχῆθη εἰς ὅλους τοὺς θεοὺς νὰ ἐπκνέλη ὁ περινούστατος Ὀδυσσεὺς εἰς τὸν οἶκόν του. Μετὰ ταῦτα ὕψωτε σχίζων δρυὸς τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀφήσει ἀκεραλίαν ὅταν ἔσχίζε τὰ ζύλα, καὶ ἐκτύπησε δι' αὐτῆς τὸ ζῶον τὸ ὁποῖον ἐγκατέλιπεν ἡ ζωὴ ἀμέσως. Οἱ δὲ βοσκοὶ τὸ ἔσφαξαν καὶ τὸ ἐκψάλισαν· καὶ πάρκνυται τὸ ἔκοψαν εἰς μεγάλα τεμάχια· ὁ δὲ Εὐμχίος, διὰ νὰ κάμη τὴν προσφοράν, ἔλαβε τεμάχια ὠμὰ ἐξ ὅλων τῶν μελῶν, τὰ ἐκάλυψε διὰ λίπους καὶ πασπαλίσας αὐτὰ μὲ κριθάλευρον τὰ ἔρριψεν εἰς τὸ πῦρ. Τὰ λοιπὰ δὲ κρέατα κατακόψαντες εἰς μικρὰ τεμάχια τὰ ἐπέρασαν εἰς ὄβελους, τὰ ἔψησαν ἐπιτηδείως, τὰ ἀπέσυραν ὅλα ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τὰ ἔθεσαν ὅλα ὁμοῦ ἐπὶ τῆς μαγειρικῆς τραπέζης· ὁ δὲ ἀρχιχοιροβοσκὸς ἰσπάμενος ὄρθιος τὰ διένειμε, διότι ἐγνώριζε καλῶς τὴν τάξιν. Καὶ αὐτὰ μὲν ὅλα τὰ ἐμοίρασεν εἰς ἑπτὰ μερίδια καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀφιέρωσεν εἰς τὰς Νύμφας καὶ εἰς τὸν υἱὸν τῆς Μαιῆς Ἑρμῆν ἀποστεινῶν πρὸς αὐτοὺς δεήσεις, τὰ δὲ ἄλλα ἐξ τὰ διένειμε μετὰ τῶν συνδαιτυμόνων καὶ ἐτίμησε τὸν Ὀδυσσεὺς δούς αὐτῷ ὀλόκληρον τὴν ὠμοπλάτην τοῦ λευκόδοντος χοίρου. Εὐφρανε δὲ τὴν καρδίαν τοῦ κυρίου του· καὶ ἀποστεινὰς πρὸς αὐτὸν τὸν λόγον ὁ πολύσοφος Ὀδυσσεὺς τῶ εἶπεν·

«Εἶθε νὰ γείνης, ὦ Εὐμχιε, τόσον ἀγαπητὸς εἰς τὸν πατέρω

Δίχ, ὅσον ἔγχεις εἰς ἐμέ· διότι εἰς τοιαύτην ὄντα κατὰστα-
σὶν μὲ τιμῆς διὰ τῶν εὐχύμων τούτων φηγητῶν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπες, Εὐμκίε μου χοιροβοσκέ·

«Τρῶγε, εὐλογημένε ξένε, καὶ εὐχαριστήσου μὲ ταῦτα τὰ
ὁποῖα εἶναι εἰς τὴν διάλεσίν μας· διότι ὁ θεὸς καθ' ὃ παντοδύ-
ναμος ἄλλο μὲν μᾶς δίδει, ἄλλο δὲ μᾶς ἀρνεῖται.»

Ταῦτα εἶπε καὶ προσέφερε τὰς ἀπρηχὰς εἰς τοὺς κλινοὺς
θεοῦς, καὶ ποιήσας σπονδὴν μὲ σπιθηροβολοῦντα οἶνον, ἔθεσε
τὸ ποτήριον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πορθητοῦ τῶν πύλων Ὀδυσ-
σέως ὅστις ἐκάθητο ἐνώπιον τοῦ μεριδίου του. Ἄρτον δὲ διέ-
νειμεν εἰς αὐτοὺς ὁ ὑπὲρτης Μεσσύλιος τὸν ὁποῖον μόνος του
ὁ Εὐμκίος εἶχεν ἀγοράσει κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ κυρίου του,
ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῆς δεσποίνης του ἢ τοῦ γέροντος Λαέρ-
του· τὸν εἶχε δὲ ἀγοράσει παρὰ νευτῶν Τρώων ἐκ τῶν ἰδίων
του χρημάτων. Οἱ δαιτυμόνες ἤπλωσαν τὰς χεῖρας εἰς τὰ ἐνώ-
πιόν των κείμενα ἔτοιμα φηγητὰ καὶ ἀροῦ ἠθροάνθησαν τρώ-
γοντες καὶ πίνοντες, ὁ μὲν Μεσσύλιος ἐσήκωνε τὴν τράπεζαν,
οἱ δὲ χορτασθέντες βοσκοὶ ἠγέρθησαν διὰ νὰ μεταβῶσιν εἰς
τὰς κλινὰς των.

Ἢ νῦν δὲ τότε ἐπῆλθεν ἀσέληνος καὶ θλιθερὰ διότι καθ'
ὄλην τὴν νύκτα ἐκαίειν δὲν ἔπαυσε νὰ βρέχῃ ὁ Ζεὺς, καὶ ὁ
πάντοτε βροχερὸς Ζεφύρος νὰ πνέῃ σφοδρῶς. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν
ὁ Ὀδυσσεύς, θέλων νὰ δοκιμάσῃ τὸν Εὐμκίον, ὅστις τὸν ἐπε-
ριποιεῖτο τόσον πολὺ, καὶ διὰ νὰ ἰδῇ ἐὰν θὰ ἐξεδύετο τὸ ἰδι-
κὸν του ἐπακωρόριον διὰ νὰ τὸ δώσῃ εἰς αὐτὸν, ἢ ἐὰν θὰ ἐπα-
ρεκίνοι κἀνένκ τῶν συντρόφων του εἰς τοῦτο, διηγήθη τὰ ἐξῆς·

«Ἄκουσον τώρα, Εὐμκίε, καὶ σεῖς οἱ λοιποὶ σύντροφοι, θὰ
σὰς εἶπω λόγον τινὰ πρὸς ἔπκινόν μου· διότι μὲ παρεφέρει ὁ
ζαλίξων τὰς φρένας οἶνος, ὅστις καὶ τὸν πλέον σοβαρὸν τὸν
κάνει νὰ παρεφέρνηται καὶ νὰ ψάλλῃ μεγαλοφώνως ὥστε νὰ
ἐνοχλῇ τοὺς ἄλλους, καὶ νὰ γελᾷ δύνατὰ, καὶ νὰ χορεύῃ ἀ-
κόμη τὸν κατφέρνηει, καὶ πολλάκις τῷ ἀποσπᾷ λέξεις τὰς ὁ-
ποιὰς φρονιμώτερον θὰ ἦτο νὰ ἐσιώπῃ. Ἄλλ' ἀροῦ ἀπαῖ ἤρ-
χισα, δὲν θὰ κρύψω τὸν στοχασμόν μου. Ἄχ! διαπὶ νὰ μὴν
ἔχω τὴν πρώτην ἐκαίειν νεότητα καὶ τὴν πρώτην ρώμην, ὡς

ὅτε ὑπὸ τὰ τείχη τῆς Τροίας προπαρασκευάσαντες ὠδήγοῦ-
 μεν ἐνέδραν, ἔχοντες ἀρχηγούς μας τὸν Ὀδυσσεά καὶ τὸν Με-
 νέλχον, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως, μετ' αὐτῶν δὲ ἡμῖν καὶ ἐγὼ
 τρίτος ἀρχηγός· καθ' ἕσπον αὐτοὶ οἱ ἴδιοι τὸ ἀπήτησαν. Ὅταν
 δὲ ἐφθάσαμεν πλησίον τῆς πόλεως, ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ὑψη-
 λῶν τειχῶν, ἡμεῖς μὲν περὶ τὸ φρούριον μεταξὺ πυκνῶν θάμνων
 ἐντὸς καλαμώνων καὶ βάλτων, ἐκοιτόμεθα ἐνεδρεῦόντες ἔνο-
 πλοι, μᾶς ἐπλάκωσε δὲ κακὴ νύξ πάγετώδης, ἣ χιῶν ἐσω-
 ρεύετο ἐπάνω μας ψυχρὰ ὡς πάχνη, καὶ πέραν τῶν ἀσπίδων
 μας ἐσχηματίζετο κρύσταλλος. Καὶ ὅλοι μὲν οἱ ἄλλοι εὐντρο-
 φοί μου, ἔχοντες τὰ ἐπάνωφθριά των καὶ τοὺς χιτῶνάς των,
 ἐκοιμῶντο ἐν ἀναπαύσει, σκεπασμένοι εἰς τοὺς ὤμους μὲ τὰς
 ἀσπίδας των· ἐγὼ ὅμως ἐξ ἀπρονοησίας τὸ μὲν ἐπάνωφθρίδιόν
 μου κινήσας διὰ τὴν ἐνέδραν εἶχον ἀφήσει εἰς τοὺς συντρόφους
 μου, ἐπειδὴ καὶ ἄνευ αὐτοῦ δὲν ἐπίστευθ' ἐνὰ κρυῶσ'· ἠκο-
 λούθησα δὲ τοὺς ἄλλους ἔχων μόνον τὴν ἀσπίδα μου καὶ τὸν
 ἀπαστράπτοντά φολιδωτὸν θώρακά μου. Ἄλλ' ὅτε ἦτο τὸ τε-
 λευταῖον μέρος τῆς νυκτός, καὶ τὰ ἄστρα ἤρχισαν ἐνὰ δύωσι,
 τότε ἐγὼ ὠθήσας διὰ τοῦ ἀγκῶνος τὸν Ὀδυσσεά ὄντα πλη-
 σίον μου, τῷ εἶπον τοὺς ἐξῆς λόγους τοὺς ὁποίους ἀμέσως ἐνόησε·

«Θρέμμα τοῦ Διός, υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσ-
 σεῦ, δὲν θὰ ἦμαι ἐπὶ πολὺν καιρὸν μεταξὺ τῶν ζώντων, τὸ
 »φοβερὸν ψῦχος μὲ ἀπέθανεν, ἐπειδὴ δὲν ἔχω ἐπάνωφθρίον·
 »τῆς τύχης μου δὲ ἦτο ἐνὰ ἀπατηθῶ καὶ ἐνὰ κινήσω μὲ μόνον
 »τὸν χιτῶνά μου, καὶ τώρα δὲν ὑπάρχει ἀπαλλαγὴ τοῦ κακοῦ.»

Οὕτως εἶπον, ἐκεῖνος δὲ ἐπιδέξιός καὶ εἰς τὸ συμβουλευεῖν
 καὶ εἰς τὸ μάχεσθαι, συνέλαβεν ἀμέσως τὴν ἐξῆς ἰδέαν καὶ
 μοὶ εἶπε χαμηλοφώνως·

«Σιώπη τώρα, μήπως κἀνεὶς ἄλλος ἐκ τῶν συντρόφων μας
 »σὲ ἀκούσῃ.»

«Ἐπειτα, στηρίζας τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος ἔ-
 κρηξεν·

«Ἀκούσατε, ἀγαπητοί μου, θεῖα ἔμπνευσις μοὶ ἦλθεν εἰς
 »τὸν ὕπνον μου. Ὀνειρεύθητι ὅτι πολὺ ἀπεμακρύνθημεν ἀπὸ τὸν
 »στόλον μας, ἃς τρέξῃ λοιπὸν κἀνεὶς ἐνὰ εἴπῃ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ

» Ἀτρέως Ἀγχιμέμονα, τὸν ἀρχηγὸν τῶν λαῶν, ἃν ἦτο δυνα-
 » τὸν νὰ ἔπεμπε καὶ ἄλλους ἐκ τοῦ στρατοπέδου νὰ ἔλθωσιν
 » ἐνταῦθα.»

« Οὕτως εἶπεν, ἀνεπήδησε δὲ εὐθύς ὁ Θόας, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀν-
 δράκιμονος, ἔρριψεν ἀπ' ἐπάνω του τὸ πορφυρόχρουν ἐπανωφό-
 ριον του καὶ ἔσπευσε δρομικῶς πρὸς τὸ στρατόπεδον· ἐγὼ δὲ
 χαίρων ἐπλάγισσα ὑπὸ τὸ σκέπασμα ἐκείνου μέχρι τῆς ἀνα-
 τολῆς τῆς χρυσοθρόνου Ἡοῦς.»

« Ἄχ! δικαί νὰ μὴν ἔχω τὴν πρώτην μου νεότητα καὶ
 τὴν πρώτην μου ρώμην! θὰ μοὶ ἔδιδεν ἴσως ἐπανωφόριον εἰς
 τὴν καλύβην κἀνεὶς ἐκ τῶν χοιρο-
 βοσκῶν, καὶ ἀπὸ φιλοξενίαν καὶ ἀπὸ
 σεβασμὸν πρὸς ἀξιότιμον ἄνθρωπον·
 τῶρα ὅμως, ἐπειδὴ φορῶ τὰ ἀθλια
 ταῦτα ράκη, μὲ ἔχουσι περρομι-
 μένον.]»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπες,
 Εὐμικίε μου χοιροβοσκέ·

« ὦ γέρον, τὸ ἐγκώμιον τοῦτο
 ὅπερ μᾶς διηγῆθης ἦτο ἐξείρετον,
 καὶ δὲν εἶπες τίποτε μέχρι τοῦδε
 ἀνωφελῶς· ὅθεν ἐπὶ τοῦ παρόντος
 οὔτε ἐνδυμάτων θὰ στερηθῆς οὔτε
 ἄλλου τινός, ὅσα ἀρμόζει νὰ δίδων-
 ται εἰς πολυπληθῆ ἐλθόντα ἀπὸ μα-
 κρῶν ὡς ἐκέτην. Ἄλλ' ὅταν ἐξημε-
 ρώσῃ πρόπει πάλιν νὰ περιβληθῆς
 τὰ ράκη σου· διότι ἐνταῦθα δὲν ἔ-

AKONTION

χομεν ἐπανωφόρια περιττὰ οὔτε χιτῶνας διὰ νὰ ἀλλάσσωμεν,
 μία δὲ μόνη ἐνδυμασία ἀρκεῖ εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον. [Ὅταν
 ὅμως ἐπιστρέψῃ ὁ προσφιλέτης υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεῶς, αὐτὸς θέλει
 σοὶ δώσει ἐνδύματα καὶ ἐπανωφόριον καὶ χιτῶνα, καὶ θὰ σὲ
 ἀποστείλῃ ὅπου θελήσῃ ἡ καρδίᾳ σου καὶ ἡ ψυχὴ σου.]»

Οὕτως εἰπὼν ἠγέρθη καὶ ἔθεσε πλησίον τοῦ πυρὸς κλίνην
 τὴν ὁποίαν ἔστρωσε μὲ δέρματα προβάτων καὶ αἰγῶν. Ὁ Ὀ-

δυσσεύς ἐξηπλώθη ἐπ' αὐτῆς, ὁ δὲ Εὐμαῖος ἔρριψεν ἐπ' αὐτοῦ πυκνὸν καὶ μεγάλον ἐπανωφόριον τὸ ὁποῖον εἶχε φυλαγμένον πρὸς ἀλλαγὴν, νὰ τὸ φορῇ ὅταν συνέβαινε καμμία φοβερὰ κακοκαιρία.

Τοιουτοτρόπως ὁ μὲν Ὀδυσσεύς ἐκοιμήθη ἐκεῖ, ἐπίσης καὶ οἱ νέοι βοσκοὶ κατεκλίθησαν πλησίον του· ἀλλ' ὁ Εὐμαῖος δὲν ἀπεφάσιζε νὰ κοιμηθῇ μακρὰν τῆς ἀγέλης του καὶ ἐξῆλθε μὲ τὰ ὄπλα του. Ὁ δὲ Ὀδυσσεύς μεγάλως ἐχαίρετο βλέπων αὐτὸν φροντίζοντα τόσον πολὺ διὰ τὰ ὑπάρχοντά του ἐν καιρῷ τῆς ἀποδημίας του. Καὶ πρῶτον μὲν ὁ ἀρχιβοσκὸς ἔβαλε περὶ τοὺς ἰσχυροὺς ὤμους του τὸ κοπτερὸν ζιφος του, ἔπειτα δὲ ἐνεδύθη τὸ προφυλάττον αὐτὸν ἀπὸ τοὺς ἀνέμους πυκνότανον ἐπανωφόριον· ἔρριψε δὲ ἐπάνω του καὶ μέγα δασύμαλλον δέρμα αἰγός· πρὸς τούτοις δὲ ἔλαβεν εἰς τὴν χεῖρά του ὄζειχ ποιμενικὴν βακτηρίαν διὰ νὰ προστατεύηται ἐν ὄρα ἀνάγκης καὶ κατὰ τῶν κυνῶν καὶ κατὰ τῶν ἀνθρώπων. Μετέβη δὲ διὰ νὰ κοιμηθῇ πλησίον τῶν λευκοδόντων χοίρων κάτωθεν θολωτοῦ βράχου εἰς μέρος προφυλαττόμενον ἀπὸ τὸν βορέαν.

Ρ Α Ψ Ω Ι Δ Ι Α Ο .

Τηλεμάχου πρὸς Εὐμαῖον ἄφιξις.

Ἡ δὲ Παλλὰς Ἀθηνᾶ εἶχεν ὑπάγει εἰς τὴν ἐκτεταμένην Λακεδαιμόνα, διὰ νὰ ἀνυμνήσῃ τὸν ἐνδοξὸν υἱὸν τοῦ λεοντοκάροδου Ὀδυσσεῶς περὶ τῆς ἐπιστροφῆς του, καὶ νὰ τὸν παραινῆσῃ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Εὔρε δὲ τὸν Τηλέμαχον καὶ τὸν ἐξαιρετὸν υἱὸν τοῦ Νέστορος κοιμωμένους εἰς τὸν πρόδομον τοῦ εὐκλεοῦς Μενελάου· τὸν μὲν υἱὸν τοῦ Νέστορος Πεισίστρατον βυθισμένον εἰς γλυκὺν καὶ ἀναπαυτικὸν ὕπνον, τὸν δὲ Τηλέμαχον δὲν εἶχε καταλάβει ὁ γλυκὺς ὕπνος, διότι

εἰς τὴν καρδίαν του κατὰ τὴν θείαν νύκτα τὸν ἐτήρου ἀγρυπνον αἰ περὶ τοῦ πατρὸς του φροντίδες καὶ σκέψεις. Σταθεῖσα δὲ πλησίον του ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ τῷ εἶπε·

«Τηλέμαχε, δὲν πρόττεις φρονίμως νὰ περιπλανᾷσαι τοσοῦτον χρόνον μακρὰν τῆς οἰκίας σου ἀφίνων τὰ πλοῦτῃ σου εἰς τὴν διάκρισιν ἀνθρώπων βιζίων καὶ παρκνομῶν, μήπως διαμοιράσκοντες τὰ κτήματά σου τὰ κατὰφάγωσι καὶ ἀποβῆ τὸ ταξείδιόν σου μάταιον. Ἀλλὰ βίασε τὸ ταχύτερον τὸν γενναῖον Μενέλαιον νὰ σὲ ἐξαποστείλῃ διὰ νὰ εὔρης ἀκόμη εἰς τὴν οἰκίαν σου τὴν ἄμωμον μητέρα σου, διότι ἤδη ὁ πατήρ της καὶ οἱ αὐτάδελφοί της τὴν βιάζουσι νὰ συζευχθῆ τὸν Εὐρύμαχον, διότι αὐτὸς διακρίνεται μεταξὺ τῶν μνηστήρων διὰ τὰ δῶρά του καὶ ὑπόσχεται πλουσιωτέραν προίκα. Πρόσεξον μήπως παρὰ τὴν θέλησίν σου σοὶ ἀρχιρέσωσιν ἐκ τῆς οἰκίας σου κἀνὲν κειμήλιον, καὶ ὅσον γνωρίζεις ὁποῖον καρδίαν ἔχει ἡ γυνή· θέλει πάντοτε νὰ ἀξάνῃ τὴν οἰκίαν ἐκείνου τὸν ὁποῖον συζεύγνυται, ἡ δὲ ἐνθύμησις τῶν πρώτων της τέκνων καὶ τοῦ ἐκ νεότητός της ἀγαπητοῦ συζύγου ὅστις ἀπέθανεν, ἐξλαίφεται· καὶ ποτὲ δὲν φροντίζει περὶ αὐτῶν. Ὅθεν ἐπίστρεψον καὶ σὺ εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ ἐμπιστεύητι τὰ πάντα εἰς ἐκείνην ἐκ τῶν ὑπηρετριῶν σου ἧτις ἤθελε σοὶ φανῆ μάλλον πιστῆ, μέχρις οὔ οἱ θεοὶ ἤθελον ὑποδείξει καὶ εἰς σὲ ἐντιμὸν τινὰ σύζυγον. Θὰ σοὶ εἶπω δὲ καὶ ἄλλον ἕνα λόγον, σὺ δὲ βάλλε τον εἰς τὸν νοῦν σου. Οἱ ἀνδρειότεροι τῶν μνηστήρων σὲ ἐνεδρεύουσιν εἰς τὸ μεταξὺ τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς βραχῶδους Σάμης στενὸν τῆς θαλάσσης ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ σὲ φονεύσωσι πρὶν φθάσης εἰς τὴν γῆν τῆς πατρίδος σου. Ἀλλ' ἐγὼ πιστεύω ὅτι δὲν θὰ ἐπιτύχωσι τοῦ σκοποῦ των, καὶ πρὶν τούτου ἡ γῆ θὰ καλύψῃ πολλοὺς ἐξ ἐκείνων οὔτινες κατατρώγουσι τὰ ὑπάρχοντά σου. Ὅθεν νὰ κρατῆς μακρὰν τῶν νήσων τούτων τὸ καλοδουλεμένον πλοῖόν σου καὶ πλέε διὰ νυκτός, ἐκεῖνος δὲ ἐκ τῶν θεῶν ὅστις σὲ φυλάττει καὶ σὲ διασώζει θὰ ἀποστείλῃ ὄπισθέν σου ἄνεμον οὐριον. Ἄμα δὲ φθάσης εἰς τὴν πλησιεστέραν ἀκτὴν τῆς Ἰθάκης, τὸ μὲν πλοῖόν σου καὶ ὄλους τοὺς συντρόφους σου ἄνευ ἀναβολῆς νὰ πέμψῃς εἰς τὴν πόλιν, σὺ δὲ πρῶτον πάντων νὰ

ὑπάγῃς εἰς τὸν Εὐμειον, τὸν φύλακα τῶν χοίρων σου, ὅστις εἶναι πάντοτε πιστὸς πρὸς σέ. Κοιμήθητι ἐκεῖ καὶ εἰπέ εἰς αὐτὸν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ ἀναγγείλῃ εἰς τὴν συνέτην Πηνελόπην ὅτι ἐσώθης καὶ ἐπέστρεψας ἐκ τῆς Πύλου.»

Καὶ ἡ μὲν Ἀθηναῖ εἰποῦσα ταῦτα ἀνεχώρησεν εἰς τὸν ὕψηλὸν Ὀλυμπόν, ὁ δὲ Τηλέμαχος κουνήσας διὰ τῆς ἄκρας τοῦ ποδός του τὸν υἱὸν τοῦ Νέστορος τὸν ἐξύπνησεν ἀπὸ τὸν γλυκὺν ὕπνον καὶ τῷ εἶπεν·

«Ἐγέρθητι, Πεισίστρατε, υἱὲ τοῦ Νέστορος, καὶ ζεῦξον εἰς τὸ ὄχημα τοὺς μονομήλους ἵππους σου διὰ νὰ ἀναχωρήσωμεν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος Πεισίστρατος ἀπήντησε·

«Τηλέμαχε, ὅσον καὶ ἂν βιαζώμεθα δὲν πρέπει νὰ ὀδοιπορήσωμεν ἐν μέσῳ τῆς σκοτεινῆς νυκτός· ταχέως δὲ θὰ ἀνατείλῃ ἡ ἀυγή. Ἐκτός δὲ τούτου περιμένε νὰ θέσῃ ἐπὶ τοῦ ὀχήματος ὁ περιβόητος ἀκοντιστὴς Μενέλκος τὰ δῶρά του, καὶ μᾶς ἀποστείλῃ μὲ γλυκεῖς λόγους, διότι ὁ φιλοξενούμενος ἐνθυμεῖται κατ' ὄλην του τὴν ζωὴν ἐκεῖνον ὅστις τὸν ἐφιλοξένησε καὶ τὸν περιεποιήθη.»

Οὕτως εἶπε, καὶ εἰς τὴν στιγμὴν ἀνέτειλεν ἡ χροσόθρονος Ἥως. Ὁ δὲ γενναῖος Μενέλκος, ἐγκαταλιπὼν τὴν κλίνην ὅπου ἀνεπύετο μετὰ τῆς κλαδικόμου συζύγου του Ἑλένης, ἦλθε πλησίον αὐτῶν. Ἄμυ δὲ εἶδεν αὐτὸν ὁ ἦρωα Τηλέμαχος, ὁ προσφιλεὶς τοῦ Ὀδυσσεῶς υἱός, κατεσπευσμένως ἐναδύθη τὸν χιτῶνά του καὶ ἔρριψεν ἐπὶ τῶν ἰσχυρῶν ὤμων του τὸ μέγα ἐπανωφόριόν του· ἐξῆλθε δὲ τῶν θυρῶν καὶ σταθεὶς πλησίον του [ὁ Τηλέμαχος, ὁ ἀγκυπητὸς υἱὸς τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεῶς] τῷ εἶπε·

«Θρέμμα τοῦ Διὸς Μενέλκα, υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, ἀρχηγὲ τῶν λαῶν, ἐξέκπυστειλόν με τῶρα εἰς τὴν φιλτάτην μου πατρίδα· διότι πλέον ἡ ψυχὴ μου ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸν πατρικόν μου οἶκον.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀμέσως ἀποκριθεὶς ὁ γενναῖος Μενέλκος, εἶπε·

«Τηλέμαχε, ἀφοῦ τοιαύτη εἶναι ἡ ἐπιθυμία σου, δὲν θὰ σὲ κρατήσω περισσύτερον· κατακρίνω δὲ καὶ πάντα ἄλλον φι-

λοξενούντα ὅστις θὰ ἦτο ὑπὲρ τὸ μέτρον φιλόφρων ἢ ὑπὲρ τὸ μέτρον ψυχρός· ἐν παντί δὲ, πᾶν μέτρον ἄριστον· ἐπίσης εἶναι κακὸν νὰ παρκαίνῃ τις τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἐπιθυμούντος νὰ μείνῃ ξένου, καθὼς καὶ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ξένον ὅστις βιάζεται νὰ ἀναχωρήσῃ. [Πρέπει νὰ περιποιώμεθα τὸν ξένον ἐνόσω μένει, καὶ νὰ τὸν ἀποστέλλωμεν ἅμα ἐκφράσῃ τὴν πρὸς τοῦτο ἐπιθυμίαν του]. Ἐν τούτοις περιμένειν ἕως οὐ φέρων τὰ πρόποντα δῶρα τὰ καταθέσω εἰς τὸ ὄχημα, καὶ τὰ ἴδῃς μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ διακτίξω τὰς ὑπηρετρίαις νὰ μᾶς ἐτοιμάσωσι μέσσα εἰς τὰ ἀνάκτορα τὸ πρόγευμα ἐκ τῶν πλουσιῶν προμηθειῶν μας. Εἶναι συγχρόνως καὶ τιμὴ καὶ εὐχαρίστησις καὶ ἀναψυγὴ, νὰ ἐκβαίνῃ τις εἰς μακρὰν ὁδοιπορίαν ἀφοῦ γευματίσῃ. Ἐὰν δὲ θελήσῃς νὰ περηνγηθῇς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰ ἐνδότερα τῆς Πελοποννήσου, πρότμενε διὰ νὰ σὲ συνοδεύσω καὶ ἐγὼ, καὶ νὰ ζεύξω ἵππους εἰς τὸ ὄχημά σου, θὰ σὲ εἰσπαγάω εἰς τὰς πόλεις τῶν ἡρώων· κἀνεὶς δὲ δὲν θέλει μᾶς ξεπροβοδήσει ἀφιλοδωρήτους· ἀλλὰ θὰ μᾶς δώσῃ κἄτι τι δῶρον, ἢ κἀνὲν κομψὸν τρίποδα ἢ λέβητα, ἢ ζεύγος ἡμιόνων, ἢ μέγα χρυσοῦν ποτήριον.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπεκρίθη ὁ νοήμων Τηλέμαχος·

«Μενέλαε, ἀπόγονε τοῦ Διὸς, υἱὲ τοῦ Ἀτρείως, ἀρχηγὲ τῶν λαῶν, ἢ ἐπιθυμία μου εἶναι νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν οἰκίαν μου, διότι ἀναχωρήσας δὲν ἄφησα κἀνὲν ἔφορον εἰς τὰ κτήματά μου, καὶ φοβοῦμαι μήπως ἀναζητῶν τὸν ἰσόθεον πατέρα μου, ἢ καταστροφῶ ἐγὼ δὲ ἴδιος, ἢ κἀνὲν πολῦτιμον κειμήλιον χαθῇ ἐκ τῆς οἰκίας μου.»

Ἀφοῦ δὲ ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους ὁ ἥρωας Μενέλαος, εὐθὺς παρήγγειλε τὴν σύζυγόν του καὶ τὰς ὑπηρετρίαις νὰ ἐτοιμάσωσιν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων πλουσιοπάροχον πρόγευμα ἐκ τῶν εὐρισκομένων ἀφθόνως ἐν τῇ οἰκίᾳ. Κατ' ἐκείνην δὲ τὴν στιγμὴν ἦλθε πλησίον τοῦ βασιλέως ὁ υἱὸς τοῦ Βοηθόου Ἐτεωνεύς, ἐγερθεὶς ἐκ τῆς κλίνης του, ἐπειδὴ διέμενε πλησίον αὐτοῦ· τοῦτον ὁ ἥρωας Μενέλαος διέταξε νὰ ἀνάψῃ πῦρ καὶ νὰ ψήσῃ τὰ κρέατα· ὁ δὲ Ἐτεωνεύς ὑπήκουσεν ἀμέσως εἰς τὴν διαταγὴν. Μετὰ ταῦτα ὁ Μενέλαος κατέβη εἰς τὸν εὐώδη θά-

λαμόν του οὐχὶ μόνος, ἀλλ' ἀκολουθούμενος παρὰ τῆς Ἑλένης καὶ τοῦ Μεγαπένθεος. Ἄφοῦ δὲ ἔφθασαν ἐκεῖ ὅπου ἦσαν κατατεθειμένα τὰ πολυτιμὰ πράγματά του, ὁ μὲν Μενέλαος ἐπῆρεν ἐν διπλοῦν ποτήριον, τὸν δὲ υἱὸν του Μεγαπένθη διέταξε νὰ μεταφέρῃ κρατῆρα ἀργυροῦν, ἡ Ἑλένη δὲ ἐστάθη πρὸ τῶν κιβωτίων, ἐν οἷς ὑπῆρχον πέπλοι ὀλοκέντητοι, τοὺς ὁποίους ἡ ἰδίᾳ εἶχε κεντήσει. Ἐκ τούτων δὲ ἐκλέξασα ἔλαβεν ἓνα, ἡ βρασίλισσα τῶν γυναικῶν, τὸν ὠρσιότερον καὶ μεγαλείτερον, ἡστραπτε δὲ ὡς ἄστρον καὶ ἔκειτο ὑποκάτω ὄλων τῶν ἄλλων. Ἀκολουθῶς ἐξῆλθον πάλιν διὰ τῶν δωματίων, μέχρις οὗ ἔφθασαν εἰς τὸν Τηλέμαχον, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ ξανθὸς Μενέλαος εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Τηλέμαχε, εἶθε ὁ τρομερὰ βροντῶν σύζυγος τῆς Ἥρας Ζεὺς νὰ φέρῃ εἰς αἴσιον πέρας τὴν εἰς τὴν πατρίδα σου ἐπιστροφὴν, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας σου. Ἐκ τῶν δώρων δὲ ὅσα εὐρίσκονται εἰς τὰ ἀνάκτορά μου πολυτιμὰ, θὰ σοὶ δώσω τὸ ὠρσιότερον καὶ τὸ πολυτιμότερον. Δέχθητι τὸν ἐξαίσιως δεδουλευμένον τοῦτον κρατῆρα, εἶναι ἐξ ἀργύρου καθαρῶ, τὰ δὲ χεῖλη του χρυσοῦ. Εἶναι δὲ ἔργον τοῦ Ἥρακλῆτος μοι τὸν προσέφερε δὲ ὁ ἦρωας Φαίδιμος, ὁ βασιλεὺς τῶν Σιδωνίων, ὅτε μὲ ἐφιλοξένησεν εἰς τὸ ἀνάκτορόν του κατὰ τὴν ἐκ τῆς Τροίας ἐπιστροφὴν μου· σήμερον σοὶ τὸν προσφέρω εὐχαρίστως.»

Οὕτως εἰπὼν ὁ ἦρωας Ἀτρεΐδης ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Τηλέμαχον τὸ διπλοῦν ποτήριον, ὁ δὲ ἄνδρεις Μεγαπένθης κατέθηκεν ἐνώπιόν του τὸν ἀργυροῦν κρατῆρα τὸν ὁποῖον ἔφερε· παρίστατο δὲ καὶ ἡ ὠρσιὰ Ἑλένη, κρατοῦσα τὸν ἀμίμητον πέπλον, καὶ κλέετσα ὀνομαστὶ τὸν Τηλέμαχον, εἶπε πρὸς αὐτόν:

«Καὶ ἐγὼ, ἀγαπητὸν τέκνον, σοὶ προσφέρω τὸ δῶρον τοῦτο, ἐνθύμημα τῶν χειρῶν τῆς Ἑλένης, τὸ ὁποῖον ἄς φορέσῃ ἡ σύζυγός σου κατὰ τὴν ὥραν τοῦ πολυποθήτου γάμου σου· ἕως τότε δὲ ἄς τὸ φυλάττῃ εἰς τὸν οἶκον ἡ ἀγαπητὴ μήτηρ σου. Εὐχομαι δὲ χαίρων καὶ ὑγιαίνων νὰ φθάσῃ εἰς τὸν μεγαλοπρεπῆ οἶκόν σου καὶ εἰς τὴν γῆν τῆς πατρίδος σου.»

Οὕτως εἰπούσα τῷ ἐνεχείρισε τὸν λαμπρὸν πέπλον, ὁ δὲ Τηλέμαχος τὸν ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς. Καὶ ὅλα μὲν ταῦτα τὰ

δῶρα λαβῶν ὁ ἦρω·ς Πεισίστρατος τὰ ἐτοποθέτησεν ἐν τῷ ἐπὶ τοῦ ἄξονος τοῦ ὀχήματος προσδεδεμένῳ κκλαθίῳ, καὶ τὰ ἐθαύμασεν ὄλα ἐνδομύχως του. Τότε ὁ ξανθὸς Μενέλαος τοὺς ὠδήγησεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅπου ἐκάθησαν κατὰ σειρὰν ἐπὶ ἀνακλινηρίων καὶ ἀναπαυτικῶν ἐδρῶν. Ὑπέρετριχ δὲ κρατοῦσα λαμπρὰν χρυσῆν προχόην ἔχυνεν ὕδωρ ἐπὶ ἀργυρᾶς λεκάνης διὰ νὰ νιφθῶσιν, ἔπειτα δὲ παρέθεσεν ἐνώπιόν των τράπεζαν· ἡ δὲ πιττὴ οἰκονόμος φέρουσα ἐκ τῶν ἐναποτεταμιευμένων φαγητῶν προσέφερε προθύμως εἰς αὐτούς. Πλησίον των δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Βοηθόου ἔκοπτε τὰ κρέατα καὶ τὰ διεμοιράζεν, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἐνδόξου Μενελάου ἐκέρνα τὸν οἶνον. Τότε οἱ δαιτυμόνες ἤπλωσαν τὰς χεῖρας εἰς τὰ ἐνώπιόν των κείμενα ἔτοιμα φαγητὰ· ἀφοῦ δὲ ἐκορέσθησαν οἶνου καὶ φαγητοῦ, ἀμέσως ὁ Τηλέμαχος καὶ ὁ ἐξάριτος υἱὸς τοῦ Νέστορος ἔξευζαν τοὺς ἵππους καὶ ἀνέβαινον εἰς τὸ ἐντέχνως ἐξειργασμένον ὄχημα· ἐξῆλθον δὲ ἀπὸ τὸ πρόθυρον καὶ ἀπὸ τὴν ἀντηχοῦσαν στοά. Τοὺς ἠκολούθει δὲ ὁ ξανθὸς Μενέλαος κατῶν εἰς τὴν δεξιάν του χεῖρα χρυσοῦν ποτήριον πλήρες ἐκλεκτοῦ οἶνου ἵνα ἀναχωροῦντες κάμωσι τελευταίαν σπονδὴν. Ἐστάθη δὲ ἐνώπιον τοῦ ὀχήματος καὶ χαιρετῶν αὐτοὺς τοῖς εἶπε·

«Χαίρετε, εὐγενεῖ· νέοι, καὶ προσφέρατε τοὺς ἀσπασμούς μου εἰς τὸν Νέστορα, τὸν ποιμένα τῶν λαῶν· διότι πράγματι μὲ ἠγάπα, ὡς πατὴρ ἀγαθὸς πρὸς υἱὸν, ὅτε οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐμαχόμεθα εἰς τὰ πεδία τῆς Τροίας.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπήντησεν ὁ φρόνιμος Τηλέμαχος·

«Προθυμότατα, εὐγενέστατε τοῦ Διὸς ἀπόγονε, θὰ ἀναγείλωμεν εἰς ἐκεῖνον, μόλις φθάσομεν, ταῦτα πάντα. Εἶθε δὲ καὶ ἐγὼ ὁμοίως, ἐπιστρέφων εἰς τὴν Ἰθάκην, νὰ εὕρισκον εἰς τὸν οἶκόν μας τὸν Ὀδυσσεῦ καὶ νὰ τῷ ἔλεγον ὅτι ἔλαβον παρὰ σοῦ πᾶν εἶδος φιλοφροσύνης καὶ περιποιήσεως, καὶ ὅτι ἔρχομαι φέρων πολλὰ καὶ λαμπρὰ δῶρα.»

Μόλις ὁ Τηλέμαχος εἶχε προφέρει τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἐφάνη πετάξας αἴσιος οἰωνός, μέγας ἀετὸς κρατῶν εἰς τοὺς ὀνυχᾶς του ὑπερμεγέθη λευκὴν χθῆνα ἡμερον, τὴν ὁποῖαν εἶχεν ἀρπάσει ἐκ τίνος οἰκίας· ἀπαντες δὲ κραυγάζοντες ἔτρεχον κατὰ

τόπιν του, ἀλλ' ὁ ἀετὸς ἐπλησίαζε πάντοτε πρὸς τὸ ὄχημα καὶ ἐπέταξεν εὐνοϊκὸς ἔμπροσθεν τοῦ ὀχήματος. Εἰς τὴν θέαν ταῦτην ἄπκντες ἐχάρησαν καὶ εὐφράνθη ἡ ψυχὴ των· πρῶτος δὲ μεταξὺ ὄλων ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος ὠμίλησε καὶ εἶπε·

«Σκέρθητι καὶ εἰπέμας, εὐγενέστατε Μενέλαιε, δυνάστα τῶν λαῶν, δι' ἡμᾶς τοὺς δύο ἔδειξεν ὁ θεὸς τὸ σημεῖον τοῦτο, ἢ διὰ σὲ αὐτόν;»

Οὕτως εἶπεν, ἐνῶ δὲ ὁ πολεμικὸς Μενέλαιος ἐσκέπτετο καὶ ἐσυλλογίζετο πῶς νὰ ἐξηγήσῃ τὸν οἰωνόν, τὸν ἐπρόλαβεν ἡ μακρόπεπλος Ἑλένη καὶ εἶπεν·

«Ἀκούσατε τὴν ἐξηγήσιν τοῦ οἰωνοῦ, ὅπως μὲ ἐμπνέουσιν οἱ θεοὶ καὶ καθὼς φρονῶ ὅτι θὰ γείνη. Ὅπως ὁ ἀετὸς, καταβαινὼν ἐκ τῶν ὀρέων ὅπου ἔχει τὴν γενεάν του καὶ τὴν φωλεάν του, ἤρπασε χίνα τρεφομένην ἐν οἴκῳ, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ πολλὰς βασάνους καὶ μακρὰς περιπλανήσεις, θὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ θὰ ἐκδικηθῇ· ἢ καὶ ἤδη εὐρίσκειται εἰς τὴν πετρίδα του ὅπου μελετᾷ τὸν ὄλεθρον ὄλων τῶν μνηστήρων.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπκντῶν ὁ φρόνιμος Τηλέμαχος εἶπεν·

«Εἴθε νὰ πρᾶξῃ ταῦτα ὁ φοβερὸς βροντῶν Ζεὺς ὁ σύζυγος τῆς Ἥρας· τότε καὶ εἰς τὴν πετρίδα μου θὰ σοὶ ἀποτείνω τὰς εὐχάς μου ὡς πρὸς θεόν.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐξώτρυνε τοὺς ἵππους διὰ τῆς μάστιγος καὶ ὤρμησαν οὗτοι μετὰ πολλῆς ταχύτητος διὰ τῆς πόλεως εἰς τὴν πεδιάδα· ὄλην δὲ τὴν ἡμέραν ἔτρεχον βραπτάζοντες τὸν ζυγὸν ἐκκτέρωθεν.

Ὁ ἥλιος ἔδυσε καὶ οἱ δρόμοι ἐκαλύφθησαν ὑπὸ σκότους, ἔφθασαν δὲ εἰς τὰς Φηρὰς εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Διοκλέους, τοῦ υἱοῦ τοῦ Ὀρσιλόχου, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ὁ Ἀλφειός. Εἰς τούτου τὸν οἶκον ἔμειναν τὴν νύκτα ἐκείνην, ὁ δὲ Διοκλῆς εὐχάριστως τοὺς ἐφιλοξένησεν.

Ὅταν δὲ ἀνέτειλεν ἡ θυγάτηρ τῆς Αὐγῆς ροδοδάκτυλος Ἥως, ἐξευξάν ἄλλιν τοὺς ἵππους καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ λαμπρὸν ὄχημα καὶ ἤλαυνον αὐτοὺς ἐξω τῶν προθύρων καὶ τῆς ἀντηχούσης στοᾶς· ἐμάστιζαν δὲ τοὺς ἵππους οἵτινες ἔτρεχον μετὰ

προθυμίας. Μετ' ὀλίγον δὲ ἔφθοσκον εἰς τὴν ἀπόκρινον πόλιν τῆς Πύλου, καὶ τότε ὁ Τηλέμαχος εἶπε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Νέστορος·

«Πεισίστρυτε, ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐκτελέσῃς, ὅ,τι θὰ σοῦ εἴπω· ἔκπαλαι καυχώμεθα ὅτι εἴμεθα φίλοι ἐκ τῆς φιλικῆς τῶν πατέρων μας, συγχρόνως δὲ εἴμεθα καὶ συνομήλικες· τὸ ταξείδιον δὲ τοῦτο θὰ μᾶς συνδέσῃ ἀκόμη περισσότερον μὲ τοὺς δεσμοὺς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὁμοφροσύνης. Μὴ μὲ φέρῃς πέραν τοῦ πλοίου, ἀπόγονε τοῦ Διὸς, ἀλλ' ἄφησέ με νὰ καταβῶ ἐκεῖ, μήπως ὁ πατήρ σου, ἐπιθυμῶν νὰ μὲ περιποιηθῇ μὲ κρατήσῃ ἄκοντα εἰς τὴν οἰκίαν σας, ἐνῶ ἐγὼ ἔχω ἀνάγκη νὰ φθάσω εἰς τὴν πατρίδα μου τὸ ταχύτερον.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Νέστορος ἐπέκθη καθ' ἑαυτὸν τίμη τρόπῳ κατὰ τὸ δίκαιον καὶ τὸ πρέπον ὑποστρεφθεὶς εἰς τὸν Τηλέμαχον νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐπιθυμίαν του. Τέλος δὲ ἐνόμισε καλλίτερον νὰ πρῶξῃ οὕτω· ἔστρεψε τοὺς ἵππους πρὸς τὸ εὐκίνητον πλοῖον καὶ τὸν αἰγικλὸν τῆς θαλάσσης· ἐτοποθέτησεν εἰς τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου τὰ λαμπρὰ δῶρα τοῦ Μενελάου, τὰ ἐνδύματα καὶ τὸν χρυσὸν, καὶ προτρέπων αὐτὸν τῷ εἶπε τοὺς ἑξῆς ταχεῖς λόγους·

«Εἴσελθε λοιπὸν ταχέως καὶ παρακίνησον ὅλους τοὺς συντρόφους σου νὰ πρῶξωσι τὸ αὐτὸ, πρὶν νὰ φθάσω εἰς τὴν οἰκίαν μας καὶ φέρω τὴν εἴδησιν εἰς τὸν γέροντα πατέρα μου. Γνωρίζω τὰς παραφορὰς τῆς καρδίας του δὲν θὰ σὲ ἀφήσῃ νὰ ἀναχωρήσῃς καὶ θὰ ἔλθῃ ὁ ἴδιος νὰ σὲ ζητήσῃ μέχρις ἐδῶ. Τότε φρονῶ ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ ἀπρακτος· ἀλλὰ καὶ οὕτω πολὺ θὰ ὀργισθῇ.»

Οὕτω τότε εἰπὼν ἐκτύπησε πάλιν τοὺς καλλιτρίχας ἵππους διευθυνόμενος πρὸς τὴν πόλιν τῆς Πύλου καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἔφθοσκον εἰς τὴν οἰκίαν του. Ὁ δὲ Τηλέμαχος παροτρύνων τοὺς συντρόφους του τοῖς ἔδωκε τὰς ἀκολούθους διαταγὰς·

«Βάλετε εἰς τὰξιν τὰ τοῦ πλοίου, σύντροφοί μου καὶ ἅς ἔμβωμεν καὶ οἱ ἴδιοι, ἵνα διαπλεύσωμεν τὴν θάλασσαν.»

Οὕτως εἶπεν· ἐκεῖνοι δὲ εἰσελθόντες ταχέως ἐξετέλεσαν τὰς διαταγὰς του καὶ ἐκάρθησαν εἰς τὰς κωπηλατικὰς τῶν ἑδρας.

Δικρουσῶν δὲ τῶν ἑτοιμασιῶν ἐκείνων, ὁ Τηλέμαχος ἔκα-
 μνε σπονδὰς εἰς τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου καὶ προσηύχετο πρὸς
 τὴν Ἀθηνᾶν· τότε ἤλθε πρὸς αὐτὸν μάντις τις, πόρρωθεν κατα-
 γόμενος, φυγὰς ἐξ Ἄργους, ὅπου εἶχε φονεῦσαι Ἄργετὸν τινα· ἦτο
 δὲ κατὰ τὸ γένος ἀπόγονος τοῦ Μελάμποδος. Ὁ Μελάμπος κατῴ-
 κει τὸ πάλαι τὴν πλουσίαν εἰς πρόβατα Πύλον, ἦτο ὁ πλουσιώτερος
 τῶν Πυλίων καὶ εἶχεν ἐξίριετα μέγαρα· ἀλλὰ τὴν ἐγκατέλιπε
 καὶ κατέφυγεν εἰς ἄλλον λαὸν διὰ τὴν ἀπορύγη τὴν ὄργην τοῦ
 Νηλέως, τοῦ ἐνδοξοτάτου τῶν ἀνθρώπων. Ὁ βσιλεύς οὗτος,
 ἐπὶ ἐν ὀλόκληρον ἔτος ἐκράτει διὰ τῆς βίης τὰ ἄπειρα πλοῦτη
 του, ἐνῶ οὗτος εἰς τὰ μέγαρα τοῦ Φυλάκου ἦτο δεδεμένος με-
 σκληρὰ καὶ ἀδιάσπαστα δεσμὰ καὶ ὑπέφερε πολλὰς τυραννίας,
 ἕνεκα τῆς θυγατρὸς τοῦ Νηλέως καὶ τοῦ μεγάλου του λάθους,
 (ὑποσχεθεὶς τὴν ἀρπάζη τὰς βοῦς τοῦ Ἰφίκλου διὰ τὴν λάθη σύ-
 ζυγόν του τὴν ὠρχίαν Πηρῶ), τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐμπνεύσει εἰς τὸν
 νοῦν του ἀγρία θεὰ Ἐριννύς. Ἀλλὰ τέλος ὁ Μελάμπος ἀπέφυγε
 τὸν θάνατον καὶ ἔφερε τὰς ἰσχυρῶς μυκωμένας βοῦς εἰς τὴν
 Πύλον ἐκ τῆς Φυλάκης, ἐξεδικήθη τὸν ἰσόθεον Νηλέα διὰ τὴν
 ἀνόσιον προῖξίν του, ἐνύμφευσεν τὸν ἀδελφόν του μετὰ τὴν θυγατέρα
 τοῦ βσιλεύος καὶ ἔφυγεν εἰς τὸ ἵπποτρόφον Ἄργος, ὅπου τὸ
 πεπερωμένον του ἦτο τὴν τελειώσῃ τὸ στάδιόν του βσιλεύων
 ἐπὶ πολλῶν λαῶν. Ἐκεῖ δὲ ἐνυμφεύθη, καὶ ἔκτισεν ὑψώροφον
 ἀνάκτορον, ἐγέννησε δὲ δύο ρωμαλέους υἱοὺς τὸν Ἀντιφάτην
 καὶ τὸν Μάντιον. Ὁ μὲν Ἀντιφάτης ἐγέννησε τὸν γενναϊόκαρ-
 δον Ὀϊκλέα, ὁ δὲ Ὀϊκλεὺς τὸν δημεγέρτην Ἀμφικράχον τὸν ὁ-
 ποῖον ἐγκαρδίως ὑπερηγάπων ὁ αἰγίοχος Ζεὺς καὶ ὁ Ἀπόλλων·
 ἀλλ' ὅστις δὲν ἠδυνήθη τὴν φθάσῃ εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ γήρα-
 τος, διότι ἡ σύζυγός του δωροδοκηθεῖσα τὸν ἐπρόδοσε καὶ ἐ-
 φονεύθη εἰς τὰς Θήβας ἀφήσας δύο υἱοὺς τὸν Ἀλκμέωνα καὶ τὸν
 Ἀμφίλοχον. Ὁ δὲ Μάντιος ἐγέννησε τὸν Πολυφείδην καὶ τὸν
 Κλειτόν. Καὶ τὸν μὲν Κλειτόν ἤρπασεν ἡ χρυσόθρονος Ἥως διὰ
 τὴν ὠρχιότητά του διὰ τὴν ζῆ μετὰ τῶν θεῶν· τὸν δὲ γεν-
 ναϊόκαρδον Πολυφείδην, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀμφικράου, κα-
 τέστησεν ὁ Ἀπόλλων τὸν μάλλον ἀλάνθαστον μάντιν μετὰ τῶν
 ὄλων τῶν ἀνθρώπων· ἀλλ' ὁ μάντις οὗτος ὀργισθεὶς κατὰ τοῦ

πατρός του μετόκησεν εἰς τὴν Ὑπερησίαν, ὅπου κατόκησε προλέγων εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τὰ μέλλοντα.

Τοῦτου ὁ υἱὸς ἔφθασε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ὠνομάζετο δὲ Θεοκλύμενος. Σταθεῖς δὲ πλησίον τοῦ Τηλεμάχου ἐνῶ οὗτος ἔκκαμνε σπονδάς καὶ ἀπέτεινε τὰς προσευχάς του πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν, τῷ εἶπε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«ὦ ἀγαπητέ μοι! ἐπειδὴ σὲ ἔτυχον κάμνοντα θυσίας εἰς ταύτην τὴν θέσιν, σὲ ἐξορκίζω εἰς τὴν θυσίαν σου καὶ εἰς τὴν θεότητα τὴν ὁποῖαν τιμᾶς, εἰς τὴν ζωὴν σου, καὶ εἰς τὴν τῶν συντρόφων σου, ἀποκρίθητι εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου εὐλικρινῶς καὶ μὴ μοὶ ἀποκρύψῃς τίποτε· Ποῖος εἶσαι; καὶ πόθεν εἶσαι καὶ ποῦ εἶναι ἡ πατρίς σου καὶ οἱ γονεῖς σου;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀμέσως ἀπήντησεν ὁ φρόνιμος Τηλέμαχος·

«Λοιπὸν θὰ σοὶ εἶπω, ὦ ξένε, τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν. Κατάγομαι ἐκ τῆς Ἰθάκης, πατήρ μου δὲ εἶναι ὁ Ὀδυσσεύς· φεῦ! ἦτο, διότι τῶρα ἐχάρθη μὲ ἀξιοθρήνητον θάνατον· ὅθεν τῶρα λαβῶν συντρόφους καὶ μελανόχρουσιν πλοῖον, ἦλθον διὰ νὰ μάθω τι περὶ τοῦ πρὸ πολλοῦ ἀποδημοῦντος πατρός μου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπήντησεν ὁ μὲ θεὸν ὅμοιος Θεοκλύμενος·

«Ὁμοίως καὶ ἐγὼ ἦλθον ἐκ τῆς πατρίδος μου, ἐπειδὴ ἐφόνευσαν συμπολίτην μου τινά, εἶχε δὲ πολλοὺς αὐταδέλφους καὶ συγγενεῖς οἵτινες κατοικοῦσι τὸ ἵπποτρόφον Ἄργος, καὶ εἶναι ἰσχυρότατοι μεταξὺ τῶν Ἀχαιῶν, φεύγω δὲ διὰ νὰ ἀποφύγω τὴν ἐκδίκησίν των καὶ τὴν μαύρην τοῦ θανάτου μου μοῖραν· διότι φεῦ! τὸ πεπρωμένον μου εἶναι νὰ περιπλανῶμαι εἰς τὸ μέλλον μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ δέξου με εἰς τὸ πλοῖόν σου, ἐπειδὴ φυγὰς ὦν, σὲ πλησιάζω ὡς ἰκέτης καὶ μὴ στέρεξῃς νὰ μὲ φονεύσωσι, διότι νομίζω ὅτι μὲ καταδιώκουσι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπήντησεν ὁ νοήμων Τηλέμαχος·

«Βεβαίως δὲν θὰ σὲ διώξω, ἀφοῦ μὲ παρακλήθῃς, ἀπὸ τὸ κλονικῶς νουπηγημένον πλοῖόν μου· ἀλλ' ἀκολούθει μοι, καὶ θέλωμεν σὲ φιλοξενήσει εἰς τὴν πατρίδα μου, ὅπως δυνάμεθα.»

Οὕτω δὲ εἰπὼν ἔλαβε τὸ χάλκινον δῦρον τοῦ μάντεως, καὶ τὸ κατέθεσεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ ἀμφικύρτου πλοίου.

Καθήσας δὲ εἰς τὴν πρύμνην, ἐτοποθέτησε πλησίον του τὸν Θεοκλύμενον· οἱ δὲ ναῦται ἔλυσαν τὰ εἰς τὴν ξηρὰν στηρίζοντα τὸ πλοῖον σχοινία· τότε ὁ Τηλέμαχος διέταξε τοὺς συντρόφους του νὰ προσαρτήσωσι τὰ ἐργαλεῖα (ἄρμενα) τοῦ πλοίου· αὐτοὶ δὲ προθυμότατα ὑπήκουσαν. Ὑψώσαντες δὲ ἔστησαν τὸ ἐξ ἐλάτης κατάρτιον εἰς τὴν θέσιν του, τὸ ἐστερέωσαν διὰ χονδρῶν σχοινίων καὶ ἀνεπέτασαν τὰ λευκὰ ἱστία μὲ τὰ κελῶς στρυμμένα ἐκ δέρματος βοῦς λωρία. Μετὰ ταῦτα δὲ ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ ἀπέλυσε κατόπιν των οὖριον ἄνεμον, πνέοντα ὀρμητικῶς διὰ τοῦ αἰθέρος ἵνα ὅσον τάχιστα τὸ πλοῖον διέλθῃ πλέον τὸ ἀλμυρὸν τῆς θιγαλάσσης ὕδωρ. Διῆλθον δὲ πλησίον τῶν Κρουῶν καὶ τοῦ καλλιρροῦ ποταμοῦ Χάκλιδος].

Ὁ ἥλιος ἔδυσε, καὶ τὸ σκότος περιεκάλυψεν ὅλους τοὺς δρόμους· τὸ δὲ πλοῖον ὠθαύμενον ὑπὸ τοῦ οὐρίου ἀνέμου τοῦ Διὸς διῆλθε πρὸ τῶν Φεῶν καὶ παρέπλεε τὴν ἱερὰν Ἥλιδα, ὅπου ἄρχουσιν οἱ Ἐπειοί. Ἐκεῖθεν δὲ πάλιν διηύθυνε τὸ πλοῖον ὁ Τηλέμαχος πρὸς τὰς Ὀξείας νήσους καὶ ἐσκέπτετο ἐὰν θὰ ἀπέφευγε τὸν θάνατον ἢ ὄχι.

Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ θεῖος χοιροβοσκὸς ἐδείκνουν εἰς τὴν κελύβην, πλησίον των δὲ ἐδείκνουν καὶ οἱ ἄλλοι βοσκοί. Ἀφοῦ δὲ κατέπλευσαν τὴν πεῖναν καὶ τὴν δίψαν των, ὁ Ὀδυσσεὺς θέλων νὰ δοκιμάσῃ τὸν Εὐμειον καὶ μάθῃ ἐὰν θὰ τὸν κρατήσῃ ἀκόμη εὐχαρίστως πλησίον του ἢ θὰ τὸν ἀποστείλῃ εἰς τὴν πόλιν ὠμίλησε καὶ εἶπεν·

«Ἄκουσον τῶρα, Εὐμειε, καὶ ὅλοι οἱ λοιποὶ σύντροφοι. Ἄμα ἐξημερώτῃ ἐπιθυμῶ νὰ ὑπάγω εἰς τὴν πόλιν πρὸς ἐπαίτειαν, διὰ νὰ μὴ ἤμῃ φόρτωμα εἰς σὲ καὶ εἰς τοὺς συντρόφους σου. Ἀλλὰ σὲ παρκακῶ νὰ μοὶ δώσης τὰς ἀναγκαίαις συμβουλὰς, καὶ κελόν τινὰ ὁδηγὸν ὅστις νὰ μὲ ὁδηγήσῃ ἐκεῖ. Ὑπέικων δὲ εἰς τὴν ἀνάγκην, θὰ πλανηθῶ μόνος μου εἰς τὴν πόλιν, ἴσως κἀνεὶς μοὶ προσφέρῃ κἀνὲν ποτήριον οἴνου καὶ ὀλίγον ἄρτον ἐκ σίτου. Καὶ ἴσως φθάσας εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ θεῖου Ὀδυσσεῶς ἠδυνάμην νὰ εἶπω τὴν εἰδήσιν εἰς τὴν περιουστᾶτην Πηνελόπην καὶ ἴσως χωθῶ καὶ μετὰ τῶν ὑπερηφάνων μνηστέρων, νὰ ἴδω ἂν θὰ μοὶ δώσῃσι νὰ δειπνήσω ἀφοῦ ἔχου-

σιν ἄφθονα φραγῆτά, ἐγὼ δὲ μετ' ὀλίγον ἀφ' ἑτέρου θά τοὺς δουλεύσω καθὼς πρόπει. Σοὶ τὸ λέγω, ἐνθυμοῦ καλῶς καὶ πιστευσον εἰς τοὺς λόγους μου· χάρις εἰς τὸν διαγγελέα τῶν θεῶν Ἑρμῆν, ὅστις τιμᾶ καὶ δοξάζει τὰς ἐργασίας τῶν ἀνθρώπων, κἀνεὶς ἄλλος ἄνθρωπος δὲν θά ἠδύνατο νὰ παραβληθῆ πρὸς ἐμὲ κατὰ τὴν ἐπιτηθειότητά, νὰ ἀνάψῃ πῦρ, νὰ σχίσῃ ξηρὰ ξύλα, νὰ ψῆσῃ καὶ διχμερίσῃ κρέατα καὶ νὰ κερᾶσῃ τὸν οἶνον· ἐν γένει δὲ νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας οἱ κατώτεροι ἐκτελοῦσιν εἰς τοὺς ἀνωτέρους.»

Πρὸς αὐτὸν ὅμως, μεγάλως ἀναστανάξας εἶπες, Εὐμυῖέ μου χοιροβοσκέ·

« Ἄλλοίμονον ! ξένε μου, διατί σοῦ ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν αὐτὴ ἡ ἰδέα ; μὲ τὴν ἀλήθειαν μεγάλην ἐπιθυμίαν θά ἔχῃς διὰ νὰ χαθῆς εἰς τὴν πόλιν, ἀφοῦ θέλεις νὰ εἰσδύσῃς ἀκόμη καὶ εἰς τὸ πλῆθος τῶν μνηστήρων, τῶν ὁποίων ἡ αὐθαιρεσία καὶ ἡ βικιοπραγία φθάνουσιν εἰς τὸ ἔπακρον. Οἱ ὑπηρεταὶ ἐκείνων δὲν σὲ ὁμοιάζουν, ἀλλ' εἶναι νέοι καλοενδεδυμένοι, μὲ ἐπικνωφόρια καὶ χιτῶνας· μυρωμένην ἔχοντες πάντοτε τὴν κερκλήν καὶ φαιδρὸν τὸ πρόσωπον, ὑπηρετοῦσι περίξ στυλίων τραπεζῶν πεπληρωμένων ἐκ διαφόρων φραγῆτῶν καὶ οἴνων. Ἄλλὰ μεῖνε μεθ' ἡμῶν, διότι κἀνέναι δὲν βκρύνεις μὲ τὴν παρουσίαν σου οὔτε ἐμὲ, οὔτε κἀνέναι ἄλλον ἐκ τῶν συντρόφων τοὺς ὁποίους ἔχω. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ ἀγκπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεως, ἐκεῖνος θά σὲ ἐνδύσῃ καὶ μὲ ἐπικνωφόριον καὶ μὲ χιτῶνα, καὶ θά σὲ ἐξαποστείλῃ ὅπου ἐπιθυμεῖ ἡ καρδίκα καὶ ἡ ψυχὴ σου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήνησεν ἔπειτα ὁ πολυπραγῆς θεῖος Ὀδυσσεύς·

« Εὐμυῖε, εἶθε ὁ πάνσεπτος Ζεὺς νὰ σὲ ἀγαπήσῃ ὅσον εἰς ἐμὲ κατέστης ἀγκπητὸς, διότι μὲ ἀπήλλαξες ἀπὸ τὴν περιπλάνησιν καὶ τὴν φοικτὴν δυστυχίαν. Οὐδὲν ἄλλο εἶναι χειρότερον εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν περιπλάνησιν, ἀλλ' ἐξ αἰτίας τῆς κατηραμένης κοιλιᾶς κατατυρονοοῦνται οἱ ἄνθρωποι, καὶ πᾶς βιῶν τοιοῦτον βίον ὑποφέρει καὶ δυστυχίας καὶ λύπας. Τώρα ὅμως ἐπειδὴ μὲ κρατεῖς ἐδῶ, καὶ μὲ διέταξες νὰ προσμείνω τὸν Τηλέμαχον, εἰπέ μοι παρακαλῶ περὶ τῆς μητρὸς τοῦ

θείου Ὀδυσσέως καὶ περὶ τοῦ πατρὸς του, τὸν ὁποῖον ἔφησεν ἀναχωρήσας προσεγγίζοντα εἰς τὸ γῆρας, ἂν ζῶσιν ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ἢ ἀπέθανον πλέον καὶ εἶναι εἰς τὸν ἄλλον κόσμον.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπήντησεν ὁ χοιροβοσκός, ὁ ἀρχηγός τῶν ἄλλων ὑπηρέτῶν·

«Λοιπὸν, ὦ ξέने μου, θέλω σοὶ εἶπει τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν. Ὁ μὲν Λαέρτης ζῆ εἰσέτι, ἀλλὰ πάντοτε εἰς τὸ κατοικητήριόν του εὐχεταὶ καὶ ἱκετεύει τὸν Δία νὰ τοῦ πάρῃ τὴν ζωὴν· διότι σφόδρα λυπεῖται διὰ τὴν στέρξιν τοῦ υἱοῦ του καὶ τῆς νομίμου συνετῆς συζύγου του, ὁ θάνατος τῆς ὁποίας τὸν κατελύπησε καὶ τὸν ἔρριψεν εἰς πρόωρον γῆρας. Ἐκείνη δὲ μὴ δυναθεύσασθαι νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἐνδόξου υἱοῦ τῆς, ἀπέθανε μὲ ἀξιοθρήνητον θάνατον, τὸν ὁποῖον εἶθε νὰ μὴ δώσωσιν οἱ θεοὶ εἰς ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἀγκυῶ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ καὶ οἵτινες φέρονται πρὸς ἐμὲ ὡς φίλοι. Ἐνόσω λοιπὸν ἐκείνη ἔζη, μὲ ὕλην τὴν λύπην τῆς, ἤμην εὐτυχῆς νὰ τὴν ἐρωτῶ καὶ νὰ συνομιλῶ μετ' αὐτῆς, διότι ἡ ἰδίᾳ μὲ εἶχεν ἀναθρέψει ὁμοῦ μὲ τὴν ὠραίαν Κτιμένην, τὴν εὐγενῆ τῆς θυγατέρα τὴν ὁποίαν τελευταίαν τῶν τέκνων τῆς εἶχε γεννήσει· ὁμοῦ μὲ αὐτὴν μὲ ἀνέθρεψαν καὶ μὲ ἡγάπα σχεδὸν ὡς τὰ τέκνα τῆς. Ἄμυ δὲ ἐφθάσαμεν ἀμφοτέρω εἰς τὴν παρ' ὄλων ἐπιθυμητὴν νεανικὴν ἡλικίαν, αὐτὴν μὲν ὑπάνδρευσεν εἰς τὴν Σάμην (Κερκλληνίαν) καὶ ἔλαβον ἀναρίθμητα προικῶα δῶρα· ἐμὲ δὲ ἐνδύσσα καὶ μὲ ἐπανωφόριον καὶ μὲ χιτῶνα καὶ μὲ ὠραῖα σανδάλια, μὲ ἔπεμψεν ἔφορον τῶν κτημάτων τῆς, καὶ μὲ ἡγάπα πάντοτε ἐγκαρδίως. Τώρα ὅμως μοὶ ἔλειψαν ὅλα ταῦτα· ἐὰν δὲ οἱ μάκαρες θεοὶ ἠυλόγησαν τὸ ἔργον εἰς τὸ ὁποῖον καταγίνομαι, ἐὰν δὲν ἠσθάνθην πεῖναι καὶ δίψαι, ἐὰν ἠδυνήθην κατὰ καιροὺς νὰ προσφέρω κἄτι τι εἰς ἀνθρώπους δυστυχεῖς καὶ ἀξίους σεβασμοῦ, ὅμως φεῦ! ἐκ μέρους τῆς δεσποίνης μου δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀκούσῃ τις εὐάρεστον τι οὔτε λόγον οὔτε ἔργον· ἀφοῦ ἔπεσεν εἰς τὸν οἶκόν τῆς μέγα κακὸν, ἀνθρώποι ἀλαζόνες καὶ βίαιοι· πολὺ δὲ ἐπιθυμοῦσιν οἱ ὑπηρέται νὰ ὁμιλήσωσιν αὐτοπροσώπως πρὸς τὴν δέσποιναν, καὶ νὰ ἐρωτήσωσι περὶ τοῦ καθενός, καὶ νὰ φάγωσι καὶ νὰ πί-

ωσι παρ' αὐτῆ, κατόπιν δὲ νὰ φέρωσιν εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ τινὰ δῶρα τὰ ὅποια εὐφραίνουσιν πάντοτε τὴν ψυχὴν τῶν ὑπηρετῶν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολύσοφος Ὀδυσσεύς·

«ὦ θεοί! λοιπὸν ἀπὸ τῆς παιδικῆς σου ἡλικίας, Εὐμειε χοιροβοσκῆ, ἐπλανήθης μακρὰν τῆς πατρίδος σου καὶ τῶν γονέων σου; Ἄλλ' εἰπέ μοι παρκακλῶ τοῦτο καὶ διηγθήητί μοι τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν, μήπως κατεστράφη ἢ εὐρύχωρος πόλις εἰς τὴν ὁποίαν κατόικουν ὁ πατήρ σου καὶ ἡ σεβαστὴ μήτηρ σου, ἢ μήπως ἐχθροὶ εὐρόντες σε μόνον πλησίον τῶν προβάτων ἢ τῶν βοῶν σὲ ἤρπασαν καὶ σὲ μετέφερον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου σου, αὐτὸς δὲ τοῖς ἔδωκε τὸ πρὸς ἐξαγορὰν σου ἀντίτιμον;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπήντησεν ὁ χοιροβοσκός, ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἄλλων ὑπηρετῶν·

«ὦ ξένε, ἐπειδὴ λοιπὸν μὲ ἐρωτᾷς ταῦτα, ἐπειδὴ ζητεῖς νὰ μάθης τὰ συμβῶντά μου, ἄκουε σιωπῶν καὶ εὐφραίνου πίνων οἶνον. Αἱ τωρινὰ δὲ νύκτες εἶναι ἀπέραντοι, καὶ ἔχομεν καιρὸν νὰ κοιμηθῶμεν καὶ νὰ διασκεδάζωμεν ἀκούοντες εὐκρέστους διηγήσεις· οὐδὲ εἶναι ἀνάγκη νὰ κοιμηθῆς πρὶν τῆς ὥρας· διότι καὶ ὁ πολὺς ὕπνος βλάπτει, ἀλλ' ὄντινα ἄλλον ἐξ ὑμῶν τὸν παρκακίει ἢ καρδίαν καὶ ἡ ψυχὴ του νὰ κοιμηθῆ, ὡς ἐξέληθ' ἄμυ δὲ φέξῃ, ἢ αὐγὴ, προγευθείς, ὡς ὀδηγήσῃ εἰς τὴν βοσκὴν τοὺς χοίρους τοῦ κυρίου μας. Ἡμεῖς δὲ οἱ δύο, ὦ ξένε, τρώγοντες καὶ πίνοντες εἰς τὴν καλύβην, ὡς διασκεδάζωμεν μὲ τὰ λυπηρὰ πηθήματά μας διηγούμενοι αὐτὰ ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον· διότι καὶ εἰς τὰ παρελθόντα βόσκανά του εὐρίσκει ὁ ἀνθρωπος εὐχαρίστησιν, ὅταν μάλιστα ὑπέφερε πολλὰ καὶ περιεπλανήθη εἰς πολλὰς χώρας. Θὰ σοὶ διηγηθῶ λοιπὸν ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον μὲ ἠρώτησες καὶ θέλεις νὰ μάθης·

«Ἵπάρχει νῆσός τις Συρία καλουμένη, ἂν τυχὸν ἤκουσες τὸ ὄνομά της, ἣτις κεῖται πρὸς βορρᾶν τῆς Ὀρτυγίας ὕπου δὲεἰ ὁ ἥλιος· δὲν εἶναι μὲν πολυάνθρωπος, ἀλλ' εἶναι εὐφορος, ἔχει καλὰς βοσκὰς, ὠρατὰ πρόβατα, πολὺν οἶνον καὶ πολὺν σῖτον. Οἱ κάτοικοί της ἀγνωοῦσι τὴν παῖναν καὶ τὰς ὀλεθρίους ἀσθε-

νείας αίτινες μαστιζοῦσι τοὺς ἀτυχεῖς θνητούς· ἀλλ' ὅταν γηράσκωσιν εἰς τὴν πόλιν οἱ ἄνθρωποι, ἔρχεται ὁ Ἀπόλλων μετὰ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ κτυπῶντες αὐτοὺς μὲ τὰ γλυκέα τῶν βέλη τοὺς φονεύουσι, (δηλαδὴ ἀποθνήσκουσιν ἀπόνως τὸν φυσικὸν θάνατον.) Εἰς τὴν νῆσον ἐκείνην ὑπάρχουσι δύο πόλεις καὶ εἰς δύο μέρη εἶναι τὰ πάντα διηρημένα· καὶ εἰς τὰς δύο δὲ αὐτάς ἐβασίλευεν ὁ ὅμοιος μὲ τοὺς θεοὺς πατήρ μου Κτήσιος, ὁ υἱὸς τοῦ Ὁρμένου.

«Ἦλθον δὲ ἐκεῖ ἄνδρες Φοῖνικες, περίφημοι ναυτικοί, ἀλλ' ἀπατεῶνες φέροντες εἰς τὸ μελκνόχρουν πλοῖόν των ἀνκρίθμητα κοσμήματα καὶ πρίγνια. Ὑπῆρχε δὲ εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ πατρός μου γυνή τις Φοῖνισσα, ὠραία, ὑψηλή καὶ ἔμπειρος εἰς λαμπρὰ χειροτεχνήματα· αὐτὴν λοιπὸν οἱ παμπόνηροι Φοῖνικες ἐξηπάτησαν πρῶτην ἐνῶ ἔπλυνεν ἐνδύματα εἰς τοὺς πλουνοὺς, καὶ πλησίον τοῦ κυρτοῦ πλοίου εἰς ἐξ αὐτῶν συνεκοιμήθη μετ' αὐτῆς ἐν ἀγάπῃ· πρῆξις ἣτις ἐκκυλίξει τὸν ἀσθενῆ τῶν γυναικῶν νοῦν, καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς μᾶλλον φρονίμου. Τὴν ἐξήταξε δὲ ἔπειτα ποία εἶναι καὶ πόθεν ἦλθεν· ἐκείνη δὲ ἀμέσως τῷ ὠμίλησε περὶ τοῦ μεγάλου πεποῦ οἴκου τοῦ πατρός της καὶ εἶπε: «Καυχῶμαι, ὅτι ἐγεννήθην εἰς τὴν πλουσίαν ἀπὸ χαλκὸν Σιδῶνα καὶ εἰμι θυγάτηρ τοῦ βροθυπλοῦτου Ἀρύδαντος· ἀλλὰ μὲ ἤρπασαν ἐρχομένην ἐκ τῆς ἐξοχῆς, Τάφιοι πειραταὶ καὶ κομίσαντές με ἐνταῦθα μὲ ἐπώλησαν εἰς τὰ μέγαρα τοῦ ἡδὴ κυρίου μου ὅστις τοῖς ἔδωκε τὸ συμφωνηθὲν ἀντίτιμον τῆς ἐξαγορᾶς μου.»

«Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπήντησεν ὁ μετ' αὐτῆς κρυφίως κοιμηθείς:

«Ἄρα γε θέλεις νὰ ἀπέλθῃς μεθ' ἡμῶν εἰς τὴν πατρίδα σου, διὰ νὰ ἐπανίδῃς τὸν ὑψώροφον οἶκον τοῦ πατρός σου καὶ τῆς μητρός σου, καὶ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους; διότι ζῶσιν ἀκόμη οὗτοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι τοὺς λέγουσι πλουσίους.»

«Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὠμίλησεν ἡ γυνὴ ἐκείνη καὶ ἀπήντησε λέγουσα:

«Γίνεται καὶ τοῦτο, ἐὰν δέησθε νὰ μοὶ ἐγγυηθῆτε ἐνόρκως, ὡ νῦνται, ὅτι θὰ μὲ φέρετε σῶαν καὶ ἀβλαβῆ εἰς τὸν πατρικόν μου οἶκον.»

«Οὕτως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ ὑπεσχέθησαν ἐνόρκως ὅτι ἐξή-
»ται. Ἄφου δὲ ὠρκίσθησαν καὶ ἐτελείωσαν τὸν ὄρκον των, ὠ-
μίλησε πάλιν ἡ γυνὴ καὶ τοῖς ἀπήντησε λέγουσα·

«Μὲ σιωπῆν τῶρα, ἅς μὴ μὲ χειρετῆ πλέον μὲ λόγους
»κάνεις ἐκ τῶν συντρόφων σας, συναντήσας με εἴτε εἰς τοὺς
»δρόμους εἴτε εἰς τὴν βρύσιν, μήπως εἰδοποιήσωσι περὶ τού-
»του τὸν γέροντα ὅστις ἐὰν συνελάμβανεν ὑπόνοιάν τινα θὰ μὲ
»ἔρριπτεν εἰς τὰ δεσμὰ καὶ θὰ ἠτοίμαζε τὴν ἀπώλειάν σας.
» Ἀλλὰ κρατεῖτε μυστικὴν εἰς τὸ πνεῦμά σας τὴν συμφωνίαν
»μας καὶ ἐπισπεύσατε τὴν ἀγορὰν τῶν ἀναγκάσιων διὰ τὸ τα-
»ξειδιον ζωοτροφίῶν ἅμα δὲ τὸ πλοῖον γεμισθῆ ἀπὸ τὰς ἀ-
»ναγκάσις ζωοτροφίας, πέμψατέ μοι ταχέως μήνυμα εἰς τὴν
»οἰκίαν· διότι θὰ φέρω μαζῆ μου καὶ χρυσὸν ὅσος θὰ μοι ἔπι-
»πτεν εἰς τὰς χεῖρας. Προθύμως δὲ ἤθελον σὰς δώσει καὶ
»ἄλλο τι ἀκόμη πρὸς πληρωμὴν τοῦ ναύλου μου· διότι ἐγὼ
»ἀνατρέφω τὸν υἱὸν τοῦ πλουσίου αὐτοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰ ἀ-
»νάκτορα, εἶναι δὲ παιδίον ἀρκετὰ ἔξυπνον καὶ πανοῦργον,
»τρέχει ἔξω πάντοτε μαζῆ μου· αὐτὸν θὰ προσπαθήσω νὰ φέ-
»ρω εἰς τὸ πλοῖόν σας διὰ νὰ ὠφεληθῆτε ἄπειρα χρήματα πω-
»λοῦντες αὐτὸν εἰς ἀλλογλώσσους ἀνθρώπους, διότι ἀξίζει ἥδη
»πολύ.»

Αὐτὴ μὲν τότε οὕτως εἰποῦσα ἐπέστρεψεν εἰς τὸ λαμ-
πρὸν μέγαρον, οἱ δὲ Φοῖνικες ἔμειναν ἐκεῖ ἐπὶ ἐν ὀλόκληρον
ἔτος φορτόνοντες εἰς τὸ κοῖλον πλοῖόν των ἀφθόρους ζωοτρο-
φίας. Τέλος ἀφου τὸ πλοῖον ἐφορτώθη καὶ ἦτο ἕτοιμον πρὸς
ἀπόπλουν, τότε ἀπέστειλαν μηνυτὴν διὰ νὰ φέρῃ τὴν εἰδη-
σιν εἰς τὴν γυναικά. Ἦλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου ἀν-
θρώπος πανοῦργος κρατῶν χρυσοῦν περιδέρασιον κεκοσμημένον
μὲ πολυτίμους λίθους. Ἡ σεβαστὴ μου μήτηρ καὶ αἱ ὑπηρε-
τριαὶ τὸ ἐψηλάφουν εἰς τὰς χεῖράς των καὶ τὸ παρετήρουν διὰ
τῶν ὀφθαλμῶν των, προσφέρουσαι τιμὴν· ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ
ὁ πανοῦργος ἐκεῖνος ἔκαμε πρὸς τὴν Φοῖνισσαν νεῦμα. Καὶ αὐ-
τὸς μὲν ἀφου τῆ ἔκαμε τὸ νεῦμα ἐπέστρεψεν εἰς τὸ κολον
πλοῖον, ἐκεῖνη δὲ μὲ ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς καὶ μὲ ἔβγαλεν
ἔξω τῆς θύρας τοῦ μεγάρου· εὔρε δὲ εἰς τὸν πρόδομον καὶ τὰ

ποτήρια καὶ τὰς τραπέζας τῶν εὐωχομένων, οἱ ὅποιοι ἦσαν οἱ παντοταπεινοὶ σύντροφοι καὶ ὁμοτράπεζοι τοῦ πατρὸς μου καὶ οἵτινες κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν εἶχον ὑπάγει εἰς τὴν συνέλευσιν καὶ εἰς τὴν συνάθροισιν τοῦ λαοῦ. Ἡ τολμηρὰ ἐκείνη γυνὴ ἤρπασε καὶ ἔκρυψε εἰς τὸν κόλπον τῆς τρίξ πολύτιμα ποτήρια, ἐγὼ δὲ τὴν ἠκολούθουν ἐξ ἀπερισκεψίας. Καὶ ἔδυσεν ὁ ἥλιος καὶ τὸ σκότος ἐκάλυψε ὅλους τοὺς δρόμους· ἡμεῖς δὲ βαδίζοντες τυχέως ἐφθάσαμεν εἰς τὸν περιφρημον λιμένα ὅπου ἦτο τὸ ταχύπλοον πλοῖον τῶν Φοινίκων, οἵτινες ἐπεβιβάσθησαν, μᾶς ἔλαβον μεθ' ἐκυτῶν καὶ διέσχίζον τὴν θάλασσαν· ὁ δὲ Ζεὺς μᾶς ἀπέλυσε οὐρίον ἄνεμον. Καὶ ἐπὶ ἐξ ἡμερώνουκα ἐπλέομεν ἀδικόπως, ἀλλ' ὅτε ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου Ζεὺς ἔκκαμε τὴν ἐβδόμην ἡμέραν, ἡ τὰ βέλη ἔχουσα διασκέδασεν τῆς Ἀρτεμις κτυπήσασα ἐφόνευσε τὴν Φοίνισσαν γυναικα, ἥτις ἔπεσε μετὰ κρότου εἰς τὴν ἀντλίαν τοῦ πλοίου ὡσάν θάλασσιος γλάρος· καὶ αὐτὴν μὲν οἱ ναῦται τὴν ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν νὰ γαίηνη βορὰ τῶν ρωκῶν καὶ τῶν ἰχθύων, ἐγὼ δὲ ἔμεινα μόνος μετ' αὐτῶν μὲ πικραμένην καρδίαν· αὐτοὺς δὲ φέρων ὁ ἄνεμος, καὶ ἡ θάλασσα τοὺς ἔρριψε εἰς τὴν Ἰθάκην ὅπου ὁ Λαέρτης μὲ ἠγόρασε μὲ τὰ χρήματά του, καὶ τοιοῦτοτρόπως οἱ ὀφθαλμοί μου εἶδον τὴν γῆν ταύτην.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπαντῶν ὁ ἀπόγονος τοῦ Διὸς Ὀδυσσεύς, εἶπεν·

«Εὐμαίε, πόσον συνεκίνησας τὴν ψυχὴν μου διηγούμενος ἐν πρὸς ἐν τὰ βλάσνια καὶ τὰς τελευπιωρίας ὅπου ὑπέφερες! Ἀλλ' ὅμως εἰς σὲ μὲν ὁ Ζεὺς πλησίον τοῦ κακοῦ ἔθεσε καὶ ἐν καλῶν, διότι μετὰ πολλὰ βλάσνια εἰσήλθες εἰς τὸν οἶκον ἀνθρώπου ἀγαθοῦ, ὅστις σοὶ χάριται προθύμως καὶ νὰ φάγῃς καὶ νὰ πίῃς καὶ οὕτω ζῆς εὐτυχισμένην ζωὴν· ἐγὼ ὅμως μετὰ πολλὰς περιπλανήσεις εἰς διχόφρους πύλεις ἀνθρώπων ἐφθάσα ἐνταῦθα.»

Τοιοῦτοτρόπως αὐτοὶ μὲν οἱ δύο τοιαῦτα συνδιελέγοντο μετ' ἀλλήλων, ἐκοιμήθησαν· δὲ ὅχι ἐπὶ πολλὴν ὥραν, ἀλλ' ὀλιγίστην· διότι μετ' ὀλίγον ἔφραξεν ἡ ἐπὶ ὠραίου θρόνου καθήμενη Ἥρα. Ἐν τούτῳ οἱ σύντροφοι τοῦ Τηλεμάχου φθάσαντες πλησίον τῆς ζηρᾶς ἔλυσε τὰ πανία, κατεβίβασαν μετὰ

σπουδῆς τὸ κατάρτιον, ὤθησαν τὸ πλοῖον ἰσχυρῶς κωπηλατοῦν-
τες εἰς τὴν λιμένα, ἔρριψαν τὰς ἀγκύρας καὶ ἔδρασαν τὸ πλοῖον
εἰς τὴν ξηρὴν μὲ τὰ προμνήσια σχοινία· ἐκβῆκαν δὲ καὶ αὐ-
τοὶ εἰς τὴν παραθαλασσίην καὶ ἠτοίμαζον τὸ δεῖπνον, καὶ ἐ-
κέρων σπινθηροβολοῦντα οἶνον. Ἄφρῦ δὲ ἔφαγον καὶ ἔπιον ἀρ-
κετὰ, πρῶτος μεταξὺ ὄλων ἤρχισε νὰ ὀμιλῇ ὁ φρόνιμος Τηλέ-
μαχος καὶ εἶπε·

«Σεῖς μὲν τῶρα ὠθήσατε τὸ μελανόχρου πλοῖον εἰς τὴν
πόλιν· ἐγὼ δὲ θὰ ὑπάγω εἰς τὰ ἐξοχικά μου κτήματα καὶ εἰς
τοὺς βοσκούς μου· θὰ ἔλθω δὲ εἰς τὴν πόλιν τὸ ἑσπέρας, ἀφρῦ
πρῶτον ἰδῶ τὰς ἐργασίας των. Ἀῦριον δὲ τὴν πρωΐαν, πρὸς ἀ-
μειβὴν τοῦ τεξείδιου τούτου, θὰ σὰς προσφέρω γεῦμα ἄφθονον
ἀπὸ κρέατος καὶ ἐκλεκτῶν οἴνων.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀμέσως, ὁ ὅμοιος μὲ τοὺς θεοὺς Θεοκλύμε-
νος εἶπεν·

«Ἄλλ' ἐγὼ, ἀγκυλιτὸν μου τέκνον, ποῦ νὰ ὑπάγω; εἰς τί-
νος τὴν οἰκίαν ἐκ τῶν προκρίτων τῆς πετρώδους Ἰθάκης νὰ κα-
ταφύγω; ἢ νὰ ὑπάγω· κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν μητέρα σου, εἰς
τὸν οἶκόν σου; »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ νοήμων Τηλέμαχος·

«Εἰς ἄλλην περίστασιν μόνος μου θὰ σὲ προσεκάλουν νὰ
ἔλθης εἰς τὴν ἰδικὴν μας οἰκίαν· διότι δὲν πάσχομεν ἔλλειψιν
τῶν πρὸς ὑποδοχὴν ξένων ἀναγκασιούτων· ἀλλὰ τῶρα ἡ δια-
μονὴ αὕτη διὰ σὲ δὲν εἶναι τόσο καλὴ, ἐπειδὴ ἐγὼ μὲν θὰ
λείπω, ἡ δὲ μήτηρ μου δὲν θὰ σὲ ἴδῃ, διότι· δὲν συνειθίζει νὰ
ἐμφανίζηται εἰς τοὺς μνηστῆρας ἐν τῇ οἰκίᾳ μας, ἀλλὰ μεμα-
κρυσμένη ἀπ' αὐτοὺς μένει εἰς τὰ ἀνώτερα δώματα ὑψάνουσα
πανίον. Ἐν τούτοις δύναμαι νὰ σοῦ ὑποδείξω ἄλλον· ὕπαγε
εἰς τὸν Εὐρύμαχον, τὸν ἐνδοξὸν υἱὸν τοῦ συνετοῦ Πολύβου, τὸν
ὁποῖον τῶρα ὡς θεὸν σέβονται οἱ Ἰθακήσιοι. Εἶναι ὁ ἐπιφανέ-
στερος πάντων, καὶ ποθεῖ τὰ μάλιστα νὰ νυμφευθῇ τὴν μητέ-
ρα μου καὶ νὰ λάβῃ τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα τοῦ Ὀδυσσεως. Ἄλλ'
ὁ οὐράνιος Ζεὺς ὅστις κατοικεῖ τὸν αἰθέρα γινώσκει ἐὰν οἱ μνη-
στῆρες, ἀντὶ τῆς ἡμέρας τοῦ ὕμεναίου, ἴδωσιν ἀνατέλλουσαν
ἐπ' αὐτοὺς τὴν ἡμέραν τοῦ ὀλέθρου των.»

Μόλις ἐτελείωσε τοὺς λόγους τούτους, ἐπέτασεν ἄνωθεν πρὸς τὰ δεξιὰ του πτηνόν· ἦτο κίρκος (κιρκινέσι), ὁ τυχὸν ἀγέλιοφόρος τοῦ Ἀπόλλωνος, ἔσχιζε δὲ μὲ τοὺς ὄνυχάς του περὶ ῥιστεράν, καὶ ἐσκόρπιζε τὰ πτερὰ της εἰς τὴν γῆν μεταξὺ τοῦ πλοίου καὶ αὐτοῦ τοῦ Τηλέμαχου. Εἰς τὴν θέαν τούτην ὁ Θεοκλύμενος κλέσας αὐτὸν παράμερα ἀπὸ τοὺς συντρόφους του, τὸν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ βραχίονος καὶ τῷ εἶπε·

«Τηλέμαχε, βεβήσις τὸ πτηνὸν τοῦτο δὲν ἐπέτασε πρὸς τὰ δεξιὰ σου ἄνευ τῆς ἐπιπέσεως Θεοῦ τινος· διότι παρατηρήσας αὐτὸ τὸ ἀνεγνώρισα ὅτι εἶναι προοιώνισμα. Ὅχι, δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν Ἰθάκην ἄλλη γενεὰ ἀζιωτέρα τῆς ἰδικῆς σας διὰ τὴν βασιλεύην, ἀλλὰ θέλετε ἔχει πάντοτε τὸ κράτος.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντήσας πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος εἶπεν·

«Εἶθε, ὦ ξένη, νὰ παραγματοποιηθῇ ὁ λόγος σου· καὶ τότε θὰ ἐγνώριζες ἀμέσως τὴν φιλοφροσύνην μου καὶ τὰ ἄπειρα ἔμμερους μου δῶρα, ὅστις δὲ σὲ συναπῆντα θὰ σὲ ἐμακκάριζε.»

Ταῦτα εἶπε καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν πιστὸν του σύντροπον Πείρακιον ἐξηκολούθησε·

«Πείρακιε, νῆς τοῦ Κλυτίου, σὺ ὅστις μεταξὺ τῶν συντρόφων οὔτινες μὲ ἠκολούθησαν εἰς τὴν Πύλον εἶσαι ὁ μᾶλλον εὐπειθής, ὁδήγησον τώρα σὲ παρακαλῶ τὸν ξένον μου τοῦτον εἰς τὴν οἰκίαν σου, φιλοξένοι δὲ καὶ τίμα αὐτὸν ἐξ ὅλης σου τῆς ψυχῆς, ἕως οὗ ἔλθω.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν ἀμέσως ὁ περιβόητος ἀκοντιστὴς Πείρακιος, εἶπε·

«Τηλέμαχε, καὶ ἂν ἐπρόκειτο νὰ διαρκέσῃ ἡ ἀπουσία σου ἐπὶ πολὺ, πάλιν ἐγὼ θὰ περιποιηθῶ αὐτὸν, καὶ δὲν θὰ ποιήσῃ κἀνὲν τῶν ὅσα εἶναι ἀναγκαῖα πρὸς ὑποδοχὴν ξένων.»

Οὕτως εἰπὼν ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἐκάλεσε τοὺς συντρόφους του νὰ εἰσέλθωσι καὶ νὰ λύσωσι τὰ πρυμνήσια σχοινία. Ὁ δὲ Τηλέμαχος ὑπεδύθη εἰς τοὺς πόδας του τὰ ὠραῖά του πέδιλα, καὶ ἔλαβεν ἐκ τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοίου ἰσχυρὸν δόρυ, ἔχον ὀξεῖαν χαλκὴν λόγχην. Καὶ οἱ μὲν σύντροφοί του, καθὼς τοὺς διέταξεν ὁ Τηλέμαχος, ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ

θείου Ὀδυσσέως, ὠθήσαντες τὸ πλοῖον πρὸς τὸ πέλαγος ἔπλεον
πρὸς τὴν πόλιν· αὐτὸς δὲ βαδίζων ταχέως ἔφθασεν εἰς τὴν ἑ-
παυλιν, ὅπου ἦσαν οἱ ἀνακρίθητοι χοῖροί του, ἐν μέσῳ τῶν ὀ-
πίων ἐπεστάται· ὁ ἐνάρετος καὶ ἀφρωσιωμένος εἰς τοὺς κυρίους
του χοιροβοσκός.

ΡΑΨΩΔΙΑ Π.

Τηλεμάχου ἀναγνωρισμὸς Ὀδυσσέως.

Ἐν τούτοις ἀφ' ἑτέρου ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ θεῖος χοιροβοσκός
ἄμα ἐξημέρωσαν ἠτοιμάζον τὸ πρόγευμα τῶν εἰς τὴν καλύβην,
ἀφοῦ πρῶτον ἤλαψαν πῦρ καὶ ἐξαπέστειλαν εἰς τὴν βοσκὴν
τοὺς ὑπηρέτας μὲ τὰς ἀγέλας τῶν χοίρων· ὅτε αἰφνης οἱ κύ-
νες, οἱ πάντοτε σχεδὸν γαυγίζοντες, ἀπὶ τὰ γαυγίσωσιν ἤρ-
χισαν νὰ σείωσι τὰς οὐράς των εἰς τὴν προτέγγισιν τοῦ Τη-
λεμάχου· τότε ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς παρετήρησε καὶ τοὺς κύνας
ὅπου ἔσειον τὰς οὐράς των καὶ συγχρόνως ἤκουσε τὸν κρότον
τῶν βλημάτων. Εὐθύς λοιπὸν εἶπε πρὸς τὸν Εὐμαῖον τοὺς ἐξῆς
ταχεῖς λόγους·

«Εὐμαίε, βεβαιότατα σοῦ ἔρχεται ἐδῶ κύνεις σύντροφός σου
ἢ ἄλλος τις ἐκ τῶν γνωρίμων σου, ἐπειδὴ οἱ κύνες δὲν γαυ-
γίζουσι, ἀλλὰ σείουσι τὰς οὐράς των· καὶ ἀκούω κρότον
ποδῶν.»

Δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀποτελειώσει τοὺς λόγους τούτους καὶ ὁ
προσηλὴς τοῦ υἱὸς παρουσιάσθη εἰς τὰ πρόθυρα· ἔκθαμβος δὲ
τότε καὶ ἐκτὸς ἑαυτοῦ ὁ χοιροβοσκός ἀνεπήδησε καὶ ἔπεσαν
κάτω ἀπὸ τὰς χεῖράς του τὰ ἀγγεῖα μὲ τὰ ὅποια κατεγίνετο
κερνῶν τὸν σπινθηροβολοῦντα οἶνον, ἔδραμε δὲ ἀμέσως εἰς
προῦπάντησιν τοῦ κυρίου του καὶ κατεφίλησε τὴν κεφαλὴν του,
τοὺς ὠραίους ὀφθαλμούς του καὶ τὰς δύο του χεῖρας, ἄρθονα
δὲ δάκρυα ἐπιπτον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του. Ὅπως δὲ πατήρ ὑπο-

δέχεται περιπαθῶς προσφιλῆ υἷόν του, μονογενῆ, γεννηθέντα εἰς τὰ ἔσχατα ἔτη τῆς ἡλικίας του, ὑπὲρ τοῦ ὁποῖου ὑπέφερε καὶ ἐβασανίσθη πολὺ, καὶ ὅστις ἐπανερχεται ἀπὸ μερικκρουμένης χώρας μετὰ δέκα ἐνιαυτῶν ἀποδημίαν, τοιοῦτοτρόπως τότε καὶ ὁ θεὸς χοιροβοσκὸς ἔσφιγγεν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸν θεόμορρον Τηλέμαχον, τὸν ἐνηγκάλισθη ὀλοκλήρον καὶ τὸν κατεφίλει, ὡς λυτρωθέντα ἐκ τῶν ὀνύχων τοῦ θανάτου. Διακοπτόμενος δὲ ὑπὸ θρήνων καὶ λυγμῶν τῷ ἀπηύθυνε τοὺς ἐξῆς τεχνεῖς λόγους:

«Ἵππες, Τηλέμαχε, γλυκὺ μου φῶς! δὲν ἤλπίζον πλέον νὰ σὲ ἐπανίδω, ἀφοῦ ἀνεχώρησες μὲ τὸ πλοῖον εἰς τὴν Πύλον· ἀλλ' εἰσελθε τώρα, προσφιλες τέκνον, διὰ νὰ χαρῶ ὀλοφύχως βλέπων σε ἐλθόντα εἰς τὴν καλύβην μου ἀμέσως μετὰ τὴν ἐκ τῆς ξένης γῆς ἐπιστροφήν σου· διότι δὲν ἔρχεσαι συγχὰ νὰ βλέπῃς τὰ κτήματά σου καὶ τοὺς βοσκούς σου, ἀλλὰ μένεις εἰς τὴν πόλιν· διότι οὕτω σοὶ ἤρесе νὰ βλέπῃς τὸ κατηραμένον πλῆθος τῶν μνηστήρων.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ εὐθὺς ἀπήντησεν ὁ φρόνιμος Τηλέμαχος:

«Οὕτω θὰ γείνη, πατέρα μου, διότι διὰ σὲ ἦλθον ἐνταῦθα, καὶ διὰ νὰ σὲ ἴδω, καὶ διὰ νὰ μάθω παρὰ σοῦ ἐὰν ἡ μήτηρ μου μένη ἀκόμη εἰς τὰ ἀνάκτορά μας, ἢ ἐὰν ἤδη κἀνεὶς ἄλλος ἀνὴρ τὴν συνεζεύχθη· ἢ δὲ κλίνη τοῦ Ὀδυσσεύς δι' ἔλλειψιν στρωμάτων μένει ἠσχημισμένη ἀπὸ παμπάλαια ὑφάσματα ἀράχνης.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ χοιροβοσκὸς, ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἄλλων ὑπηρετῶν:

«Ἦ! ἐξ ἄπαντος ἡ μήτηρ σου μένει μὲ ὑπομονητικὴν καρδίαν εἰς τὰ ἀνάκτορά σου, ὅπου πάντοτε διέρχεται τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας κλαίουσα καὶ στενάζουσα.»

Ταῦτα λοιπὸν εἰπὼν ἔλαβεν ἐκ τῶν χειρῶν του τὸ χάλιον δόρυ του· ὁ δὲ Τηλέμαχος εἰσῆλθε καὶ διέβη τὸ λίθινον κατώφλιον· ἐνῶ δὲ προσέβαιεν, ὁ πατήρ του Ὀδυσσεὺς ἠθέλησε νὰ τῷ παραχωρήσῃ τὴν ἔδραν του, ἀλλ' ὁ Τηλέμαχος ἀφ' ἑτέρου τὸν ἐμπόδιζε καὶ τῷ εἶπε:

«Κάθησε, ὦ ξένη, ἡμεῖς δὲ καὶ ἀλλοῦ εὐρίσκομεν θέσιν εἰς

τὴν καλύβην μας, ὑπάρχει δὲ ἄνθρωπος ὅστις θὰ μοῦ ἐτοιμάσῃ θέσιν διὰ νὰ καθήσω.»

Ὅτως εἶπεν· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐπιστρέψας ἐκάθησε πάλιν εἰς τὴν θέσιν του· διὰ δὲ τὸν Τηλέμαχον ὁ χοιροβοσκὸς ἐσκόρπισε γλωρὺς κλάδους κατὰ γῆς καὶ ἐπ' αὐτῶν ἤπλωσε πρόβεια δέρματα· ὅπου καὶ ἐκάθησεν ἔπειτα ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεύος. Τότε ὁ χοιροβοσκὸς ἔθεσεν ἐνώπιόν των πινάκια ἐπὶ τῶν ὀποίων ἦσαν ἐψημένα κρέατα τὰ ὁποῖα τὴν προτεράϊκην εἶχον ἀφήσει εὐωχοῦμενοι, ἔσπευτε νὰ σωρεύσῃ ἄρτον εἰς τὰ κάμιστρα, καὶ εἰς τὸ ἀγροτικόν του ποτήριον ἐκέρνα τὸν ὡς μέλι γλυκύτατον οἶνον. Ὁ ἴδιος δὲ ἐκάθησεν ἀπέναντι τοῦ Ὀδυσσεύος. Καὶ οἱ τρεῖς δὲ ἤπλοισι τὰς χειρὰς των εἰς τὰ ἐνώπιόν των κείμενα ἔτοιμα φαγητὰ· ἀφοῦ δὲ ἔφαγον καὶ ἔπιον ἀρετὰ, ὁ Τηλέμαχος ἀπετάθη πρὸς τὸν θεῖον χοιροβοσκὸν καὶ τὸν ἠρώτησε·

«Πατέρα μου, πόθεν σοῦ ἦλθεν ὁ ξένος οὗτος; πῶς δὲ οἱ ναῦται τὸν ἔφερον εἰς τὴν Ἰθάκην; τίνες κυχῶνται ὅτι εἶναι; διότι δὲν πιστεύω νὰ ἦλθε ἐνταῦθα πεζός.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπες, Εὐμειέ μου χοιροβοσκέ·

«Λοιπὸν, τέκνον μου, θέλω σοὶ εἶπει τὴν πᾶσιν ἀλήθειαν. Κυχᾶται μὲν ὅτι κατάγεται ἀπὸ τὴν ἐκτετακμένην Κρήτην καὶ διηγεῖται ὅτι περιπλανώμενος διέτρεξε τὰς πόλεις πολλῶν ἀνθρώπων· ἰδοὺ τί τῷ ἐπεφύλαξεν ἡ τύχη· τῶρα δὲ πάλιν ἐκ πλοίου ναυτῶν Θεσπρωτῶν δραπετεύσας ἦλθεν εἰς τὴν καλύβην μου, ἐγὼ δὲ θὰ σοῦ τὸν παραδώσω. Πρᾶξον ὅπως θέλεις· διότι τὸ ἔχει διὰ τιμὴν του νὰ γείνη ἰκέτης σου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ φρόνιμος Τηλέμαχος·

«Εὐμειε, μοὶ εἶπες λόγον ὅστις ἐλύπησε τὴν ψυχὴν μου· διότι πῶς θὰ δεχθῶ τὸν ξένον εἰς τὴν οἰκίαν μου; ἐγὼ μὲν εἶμαι πολλὰ νέος ἀκόμη, καὶ δὲν ἐμπιστεύομαι ἀκόμη εἰς τὴν δύναμιν τῶν χειρῶν μου διὰ νὰ ἀποκρούσω ἄνδρα εἰάν τις πρότερον φερθῇ πρὸς ἐμὲ ἐχθρικῶς. Ἡ δὲ μήτηρ μου ἔχει εἰς τὸν νοῦν της καὶ εἰς τὴν καρδίαν της δύο γνώμας, ἡ νὰ μένη ὅπου ἤδη εὐρίσκεται, πλησίον μου καὶ νὰ περιποιῆται τὸν οἶκόν μας

ἐκ σεβασμοῦ καὶ πρὸς τὴν κλίνην τοῦ συζύγου τῆς καὶ διὰ τὴν ὑπόληψιν τῶν ἀνθρώπων, ἢ γὰρ ἀκολουθήσῃ τέλος πάντων ἐκείνον ἐκ τῶν Ἑλλήνων ὅστις θὰ ᾔητο ὁ καλλίτερος ἐκ τῶν εἰς τὰ ἀνάκτορά μας ζητούντων αὐτὴν εἰς σύζυγον, καὶ θὰ τῇ ἐπροσέφερε περισσώτερα δῶρα τοῦ ὕμενάϊου. Ἀλλὰ βεβχίως τὸν ξένον, ἀφοῦ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδικὴν σου κατοικίαν, θὰ τὸν ἐνδύσω μὲ ὠραῖα φορέματτα καὶ μὲ ἐπαινωφόριον καὶ μὲ χιτῶνα, θὰ τῷ δώσω δὲ καὶ δίκωπον ξίφος καὶ σπινθάλια· θὰ τὸν ἐξαποστείλω δὲ ὅπου ἐπιθυμεῖ ἢ καρδίᾳ του καὶ ἢ ψυχῇ του· ἂν δὲ πάλιν θέλῃς, κράτησε αὐτὸν εἰς τὴν καλύβην σου καὶ περιποιήσου τον, ἐγὼ δὲ θὰ τῷ στείλω ἐνδύματα καὶ ὄλας τὰς ἀναγκαίας ζωοτροφίας του, γὰρ τρώγῃ, διὰ γὰρ μὴ ᾔησι· βάρος εἰς σὲ καὶ εἰς τοὺς συντρόφους σου. Ἀλλὰ γὰρ ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν μου μεταξὺ τῶν μνηστήρων δὲν τὸ ἐπιτρέπω· διότι ἡ αὐθάδεια των δὲν ἔχει ὄρια καὶ δὲν ἐπιθυμῶ γὰρ τὸν περιγελωσι καὶ γὰρ προξενῶσιν εἰς ἐμὲ μεγάλην λύπην. Εἶναι δὲ δύσκολον εἰς ἓνα μόνον ἄνθρωπον γὰρ παλαίση ἐναντίον πολλῶν ὅσον καὶ ἂν ᾔησι· ἀνδρεῖος, ἐπειδὴ οἱ πολλοὶ εἶναι πάντοτε ἰσχυρότεροί του.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἔπειτα ἀπέτεινε τὸν λόγον ὁ πολυκαθής θεῖος Ὀδυσσεύς·

«ὦ φίλε, ἐπειδὴ βεβχίως μοι ἐπιτρέπεται γὰρ ἀπαντήσω εἰς τοὺς λόγους σου, ἀληθῶς κατασπαράσσεται ἡ καρδίᾳ μου ἀκούοντας ὁποῖας κακοπραγίας καὶ ἀνυποφόρους ὕβρεις λέγετε ὅτι ἀποτολμῶσιν οἱ μνηστῆρες εἰς τὰ ἀνάκτορά σου, ἐναντίον τῆς θελήσεώς σου, ἐνῷ εἶσαι τοιοῦτος. Εἰπέ μοι, θέλεις καὶ τὰ ἀνέχεσαι, ἢ σὲ μισεῖ ὁ λαὸς ὑπέικων εἰς χρησμόν θεοῦ τινοῦ, μήπως ἔχεις κἀνὲν παράπονον κατὰ τῶν ἀδελφῶν σου, ἐπὶ τῶν ὁποίων πρὸ πάντων στηρίζεται ὁ ἄνθρωπος, μὲ ὅσην καὶ ἂν ἔχωσι μεταξὺ των ἔριδα. "Α! ἐὰν μὲ τὸ θάρος τὸ ὁποῖον ἐγὼ ἔχω, ἤμην νέος ὡς σὺ, ἢ ἐὰν ἤμην υἱὸς τοῦ ἀψόγου Ὀδυσσεῆος, ἢ αὐτὸς οὗτος ὁ Ὀδυσσεύς [ἐπικνερχόμενος μετὰ πολυετῆ περιπλάνησιν, διότι πᾶσα ἐλπίς ἐπιστροφῆς δὲν ἀπώλετο ἀκόμη] ἀμέσως ἄς μοι ἔκοπτεν ἐχθρὸς τὴν κεφαλὴν μου, ἐὰν ἐγὼ ἔλθω εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου Ὀδυσσεῆος δὲν ᾔθελον γείνει· ὁ ὄλεθρος ὄλων αὐτῶν τῶν μνηστή-

ρων. Ἄν δὲ πάλιν ἤθελον διὰ τῆς πληθούς των μὲ καταβά-
λει, διότι θὰ ἤμην μόνος, θὰ ἐπρωτίμων φρονεθεὶς ἐντὸς τῶν
μεγάρων μου νὰ ἀποθάνω παρὰ νὰ βλέπω πάντοτε τὰ ἀνόσια
ἔργα των. Νὰ βλέπω τοὺς ξένους μου ἀποπερπομένους, τὰς
ὑπηρετρίαις μου ἀτιμαζομένας ἀπρεπῶς εἰς τὰ ὠραῖά μου δώ-
ματτα, τὸν οἶνόν μου κακὴν κακῶς ἐξαντλούμενον καὶ τὰς ζωο-
τροφίας μου κατατρωγομένας ἀτιμωρητῆ, αἰωνίως, καὶ χωρὶς
νὰ τελειόνη ποτὲ ἡ ὑπόθεσις αὕτη.»

Ἦρως αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος·

«ὦ ξέε, θὰ σοὶ ἐμιλήσω λοιπὸν εἰλικρινῶς. Ὅχι, οὔτε
ὅλος ὁ λαὸς μὲ μισεῖ καὶ εἶναι ὠργισμένος κατ' ἐμοῦ, οὔτε
ἐναντίον ἀδελφῶν ἔχω κἀνὲν παράπονον ἐπὶ τῶν ὁποίων πρὸ
πάντων στηρίζεται τις μὲ ὅλας τὰς διχονοίας των, διότι ὁ υἱὸς
τοῦ Κρόνου ἐστήριξε τὴν γενεάν ἐπὶ ἐνὸς μόνου υἱοῦ ὡς ἐξῆς·
ὁ Ἀρκείσιος μονογενῆ ἐγέννησε τὸν Ἀκέρτην, ὁ Ἀκέρτης ἐπί-
σης μονογενῆ ἐγέννησε τὸν πατέρα μου Ὀδυσσεά· καὶ ὁ Ὀδυσ-
σεὺς πάλιν μονογενῆ γεννήσας ἐμὲ μὲ ἐγκατέλειπεν εἰς τὰ ἀ-
νάκτορά του καὶ οὔτε μὲ ἐχάρη. Τώρα ἀναρίθμητοι ἐχθροὶ κατ-
επλημύρησαν τὸν οἶκόν του· διότι ὅσοι εἶναι προὔχοντες εἰς
τὰς νήσους τοῦ Δολιχίου, τῆς Σάμης καὶ τῆς καταφύτου Ζα-
κύνθου, καὶ ὅσοι εἰς τὴν πετρώδη Ἰθάκην ἔχουσι τὴν ἰσχύν,
τόσοι ζητοῦσιν εἰς σύζυγον τὴν μητέρα μου καὶ κατατρώγουσι
τὰ ὑπάρχοντά μου. Ἡ δὲ μήτηρ μου δὲν τολμᾷ νὰ ἀρνηθῆ ἀ-
ναφανιδὸν τὸν ὑμέναιον τοῦτον, ἀλλὰ καὶ δὲν δύναται νὰ ἀπο-
φασίσῃ νὰ τὸν ἐκτελέσῃ. Ἐν τούτοις αὐτοὶ καταστρέφουσι τὰ
ἀγαθὰ μου καὶ μετ' ὀλίγον θὰ ἀφανίσωσι καὶ ἐμὲ τὸν ἴδιον·
ἀλλ' ὅλα ταῦτα ἐξαρκῶνται ἀπὸ τὴν θέλησιν τῶν θεῶν. Σὺ
δὲ, ἀγαπητέ μου Εὐμαίε, ὕπαγε τὸ ταχύτερον εἰς τὴν συνε-
τῆ· Ἡηνελόπην, ἀνάγγειλον εἰς αὐτὴν ὅτι ἐπέστρεψα ἐκ τῆς
Πύλου καὶ ὅτι ἐπανήλθον σῶος καὶ ἀβλαβής· θὰ σὲ περιμένω
ἐδῶ, μὴ βραδύνης νὰ ἐπανεέλθῃς καὶ μὴ ἐμιλήσῃς εἰς ἄλλον
παρὰ μόνον εἰς τὴν μητέρα μου· ἀπὸ τοὺς ἄλλους δὲ κἀνεὶς
τῶν Ἑλλήνων μὴ τὸ μάθη διότι ὑπάρχουσι πολλοὶ οἵτινες μη-
χανῶνται κακὰ ἐντρυπίον μου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν τῷ ὤμίλῃσες, Εὐμειέ μου χοῖρο-
βοσκέ.

«Κατακλαυθάνω, ἤξεύρω· αὐτὰς μὲν τὰς διαταγὰς σου τὰς ἐνοῶ· ἀλλ' εἰπέ μοι τοῦτο καὶ ἐξηγήθητί μοι καταλεπτῶς ἐὰν πρέπη μὲ τὸν ἴδιον δρόμον νὰ ὑπάγω καὶ εἰς τὸν δυστυχεῖ Λαέρτην, ὅστις μέγχι μὲν τινος καὶ περ μεγάλως στενάζων διὰ τὸν Ὀδυσσεά, ἐπεθεώρει ἀκόμη καὶ τὴν κλλιέργειαν τῶν γαιῶν σας καὶ μετὰ τῶν ὑπηρετῶν του καθήμενος εἰς τὸν οἶκόν του ἔτρωγε καὶ ἔπινεν ὀσάκις τοῦ ἤραγετο ἢ ἔρεξις· ἀλλὰ τώρα, ἀφότου σὺ ἀνεχώρησες μὲ τὸ πλοῖον εἰς τὴν Πύλον, ἀρνεῖται, ὡς λέγουσι, καὶ νὰ φάγη καὶ νὰ πῆ ὡς ἄλλοτε, δὲν ἐπιθεωρεῖ πλέον τὰς ἐργασίας τῶν κτημάτων σας, ἀλλὰ μένει ἀκίνητος στενάζων καὶ θρηῖων, καὶ ἡ σὰρξ αὐτοῦ ξηραίνεται ἐπὶ τῶν ὀστέων.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπήντησεν ὁ φρόνιμος Τηλέμαχος·

«Εἶναι πολὺ λυπηρὸν τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τοὶ λυπούμενοι δὲ τὸν ἀρήσωμεν· διότι ἐὰν ἤθελεν εἶσθαι δυνατὸν οἱ ἄνθρωποι· νὰ ἐκλέγωσι τὰ πάντα κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν των, πρῶτοι ἀπάντων θὰ ἐπροτιμῶμεν τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ πατρός μου· ὅθεν ἀροῦ εἰδοποιήσης τὴν μητέρα μου ὅτι ἐπανήλθον, ἐπίστρεψον ἀμέσως καὶ μὴ περιπλανηθῆς εἰς τὰς ἐξοχὰς ζιτῶν τὸν Λαέρτην· εἰπέ ὅμως πρὸς τὴν μητέρα μου νὰ πέμψῃ κρυφίως καὶ μετὰ σπουδῆς τὴν οἰκονόμον τῆς οἰκίας μας διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ εἰς τὸν τεθλιμμένον γέροντα ὅτι ἐπέστρεψα.»

Ταῦτα εἰπὼν ἀπέστειλε τὸν χοῖροβοσκόν· ἐκεῖνος δὲ ἔλαβε τὰ σκευῶνά του, τὰ ἔδρασε εἰς τοὺς πόδας του καὶ ἀνεχώρησε διὰ τὴν πόλιν. Ἀναχωρῶν δὲ ὁ χοῖροβοσκὸς Εὐμειὸς τῆς ἐπαύλειος δὲν ἐξέφυγε τὴν προσοχὴν τῆς Ἀθηναῖς· ἀλλ' αὕτη ἀμέσως ἐπλησίασε λαβοῦσα τὴν μορφήν ὠρῆας γυναικὸς μεγαλοπρεποῦς καὶ ἐπιτηδείας· εἰς ἐξαισίαις ἐργασίας. Ἐστάθη δὲ εἰς τόπον ἀπέναντι τῆς θύρας τῆς καλύβης κείμενον ἐμφανισθεῖσα μόνον εἰς τὸν Ὀδυσσεά· ὁ δὲ Τηλέμαχος ἦν καὶ ἦτο ἀντικρὺ του δὲν τὴν ἐνόησε, (διότι οἱ θεοὶ δὲν ἐμφανίζονται εἰς ὄλους φανερά), μόνον ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ οἱ κύνες τὴν εἶδον· οἱ κύνες ὅμως δὲν ὑλάκτησαν ἀλλὰ κλαυθμηρίζοντες ἔφυγον κα-

τάτρομοι πρὸς τὸ ἄλλο μέρος τῆς καλύβης. Ἀμέσως ἡ Ἀθηνᾶ ἔκαμε νεῦμα μὲ τὰς ὄφρῦς τῆς, ὃ δὲ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἐνόησε τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, καὶ ἐξῆλθε τῆς καλύβης παρ᾽ ἄμερα πλησίον τοῦ μεγάλου τοίχου τῆς ἀύλης, καὶ ἐστάθη ἐνώπιόν τῆς· τότε ἡ Ἀθηνᾶ εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Θρέμμα τοῦ Διὸς, υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, τῶρα πλέον ὀμίλησον πρὸς τὸν υἱόν σου καὶ φανέρωσέ του τὰ πάντα, ἵνα, ἀφοῦ συνεννοηθῆτε περὶ τοῦ τρόπου πῶς νὰ φανεύσῃτε τοὺς μνηστῆρας, μεταβῆτε εἰς τὴν ὑπερήφανον πόλιν· δὲν θὰ λείψω δὲ διὰ πολὺν καιρὸν ἀπὸ πλησίον σας, διὰ νὰ συμπυλεμήσω προθύμως.»

Ταῦτα εἰπούσα ἤγγισεν αὐτὸν μὲ τὴν χρυσὴν ράβδον τῆς. Καὶ πρῶτον μὲν ἔθηκε περὶ τὰ στήθη του καθαρῶτατον χιτῶνα καὶ ἐπενδύτην, ἔπειτα δὲ τὸν κατέστησε νεώτερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον. Ἐπανέλαβε δὲ πάλιν τὸ μελαχροινὸν χρῶμά του, αἱ ρυτίδες τοῦ προσώπου ἐξέλιπον καὶ μακρὴ γενεὶάς ἐκάλυπτε τὴν σιαγόνα του. Μεταβαλοῦτα λοιπὸν αὐτὸν οὕτω ἡ θεὰ ἀπεμκρύνθη· ὃ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐπέστρεψεν εἰς τὴν καλύβην· τὸν εἶδε δὲ ἔκθαμβος ὁ προσφιλές υἱὸς του, καὶ φοβηθεὶς ἔριψε κάτω τοὺς ὀφθαλμούς του, ὑποπεύσας μήπως εἶναι θεὸς τις· καὶ ὀμιλήσας πρὸς αὐτὸν εἶπε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«᾿Ω ζέε μου! μοὶ φαίνεσαι πολὺ διαφορετικὸς παρ' ὅ,τι ἦσο πρότερον· φορεῖς ἄλλα ἐνδύματα, τὸ χρῶμά σου δὲν εἶναι πλέον τὸ αὐτὸ καὶ βεβήως εἶσαι κἀνεὶς τῶν ἐπουρανίων θεῶν. Ἄλλ' ἔσο ἴλεως, διὰ νὰ σοὶ προσφέρωμεν εὐπροσδέκτους θυσίας καὶ χρυσὰ ἀφιερώματα ἐντέχνως ἐξειργασμένα· καὶ ἐλέησον ἡμᾶς!»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἔπειτα ἀπεκρίθη ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεὺς·

«Ὅχι, δὲν εἰμι θεός· διὰ τί μὲ παρομοιάζεις μὲ τοὺς θεούς; Εἰμι ὁ πατήρ σου διὰ τὸν ὅποιον σὺ στενάζων ὑπέφερες ἀναρίθμητα βλάσια, ὑποκύπτων εἰς τὰς βικιοπραγίας τῶν ἀνθρώπων.»

Εἰπὼν ταῦτα ἠσπάσθη τὸν υἱόν του καὶ κατέβρεξε τὴν γῆν διὰ τῶν δακρύων του, τὰ ὅποια μετὰ βίας ἐκράτει μέχρις ἐ-

κείνης τῆς στιγμῆς. Ὁ Τηλέμαχος ὁμοίως (διότι ἀκόμη δὲν ἐπίστευεν ὅτι ἦτο ὁ πατήρ του) ὠμίλησεν ἐκ νέου πάλιν πρὸς αὐτὸν καὶ τῶ εἶπε·

«Δὲν εἶσαι, σὺ ὁ Ὀδυσσεύς ὁ πατήρ μου, ἀλλὰ θεός τις ὅστις μοῦ παριστάνει τὸ ποθητὸν τοῦτο ἰνδάλμα διὰ νὰ στενώξω καὶ νὰ ἐδύρωμαι μετὰ ταῦτα περισσότερον. Οὐδεὶς θνητὸς δύναται διὰ μόνου τοῦ νοῦς του νὰ κατορθώσῃ τοιαῦτα θαύματα, ἐκτὸς ἐὰν ἐπέλθῃ θεός τις καὶ τὸν κάταστήσῃ κατὰ βούλησιν νέον ἢ γέροντα· διότι φανερὰ πρὸ ὀλίγου ἦσο γέρον καὶ ἦσο ἀπρεπῶς ἐνδεδυμένος, τώρα δὲ ὁμοιάζεις μὲ τοὺς θεοὺς οἵτινες κατοικοῦσι τὸν ἀπέραντον οὐρανόν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυσύνετος Ὀδυσσεύς·

«Τηλέμαχέ μου, δὲν ἀρμόζει εἰς σὲ νὰ θαυμάζῃς καὶ νὰ ἐκπλήττῃσαι διότι βλέπεις τὸν ποθητὸν σου πατέρα εἰς τὸν οἶκόν του, βεβαίως ποτὲ ἄλλος Ὀδυσσεύς δὲν θὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα, ἀλλ' ἐγὼ ὡς μὲ βλέπεις ἐδῶ εἶμι ὁ πατήρ σου, κακοπαθήσας καὶ περιπλανηθεὶς εἰς ἀπείρους χώρας, ἐπέστρεψα μετὰ εὐλοσιν ἔτη εἰς τὴν γλυκεῖαν πατρίδα μου. Ὅτι δὲ βλέπεις ἐδῶ εἶναι ἔργον τῆς λαφυραγωγῆς Ἀθηναίης, διότι αὐτὴ μὲ πικροσίχτην ὅπως ἤθελε, διότι ἦτο εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς, πρότερον μὲν ὅμοιον μὲ ἐπαίτην, ὕστερον δὲ πάλιν ὡς ἄνδρα νέον καὶ καλοφορεμένον. Καθ' ὅσον εἶναι εὐκόλον εἰς τοὺς ἐπουρακίους θεοὺς ἢ νὰ λαμπρύνωσι θνητὸν ἄνθρωπον ἢ νὰ τὸν φέρωσιν εἰς κακὴν κατὰστασιν.»

Οὕτως εἰπὼν τότε ἐκάθησε κάτω· ὁ δὲ Τηλέμαχος κλαίων ἐνηγκλίσθη τὸν ἔνδοξον πατέρα του, καὶ εἰς ἀμφοτέρους δὲ διηγήθη ἢ ἐπιθυμίαι τῶν δακρύων· οἱ στεναγμοὶ τῶν λοιπῶν καὶ οἱ θρηνοὶ τῶν ἐξερράγησαν διαπεραστικώτεροι ἢ αἱ κραυγαὶ τῶν πτηνῶν τοῦ οὐρανοῦ, τῶν θαλασσιῶν ἀετῶν, ἢ τῶν γαμψονύχων αἰγυπιῶν (γυπαετῶν) ὅταν οἱ χωρικοὶ ἀρπάζωσιν ἐκ τῆς φωλεῆς τοὺς νεοσσούς των, πρὸ τοῦ νὰ δύνωνται νὰ πετάσωσι· τοιοῦτοτρόπως τότε οἱ δύο ἄρως ἄφινον νὰ τρέχωσιν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν των συγκινητικὰ δάκρυα, καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου θὰ ἐξηφανίζετο πρὶν πάύσωσι· θρηνοῦντες, ἂν μὴ ὁ Τηλέμαχος ἀπηύθυνεν ἐξαίφνης τὸν λόγον πρὸς τὸν πατέρα του.

« Ἄλλὰ μὲ ποῖον πλοῖον, ἀγαπητέ μοι πάτερ, σὲ ἔφερον οἱ ναῦται εἰς τὴν Ἰθάκην; ποῖοι κουχῶνται ὅτι εἶναι; διότι βεβίαιως δὲν θὰ ἦλθες ἐνταῦθα πεζός.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀμέσως εἶπεν ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς·

« Λοιπὸν ἐγὼ, τέκνον μου, θὰ σοὶ εἶπω ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Μὲ ἔφερον οἱ περιβόητοι ναυτικοὶ Φαίακες, συνειθισμένοι νὰ ἐξαπρωστέλλωσι τοὺς ξένους ὅσοι ἔρχονται εἰς τὰ παραλίας τῶν μὲ μετέφερον δὲ ἐπὶ πλοίου ταχέως, ἐν τῷ μεταξὺ ἐκοιμήθησαν αὐτοὶ δὲ φθάσαντες ἐνταῦθα μὲ κατέθεσαν ἐπὶ τῆς παραλίας κοιμώμενον· μοὶ εἶχον δῶσαι δὲ λαμπρὰ δῶρα, χαλκὸν ἄφθονον χρυσὸν καὶ ἐνδύματα ἐκ πολυτελοῦς ὑφάσματος. Καὶ ὅλοι μὲν οὗτοι οἱ θηταυροὶ, κατὰ θεῖον συμβουλὴν εὐρίσκονται κατακτηθεῖμένοι ἐντὸς σπηλαίου· τῶρα δὲ πάλιν ἦλθον ἐδῶ κατὰ συμβουλὴν τῆς Ἀθηνᾶς διὰ νὰ συσχεθῶμεν περὶ τῶν μέσων πῶς νὰ ἐξολοθρεύσωμεν τοὺς μνηστήρας. Εἶπέ μοι λοιπὸν τὸν ἀριθμὸν τῶν μνηστήρων ἕνα, πρὸς ἕνα, διὰ νὰ γνωρίζω καὶ πόσοι εἶναι καὶ ὅποιοι ἄνδρες εἶναι· κατόπιν δὲ θὰ σκεφθῶ μὲ τὴν γενναίαν μου καρδίαν ἂν θὰ δυνηθῶμεν οἱ δύο μὲς νὰ τοὺς καταφέρωμεν μόνοι, ἄνευ τῆς βοηθείας ἄλλων, ἢ θὰ χρειασθῶμεν καὶ ἄλλους.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ εὐθὺς ἀπήντησεν ὁ φρόνιμος Τηλέμαχος·

« Πάτερ μου, πάντοτε ἤκουον νὰ ὁμιλῶσι περὶ τῆς μεγάλης σου δόξης, περὶ τῆς γενναιότητος καὶ δυνάμεώς σου, καὶ περὶ τῆς συνέσεως τῶν βουλευμάτων σου· ἀλλὰ πολὺ μέγαλον πρᾶγμα εἶπες, ἐκπληξίς μὲ καταλαμβάνει· δὲν εἶναι δυνατὸν δύο ἄνθρωποι νὰ πολεμήτῳσι μὲ πολλοὺς καὶ ἀνδρείους. Ὁ ἀριθμὸς δὲ τῶν μνηστήρων οὔτε δέκα εἶναι οὔτε εἴκοσι, ἀλλὰ πολὺ περισσότεροι, καὶ θὰ τὸ ἴδῃς ἀμέσως, ἄκουσον. Πρῶτον μὲν ἐκ Δουλιχίου εἶναι πενήτηκοντα δύο ἐκλεκτοὶ, τοὺς ἀκολουθοῦσι δὲ καὶ εἴς ὑπέρτατα· ἀπὸ τὴν Σάμῃν δὲ ἦλθον εἴκοσι τέσσαρες, ἀπὸ δὲ τὴν Ζάκυνθον εἶναι εἴκοσι Ἑλληνας νέοι, εἴς αὐτῆς δὲ ταύτης τῆς Ἰθάκης εἶναι δώδεκα ὅλοι ἐκλεκτοὶ, καὶ ὁμοῦ μὲ αὐτοὺς εἶναι καὶ ὁ κῆρυξ Μένδων, καὶ εἰς θεῖος ἀοιδός, καὶ δύο ὑπέρτατα ἐπιτήδειοι περὶ τὸ κόπτειν τὰ κρέατα. Ἐὰν τοὺς προσβάλωμεν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μὲς

ὄλους ἠνωμένους, φοβοῦμαι μήπως ἄμικ τῆ ἐπιστροφῆ σου ὑποστῆς σκληρὰς καὶ τρομερὰς βρασάνους διὰ νὰ ἐκδικηθῆς τὰς βασιλοπραγιάς τω. Ἀλλὰ μόνος σου σκέφθητι· ἐὰν δύνῃσσι νὰ καλέσῃς ὑπερασπιστὴν τινὰ ὅστις προθύμως νὰ μᾶς βοηθήσῃ.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ πολυπαθὴς θεὸς Ὀδυσσεύς·

«Ἐγὼ λοιπὸν θὰ σὲ ἐνθαρρύνω, καὶ πρόσεξον εἰς τοὺς λόγους μου· σκέφθητι ἐὰν ἢ Ἀθηναῖ καὶ ὁ παντοδύναμος πατήρ της Ζεὺς θὰ ἀρκέσωσιν εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο, ἢ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀνζήτησώμεν καὶ ἄλλον τινὰ βοηθόν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν, ἀπεκρίθη ὁ οὐράνιος Ἐγλέμαχος·

«Βεβαίως οἱ δύο οὗτοι θεοὶ τοὺς ὁποίους ἀνέφραες εἶναι οἱ καλλίτεροι ὑπερασπιστὰί μοι λονότι κάθηνται ὑψηλὰ εἰς τὰ νέφεα, διότι οὗτοι βασιλεύουσιν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπὶ τῶν αἰωνίων θεῶν.»

Πρὸς αὐτὸν πάλιν εἶπεν ὁ πολυπαθὴς θεὸς Ὀδυσσεύς·

«Μάθε λοιπὸν ὅτι, ὅταν μετὰ τῶν μνηστῆρων καὶ ἡμῶν ἐν τοῖς ἀνακτόροις μὲς ἀποφασίσῃ ὁ Ἄρης νὰ συνασθῆ ἡ μάχη, οἱ δύο οὗτοι θεοὶ δὲν θὰ μείνωσι πολὺν καιρὸν ἀδιάφοροι τῆς τρομερᾶς μάχης μὲς· ἀλλὰ σὺ μὲν ἄμικ ἐξημερώσῃ νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸν οἶκόν μὲς καὶ νὰ ἀνχημιχθῆς μὲ τὸ πλῆθος τῶν ὑπερηφάνων μνηστῆρων· ἐμὲ δὲ κατόπιν θὰ μὲ φέρῃ ὁ χοιροβοσκὸς εἰς τὴν πόλιν ὁμοῦ ἄζοντα μὲ πανάθλιον ἐπαίτην βεβηχημένον ὑπὸ τοῦ γῆρατος. Ἐὰν δὲ ἐντὸς τῆς οἰκίας μὲς μὲ περιφρονήσωσιν, ὑπόμενον ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅταν θὰ μὲ κκομεταχειρίζωνται· καὶ ἂν ἀκόμη διὰ τῆς αἰθούσης μὲ σύρωσιν ἐκ τῶν ποδῶν διὰ νὰ μὲ ρίψωσιν ἐκτὸς τοῦ οἴκου ἢ καὶ ἐὰν μὲ κτυπήσωσι, σὺ βλέπε ὅλα ταῦτα ὑπομονητικῶς καὶ λέγε μόνον εἰς αὐτοὺς μὲ λόγους γλυκεῖς νὰ πύσωσι τὰς ἀνοησίας τῶν· αὐτοὶ ὅμως δὲν θὰ σὲ ἀκούσωσι· διότι βεβαίως ἐγγίξει ἡ ἡμέρα τοῦ ὀλέθρου τῶν. [Ἐν ἄλλο δὲ θὰ σοὶ εἶπω καὶ ἐνθυμοῦ αὐτὸ καλῶς· ἄμικ ἢ πολυσύνετος Ἀθηναῖ μὲ ἐμπνεύσῃ, ἐγὼ μὲν θὰ σοὶ κάμω νεῦμα μὲ τὴν κεραλήν μου, σὺ δὲ εὐθὺς ἄμικ τὸ ἐννοήσῃς λάβε καὶ μετάρφερον εἰς τὰ ἐνδότετα τῶν ἀνωτέρων δωμάτων ὅλα ἀκριβῶς τὰ πολεμικὰ ὄπλα ὅσα κρέμανται εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν· ὅταν δὲ οἱ μνηστῆρες πα-

ρακτηρήσαντες τὴν ἔλλειψιν τῶν ὄπλων σὲ ἐρωτήσωσι, τότε ἐξαπάτησον αὐτοὺς μὲ τοὺς ἐξῆς μαλακοὺς λόγους: «Τὰ ἀπεμάκρυνα ἀπὸ τὸν καπνὸν, ἐπειδὴ δὲν εἶναι πλέον ἐκεῖνα τὰ ὀποῖα εἶχεν ἀρήσει ποτὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀναχωρήσας διὰ τὴν Τροίην· ὁ καπνὸς τῆς ἐστίης τὰ κατεμάζυρσε. Ἡρὸς τοῦτοις δὲ καὶ τοῦτο τὸ κυριώτερον μοὶ εἰέπνευσεν εἰς τὸν νοῦν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, μὴπως παροξυνθέντες ὑπὸ τοῦ οἴνου ἔλθητε εἰς ἔριδα καὶ πληρωθῆτε μετὰζῦ σφας καὶ μίανητε τὰ συμπόσια μὲ καὶ τὴν μνηστειάν, διότι καὶ μόνη ἡ θεὰ τῶν ὄπλων ἐνθουσιάζει τὸν ἄνθρωπον.» Δι' ἡμᾶς δὲ μόνον τοὺς δύο νὰ ἀρήσῃς δύο ξίφη καὶ δύο δόρακτα, καὶ δύο ἀσπίδας ἐκ βοείου δέρματος τὰς ὁποίας νὰ κρατῶσιν αἱ χεῖρές μιν, ὥστε ὀρμήσαντες κατὰ τῶν μνηστῆρων νὰ τοὺς φέρωμεν εἰς τὰ στενά· τότε δὲ ἴσως ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖα καὶ ὁ πάνσοφος Ζεὺς συντραχάζωσι τὸ πνεῦμά των.] «Ἄκουσον ἀκόμη καὶ ἓν ἄλλο, καὶ ἐντύπωσον αὐτὸ εἰς τὸν νοῦν σου, ἂν τῷ ὄντι ἦσαι υἱὸς μου καὶ αἷμα ἰδικόν μου ρέει εἰς τὰς φλέβας σου· κἀνεὶς ἄς μὴ μάθῃ ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπέστρεψε καὶ εἶναι εἰς τὸ βασιλείον του· μὴτε ὁ Λαέρτης νὰ τὸ ἠξέσῃ, μὴτε ὁ χοιροβοσκός, μὴτε κἀνεὶς ἐκ τῶν ὑπηρέτων, μὴτε κἀτὴ ἡ Πηνελόπη· ἀλλὰ μόνον, σὺ καὶ ἐγὼ ἄς κατανοήσωμεν τὰ φρονήματα τῶν ὑπηρέτριων μιν, ἄς δοκιμάσωμεν τοὺς ὑπρέτας καὶ ἄς διακρίνωμεν ἐκεῖνους οἵτινες μὲς τιμῶσι καὶ μὲς φοβοῦνται ἀπὸ ἐκεῖνους οἵτινες δὲ φροντίζουσι διὰ τοὺς κυρίους των καὶ οἵτινες, τοιοῦτον οἶος εἶσαι, σὲ περιφρονοῦσι.»

Ἡρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν ἔλεγεν ὁ εὐγενὴς υἱὸς του·

«Ἐλπίζω, πάτερ μου, ὅτι βραδύτερον θὰ γνωρίσῃς τὴν καρδίαν μου καὶ τὸ πνεῦμά μου· βεβίαιως δὲν μὲ κυριεύει εὐήθεια, ἀλλὰ ἐγὼ τοῦλάχιστον φροῶ ὅτι δὲν θὰ μὲς ὠφελήσῃ τὸ σχέδιον τοῦτο καὶ σὲ παρκακλῶ γὰρ τὸ σκεφθῆς καλῶς· διότι θὰ τρέχῃς εἰς τὰ κτήματά μιν πολὺν καιρὸν εἰς μάτην δοκιμάζων ἕλαστον τῶν ὑπηρέτων μιν, ἐνῶ οἱ μνηστῆρες εἰς τὴν οἰκίαν μιν κατατρέγουσι· τὴν περιουσίαν μιν ἀβλαδῶς, ἀτραχίως καὶ ἀφειδῶς ὕσόν δὲ ἀφορᾷ τὰς ὑπηρετρίκας σὲ παρκακινῶ νὰ τὰς δοκιμάσῃς ποῖαι σὲ περιφρονοῦσι καὶ ποῖαι ἐμμένουσιν εἰς τὰ καλήκοντά των· τοὺς ὑπρέτας ὅμως ἐγὼ τοῦ-

λάχιστον δὲν θὰ ἐνέκρινον τρέχοντες εἰς τὰς ἐξοχὰς νὰ τοὺς δοκιμάζωμεν, ἀλλὰ βραχύτερον νὰ ἐνασχοληθῶμεν εἰς ταῦτα, ἐὰν πράγματι γνωρίζῃς ἀληθές τι σημεῖον τοῦ αἰγιόχου Διός.»

Ἐνῷ αὐτοὶ συνωμίλουν τριουτοτρόπως, τὸ στερεῶς εἰργασμένον πλοῖον ὕπερ ἐπανάφερον ἐκ τῆς Πύλου τὸν Τηλέμαχον καὶ ὄλους τοὺς συντρόφους του εἰσῆλθον εἰς τὸν πολυβοτῆ λιμένα τῆς Ἰθάκης. Καὶ αὐτοὶ μὲν ἔσυρον τὸ μελανόχρουν πλοῖον ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, οἱ δὲ δραστήριοι ὑπηρέται τῶν μετέφερον τὰ σκεύη καὶ τὰ ὄπλα τῶν, καὶ ταχέως ἔφερον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κλυτίου τὰ περικαλλῆ δῶρα. Μετὰ ταῦτα ἔπεμψαν κήρυκα εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ὀδυσσεῶς διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ εἰς τὴν συνεισῆληθον ὅτι ὁ Τηλέμαχος, ἀφοῦ διέταξε νὰ πλεύσῃ τὸ πλοῖον μέχρι τῆς πόλεως, μετέβη εἰς τὴν ἐξοχὴν ἔπραξαν δὲ τοῦτο διὰ νὰ καθησυχάσῃ τοὺς φόβους τῆς εὐγενοῦς βασιλείας τῶν καὶ νὰ σταματήσῃ τὰ δάκρυά της. Ὁ κήρυξ λοιπὸν καὶ ὁ θεῖος χοιροβοσκὸς συνηνητήθησαν ἐπιφορτισμένοι νὰ εἴπωσι τὴν αὐτὴν εἶδησιν εἰς τὴν Πηνελόπην. Μόλις δὲ εἰσῆλθον εἰς τὰ μέγαρα τοῦ θεοῦ βασιλέως, ὁ μὲν κήρυξ, ἐπὶ παρυσίᾳ ὕλων τῶν ὑπηρετριῶν, εἶπε·

«Ταύτην τὴν ὄραν βασιλεύσας, ἔφθασεν ὁ προσφιλέης σου υἱός.»

Ὁ δὲ χοιροβοσκὸς πλησιάζας τὴν Πηνελόπην εἶπεν εἰς αὐτὴν μόνην, ὅλα ὅσα ὁ προσφιλέης υἱός της τῷ περήγησε νὰ τῇ εἴπῃ. Ἀφοῦ δὲ ἐξετέλεσε τὴν ἀποστολὴν του, ἐξῆλθε τῶν αὐλῶν καὶ τοῦ ἀνακτόρου καὶ ἀνεχώρησε διὰ τὴν καλύβην του.

Οἱ δὲ μνηστῆρες κατελυπήθησαν καὶ κατήφεια ἐκυρίευσεν τὴν ψυχὴν τῶν· ἐξῆλθον δὲ τοῦ ἀνακτόρου, ἔφθασαν ἔξω τοῦ μεγάλου τοίχου τῆς αὐλῆς καὶ ἐκάθησαν ἐκεῖ πρὸ τῶν θυρῶν. Μετὰ δὲ τούτων ὁ Εὐρύμαχος, ὁ υἱὸς τοῦ Πολύβου ἤρχισεν πρῶτος νὰ ὁμιλῇ·

«ὦ φίλοι, ὄντως μέγα ἔργον ὑπερηφάνως ἐτελείωσεν ὁ Τηλέμαχος, τὸ ταξίδιον τοῦτο· ἐνῷ ἡμεῖς τὸ ἐνομίζομεν ἀκατόρθωτον. Ἀλλ' ἤδη ἄς καταβιβάσωμεν τὸ καλλίτερον μελανόχρουν πλοῖον καὶ ἄς συνάξωμεν ἐν αὐτῷ ἐμπείρους κωπηλάτας οἵτινες νὰ φέρωσιν ὅσον τὸ δυνατὸν ταχέως τὴν εἶδη-

σιν τούτην εἰς τοὺς ἐνεδρεύοντας συντρόφους μας, ὅπως ἐπιστρέψωσιν ἀμέσως εἰς τὴν πόλιν.»

Δὲν εἶχε τελειώσει τὸν λόγον του, καὶ ὁ Ἀμφίνομος στραφείς πρὸς τὸ μέρος τῆς θλαττοῦ εἶδε πλοῖον εἰσερχόμενον εἰς τὸν πολυβυθῆ λιμένα καὶ τοὺς ναύτας καταβιβάζοντας τὰ πανά καὶ ἄλλους ἔχοντας τὰ κωπία εἰς τὰς χειρὰς των. Γελάσας λοιπὸν ἀπὸ καρδίας εἶπεν εἰς τοὺς συντρόφους του·

«Μὴ στέλλομεν πλέον εἰδήσιν διότι ἰδοὺ αὐτοὶ ἔφθασαν. Καὶ ἢ θεὸς τις τοὺς εἰδοποίησεν, ἢ εἶδον μὲ τοὺς ὀφθαλμούς των τὸ πλοῖον περάσκει, καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ τὸ φθάσωσιν.»

Οὕτως εἶπεν· ὅλοι δὲ ἐσηκώθησαν καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸ πικραχλάσιον· ἔσπυρον δὲ ἀμέσως τὸ μελκινόχρουν πλοῖον εἰς τὴν ξηρὰν καὶ οἱ δραστήριοι ὑπηρέται μετέφερον τὰ σκεύη των. Αὐτοὶ δὲ ὅλοι ὁμοῦ μετέβησαν εἰς τὴν ἀγορὰν χωρὶς νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς ἄλλους, εἴτε γέροντας εἴτε νέους, νὰ συγκαθήσασιν μετ' αὐτῶν. Μεταξὺ δὲ τούτων ὠμίλησεν ὁ Ἀντίνοος, ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους·

«Παράδοξον! διεφύλαξι λοιπὸν οἱ θεοὶ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἐκ τοῦ ὀλέθρου του! διότι τὰς μὲν ἡμέρας σκοποὶ ἐκάθηντο εἰς τὴν ἄκραν τῶν βράχων τῶν δρομῶν ὑπὸ τῶν ἀνέμων, καθ' ἡμέραν περισσότεροι· ἄμα δὲ ἔδυνε ὁ ἥλιος, οὐδέποτε ἐκοιμήθημεν τὴν νύκτα ἐπὶ τῆς πικραχίας, ἀλλὰ διατρέχοντες τὸ πέλαγος μὲ τὸ ταχὺ πλοῖόν μας ἐπροσμενομεν τὴν θείαν ἀνατολήν, ἐνεδρεύοντες τὸν Τηλέμαχον διὰ νὰ τὸν συλλάβωμεν καὶ τὸν θυσιάσωμεν· ἐν τούτοις θεὸς τις τὸν ἔσωσε καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τὸν οἶκόν του. Ἡμεῖς δὲ τώρα ἄς σκεφθῶμεν τίνι τρόπῳ νὰ φονεύσωμεν τὸν Τηλέμαχον. Ἄς προσέξωμεν μήπως μᾶς ἐκφύγη· διότι ἐνόσω αὐτὸς ζῆ δὲν πιστεύω ὅτι θὰ κατορθώσωμεν τὴν ἐπιχειρήσιν μας. Καθ' ὅσον μάλιστα αὐτὸς μὲν εἶναι συνετὸς, ἀποφασιστικὸς καὶ ἔξυπνος, ὁ δὲ λαὸς δὲν εἶναι ποσῶς πλέον πρὸς ἡμᾶς εὐνοῦς. Ἐμπρὸς, ἐνεργήσατε λοιπὸν πρὶν ἐκεῖνος συγκαλέσῃ τοὺς Ἕλληνας εἰς συνέλευσιν, (διότι δὲν πιστεύω νὰ μᾶς τὸ χάριση, ἀλλὰ θὰ φυλάξῃ τὸ πάθος του, καὶ ἀναστὰς ἐν γενικῇ συνέλευσει θὰ εἴπῃ ὅτι ἐπιβούλως καὶ δολίως τῷ προητοιμαζόμεν ἔξαφνα θάνα-

τον, ὅμως δὲν τὸν ἐπετύχωμεν· ὁ δὲ λαὸς δὲν θὰ μᾶς ἐπαινέσει ἀκούων τὴν κακὴν ταύτην πρᾶξιν· φοβηθῆτε μήπως μᾶς κακοποιήσωσι καὶ μᾶς ἐξορίσωσιν ἐκ τῆς πατρίδος μας καὶ μᾶς ἀναγκάσωσι νὰ τρέχωμεν εἰς ξένας χώρας). ἀλλ' ἄς προλάβωμεν νὰ τὸν φονεύσωμεν εἰς τὴν ἐξοχὴν μακρὰν τῆς πόλεως, ἢ καθ' ὁδὸν ἐπιστρέφοντα, καὶ ἄς ἀρπάσωμεν τὰ πλοῦτη του καὶ τὰς ἰδιοκτησίας του τὰς ὁποίας νὰ μοιράσωμεν μεταξὺ μας, ἔπειτα δὲ ἄς δώσωμεν τὰ ἀνάκτορά του εἰς τὴν μητέρα του καὶ εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἤθελε τὴν συζευχθῆ. Ἐάν ὅμως δὲν σᾶς ἀρέσκει ἡ συμβουλή μου αὕτη, ἀλλὰ θέλετε καὶ αὐτὸς νὰ ζῆ καὶ ὄλα τὰ πατρικὰ κτήματά του νὰ νέμηται, τότε ἄς πιάσωμεν νὰ καταβιβρώσκωμεν, συναθροϊζόμενοι· εἰς τὴν οἰκίαν του, τὰ πλοῦτη του καὶ ἄς ἀποχωρήσωμεν εἰς τὰ ἴδια· ἐκ τῆς οἰκίας του δὲ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ἄς προσπαθῆ νὰ ἀπολαύσῃ σύζυγόν του τὴν Πηνελόπην προσφέρων περισσότερα δῶρα τοῦ ἡμεναίου· ἀκολούθως δὲ αὕτη θὰ συζευχθῆ ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἡ μοῖρα τῇ προορίζει· καὶ ὅστις θὰ τῇ προσφέρῃ μεγαλειότεραν προίκα.»

Οὕτως εἶπεν· ἐκεῖνοι δὲ ὅλοι ἐτήρουν σιωπὴν. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἐδημηγόρησε καὶ εἶπεν ὁ ἔνδοξος υἱὸς τοῦ Νίσου καὶ ἔγγονος τοῦ βασιλέως Ἀρητίου Ἀμφίνομος, ὅστις κατήγετο ἐκ τῆς σιτοφόρου καὶ γλοερᾶς νήσου Δολιχίου, καὶ ὁ ὁποῖος διέπρεπε μεταξὺ τῶν μνηστήρων καὶ ἤρθεκε τὰ μάλιστα εἰς τὴν Πηνελόπην ἕνεκα τῆς εὐγλωττίας του, καὶ τῶν ἀγαθῶν του αἰσθημάτων· οὗτος λοιπὸν διὰ τὸ καλὸν των ἐδημηγόρησε καὶ εἶπεν·

«ὦ φίλοι, ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν ἐγερῶ νὰ φονεύσωμεν τὸν Τηλέμαχον, διότι· εἶναι μέγα πρᾶγμα νὰ χυθῆ βρασιλικὸν αἷμα. Ἄς συμβουλευθῶμεν πρότερον τὴν θέλησιν τῶν θεῶν· ἐάν μὲν ἤθελεν ἐγερῆναι τοῦτο ἡ δικαιοσύνη τοῦ παντοδυνάμου Διὸς, ἐγὼ μόνος μου θὰ τὸν ἐφόνευσον καὶ θὰ προέτρεπον καὶ ὑμεῖς ὅλους· ἂν ὅμως τὸ κατακρίνωσιν οἱ θεοὶ σᾶς προτρέπω νὰ ἐγκαταλείψητε τὸ σχέδιον τοῦτο.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Ἀμφίνομος, καὶ ἡ συμβουλή του ἤρθε εἰς ὅλους. Εὐθύς δὲ ἔπειτα ἀναστάντες ἐπέστρεψαν εἰς τὰ ἀνά-

κτορα τοῦ Ὀδυσσέως ὅπου ἐκάθησαν ἐπὶ πελεκητῶν ἀναπαυ-
τικῶν ἐδρῶν.

Ἄφ' ἑτέρου δὲ ἡ περίουσι Πηνελόπη ἐπενόησεν ἄλλο τι, νὰ
ἐμφανισθῆ ἡδηλαδὴ εἰς τοὺς ὑπερηφάνους καὶ αὐθάδεις μνηστῆ-
ρας· διότι ἤκουσεν εἰς τὸ μέγαρόν της ὅτι ἐμελέτων τὸν θά-
νακτον τοῦ υἱοῦ της, τὸ εἶχε δὲ εἶπει εἰς αὐτὴν ὁ κῆρυξ Μῆδων,
ἀκούσας τὰ συμβούλια των. Κατέβη λοιπὸν εἰς τὴν αἴθουσαν
τοῦ συμποσίου περικυκλωμένη ὑπὸ τῶν θεραπαινίδων της, καὶ
ὅταν ἡ εὐγενεστάτη ἐκείνη γυνὴ ἔφθασε πλησίον τῶν μνη-
στήρων, ἐστάθη ὀρθὴ παρὰ τὴν στήλην τὴν στηρίζουσαν τὴν
στέγην τοῦ στερεῶς ὠκοδομημένου ἀνακτόρου κρατούσας πρὸ
τῶν παρειῶν της πολυτελῆς κρήδεμνον (σκέπην) καὶ ἀποτα-
θεῖσα πρὸς τὸν Ἀντίνοον τὸν ἐπέπληττε καὶ τῷ εἶπε τὰ ἑξῆς.

« Ἀντίνοε, αὐθάδη, ὀλέθριε! νομίζεσαι εἰς τὴν Ἰθάκην ὡς
ὁ καλλίτερος μεταξὺ τῶν συνομηλικῶν σου διὰ τὴν σύνεσιν
καὶ τὴν εὐγλωττίαν σου· καὶ ὁμῶς δὲν εἶσαι τοιοῦτος. Θεά-
τραλλε! δικτὶ λοιπὸν μηχανᾷσαι θάνακτον καὶ φόνον κατὰ τοῦ
Τηλεμάχου, χωρὶς νὰ σέβησαι τοὺς ἰκέτας τῶν ὁποίων μάρ-
τυς εἶναι ὁ Ζεὺς; εἶναι δὲ ἀνόσιον ἰκέτης νὰ ἐπιβουλεύηται
ἰκέτην· ἢ δὲν γνωρίζεις ὅτι ὁ πατήρ σου κατέφυγεν εἰς τὴν οἰ-
κίαν ταύτην διὰ νὰ διαφύγῃ τὴν ὀργὴν τοῦ λαοῦ; Ἐνωθεὶς μὲ
Τακρίους πειρατὰς, εἶχε πολεμήσει τοὺς συμμάχους μας Θεσ-
πρωτοῦς, καὶ οἱ πολῆται ἐξαγριωθέντες ἤθελον νὰ τὸν θυσιά-
σωσι, νὰ ἀνασπάσωσι τὴν καρδίαν του καὶ νὰ διαρπάσωσι τὰ
ἄπειρα πλοῦτά του· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς τοὺς ἀνεχάτισε καὶ κα-
τεπρόνυε τὴν μηχανὴν των. Τούτου λοιπὸν σὺ τῶρα τρώγεις τὴν
περιουσίαν ἄνευ ἀποζημιώσεως, ζητεῖς εἰς σύζυγον τὴν γυναι-
κά του, θέλεις νὰ φονεύσῃς τὸν υἱὸν του καὶ ἐμὲ μεγάλως ἐνο-
χλεῖς; Ἄλλὰ σὲ συμβουλεύω καὶ σὺ νὰ πύσης πράττων
ταῦτα καὶ τοὺς ἄλλους συντρόφους σου νὰ προτρέψῃς. »

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἔπειτα εἶπεν ὁ Εὐρύμαχος, ὁ υἱὸς τοῦ Πο-
λύβου.

« Θύγατερ τοῦ Ἰκαρίου, συνετὴ Πηνελόπη, ἤσυχασε καὶ
διώξον ἀπὸ τὸ πνεῦμά σου τὰς τοιαύτας σκέψεις· ἐνόσφ' ἐγὼ
ἀναπνέω καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου βλέπωσι τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, μήτε

τώρα, μήτε εἰς τὸ μέλλον θὰ εὐρεθῆ ἄνθρωπος νὰ ἐγείρῃ χεῖρα κατὰ τοῦ υἱοῦ σου Τηλεμάχου· τὸ διακηρύττω δὲ ἤδη, καὶ βεβαίως θὰ τὸ βάλλω εἰς ἔργον· ἀμέσως τὸ μαῦρον αἶμα τοῦ αὐθάδους ἐκείνου θὰ ρεύσῃ ἐπὶ τοῦ δόρατός μου· ἐπειδὴ καὶ ἐμὲ πολλὰκις ὁ πορθητῆς τῶν πόλεων Ὀδυσσεὺς μὲ ἐκάθισε εἰς τὰ γόνατά του καὶ μοὶ ἔδωκε κρέατα ἐψημένα καὶ κοκκινωπὸν οἶνον· δι' αὐτὸ ἐξ ὧλων τῶν ἀνθρώπων προσφιλέστερός μοι εἶναι ὁ υἱός του. Τῷ λέγω λοιπὸν καθόλου νὰ μὴ φοβῆται τὸν θάνατον ὅσον ἀφορᾷ τοῦλάχιστον τοὺς μνηστῆρας· ἀνέβη ἔλλαθ' ὅμως θεόθεν κἀνεὶς δὲν δύναται νὰ τὸν ἀποφύγῃ.»

Ταῦτα εἶπε διὰ νὰ καθησυχάσῃ τὴν Πηνελόπην, ἐνῶ αὐτὸς ὁ ἴδιος παρεσκεύαζε τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ της. Ἀνέβη λοιπὸν αὐτὴ πάλιν εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ ὑπερῶα καὶ ἔκλαιε τὸν προσφιλῆ σύζυγόν της Ὀδυσσεά, μέχρις οὗ ἡ γλαυκῶπις Ἀθηναῖα ἐπέχυσεν ἐπὶ τῶν βλεφάρων της γλυκὸν ὕπνον.

Κατὰ τὸ ἐσπέρας δὲ ὁ θεῖος χοιροβοσκὸς ἐπέστρεψε πλῆσιον τοῦ Ὀδυσσεως καὶ τοῦ Τηλεμάχου καθ' ἣν στιγμὴν οὗτοι παρεσκεύαζον μετὰ προσυχῆς τὸ δεῖπνον θυσιαστικὰς μονοειδέων χοίρων. Τότε εὐθὺς ἡ Ἀθηναῖα παρεσκευασμένη, ἤγγισε τὸν υἱὸν τοῦ Λαέρτου Ὀδυσσεά μὲ τὴν μαγικὴν της ράβδον καὶ τὸν ἔκαμε πάλιν γέροντα, τὸν ἐνέδυσσε δὲ μὲ ἄθλια καὶ παλικά φερέματτα, διὰ νὰ μὴ τὸν ἀναγνωρίτῃ ὁ Εὐμειος καὶ ἀντὶ νὰ τὸ τηρήσῃ μυστικόν, τρέξῃ νὰ φέρῃ τὴν εἶδησιν εἰς τὴν φρόνιμον Πηνελόπην.

Πρῶτος λοιπὸν ὁ Τηλέμαχος ὠμίλησε πρὸς αὐτὸν καὶ τῷ εἶπεν·

«Ἥλθες, ἀγαθέ μου Εὐμειε! Τί νέα λοιπὸν ἀπὸ τὴν πόλιν ἐπέστρεψαν ἀπὸ γὰρ οἱ ὑπερήφανοι μνηστῆρες ἐκ τῆς ἐνέδρας των; ἢ μὲ παραφυλάττουν ἀκόμη νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπες, Εὐμειέ μοι χοιροβοσκέ·

«Περιφερόμενος εἰς τὴν πόλιν δὲν ἐφρόντισα νὰ ἐξετάσω καὶ ἐρωτήσω ταῦτα, διότι ἡ ψυχὴ μου ἐπεθύμει, ἀφοῦ εἶπω ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον τὴν εἶδησιν, νὰ ἐπιστρέψω πάλιν πλῆσιόν σας. Μὲ συνήντησεν ὅμως ἐκ μέρους τῶν συντρόφων

σου ταχύς ἀγγελιοφόρος, κῆρυξ, ὅστις πρῶτος ἀνήγγειλε τὴν ἐπιστροφὴν σου εἰς τὴν μητέρα σου. Γνωρίζω ὅμως καὶ κἀτι ἄλλο· τὸ ἐξῆς, τὸ ὅποιον εἶδον μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου· ἐπιστρέφων ἐκ τῆς πόλεως ἤμην ἤδη ἐκτὸς τῶν τειχῶν, ὅπου εἶναι ὁ ἱερὸς τοῦ Ἑρμοῦ λόφος, ὅτε εἶδον καταπλέον ταχύ τι πλοῖον εἰς τὸν λιμένα μας· ἦσαν ἐντὸς αὐτοῦ πολλοὶ ἄνθρωποι, ἦτο δὲ πλήρες ἀσπίδων καὶ δικόπων δοράτων· καὶ τοὺς ἐξέλαβον ὅτι ἦσαν αὐτοὶ οὗτοι οἱ μνηστῆρες, ἀλλὰ δὲν τὸ βεβαιώνω.»

Οὕτως εἶπεν, ἐμειδίχασε δὲ ὁ ἀνθηρὸς Τηλέμαχος βλέπων τὸν πατέρα του καὶ ἀποφύγων τὰ βλέμματα τοῦ χοιροβοσκοῦ.

Μετ' ὀλίγον αἱ ἐτοιμασίαι των ἐτελείωσαν, τὸ δεῖπνον παρετέθη καὶ ἔφαγον· οὐδεὶς δὲ παρεπονέθη ἐν τῇ ψυχῇ του ὅτι δὲν ἔλαβε δικαίαν μερίδα ἐκ τῶν φαγητῶν. Ἄφου δὲ ἔφαγον καὶ ἔπιον ἀρκετὰ, τοὺς ἤλθεν ἡ ὄρεξις νὰ πλავιάσῃσι καὶ ἀπῆλθον τὴν γλυκύτητα τοῦ ὕπνου.

Ρ Α Ψ Ω Ι Δ Ι Α Ρ.

Τηλεμάχου ἐπάνοδος εἰς Ἰθάκην.

Ἄμα δὲ ἐφάνη ἡ θυγάτηρ τῆς Αὐγῆς ροδοδάκτυλος Ἥως, τότε ἀμέσως ὁ Τηλέμαχος, ὁ προσφιλέτης τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεῶς υἱὸς ἔδρασε ὑπὸ τοὺς πόδας του τὰ ὠρατὰ του σκινάλια, ἔλαβεν ἰσχυρὸν ἀκόντιον, τὸ ὅποιον ἤρμοζεν εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ ἔτοιμος ὢν νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ τὴν πόλιν, εἶπε πρὸς τὸν χοιροβοσκόν του·

«Πατέρα μου, ἐγὼ μὲν ὑπάγω εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ μὲ ἰδῇ ἡ μήτηρ μου, διότι νομίζω ὅτι πρὶν μὲ ἰδῇ δὲν θὰ παύσῃ κλαίουσα καὶ στεναζούσα· εἰς σέ δὲ ἰδοὺ τί παραγγέλλω· ὁδήγησον εἰς τὴν πόλιν τὸν δυστυχῆ τοῦτον ξένον, ἵνα ἐκεῖ ἐπαί-

τῶν κερδίξῃ τὴν τροφήν του, καὶ ὅστις θέλει ἄς τῷ δώσει τε-
μάχιον ἄρτου καὶ ποτήριον αἴνου· διότι ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ
ὑποδέχωμαι ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, μὲ φθάνουν τὰ βόσκανά μου.
Ἐάν δὲ τοῦτο κκκοραγῇ εἰς τὸν ζένον μας τόσον χειρότερον
δὲ αὐτόν· διότι ἐγὼ ἀγαπῶ νὰ λέγω τὴν ἀλήθειαν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολύσοφος Ὀδυσσεύς·

«ὦ φίλε, οὐδ' ἐγὼ ἐπιθυμῶ πολὺ νὰ μένω ἐδῶ, διὰ τὸν
πτωχὸν εἶναι προτιμότερον νὰ ἐπαιτῇ τὸν ἄρτον του εἰς τὴν πό-
λιν, παρὰ εἰς τὰς ἐξοχάς· θὰ μοι δώσει δὲ ὅποιος ἔχει εὐχαρί-
στησιν.» Ἀλλως τε δὲν τὸ συγχωρεῖ πλέον ἡ ἡλικία μου νὰ
μένω εἰς τὰς καλύβας καὶ νὰ ὑπακούω καθ' ὅλα εἰς τὰς δικ-
ταγὰς τοῦ ἐπιστάτου. Ἀλλ' ὕπαγε, ἐμὲ δὲ θὰ φέρῃ οὗτος
ἐδῶ, τὸν ὅποιον διατάσσεις, εὐθύς ὅπου θερμανθῶ εἰς τὸ πῦρ
καὶ προχωρήσῃ ἡ ἡμέρα· διότι τὰ ἐνδύματά μου εἶναι πολὺ
ἄθλια καὶ φοβοῦμαι μήπως μὲ βλάβῃ ἡ πάχη τῆς πρωίας,
καὶ ὡς λέγουσι, τὸ διάστημα ἀπ' ἐδῶ μέχρι τῆς πύλεις εἶναι
μέγα.»

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐξῆλθε τῆς καλύβης καὶ μὲ
βῆμα ταχὺ ἐπροχώρει μελετῶν εἰς τὸν νοῦν του τὸν ἄλεθρον
τῶν μνηστήρων. Ἄρου δὲ ἔφθασεν εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ ἀνά-
κτορά του, τὸ μὲν δόρυ ἐστήριζεν εἰς ὑψηλὴν στήλην, αὐτὸς δὲ
εἰσῆλθε καὶ ὑπερέβη τὸ λίθινον κατώφλιον.

Πρώτη ὄλων εἶδεν αὐτὸν ἡ τροφὸς τοῦ πατρὸς του Εὐρύ-
κλεια, ἀσχολουμένη εἰς τὸ νὰ καλύπτῃ μὲ δέρματτα τοὺς τε-
χνικῶς ἐξειργασμένους θρόνους· ἄμα δὲ τὸν εἶδεν ἐδάκρυσε καὶ
ἔδραμεν εὐθύς πρὸς προὔπαντήσιν του· περίξ δὲ αὐτῶν συνη-
θροίζοντο αἱ ἄλλαι ὑπηρέτριαι τοῦ πολυπαθοῦς Ὀδυσσεῶς καὶ
ἐναγκαλιζόμεναι αὐτὸν κατεσίλουν τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤ-
μους του.

Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ περίουος Πηνελόπη ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου
τῆς ὁμοζύσουσά μὲ τὴν Ἄρτεμιν ἢ μὲ τὴν χροσθὴν Ἀφροδίτην
καὶ κλαίουσα ἔθλιψε τὸν νῆδόν της εἰς τὰς ἀγκάλας της, κατε-
σίλυνε τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤρκιους ὀφθαλμούς του, καὶ τέ-
λος τῷ ἀπέτεινε τοὺς πτερωτοὺς τούτους λόγους διακοπτο-
μένους ὑπὸ τῶν κλαυθμῶν·

« Ἥλθες, Τηλέμαχε, γλυκύμου φῶς! δὲν ἤλπιζα νὰ σὲ ἐπαινῶ πλέον, ἀφοῦ ἀνεχώρησες μὲ πλοῖον εἰς τὴν Πύλον κρυφίως, παρὰ τὴν θέλησίν μου, διὰ νὰ λάβῃς πληροφορίας περὶ τοῦ προσφιλοῦς πατρὸς σου. Ἄλλ' ἔλα εἰπέ μοι τί ἤκουσες καὶ τί εἶδες μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σου.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν ὁ φρόνιμος Τηλέμαχος ἀπήντησε·

« Μῆτέρ μου, μὴ διεγείρῃς τὰ δάκρυά μου, μὴ θλίβῃς τὴν καρδίαν μου, ἀφοῦ μάλλιστα ἐλυτρώθην ἀπὸ τρομερῶν ὄλεθρων· ἀλλὰ, ἀφοῦ πρῶτον λουστῆς, φόρσεσον καθαρὰ ἐνδύματα, καὶ ἀναβῆσαι εἰς τὰ ὑπερῶα δώματα μετὰ τῶν θαλαμηπόλων σου, τάξε νὰ θυσιάσῃς εἰς ὅλους τοὺς θεοὺς τελείας ἑκατόμβας, ἂν ἕως ποτὲ ὁ Ζεὺς ἐκτελέσῃ τὸ ἔργον τῆς ἐκδικήσεως. Ἐγὼ ὅμως θὰ ἀπέλθω εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ νὰ καλέσω ξένον τινα ὅστις μὲ ἠκολούθησε κατὰ τὴν εἰς τὴν Ἰθάκην ἐπιστροφὴν μου καὶ τὸν ὅποιον προαπέστειλα ἐδῶ μὲ τοὺς ἐξόχους συντρόφους μου· παρήγγειλα δὲ τὸν Πείραϊον νὰ τὸν παραλάβῃ εἰς τὸν οἶκόν του, καὶ νὰ τὸν φιλοξενήσῃ καὶ περιποιηθῇ μετὰ ζήλου μέχρι τῆς ἀφίξεώς μου.»

Οὕτω λοιπὸν εἶπε, καὶ οἱ λόγοι του δὲν ἐπέταζαν ἐκ τῆς μνήμης τῆς μητρὸς του· διότι ἡ Πηνελόπη λουστειῖσα, ἐφόρσε καθαρὰ ἐνδύματα, καὶ ἔταξε νὰ θυσιάσῃ εἰς ὅλους τοὺς θεοὺς τελείας ἑκατόμβας, ἂν ἕως ποτὲ ὁ Ζεὺς ἐκτελέσῃ τὸ ἔργον τῆς ἐκδικήσεως.

Ἐν τῷ μεταξῷ δὲ τούτῳ ὁ Τηλέμαχος ἐζήτησε τοῦ ἀνακτόρου κρατῶν τὸ δόρυ του· τὸν ἠκολούθουν δὲ ταχεῖς κύνες, ζωηροὶ, καὶ ἡ Ἀθηναῖ εὐθύς ἐπέχυσεν ἐπ' αὐτοῦ θείαν χάριν· ἐνῶ δὲ οὗτος ἐπροχώρει ὅλος ὁ λυὸς τὸν ἔβλεπε μετὰ θαυμασμοῦ, πέριξ του δὲ συνηθροίζοντο οἱ ὑπερόπται μνηστῆρες καὶ τὸν ἐκολάκουν διὰ τῶν λόγων, ἀλλὰ κατὰ νοῦν ἐμελέτων τὴν καταστροφὴν του. Τότε ὁ Τηλέμαχος ἐμακρύνθη ἀπὸ τὸ πολὺ πλῆθος ἐκείνων καὶ πορευθεὶς ἐκάθησεν ἐκεῖ ὅπου ἦσαν οἱ ἀρχαῖοι πατρικοὶ φίλοι του, ὁ Μέντωρ, ὁ Ἄντιφος καὶ ὁ Ἀλιθέρσης· αὐτοὶ δὲ τὸν ἠρώτων λεπτομερῶς τὰ τοῦ ταξιδίου του. Ἐν τούτοις ὁ περιβόητος ἀκοντιστὴς Πείραϊος, ὀδηγῶν τὸν ξένον διὰ τῆς πόλεως εἰς τὴν ἀγορὰν, ἦλθε πλησίον αὐτῶν. Ὁ

δὲ Τηλέμαχος δὲν ἀπεμακρύνθη τοῦ ξένου, ἀλλὰ πλησιάζας ἐστάθη, ἐνῶ ὁ Πείρασιος λαβὼν πρῶτος τὸν λόγον εἶπε·

«Τηλέμαχε, πέμψον τεχέως εἰς τὸν οἶκόν μου τὰς ὑπηρετρίκας σου ὅπως σοὶ ἀποστείλω τὰ δῶρα, ἕτινα σοὶ προσέφερον ὁ Μενέλαος.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀμέσως ἀπήντησεν ὁ νοήμων Τηλέμαχος·

«Πείρασιε, ἐπεὶ δὲν γνωρίζομεν ποῖα ἔσεται ἡ ἔκβασις τῶν πραγμάτων· ἐὰν δηλαδὴ οἱ θρασεῖς μνηστῆρες μὲ φονεύσωσι κρυφίως εἰς τὰ ἀνάκτορά μου καὶ μοιρασθῶσι τὴν περιουσίαν μου, ἐπιθυμῶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὅπως κρατῶν ταῦτα τὰ χαρῆς μᾶλλον σὺ, παρὰ κάνεις ἐξ αὐτῶν. Ἐὰν ὅμως ἐγὼ δυνηθῶ νὰ τοὺς φονεύσω καὶ νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσω, τότε χαίρων θὰ τὰ φέρῃς πρὸς με χαίροντα εἰς τὸν οἶκόν μου.»

Ταῦτα εἰπὼν, ὠδήγησε τὸν ταλαιπωρημένον ξένον εἰς τὰ ἀνάκτορά του, φθάσαντες δὲ εἰς τὸ λαμπρὸν διὰ κατοικίαν ἀνάκτορον ἀπέθεσαν ἀμφότεροι τοὺς ἐπενδύτας τῶν ἐπὶ τῶν ἀνακλιτηρίων καὶ ἐδρῶν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τοὺς λαμπροὺς λουτήρας ἐλούσθησαν, καὶ ἀφοῦ αἱ ὑπηρετρίαι τοὺς ἔλουσαν καὶ τοὺς ἤλειψαν δι' ἐλαίου, ἐνεδύθησαν χιτῶνας καὶ πυκνοὺς ἐπενδύτας καὶ ἐξελθόντες τῶν λουτήρων ἐκαθέσθησαν ἐπὶ ἀνακλιτηρίων. Ὑπηρετρίαι δὲ φέρουσα τὰ πρὸς νύξιμον ἔχυνεν ὕδωρ ἐκ χρυσῆς ὠραίας προχόης ὑπεράνω ἀργυρᾶς λεκάνης ὅπως νιφθῶσι, καὶ ἔστησεν ἐνώπιόν τῶν τρονευτῆν τράπεζαν. Ἡ δὲ πιστὴ οἰκονόμος ἐκάλυψε τὴν τράπεζαν μὲ ἄρτον καὶ μὲ ἄρθονα ραγητὰ, εὐχαρίστως χρησιμοῦσα ταῦτα ἐκ τῶν ἐναποτετακμιευμένων. Ἡ δὲ Πηνελόπη καθίσασα ἐπὶ ἀναπαυτικῆς ἑδρας, ἀπέκλιτε τοῦ υἱοῦ τῆς, πλησίον τῆς μεγάλης στήλης τῆς στριζούσης τὴν στέγην, ἐκλωθε λεπτὰ νήματα, ἐνῶ ὁ Τηλέμαχος καὶ ὁ ξένος τοῦ ἤρχισαν νὰ τρώγῃσι, καὶ ἀφοῦ ἐγόρτασαν τρώγοντες καὶ πίνοντες, ἡ συνετὴ Πηνελόπη ἔλαβε πρῶτη τὸν λόγον καὶ εἶπε·

«Τηλέμαχε, ἐγὼ μὲν ἤδη θὰ ἀναβῶ εἰς τὸ ὑπερῶν καὶ θὰ κατακλιθῶ εἰς τὴν πολυστένακτον κλίνην μου τὴν ὁποίαν καταβρέχω πάντοτε διὰ τῶν δακρύων μου ἀφ' ὅτου ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπῆλθε μετὰ τῶν υἱῶν τοῦ Ἀτρέως εἰς τὴν Τροίαν· σὺ

δὲ οὐδ' ἤξιωσε πρὸς χάριν μοι νὰ μοι εἴπῃς ἂν ἤκουσές τι ὀ-
ριστικὸν περὶ τῆς ἐπάνοδου τοῦ πατρὸς σου, πρὸ τῆς εἰς τὴν
αἴθουσαν ταύτην ἐλεύσεως τῶν μνηστῆρων.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπάντησεν ἀμέσως ὁ φρόνιμος Ἐηλέμαχος·
«Ἴδού λοιπὸν, μῆτέρ μου, θὰ σοὶ διηγηθῶ τὰ πάντα εἰλι-
κρινῶς. Διηυθύνθημεν εἰς τὴν Πύλον πρὸς τὸν βασιλέα Νέστο-
ρα, ὅστις μὲ ὑπεδέχθη εἰς τὸ μεγαλοπρεπὲς ἀνάκτορόν του καὶ
μὲ ἐφιλοξένησεν ἐξ ὅλης του τῆς ψυχῆς, ὡς πατήρ ὑποδέχε-
ται υἱὸν μάλιστα ἐπιστρέψαντα ἐκ μακρινῶν χωρῶν, μετὰ πολυ-
χρόνιον ἀποδημίαν· οὕτω μὲ ὑπεδέχθη καὶ ὁ Νέστωρ μετὰ
τῶν εὐκλεῶν υἱῶν του. Περὶ τοῦ κατεροφύχου ὅμως πατρὸς
μου μοι εἶπεν ὅτι δὲν ἤκουσε ποτὲ παρ' ἀνθρώπου τινὸς ἂν ζῆ
ἢ ἀπέθανε. Τότε μὲ ἀπέστειλε μεθ' ἵππων καὶ καλῶς ἡρμο-
σμένων ὄχημάτων πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως, τὸν περιβόητον
ἀκοντιστὴν Μενέλαιον. Ἐκεῖ εἶδον τὴν Ἀργεῖαν Ἑλένην ἕνεκα
τῆς ὁποίας οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Τρῶες πολλὰ ὑπέστησαν, κατὰ
θέλησιν τῶν θεῶν. Ἀμέσως δὲ μετὰ τὴν ἐκεῖσε ἀφίξίν μου μὲ
ἠρώτησεν ὁ ἥρωας Μενέλαος τίνας ἕνεκα μετέβην εἰς τὴν ἱερὰν
Λακεδαιμόνα· ἐγὼ δὲ εὐθύς εἶπον εἰς ἐκεῖνον τὴν πᾶσαν ἀλή-
θειαν· καὶ τότε ὁ ἥρωας ἀποκρινόμενος μοι εἶπεν: «ὦ θεοί!
» τῶ ὄντι λοιπὸν ἄνθρωποι ἄνδρες θέλουσι νὰ κοιμηθῶσιν εἰς
» τὴν κλίνην ἀπρομήτου ἀνδρός! Καθὼς ὅμως ἔταν εἰς τὸν φω-
» λεὸν ἰσχυροῦ λέοντος ἕλαφος κοιμήσασα τὰ δύο ἀριγεννήτα
» καὶ ἔτι θηλάζοντα νεογνά της ἐρευνᾷ καὶ περιφέρηται βο-
» σκομένη εἰς τοὺς λόφους καὶ τοὺς χλοερούς λειμῶνας, ὁ δὲ
» λέων μετὰ ταῦτα εἰσελθὼν εἰς τὸν φωλεόν του κατασπαρά-
» ζει τὰ δύο ἐκεῖνα νεογνά, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς θέ-
» λει ἐλεεινῶς κατασπαράξει τοὺς ἀνάνδρους ἐκεῖνους. Ἄν ἦτο
» δυνατὸν, Ζεῦ πάτερ, καὶ Ἀθηνᾶ, καὶ Ἀπολλὸν νὰ ἐμφανι-
» σθῆ εἰς τὸ πλῆθος τῶν μνηστῆρων τοιοῦτος οἷος πάλαι ποτὲ
» ἐφάνη εἰς τὴν καλῶς κατοικημένην Λέσβον, ὅτε ἀμιλλώμενος
» ἐπάλασσε μετὰ τοῦ Φιλομηλείδου καὶ κατέβλαεν αὐτὸν ἰσ-
» χυρῶς πρὸς μεγάλην χαρὰν ὅλων τῶν Ἑλλήνων, ἂν λέγω
» τοιοῦτος ὢν ὁ Ὀδυσσεὺς ἤθελε παρουσιασθῆ μετὰ τῶν μνη-
» στῆρων, πάντες ἤθελον τύχει τυχρῶς θανάτου καὶ πικροῦ γά-

»μου. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ αὐτὰ τὰ ὅποια ἰκετευτικῶς μὲ ἐρωτᾷς,
 »δὲν δύνῃμαι νὰ σοὶ εἶπω ἄλλα παρεκτρεπόμενος τῆς ἀλη-
 »θείας, οὔτε εἶναι πρέπον νὰ σὲ ἀπατήσω· ἀλλ' ὅσα μοι εἴ-
 »πεν ὁ φιλαλήθης θαλάσσιος γέρον Πρωτεύς, θὰ σοὶ τὰ εἶπω
 »ἅλα ἀκριβῶς. Μοὶ εἶπε λοιπὸν ὅτι εἶδεν εἰς νῆσόν τινα τὸν
 »πατέρα σου ὑποφέροντα σκληρὰς θλίψεις· ἡ νόμῃ Καλυψὼ
 »τὸν κρατεῖ διὰ τῆς βίβης εἰς τὰ μέγαρά της, καὶ τῷ εἶναι ἀ-
 »δύνατον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, διότι μήτε πλοῖον
 »ἔχει μήτε συντρόφους διὰ νὰ τὸν φέρωσι κωπηλατοῦντες ἐπὶ
 »τῆς πλατείας ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.» Οὕτως ὠμίλησε
 πρὸς με ὁ περιβόητος ἀκοντιστὴς Μενέλαος. Ταῦτα ἐκτελέσας
 ἐπέστρεψεν· οἱ δὲ αἰώνιοι θεοὶ ἀπέλυσαν ὀπισθὲν μου οὖριον
 ἄνεμον καὶ μὲ ἐπανήγαγον ταχέως εἰς τὴν γλυκεῖάν μου πα-
 τρίδα.

Ταῦτα εἶπεν ὁ Τηλέμαχος, ἡ δὲ ψυχὴ τῆς Πηνελόπης
 ἐσκήρτησεν ἐν τῷ στήθει της. Τότε ὁ ὅμοιος μὲ θεὸν Θεοκλύ-
 μενος εἶπε τὰ ἑξῆς·

«ὦ σεβαστὴ σύζυγος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου Ὀδυσσεώς, ὁ
 υἱός σου δὲν γνωρίζει ὅλα σαφῶς· πρόσεξον λοιπὸν εἰς τοὺς
 λόγους μου, διότι θὰ σοὶ προεἶπω τὴν ἀλήθειαν καὶ δὲν θὰ
 κρύψω τίποτε. Μαρτύρομαι πρῶτον τὸν Δία, τὸν μέγιστον τῶν
 θεῶν, καὶ τὴν φιλόξενον τάχτην τοῦ ἀφύγου Ὀδυσσεώς τρά-
 πεζαν εἰς ἣν προσήλθον ἤδη, ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς εὐρίσκεται ἤδη
 εἰς τὴν πατρίδα του. Πλανώμενος ἢ κεκρυμμένος, πληροφορεῖ-
 ται περὶ τῶν βιαιοπραγιῶν αἰτίνας διαπράττονται· εἰς τὸ ἀνά-
 κτορόν του καὶ προετοιμάζει τὸν ὄλεθρον ὅλων τῶν μνηστή-
 ρων. Ναί, τοιαύτη εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ οἴωνοῦ τὴν ὁποίαν ἐξή-
 γησα ὅταν ἐκαθήμην εἰς τὸ πλοῖον καὶ τὴν ὁποίαν ἀνεκοίωσα
 εἰς τὸν Τηλέμαχον.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπήντησεν ἡ περιίνος Πηνελόπη·

«Εἶθε, ὦ ζένη, νὰ πραγματοποιηθῇ ὁ λόγος σου, καὶ τότε
 θέλεις ἀμειψθῇ διὰ μεγάλης φιλίας καὶ ἀπειρῶν δώρων ἐκ μέ-
 ρους μου, ἵνα σὲ μακαρίζη πᾶς ὅστις ἤθελε σὲ συναντήσῃ.»

Οὗτοι μὲν λοιπὸν ταῦτα ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· οἱ δὲ μνη-
 στήρες, πρὸ τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Ὀδυσσεώς, ἐν μέσῳ τῆς λιθο-

στρώτου αὐλῆς ἦτις ἐχρησίμευεν εἰς αὐτοὺς πάντοτε ὡς τόπος διασκεδάσεως, ἐτέρποντο ρίπτοντες δίσκον καὶ ἀκόντια. Ἄλλ' ὅπταν ἦλθεν ἡ ὄρα τοῦ δειπνοῦ καὶ πανταχόθεν ἐκ τῶν ἐξοχικῶν ἐπαύλεων ἐβήσαν τὰ σφακτὰ, ὀδηγούμενα ὑπὸ τῶν συνήθων ποιμένων· τότε ὁ Μῆδων, ἐκεῖνος ἐκ τῶν κηρύκων ὅστις ἦτο εἰς αὐτοὺς ὁ μῆλον ἀρεστὸς καὶ μὲ τὸν ὀποῖον συνεκθήητο εἰς τὰ συμπόσια, εἶπεν·

«Εὐγενεῖς νέοι, ἀροῦ ὄλοι διεσκεδάσατε δι' ἀγώνων, εἰσέλθετε εἰς τὰ δώματ' ἵνα παρασκευάσωμεν τὸ φαγητόν· διότι δὲν εἶναι κακὸν νὰ δειπνήσῃ τις ἐγκαίρως.»

Οὕτως εἶπεν· ἐκεῖνοι δὲ ὑπήκουσαν προθύμως καὶ εἰσῆρχοντο ἐγερθέντες· εὐθὺς δὲ ἀροῦ εἰσῆλθον εἰς τὸ μεγαλοπρεπὲς μέγαρον ἀπέθεσαν τοὺς ἐπενδύτας τῶν ἐπὶ τῶν ἀνακλινητῶν καὶ τῶν ἀναπαυτικῶν ἐδρῶν καὶ ἐβυσίασαν τὰ μεγάλα πρόβατ' καὶ τὰς παχέας αἴγας. Ἐβυσίασαν πρὸς τοῦτοις εὐτραφεῖς χοίρους καὶ συναγελαζομένην βοῦν, προτοιμάζοντες φαγητόν. Ἐν τῷ μεταξύ δὲ τούτῳ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ θεῖος χοιροβοσκός, προτοιμάζοντο νὰ διευθυνθῶσιν εἰς τὴν πόλιν ἐκ τῆς ἐπαύλεως. Πρῶτος δὲ ὠμίλητεν ὁ χοιροβοσκός, ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἄλλων ὑπηρετῶν·

«ὦ ξένε, ἐὰν ἐπιθυμῆς νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν πόλιν σήμερον, ὕπως μὲ διέταξεν ὁ κύριός μου, ἄς ἀναχωρήσωμεν (πολύ προτιμότερον θὰ ἦτο δι' ἐμὲ νὰ σὲ ἀφήσω ἐνταῦθα ἐπιστάτην τοῦ σταύλου, ἀλλὰ σέβομαι τὸν ἀθέντην μου μήπως κατόπιν μὲ ἐπιπλήξῃ, καὶ ὡς γνωρίζεις αἱ ἐπιπλήξεις τῶν κυρίων εἶναι σκληραί·) ἄς σπεύσωμεν λοιπὸν, διότι ἡ ἡμέρα προχωρεῖ καὶ μετ' ὀλίγον θὰ ὑποφέρεις ἐκ τοῦ ψύχους τῆς ἐσπέρας.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολύσοφος Ὀδυσσεύς·

«Γνωρίζω, καὶ φρονῶ τὰ αὐτὰ τὰ ὅποια καὶ σὺ μὲ συμβουλεύεις. Ἄς ἀναχωρήσωμεν λοιπὸν, σὺ δὲ προηγοῦ πάντοτε τῆς ὁδοῦ· δός μοι δὲ, ἐὰν σοὶ εὐρίσκητε, ράβδον τινα διὰ νὰ ἀκουμβῶ, διότι ὁ δρόμος εἶναι, ὡς λέγουσι, λίαν ὀλισθηρός.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐπέρασε περὶ τοὺς ὤμους τοῦ ποταπὴν πήραν κατατρυπημένην καὶ κρεμαμμένην διὰ συνεστραμμένου σχοινοῦ. Ὁ Εὐμειος τῷ ἔδωκε τὴν προσφιλεῖ βρακτιῆραν καὶ οὕτως·

ἀνεχώρησαν ἀρήσαντες τοὺς κύνες καὶ τοὺς ἄλλους βοσκούς νὰ φυλάττωσι τὸν στυῦλον· ὁ δὲ χοιροβοσκὸς ᾠδήγει εἰς τὴν πόλιν τὸν ὑποκρυπτόμενον βασιλέα ὅμοιον ἐντελῶς πρὸς ἔλεεινὸν ἐπαίτην καὶ γέροντα στήριζόμενον ἐπὶ τῆς ἀθλίας βακτηρίας του καὶ κεκάλυμμένον ὑπὸ ἔλεεινῶν ρακῶν.

Ἄλλ' ὁπόταν διατρέχοντες τὴν σκολιὰν καὶ ἀπότομον ὁδὸν προσήγγισαν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔφθασαν εἰς τὴν καλοκαμωμένην καὶ καλλίρρον κρήνην, ἐξ ἧς ἐλάμβανον ὕδωρ οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως, καὶ τὴν ὁποίαν εἶχον κτίσει ὁ Ἴθακος, ὁ Νήριτος καὶ ὁ Πολύκτωρ· περὶ δὲ κῦτῆς κυκλοτερῶς εἶναι δάσος λευκῶν, πρὸς τὰ ὕδατα προκοπτουτῶν, ἐξ ὑψηλοῦ δὲ βράχου καταρρέει διαρκῶς ψυχρὸν ὕδωρ εἰς τοὺς πόδας βωμοῦ τῶν Νυμφῶν ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔθουν ἄπκντες οἱ διαχθᾶτι. Εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Εὐμαχος συνήντησαν, συνοδευόμενον ὑπὸ δύο ὑπηρετῶν, τὸν υἱὸν τοῦ Δολίου Μελάνθιον ἐνῶ ᾠδήγει διὰ τὸ συμπόσιον τῶν μνηστήρων τὰς καλλίστας αἴγας τῶν ποιμνίων του. Ἰδὼν δὲ τούτους ὁ Μελάνθιος, τοὺς ὕβρισε καὶ τοῖς ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς βλαβεροὺς καὶ ἐγγικτικούς λόγους οἵτινες συνετάραξαν τὴν καρδίαν τοῦ Ὀδυσσεῶς·

«Ἰδοὺ ἄθλιος ὀδηγῶν ἄλλον ἄθλιον· οὕτω πάντοτε ὁ θεὸς τὸν ὅμοιον ὀδηγεῖ πρὸς τὸν ὅμοιον! ἀχρεῖτε χοιροβοσκέ, ποῦ ὀδηγεῖς τὸν ψωμοζήτην τοῦτον, τὸν ὀχληρὸν καὶ γαστρίμαργον τοῦτον ἐπαίτην, ὅστις ἀπὸ θύρας εἰς θύραν θὰ κουράσῃ τοὺς ὄμους του ἐπαίτων ψυχὰς καὶ οὐχὶ τρίποδας ἢ λέβητας. Ἐὰν ἠδύνασαι νὰ μοὶ τὸν δώσης διὰ νὰ φυλάττῃ τοὺς σταύλους μου, νὰ καθαρῆξῃ τὰς ἀυλάς μου καὶ νὰ φέρῃ τρυφεροὺς κλώνους διὰ τὰ ἐρίφια, βεβαίως ἤθελεν ἀποκτήσει παχεῖς μηρούς πίπων ὄρν τοῦ γάλακτος. Ἐπειδὴ ὅμως κακῶς ἐσυνείθισε δὲν θὰ θελήσῃ νὰ ἐργασθῇ, ἀλλὰ μετὰ φόβου καὶ συστολῆς περιερχόμενος ἐν τῇ πόλει θὰ ζητήσῃ νὰ τρέφῃ τὴν ἀκόρεστον κοιλίαν του διὰ τῆς ἐπιτελείας του. Ἄλλὰ σοὶ τὸ προλέγω, καὶ ὁ λόγος μου θὰ ἐκπληρωθῇ· ἂν τυχὸν ὑπάγῃ εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεῶς, πολλὰ σακαμνία ριπτόμενα ὑπὸ τῶν μνηστήρων θὰ πετάξωσι κατὰ τῆς κεφαλῆς του καὶ θὰ τριβῶσι προσψάδοντα τὰς πλευράς του.»

Οὕτως εἶπε· καὶ ὁ ἄφρων ἐλθὼν ἐκ τοῦ πλησίον ἐλάκτισε τὸν Ὀδυσσεύα κατὰ τὴν ὄσφην χωρὶς ὄμωσ νὰ δυνηθῆ νὰ τὸν ἀπωθήσῃ ἐκτὸς τῆς ἀτραποῦ ὅπου ἔμεινεν ἀκίνητος. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἐσυλλογίζετο ἐὰν ἔπρεπε δὲ ἐνὸς κτυπήματος τῆς ράβδου του νὰ τῷ ἀφαιρέτῃ τὴν ζωὴν ἢ ἀνεγείρων αὐτὸν, νὰ συντρέψῃ τὴν κερκλήν του ἐπὶ τῆς γῆς· ἀλλ' ἀνεχάτισεν ἑαυτὸν καὶ κατέπιε τὴν ὕβριν ταύτην. Ἀγριοκυταξάσας δὲ τὸν Μελάνθιον ὁ χειροβοσκὸς ἐπέπληξεν αὐτὸν καὶ ὑψώσας τὰς χεῖρας πύχθη μεγάλην εὐχὴν·

«ὦ Νύμφαι τῶν πηγῶν, θυγατέρες τοῦ Διὸς, ἐάν ποτε ὁ Ὀδυσσεὺς ἔκαυσε πρὸς τιμὴν σας μηρούς, ἀρνίων καὶ ἐριφίων, κεκαλυμμένους διὰ παχέος ὕμενος (σκέπης), ἐπινεύσατε εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐπιθυμιῶν μου· νὰ ἐπανέλθῃ ὁ ἦρωσ οὗτος καὶ νὰ τὸν φέρῃ ὁ θεός· ἡ ἄριξις του, ὦ Μελάνθιε, ἢ διέλυε τὴν αὐθάδειαν τὴν ὁποίαν ἐπιδεικνύεις περιφερόμενος εἰς τὴν πόλιν, ἐνῷ οἱ φαῦλοι βοσκοὶ ἀφνίζουσι τὰ ποίμνια τοῦ κυρίου μας!»

Πρὸς αὐτὸν δὲ τότε ἀπεκρίθη ὁ αἰγοβοσκὸς Μελάνθιος· «Ἄλλοίμονον! τί εἶπεν ὁ σκύλος οὗτος ὁ ἐπιτήδειος εἰς τὸ νὰ πράττῃ κακόν; Ἄλλ' ἡμέραν τινὰ ἐγὼ ἢ τὸν ὀδηγήσω μακρὰν τῆς Ἰθάκης ἐπὶ εὐκαταστρώτου μέλανος πλοίου, ὅπως ἀντὶ πολλῶν χρημάτων τὸν πωλήσω καὶ ὠφελήθῃ. Ἔβη καὶ τὸν Τηλέμαχον νὰ πληξῆ σήμερον διὰ τῶν βελῶν του ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων του ὁ Ἀπόλλων, ἢ νὰ φανευθῆ ὑπὸ τῶν μνηστήρων, καθὼς καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς χώραν μακρινὴν ἀπώλεσε τὴν γλυκεῖαν ἡμέραν τῆς εἰς τὴν πατρίδα του ἐπικνήδου.»

Ταῦτα εἰπὼν τοὺς ἀφῆκεν ἐκεῖ βραδυποροῦντας καὶ μετέβη εἰς τὰ βασιλικὰ δώματα ὅπου ἐκάθησε μετὰ τὸν πληθὺς τῶν μνηστήρων ἀπέναντι τοῦ Εὐρυμάχου, τὸν ὅποιον ἠγάπα περισσότερο ὅλων τῶν ἄλλων. Ὑπηρετᾶται ἔθεσαν ἐνώπιόν του μερίδα ἐκ τῶν κρεάτων καὶ ἡ πιστὴ οἰκονόμος τῷ προσέφερον ἕρπον, ὅπως φάγη. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ θεῖος χειροβοσκὸς ἔφθασαν καὶ ἐστάθησαν πλησίον τοῦ ἀνακτόρου καὶ ἀμέσως ἔφθασαν μέχρις αὐτῶν οἱ φθόγγοι τῆς ἐγγεγλυμένης λύρας, διότι ὁ αἰοδὸς Φήμιος προητοιμάζετο διὰ πρα-

νακρούσματος νὰ ψάλλῃ χάριν τῶν μνηστήρων. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς λαβὼν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν χοιροβοσκόν, εἶπεν·

«Εὐμαιε, βεβόως τοῦτο εἶναι τὸ μεγαλοπρεπὲς ἀνάκτορον τοῦ Ὀδυσσεύος· εὐκόλως θὰ τὸ ἀνεγνώριζέ τις ἐν μέσῳ πλήθους οἰκοδομῶν, διότι πολὺ διάφορον εἶναι τῶν ἄλλων· ἡ ἀγλή φράσσεται διὰ τείχων ἐχόντων ἐπικοσμήματα καὶ αἱ στερεαὶ θύραι εἶναι δίφυλλοι καὶ κλείονται διὰ διπλοῦ κλειθροῦ. Δὲν δύναται τις νὰ τὰς παραβιάσῃ εὐκόλως. Ὑποθέτω δὲ ὅτι πολλοὶ ἄνδρες εὐωχοῦνται ἐντὸς αὐτοῦ, καθόσον πολὺς μὲν εὐώδης καπνὸς κρεάτων ἀνέρχεται, ἀντηχεῖ δὲ ἡ λύρα ἣν οἱ θεοὶ ὤρισαν σύντροπον τῆς εὐωχίας.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπε, Εὐμαιέ μου χοιροβοσκέ·

«Καλῶς ταῦτα ἐνόησες, καὶ εἰς πᾶν προῆμα τὸ πνεῦμά σου εἶναι διαπεραστικόν. Ἄλλ' ἄς σκεφθῶμεν τί πρέπει νὰ πράξωμεν· ἢ εἴσελθε πρῶτος σὺ εἰς τὸ μεγαλοπρεπὲς ἀνάκτορον καὶ εἰσχώρησον μετὰ τῶν μνηστήρων καὶ ἐγὼ νὰ μείνω ἐδῶ, ἢ ἐὰν πρῶτιμᾶς πρόσμεις, καὶ ἐγὼ προπορεύομαι· μὴ βραδύνῃς ὅμως νὰ με ἀκολουθήσῃς, μήπως τις ἰδὼν σε ἕξωθεν σε κτυπήσῃ ἢ σὲ ἀποδιώξῃ. Σκέφθητι λοιπὸν καλῶς ποῖον ἐκ τῶν δύο θεωρεῖς προτιμότερον.

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς·

«Γνωρίζω, ἐννοῶ καὶ θὰ ἀκολουθήσω τὴν συμβουλὴν σου μετὰ προσοχῆς. Ἄλλὰ προπορεύθητι σὺ, ἐγὼ δὲ θὰ μείνω ἐν ταῦτα, διότι ἐγὼ ἐσυνείθισα εἰς τοὺς ραβδισμοὺς καὶ τὰ λιθοβολήματα πολλὰ παθὼν εἰς τοὺς πολέμους καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Ἄς προστεθῇ εἰς ταῦτα καὶ ὅ,τι μοὶ πέπωται νὰ πάθω τώρα. Ἀδυνατῶ δὲ νὰ ἀποκρύψω τὴν πείναν τῆς ὀλεθρίας κοιλίας, ἔνεκα τῆς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι ὑποφέρουσιν ἀπειρα κακά, χάριν αὐτῆς ἐξοπλίζουσι τὰ πλοῖα, διασχίζουσι τὰ ἄχανη πελάγη καὶ φέρουσι τὴν ἐρήμωσιν καὶ τὴν καταστροφὴν εἰς τοὺς ἐχθρούς.»

Ἐγὼ οὗτοι συνδιέλεγοντο πρὸς ἀλλήλους, κύων τις ἐξηπλωμένος ἀνύψωσε τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ ὦτα· ἦτο ὁ Ἄργος ὁ

κύων τοῦ καρτεροψύχου Ὀδυσσέως, τὸν ὁποῖον ὁ ἴδιός ποτε εἶχεν ἀναθρέψει πρὸ τῆς εἰς Τροίαν ἀναχωρήσεώς του, καὶ τὸν ὁποῖον ὅμως δὲν ἐχάρη. Τὸν κύνα τοῦτον ἀπέλυον ἄλλοτε νέσι ἀκμαῖσι εἰς κυνήγιον ἀγρίων αἰγῶν, στικτῶν ἐλάφων καὶ λαγῶν· μετὰ τὴν ἀναχώρησιν ὅμως τοῦ κυρίου του κατέκειτο ἄνευ οὐδεμιᾶς περιποιήσεως ἐπὶ σωροῦ κοπρίας ἡμιόνων καὶ βοῶν τῆς διακεχυμένης πρὸ τῆς εἰσόδου, ὅπως οἱ ὑπηρεταὶ τοῦ Ὀδυσσέως μετακομίζοντες αὐτὴν κοπρίζωσιν ἀφθόνως τὸ καλλιεργήσιμον καὶ περίφρακτον βασιλικὸν κτήμα. Αὐτοῦ ἔκειτο ὁ Ἄργος πλήρης κροτόνων (τσιμποურიῶν). Ἄμα δὲ ἀνεγνώρισε τὸν πλησιάζοντα Ὀδυσσεύς ἔσεισε τὴν οὐρὰν του καὶ κατεβίβασε τὰ ὄψα του· ἀλλὰ δὲν εἶχε πλέον δύναμιν νὰ ριφθῆ ἐπὶ τοῦ κυρίου του. Τότε ὁ Ὀδυσσεύς ἰδὼν αὐτὸν πλαγίως, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ δάκρυ τὸ ὁποῖον εὐκόλως ἀπέκρυψεν ἀπὸ τὸν Εὐμαῖον· ἀμέσως δὲ ἠρώτησεν αὐτόν·

«Εὐμαῖε, τῷ ὄντι μέγα θαῦμα εἶναι οὗτος ὁ κύων, ὅστις κεῖται ἐπὶ τῆς κοπρίας. Εἶναι μὲν ὠραιὸς κατὰ τὸ σῶμα ἀλλὰ δὲν ἠξέυρω τοιαῦτα ἔχων μέλη εἶναι καὶ ταχύς εἰς τὸ τρέχειν, ἢ εἶναι ἐκ τῶν παρασίτων ἐκείνων κυνῶν τῶν τρεφομένων ὑπὸ τῶν κυρίων μόνον καὶ μόνον χάριν τῆς ὠραιότητός των.»

Πρὸς αὐτόν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπερ Εὐμαῖέ μου χοιροβοσκέ·

«Ὁ κύων οὗτος εἶναι τοῦ μακρὰν ἀποθανόντος ἥρωος. Ἐὰν ἠδύνατο νὰ ἐπανεύρῃ τὴν ὠραιότητά καὶ τὴν ζωρότητα ὑποεῖχε πρὶν τὸν ἀρήσει εἰς τὸ ἀνάκτρον του ὁ Ὀδυσσεύς ἀναχωρῶν διὰ τὴν Τροίαν, ἀμέσως ἤθελες θαυμάσει τὴν ταχύτητα καὶ τὴν δύναμίν του, διότι οὐδὲν ἄγριον θηρίον ἠδύνατο νὰ διαφύγῃ καταδιωκόμενον ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὰ πυκνότετα βάλη τοῦ δάσους, ἄλλως τε δὲ ἦτο καὶ ἄριστος ἰσχυλάτης, τῶρα ὅμως εὐρίσκεται εἰς ἐλεεινότητά, ὁ κύριος αὐτοῦ ἀπώλετο εἰς ξένην χώραν μακρὰν τῆς πατρίδος του, αἱ δὲ ἀνηραὶ ὑπηρεταὶ δὲν περιποιῶνται αὐτόν· διότι οἱ ὑπηρεταὶ ὅταν οἱ κύριοι αὐτῶν δὲν εἶναι ἰσχυροὶ δὲν πράττουσιν, ὅτι ἀπαίτει τὸ δίκαιον· ἄλλως τε καὶ ὁ παντοδύναμος Ζεὺς, καθ' ἣν ἡμέραν ἤθελε στερήσει τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἀρχιεῖ τὸ ἥμισυ τῆς ἀξίας του.»

Οὕτως εἰπὼν εἰσῆλθεν εἰς τὰ λαμπρά διὰ κατοικίαν δώματα τοῦ ἀνακτόρου καὶ ὑπῆγε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν ὅπου ἦσαν οἱ αὐθάδεις μνηστῆρες. Τὴν ἰδίαν ἐκείνην στιγμήν ἡ μοῖρα τοῦ μαύρου θανάτου ἀνῆρπασε τὸν Ἄργον ἄμα ἰδόντα τὸν κύριόν του μετὰ εἰκοσαετῆ ἀποδημίῳ.

Πρῶτος ὄλων ὁ θεόμορφος Τηλέμαχος εἶδε τὸν χοιροβοσκὸν εἰσερχόμενον καὶ ἔσπευσε νὰ τῷ κάμῃ νεῦμα διὰ νὰ πλησιάσῃ πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ Εὐμαχίος στρέψας πέριξ τὰ βλέμματτα

Ο ΑΡΓΟΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ΤΟΝ ΟΔΥΣΣΕΑ.

ἔλαβε τὸ σκαμνίον ὅπου ὁ μάγειρος ἐκάθητο συνήθως διὰ νὰ μοιράζῃ τὰ ἀφθονα κρέατα μεταξὺ τῶν μνηστῆρων. Τοῦτο φέρων πρὸς τὴν τοῦ Τηλεμάχου τράπεζαν, ἐκάθησεν ἀπέναντι αὐτοῦ, ἀμέσως δὲ κῆρυξ τῷ προσέφερε φηγητὰ καὶ ἄρτον τὸν ὅποιον ἔλαβεν ἐκ τοῦ κανίστρου.

Ἀμέσως δὲ μετὰ τὸν χοιροβοσκὸν εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ὀδυσσεύς, ὅμοιος μὲ ρυπαρὸν γέροντα ἐπαίτην,

περικεκαλυμμένος με ἄθλια ράκη καὶ στηριζόμενος ἐπὶ ἀθλίας βακτηρίας. Ἐκάθησε δὲ ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς ἐκ μελίας θύρας τῆς αἰθούσης, καὶ ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς κυπριασίνης παραστάδος τὴν ὁποίαν ἄλλοτε τέκτων ἐπιτήδειος εἶχε κατασκευάσει τῇ βοηθείᾳ τῆς στάθμης. Τότε ὁ Τηλέμαχος προσκαλέσας τὸν χοιροβοσκὸν ἔλαβεν ἓνα ὀλάκληρον ἄρτον ἐκ τοῦ ὠραίου κνήστρου καὶ κρέατα τέσσα ὅσα ἐχώρουν αἱ δύο του παλάμῃ, καὶ εἶπε·

«Φέρε καὶ δύο ταῦτα εἰς τὸν ξένον, εἰπέ δὲ πρὸς αὐτὸν νὰ ἐπαιτήσῃ κατὰ σειρὰν λαμβάνων ἅπαντας τοὺς μνηστῆρας· διότι οὔτε ἀρμόζει, οὔτε συμφέρει εἰς τὸν ἐπαίτην ἡ ἐντροπή.»

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ χοιροβοσκὸς, ἀφ' οὗ ἤκουσε τὴν παραγγελίαν ἔσπευσε, καὶ πλησιάσας τὸν Ὀδυσσεῆα τῷ ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«Ὁ Τηλέμαχος, ὦ ξένη, προσφέρει εἰς σὲ ταῦτα καὶ σὲ παραινεῖ κατὰ σειρὰν λαμβάνων πάντας τοὺς μνηστῆρας νὰ ἐπαιτήσῃς, λέγων ὅτι δὲν ἀρμόζει οὐδὲ συμφέρει ἡ ἐντροπή εἰς ἐπαίτην ἄνθρωπον.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος ὁ πολυσύνετος Ὀδυσσεὺς εἶπεν·

«Ἦ ὑψίστε Ζεῦ! εἶθε ὁ Τηλέμαχος μου νὰ ἦναι εὐδαίμων πάντοτε μετὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ ἀπολύσῃ ὅσα ποθεῖ.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔλαβε τὰ φραγητὰ δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν, τὰ ἔθεσε πρὸ τῶν ποδῶν του ἐπὶ τῆς ἀθλίας καὶ ποταπῆς πήρας του, καὶ ἔτρωγεν ἐνόσω ἔψαλλεν ἐν τῇ αἰθούσῃ ὁ αἰοιδὸς Φημίος· ἄμψ δὲ ἐδείπνησεν ἔπαυσε ψάλλον ὁ περιβόητος αἰοιδός, οἱ δὲ μνηστῆρες ἐπλήρωσαν τὴν μεγάλην αἶθουσαν κραυγῶν θορυβωδῶν. Ἐν τούτοις ἡ Ἀθηνα πλησίον τοῦ Ὀδυσσεῶς ἵσταμένη τὸν παραινεῖ νὰ ζητήσῃ ἄρτον ἀπὸ τοὺς μνηστῆρας διὰ νὰ διακρίνῃ τὸν δίκαιον ἀπὸ τὸν ἄδικον, μολοντί οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἔμελλε νὰ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον· ἐκίνησε δὲ νὰ ὑπάγῃ ὅπως ἐπαιτήσῃ εὐπροσηγόρως παρ' ἐκάστου ἀνδρὸς τεινων τὴν χειρὰ του ὡς νὰ ἦτο πρὸ πολλοῦ ἐπαίτης. Οἱ δὲ μνηστῆρες οἰκτείροντες αὐτὸν τῷ ἔδιδον, καὶ ἡρώτων ὁ εἰς τὸν ἄλλον τίς τάχα νὰ ἦναι καὶ πόθεν νὰ ἦλθε. Πρὸς αὐτούς δὲ εἶπεν ὁ αἰγοβοσκὸς Μελέανθιος·

« Ἀκούσατέ με μνηστῆρες τῆς περιδόξου ἀνάσσης, εἴμαι εἰς θέσιν νὰ σᾶς εἶπω περὶ τοῦ ξένου τούτου· καθόσον εἶδον αὐτὸν πρότερον, ὀδηγούμενον ἐνταῦθα ὑπὸ τοῦ χοιροβοσκοῦ· ἀγνοῶ ὅμως ποῖος εἶναι καὶ πόθεν καυχᾶται ὅτι κατὰγεται. »

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ἀντίνοος ἐπέπληξε τὸν χοιροβοσκὸν εἰπὼν·

« Διαβόητε χοιροβοσκὲ διὰ τί μᾶς ἔφερres εἰς τὴν πόλιν τὸν ἀθλίον τοῦτον ἄνθρωπον; δὲν μᾶς φθάνουσι τόσοι ἄλλοι πλάγνητες ἐπαῖται, ὀχληροὶ καὶ ἀδηφάγοι; Μέμφεσαι τοὺς ἄλλους ὅτι τρώγουσι τὴν περιουσίαν τοῦ κυρίου σου, καὶ σὺ μοῦ προσεκάλεσες αὐτὸν ἐδῶ; »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπες, Εὐμαίε μου χοιροβοσκέ·

« Ἀντίνοος καλὸς ὢν, δὲν λαλεῖς καλῶς· διότι ποῖός ποτε προσκαλεῖ ἄλλοθεν ξένον τινὰ τρέχων αὐτὸς εἰς ἀναζήτησίν του, ἐκτὸς ἐὰν ὁ ξένος οὗτος ἐπαγγέλεται τὸν μάντιν, τὸν ἱατρὸν τῶν ἀσθeneiῶν, ἢ τὸν ζυουργόν, ἢ τὸν θέλγοντα διὰ τῶν ἀσμάτων του θεῖον ἀοιδόν; Τούτους μόνους ἐκ τῶν ἀνθρώπων τρέχομεν καὶ ἀναζητοῦμεν· ἐπαίτην δὲ οὐδεὶς προσκαλεῖ διὰ νὰ τρώγῃ τὰ ἀγαθὰ του. Σὺ ὅμως ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους μνηστῆρας ὑπῆρξες σκληρότατος πρὸς τοὺς ὑπηρέτας τοῦ Ὀδυσσέως, καὶ πρὸ πάντων εἰς ἐμέ· ἐγὼ ὅμως οὐδόλως μεριμνῶ περὶ τούτου, ἐνόσῃ ἐντὸς τοῦ ἀνακτόρου τούτου ζῆ ἢ περίουσι Πηνελόπη καὶ ὁ θεόμορφος Τηλέμαχος. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ὁ νοήμων Τηλέμαχος·

« Σιώπη, μὴ ἀνταλλάσσης μετ' αὐτοῦ πολλοὺς λόγους· διότι ὁ Ἀντίνοος συνειθίζει νὰ ἀπευθύνηται πάντοτε δι' ἀποτόμων φράσεων, παρχινῶν καὶ τοὺς ἄλλους νὰ πράττωσι τὸ αὐτό. »

Ταῦτα εἰπὼν ἐστράφη πρὸς τὸν Ἀντίνοον καὶ προσέθηκε τὰ ἑξῆς·

« Ἀντίνοος κηδόμενος ἴσως τῶν συμφερόντων μου ὡς πατῆρ τῶν τοῦ υἱοῦ, διακτάτεις τὸν ξένον τοῦτον δι' ἀπειλητικῶν λόγων νὰ ἐξέλθῃ τοῦ οἴκου τούτου; εἴθε ὅμως νὰ μὴ ἐκπληρωθῆ ἢ θέλησίς σου! δὸς πρὸς αὐτὸν ἔλεος· δὲν δυσχερεστοῦμαι κατὰ σοῦ, ἀφ' οὗ ἐγὼ ὁ ἴδιος τὸ θέλω· ἄλλως τε δὲ ἀφ' οὗ οὔτε τὴν μητέρα μου οὔτε τινὰ τῶν ἄλλων ὑπηρετῶν εὐλαβούμενος πρᾶτ-

της τοῦτο, οὐδὲ χάριν οἰκονομίας σκέπτεσθαι οὕτω, βεβαίως προτιμᾶς νὰ καταβιβρώσκῃς ὅλα τὰ φαγητὰ παρὰ νὰ δώσῃς ἐξ αὐτῶν εἰς ἄλλον δυστυχή.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀποκρινόμενος ὁ Ἀντίνοος εἶπε·

«Τηλέμαχε κομπαστὰ καὶ ἄφρον, τί λέγεις; ἐὰν ἅπαντες οἱ μνηστῆρες ἤθελον εἶσθαι τοσοῦτω ἐλευθέριοι, ὅσῳ σὺ, πρὸ τριῶν ἡδὴ μηνῶν ὁ οἶκος οὗτος ἤθελεν ἴσως καταστραφῆ.»

Οὕτως εἰπὼν ἔσυρε κάτωθεν τῆς τρῆπέζης μικρὸν σακμνίον ἐπὶ τοῦ ὀποίου, διακροῦντος τοῦ δείπνου. ἐστήριξε τοὺς ὠραίους πόδας του. Πάντες δὲ οἱ ἄλλοι μνηστῆρες ἔδιδον καὶ ἐπλήρωσαν τὴν πῆρην τοῦ ἐπίτιτου ἄρτων καὶ κρεάτων· ἐπληθαίναζε δὲ ἡδὴ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ κατώφλιον διὰ νὰ γευθῆ ἕκ τῶν δώρων τῶν μνηστήρων, ὅτε ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ Ἀντινοῦ καὶ τῷ εἶπε·

«Δός μοι νὰ ζῆς, φίλε, διότι δὲν μοὶ φαίνεσαι νὰ ἦσαι ὁ ἐλάχιστος τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' ὁ ἄριστος καὶ ὁμοιάζεις μὲ βεσιλέα. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ μοὶ προσφέρῃς περισσότερα τῶν ἄλλων, ὅπως ἐπαινῶ τὸ ὄνομά σου εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Διότι καὶ ἐγὼ ἄλλοτε, εὐτυχῶν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, κατώκουν οἶκον πλούσιον, καὶ πολλάκις ἔδιδον εἰς πλάνητα ἐπαίτην οἰοσδήποτε καὶ ἂν ἦτο, καὶ ὅθεν δήποτε καὶ ἂν ἤρχετο· εἶχα δὲ ἀπείρους ὑπηρέτας καὶ ἅπαντα ἐκεῖνα τὰ ἀγαθὰ ὅσα καθιστῶσι τὸν βίον εὐδαίμονα καὶ δεικνύουσι τὸν ἄνθρωπον ὡς πλούσιον. Ἄλλ' ὁ Ζεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, μὲ κατέστρεψε (διότι οὕτως ἤθελεν), ἐμπνεύσας μοι νὰ πορευθῶ μετὰ πειρατῶν μακρινὴν ὁδὸν εἰς τὴν Αἴγυπτον ὅπως καταστραφῶ.»

Ἠγχυροβόλησα δὲ τὰ ἰσόροπα πλοῖά μου εἰς τὸν Νεῖλον ποταμὸν, καὶ τοὺς μὲν πιστοὺς συντρόφους μου διέταξα νὰ μένωσιν ἐκεῖ καὶ νὰ φυλάττωσι τὰ πλοῖα καὶ ἔπεμψα μόνον προσκόπους πρὸς ἐπισκόπησιν τῆς χώρας. Ἄλλ' οὗτοι παρασυρθέντες ὑπὸ τοῦ θάρρους των καὶ ἐμπιστευόμενοι εἰς τὰς δυνάμεις των ἐλεηλάτων τὰς καταφύτους ἐξοχὰς των ἀρπάζοντες γυναῖκας καὶ ἀνήλικα παιδία καὶ φονεύοντες αὐτοὺς τοὺς ἰδίους· ὁ δὲ θόρυβος ἐφθασεν ἀμέσως μέχρι τῆς πόλεως. Οἱ δὲ πολῖται ἀκούσαντες τὰς κραυγὰς ἔδραμον ἅμικ ἐξημέρωσε καὶ ἡ πε-

διὰς ἐκαλύφθη ὑπὸ ἀστραπτόντων ὄπλων καὶ ἀρμάτων, ὁ δὲ κεραυνοβόλος Ζεὺς ἐνέσπειρεν εἰς τοὺς συντρόφους μου αἰσχρὰν φυγὴν καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἐτόλμησε ν' ἀντισταθῆ, διότι πάντοθεν ἦσαν περικυκλωμένοι ὑπὸ ἐχθρῶν· καὶ οἱ πλεῖστοι μὲν αὐτῶν ἔπεσαν· διατρυπηθέντες ὑπὸ τῶν αἰχμηρῶν ὄπλων, οἱ δὲ ἐπιζήσαντες συναλήφθησαν ζῶντες καὶ κτεδικάσθησαν εἰς δουλικὰ ἔργα. Ἐμὲ δὲ ἔδωσαν εἰς τὸν Ἰασίδην Δμήτορα ὅστις τυχαίως παρευρέθη εἰς τὴν μάχην καὶ ὅστις ἦτο ἰσχυρὸς βασιλεὺς τῆς Κύπρου. Ἐκεῖθεν δὲ ἔρχομαι ἐνταῦθα ἀφ' οὗ ὑπέφερα ἄπειρα δεινά.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ Ἀντίνοος, καὶ εἶπε·

«Ποῖος δαίμων ὠδήγησεν ἐνταῦθα τὸν ὀγληρὸν τοῦτον πρὸς διατάραξιν τοῦ συμποσίου μας· ἄκουσον· φύγε γρήγορα, καὶ ἀποσύρθητι εἰς τὸ μέσον τῆς αἰθούσης μακρὰν τῆς τραπέζης μου, διὰ νὰ μὴ σὲ στείλω κακὴν κακῶς εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ εἰς τὴν Κύπρον σου. Τί θρασὺς καὶ ἀναιδὴς ἐπαίτης εἶσαι! κατὰ σειράν ὅλους μᾶς ἐνοχλεῖς καὶ σοὶ δίδομεν ὅλοι ἀφειδῶς, ἐπειδὴ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ἔχων πολλὰ ξένα πράγματα τὰ διαθέτομεν προθύμως, χωρὶς νὰ λυπώμεθα οὔτε νὰ φειδώμεθα αὐτῶν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολυσύνετος Ὀδυσσεύς·

«Ἀλλοίμονον! οὐδὲ ὅπως λοιπὸν αἱ διαθέσεις σου συμφωνοῦσι πρὸς τὴν ὠριότητα σου· οὐδὲ ὕδωρ τῆς θαλάσσης σὺ δὲν ἤθελες δῶσαι εἰς τὸν ὑπηρέτην σου, ἀφ' οὗ ξένα ἤδη τρώγων, εἰς ξένον οἶκον, δὲν ἠξιώσας ἐκ τῶν πολλῶν νὰ δώσης καὶ εἰς ἐμὲ μικρὸν τεμάχιον ἄρτου.»

Οὕτως εἶπεν ὁ δὲ Ἀντίνοος ὠργίσθη κατὰκαρδὰ, καὶ ῥίψας εἰς αὐτὸν βλέμμα λοξὸν εἶπε·

«Πῶς, τολμᾶς νὰ μᾶς ὑβρίζης! Νομίζω ὅμως τώρα ὅτι δὲν θὰ ἐξέλθης τοῦ οἴκου τούτου ὅπως ἤλθεις.»

Εἶπε· καὶ ἀρπάζσας σακμνίον ἐπέταξεν αὐτὸ κατὰ τοῦ Ὀδυσσεῦς καὶ τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὰ νῶτα εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον. Ὁ ἦρωσ ὅμως, στερεὸς ὡς βράχος ἔμεινεν ἀκλόνητος καὶ τὸ κτύπημα τοῦ Ἀντινόου δὲν τὸν ἐτάραξεν, ἀλλὰ σιωπῶν ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐμελέτησε φρικώδη ἐκδίκησιν. Μετὰ ταῦτα

ἐπέστρεψεν εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας καὶ ἔθεσε χαμαὶ τὴν πεπληρωμένην πήρην του, καὶ εἶπε πρὸς τοὺς μνηστῆρας·

«Μνηστῆρες τῆς περιδόξου ἀνάσσης, ἀκούσατέ με· θέλω εἶπει εἰς ὑμᾶς πᾶν ὅτι ἡ καρδία μου αἰσθάνηται. Δὲν λυπεῖται οὐδὲ θλίβεται τις ποσῶς, ὅποταν κτυπᾶται ὑπερασπιζόμενος τοὺς θησαυρούς του, τοὺς βόας του ἢ τὰ λευκά του πρόβατα· ἐμὲ ὅμως ὁ Ἄντινοος μὲ ἐκτύπησε διότι ἐβαστανιζόμεν ὑπὸ τῆς πεινώσης καὶ κατηραμένης κοιλίας, ἣτις πολλῶν κακῶν εἶναι πρόξενος εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἄλλ' ἐὰν ὑπάρχωσι θεοὶ καὶ Ἐρινύες προστάται τῶν ἀδίκως πασχόντων ἐπαιτῶν· εἴθε ὁ θάνατος νὰ εὕρῃ τὸν Ἄντινοον πρὸ τοῦ γάμου του.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ τότε εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπεΐθους Ἄντινοος·
«Ἡ τρῶγε καθήμενος ἐκεῖ ἡσύχως, ὦ ξένε, ἢ ἐξελθε τοῦ οἴκου διὰ νὰ μὴ σὲ σύρωσιν ἐκ τῶν ποδῶν καὶ τῶν χειρῶν οἱ ὑπηρέται καὶ σὲ ξεγδάρωσι σύροντες.»

Οὕτως εἶπεν, ὅλοι ὅμως οἱ μνηστῆρες δυσηρεστήθησαν εἰς ἄκρον καὶ εἰς ἐκ τῶν αὐθαδῶν τούτων νέων ἔκραζεν·

«Ἄντινοε, δὲν ἔπραξες καλῶς κτυπήσας τὸν δυστυχῆ αὐτὸν ἐπαίτην. Θεοκατάρατε! ἴσως εἶναι κἀνεὶς τῶν ἐπουρανίων θεῶν· καὶ οἱ θεοὶ πολλάκις ὑπὸ διαφόρους μορφὰς διατρέχουσι τὰς πόλεις, ὑπὸ τὸ σχῆμα ἀλλοδαπῶν ξένων, ἐπιβλέποντες τὰς κακὰς καὶ ἀγαθὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων.»

Οὕτως εἶπον οἱ μνηστῆρες, ἀλλ' ὁ Ἄντινοος δὲν ἐκάμφθη ὑπὸ τῶν λόγων τῶν· ὁ Τηλέμαχος ὅμως ἐλυπήθη μὲν ἐγκαρδίως διὰ τὸ κτύπημα τοῦ πατρὸς του, ἀλλὰ δὲν ἐδάκρυσεν καὶ σιωπῶν ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν, μελετῶν τὸν ὄλεθρον τῶν μνηστῆρων.

Ἢ δὲ περίνοος Πηνελόπη, καθὼς ἤκουσεν ὅτι ὁ ἐπαίτης ἐκτυπήθη ἐντὸς τοῦ ἀνακτόρου, εἶπεν ἀμέσως μεταξὺ τῶν ὑπηρετριῶν τῆς, ἀποτεينوμένη πρὸς τὸν κτυπήσαντα·

«Εἴθε! τοιουτοτρόπως νὰ σὲ κτυπήσῃ καὶ ὁ ἔνδοξος περὶ τὸ ρίπτειν βέλη Ἀπόλλων!»

Πρὸς αὐτὴν δὲ τότε εἶπεν ἡ οἰκονόμος Εὐρυνόμη·

«Ἐὰν ἦτο δυνατόν νὰ εἰσακουσθῶσιν αἱ εὐχαί μας, κἀνεὶς

ἐκ τῶν αὐθαδῶν τούτων δὲν θὰ ἔβλεπε τὸ φῶς τῆς καλλιθρόνου αὐγῆς.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν ἀπήντησεν ἡ περίνοια Πηνελόπεια·
 «Μάννα μου, ὅλοι μοῦ εἶναι μισητοὶ ἐπεὶδὴ κακὰ μηχανεύονται, ἀλλὰ πρὸ πάντων ὁ Ἀντίνοος εἶναι σκληρὸς ὡς ἡ μαύρη μοῖρα. Δυστυχῆς ξένος φέρει τὰ βήματά του εἰς τὴν οἰκίαν μου, ἐπακτῶν ἀπὸ τοῦ συνδαιτυμόνας διότι τὸν βιάζει ἡ ἀνάγκη· καὶ οἱ μὲν ἄλλοι τῷ δίδουσιν ὅ,τι ἕκαστος προαιρεῖται, ὁ δὲ Ἀντίνοος διὰ σκαμνίου τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὰ γόπα κατὰ τὸν δεξιὸν ὦμον.»

Ταῦτα μὲν ἔλεγεν αὕτη πρὸς τὰς ἀμφιπόλους τῆς ἐντὸς τοῦ θαλάμου τῆς· ὁ δὲ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἐδέειπνε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν. Προσκαλέσσακα δὲ ἡ Πηνελόπεια παρ' αὐτῆ τὸν θεῖον χοιροβοσκὸν τῷ εἶπεν·

«Ὑπαγε, καλέ μου Εὐμαῖε, καὶ προσκάλεσον τὸν ξένον ἐκεῖνον νὰ ἔλθῃ πρὸς ἐμέ, ὅπως τὸν ἐξετάσω καὶ τὸν ἐρωτήσω, ἐὰν ἤκουσέ τι περὶ τοῦ πολυπαθοῦς Ὀδυσσεῶς μου, ἢ μήπως τὸν εἶδεν ἰδίους ὀφθαλμοῖς· διότι μοὶ φαίνεται πολυπλάνηςτος ἄνθρωπος.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπες, Εὐμαῖέ μου χοιροβοσκέ·

«Ὡ βασιλίσσά μου, εἴθε νὰ ἐσιώπων οἱ μνηστῆρες· διηγεῖται τοιαῦτα πράγματα ὥστε ἡ καρδία σου ἤθελε κατευχαριστηθῆ. Ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας τὸν ἐφιλαξένουν εἰς τὴν καλύβην μου, ὅπου κατ' ἀρχὰς κατέφυγε δραπετεύσας ἀπὸ τινος πλοίου, ἀλλ' εἰσέτι δὲν μοὶ ἐτελείωσε τὴν διήγησιν τῶν δυστυχημάτων του. Καθὼς δὲ παρατηρεῖ τις χάσκων τὸν ἀοιδὸν ὅστις ὑπὸ τῶν θεῶν ἐμπνεόμενος ψάλλει ἄσματ' ἀτερποντα τοὺς θνητοὺς, καὶ ὅλοι ἐπιθυμοῦμεν νὰ μὴ πύωμεν ἀκροώμενοι, δσάκις ψάλλει· οὕτω κατέθελγε καὶ ἐμέ ἐν ὄσῳ ἔμμεν εἰς τὴν καλύβην μου. Λέγει ὅτι εἶναι πατρικὸς φίλος τοῦ Ὀδυσσεῶς, καταγόμενος ἐκ Κρήτης, ὅπου βασιλεύει ἡ γενεὰ τοῦ Μίνως. Ἐκεῖθεν λοιπὸν λέγει ὅτι ταλαιπωρούμενος καὶ ἀδιακόπως περιπλανώμενος ἦλθεν ἐνταῦθα· διαβεβαιοὶ δὲ ὅτι ἤκουσε περὶ τοῦ Ὀδυσσεῶς ὅτι ζῆ καὶ εὐρίσκειται ἐδῶ πλη-

σίον ἐν τῇ εὐφώρῳ τῶν Θεσπρωτῶν πόλει, καὶ ὅτι θὰ φέρῃ εἰς τὸ μέγαρόν του ἄπειρα πολύτιμα δῶρα.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ περίνοῦς Πηνελόπη·

«Σπεῦσον λοιπὸν καὶ κάλεσον αὐτὸν ἐνταῦθα διὰ νὰ τὰ διηγηθῇ ἐνώπιόν μου· οἱ δὲ μνηστῆρες, καθήμενοι πρὸ τῶν θυρῶν ἢ ἐντὸς τῆς αἰθούσης, δύνανται νὰ διασκεδάζωσιν εὐθυμοὶ ὄντες, ἐπειδὴ τὰ κτήματα αὐτῶν, ὁ σῖτος καὶ ὁ γλυκὺς οἶνός των, μένουσιν ἀνέπαφα εἰς τὰς οἰκίας των, καὶ τρώγουσιν ἐξ αὐτῶν μόνον οἱ ἄνθρωποι των· ἐνῶ ὑπὸ τὴν στέγην ταύτην καθ' ἑκάστην σφάζουσι τοὺς βόας μας, τὰ πρόβατά μας καὶ τὰς παχειὰς αἰγὰς μας, κόμνουσι μεγάλᾳ συμπόσιᾳ, καὶ ἀμερίμνωσιν πίνουσι τὸν ἀφρίζοντα οἶνον μας. Πόσα πλούτη κατέφαγον ἡδὴ! διότι δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ οἴκῳ οὔτε εἰς πολεμιστῆς τοιοῦτος, οἷος ἦτο ὁ Ὀδυσσεύς, διὰ νὰ διώξῃ τὸ κακὸν τοῦτο ἀπὸ τοῦ οἴκου ἡμῶν. Ἄχ! ἐὰν ἐπανήρχετο ὁ Ὀδυσσεύς! ἐὰν ἀπεσιβάζετο εἰς τὴν γῆν τῆς πατρίδος του! πῶς θὰ ἐτιμῶρει ἀμέσως μετὰ τοῦ υἱοῦ του τὰς βιαιοπραγίας τῶν μνηστῆρων.»

Οὕτως εἶπεν, ἐπαρμίσθη δὲ δυνατὰ ὁ Τηλέμαχος καὶ ἀντήχησεν εἰς τὸν πατρῶν αὐτοῦ ὅλη ἡ οἰκία. Τότε ἡ Πηνελόπη ἐγέλασε καὶ εἶπε πρὸς τὸν Εὐμαῖον τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Δράμε καὶ προσκάλεσον τὸν ξένον μας ἐδῶ· δὲν ἤκουσες ὅτι εἰς τοὺς λόγους μου ἐπάνω ἐπαρμίσθη ὁ υἱός μου; Εἴθε συνεπῶς νὰ ἐπέλθῃ ὁ θάνατος ἀπάντων τῶν μνηστῆρων καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν νὰ διαφύγῃ τὸν θάνατον καὶ τὴν κακὴν του μοῆραν. Θὰ σοὶ εἶπω δὲ καὶ ἐν ἄλλο, σὺ δὲ ἔχε το καλὰ εἰς τὸν νοῦν σου· ἐὰν ἐννοήσῃ ὅτι θὰ μοὶ εἶπῃ ἀληθῆς πράγματα, θέλω νὰ ἐνδυσθῇ ὁ ξένος μὲ λαμπρὰ φορέματα, χιτῶνα καὶ ἐπανωφόριον.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ χοιρῶδοσκὸς ἔτρεξεν ἀκούσας τὴν παραγγελίαν, καὶ πλησιάσας τὸν Ὀδυσσεά τῷ εἶπε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«Ξένη πατέρα μου! ἡ περίνοῦς Πηνελόπη, ἡ μήτηρ τοῦ Τηλεμάχου, σὲ προσκαλεῖ. Μὲ ὄλας τὰς λύπας τὰς ὁποίας ὑποφέρει, τὴν ὠθεῖ ἡ ψυχὴ της νὰ σὲ ἐρωτήσῃ τι περὶ τοῦ συζύγου της· ἐὰν δὲ ἐννοήσῃ ὅτι λέγεις τὴν ἀλήθειαν θέλει σὲ ἐν-

δύσει με λαμπρὰ φορέματτα, με χιτῶνα καὶ ἐπικνωφόριον, τῶν ὁποίων σὺ ἔχεις μεγίστην ἀνάγκη· ἄρτον δὲ ἐπαίτων ἐν τῇ πόλει θέλεις χορταίνει τὴν κοιλίαν σου· πᾶς δὲ ὁ ἐπιθυμῶν θάσὲ ἐλεήτη.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς εἶπεν·

«Εὐμκίε, ἐγὼ ἀμέσως ἤθελον διηγηθῆ τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν εἰς τὴν συνετὴν Πηνελόπην τὴν θυγατέρα τοῦ Ἰκαρίου, διότι γνωρίζω περὶ τοῦ συζύγου της πολλὰ καὶ αἱ δυστυχίαι μας ὑπῆρξαν αἱ αὐταί· ἀλλὰ φοβοῦμαι τὸ πλῆθος τῶν σκληρῶν μνηστήρων τῶν ὁποίων ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ἡ βικιότης φθάνει μέχρι τοῦ σιδηροῦ οὐρανοῦ. Πρὸ ὀλίγου εἰς ἐξ αὐτῶν ἐνῶ περιηρόμενη τὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου, χωρὶς νὰ τὸν ἐνοχλῶ, με ἐκτύπησε καὶ μοι ἐπέφερε πόνους, χωρὶς ποσῶς οὔτε ὁ Τηλέμαχος οὔτε τις ἄλλος νὰ δυνηθῆ νὰ τὸν παρεμποδίση. Τούτου ἕνεκα λοιπὸν, εἶπε εἰς τὴν Πηνελόπην, με ὄλην τὴν ἀνυπομονησίαν της, νὰ ὑπομείνῃ ἀκόμη μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου καὶ τότε ἄς με ἐρωτήσῃ περὶ τῆς ἐπικνόδου τοῦ συζύγου της ἀφοῦ με καθήσῃ πλησίον τῆς πυρᾶς· διότι καθὼς γνωρίζεις καὶ σὺ τὸν ὁποῖον πρῶτον ἐπλησίασα ὡς ἰκέτης φορῶ πενιχρὰ ἐνδύματα.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Εὐμκίος ἀφοῦ τὸν ἤκουσεν ἀνεχώρησεν. Ἐνῶ δὲ ὑπερέβαινε τὸ κατώφλιον, ἡ Πηνελόπη ἔκραξε·

«Πῶς; δὲν τὸν φέρεις, Εὐμκίε; διὰ ποίαν αἰτίαν ἐφέρθη τοιοῦτοτρόπως ὁ ἐπαίτης οὗτος; μήπως ἐφοβήθη τινὰ ἐκ τῶν ἀδίκων μνηστήρων; ἢ μὴ ἀπλῶς ἐντρέπεται ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τούτῳ;»

Πρὸς αὐτὴν ἀπαντῶν εἶπε, Εὐμκίε μου χοιροβοσκέ·

«Ὁμιλεῖ φρονίμως, καὶ σκέπτεται ὡς καὶ πᾶς ἄλλος, φοβούμενος τὴν θρασύτητα τῶν μνηστήρων. Ἀλλὰ με εἶπε νὰ ὑπομείνῃς μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου. Ἄλλως τε καὶ διὰ σέ, ὦ βασίλισσά μου, εἶναι προτιμότερον νὰ συνομιλήσῃς ἰδιαίτερός μετ' αὐτοῦ καὶ νὰ ἀκούσῃς τοὺς λόγους του.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ περὶνους Πηνελόπη·

«Ὅποιοςδὴποτε καὶ ἂν ἦναι ὁ ξένος οὗτος, φαίνεται νὰ ἦναι

συνετός ἄνθρωπος· διότι οὐδέποτε θρασεῖς ἄνθρωποι ἐμελέτησαν ἐγκληματικωτέρας πράξεις.»

Ταῦτα εἶπεν ἡ Πηνελόπη, ὃ δὲ θεὸς χοιροβοσκός, ἀφοῦ εἶπεν ὅσα ἔπρεπεν, ἐπέστρεψε μεταξύ τῶν μνηστήρων ὅπου ἀμέσως εἶπε πρὸς τὸν Τηλέμαχον, κλίνων πρὸς αὐτὸν τὴν κεφαλὴν διὰ νὰ μὴ τὸν ἀκούσωσιν οἱ ἄλλοι·

« Ἀγαπητέ μοι Τηλέμαχε, ἐγὼ μὲν ἀπέρχομαι διὰ νὰ φυλάξω τοὺς χοίρους καὶ τὰ ἄλλα πράγματα, τὴν ἰδικήν σου καὶ ἰδικήν μου περιουσίαν, σὺ δὲ φρόντιζε περὶ ὄλων τῶν ἐδῶ πραγμάτων. Πρὸ πάντων ὅμως προφύλαττε τὴν ζωὴν σου καὶ πρόσεχε μὴ πάθῃς τι· διότι πολλοὶ τῶν μνηστήρων σκέπτονται κακὰ διὰ σέ καί, εἴθε πρὶν ἢ ἐπέλθῃ κακὸν τι εἰς ἡμᾶς, νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσῃ ὁ Ζεὺς.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ὁ φρόνιμος Τηλέμαχος·

« Πατέρα μου, θὰ πράξω ὅπως μὲ συμβουλεύεις· σὺ δὲ πήγαινε ὅταν βραδυάσῃ. Αὖριον δὲ νὰ ἔλθῃς λίαν πρῶτ καὶ νὰ μοῦ φέρῃς ἐκλεκτὰ σφακτὰ, τῶν δὲ λοιπῶν τὴν φροντίδα ἄφες εἰς ἐμέ καὶ εἰς τοὺς αἰωνίους θεοὺς.»

Οὕτως εἶπεν· ὃ δὲ Εὐμαχίος ἐκάθησεν ἐπὶ καλορροκανισμένου σκαμνίου· καὶ ἀφοῦ ἐχόρτασε τρώγων καὶ πίνων ἀνεχώρησε διὰ τὰ ποίμνιά του· ἄφησε δὲ ὀπίσω τὴν αὐλὴν καὶ τὸ ἀνάκτορον πλήρη συνδαιτυμόνων, οἵτινες ἐτέρποντο ἄδοντες καὶ χορεύοντες· ἐν τῷ μεταξύ ἐπῆλθε τὸ δειλινόν.

ΡΑΨΩΙΔΙΑ Σ.

Πυγμαχία Ὀδυσσέως καὶ Ἴρου.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἀνάκτορον ἐπαίτης, εἰς πάντα ἀδιακρίτως προσερχόμενος, ἐπαίτων ἐν τῇ πόλει τῆς Ἰθάκης καὶ διχκρινόμενος διὰ τὴν ἀδηφργίαν τῆς ἀκορέστου κοιλίας του, δὲν εἶχε δέ, ἂν καὶ μεγαλόσωμος, μήτε

γενναϊότητα μήτε δύναμιν. Ἡ σεβασμια μήτηρ του κατὰ τὴν γέννησίν του τὸν ὠνόμασεν Ἄρναϊον, οἱ δὲ νέοι τῆς Ἰθάκης τὸν ἐκάλουον συνήθως Ἴρον (ἄγγελον), ἐπειδὴ μετέβαινεν ὅπου τὸν ἐπελλοῦον νὰ ἐκτελέσῃ θέλημά τι. Οὗτος λοιπὸν ἐπελθὼν ἠθέλησε νὰ ἀποδιώξῃ τὸν Ὀδυσσεά τῆς οἰκίας του, καὶ ὄνειδιζῶν αὐτὸν ἔλεγε τὰ ἑξῆς:

«Κάμε τόπον, γέρον· ἀποσύρθητι ἀπὸ τὸν πρὸ τῆς θύρας τόπον ἵνα μὴ σὲ ἐκβάλλω σύρων σε ἀπὸ τοῦ ποδός. Δὲν βλέπεις ὅτι ὅλοι μὲ νεύουσι καὶ μὲ παρκαينوῦσι νὰ σὲ τραβήξω ἀπ' ἐδῶ; Ἐγὼ ἐν τούτοις ἐντρέπομυκι. Ἐγέρθητι λοιπὸν ὅπως μὴ ἔλθωμεν εἰς χεῖρας.»

Ἄγριοκυττάξας δὲ αὐτὸν ὁ πολύσοφος Ὀδυσσεύς εἶπε·

«Καῦμένε, οὔτε κακόν τι σοῦ κάμνω οὔτε σοῦ ἑμιλῶ, οὐδὲ ζῆλεύω ἐάν σοῦ δῶσῃ τις ἔστω καὶ περισσώτερα· τὸ κατώφλιον αὐτὸ μᾶς χωρεῖ καὶ τοὺς δύο καὶ δὲν εἶναι δίκαιον νὰ φθονῆς τὰ ξένα· διότι καὶ σὺ φκίνεσαι ἐπικίτης ὡς ἐγὼ, εἰς τὸν ὅποιον οἱ θεοὶ ἀρνούνται τὴν εὐτυχίαν. Μὴ μὲ προκαλῆς δὲ πολὺ νὰ ἔλθωμεν εἰς χεῖρας μὴ τυχὸν μὲ ἐρεθίσῃς, καὶ πρόσσεζον μήπως μὲ ὄλα τὰ γηράμυτά μου κθαίμυκτώσω τὸ στήθος καὶ τὰ χεῖλη σου· τότε δὲ θὰ ἔχω περισσοτέρην ἡσυχίαν, διότι δὲν πιστεύω νὰ τολμήσῃς πλέον νὰ πατήσῃς τὸν πόδα σου εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ὀδυσσεῶς τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου.»

Ὅργισθεὶς δὲ πολὺ ἐναντίον του ὁ ἐπικίτης Ἴρος, ἀπεκρίθη φωνάζων·

«Πωπὼ! πόσον φλυάρως ἑμιλεῖ ὁ γαστρίμυργος οὗτος! νομίζει τις ὅτι ἀκούει φλύαρον γραΐδιον. Ἄλλ' ἐγὼ θὰ τὸν διορθώσω κτυπῶν αὐτὸν μὲ τὰς δύο μου χεῖρας θὰ πετάξω πάντας τοὺς ὀδόντας ἐκ τῶν σιχαγόνων του, ὡς καταστρεπτικοῦ ἀγριοχοίρου. Ἐτοιμάσου λοιπὸν νὰ ἀγωνισθῶμεν εἰς τὴν πυγμὴν· ὅπως περιεργασθῶσιν ἡμᾶς γρονθοκοπουμένους καὶ οὔτοι ἐδῶ. Ἄλλὰ πῶς θὰ πικστηῆς ἐναντίον ἀνθρώπου νεωτέρου σου;»

Οὕτω μὲν λοιπὸν οἱ δύο οὔτοι ἔμπροσθεν τῶν ὑψηλῶν θυρῶν καὶ ἐπὶ τοῦ ἀστράπτουτος κατωφλίου ἐφιλονεῖκουον μεθ' ὅλης τῆς ὀργῆς. Ἐπηρεθίζε δὲ αὐτούς μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὁ

ἀνδρείος Ἀντίνοος· γελάσας δὲ ἀπὸ καρδίας, εἶπε πρὸς τοὺς μνηστῆρας·

«ὦ φίλοι, ἰδοὺ θέαμα τὸ ὅποτον οὐδέποτε εἶδομεν. Τί νέον εἶδος διασκεδάσεως μᾶς ἔπεσεν οὐρανόθεν! Ὁ ξένος καὶ ὁ Ἴριος φιλονεικῆσαντες πρόχειτοι νὰ ἔλθωσιν εἰς χεῖρας· ἄς σπεύσωμεν λοιπὸν νὰ τοὺς ἐρεθίσωμεν διὰ νὰ συμπλακῶσιν.»

Οὕτως εἶπεν· ὅλοι δὲ ὤρμησαν κχγχαζόντες καὶ συνηθοῖσθησαν κύκλω τῶν δύο ρακοενδεομένων ἐπιτιτῶν. Μεταξὺ δὲ τούτων εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπίθου, Ἀντίνοος·

«Ἀκούσατέ με, ἔνδοξοι μνηστῆρες, καὶ προσέξατε εἰς τοὺς λόγους μου. Οἱ ἄλλαντες (λουκανικᾶ) οὔτοι φηνονταί, ἐθέσαμεν δὲ αὐτοὺς πλήρεις λίπους καὶ αἵμακτος ἐπὶ τοῦ πυρὸς διὰ τὸ δειπνὸν μᾶς. Ὅστις ἐκ τῶν δύο λοιπὸν τούτων νικήσῃ καὶ ἀναδειχθῆ ἀνώτερος, ἄς ἐγερθῆ καὶ ἄς ἐκλέξῃ ἐκ τούτων ὅποιονδήποτε θέλει· καὶ ἄς τρώγῃ εἰς τὸ ἐξῆς παρ' ἡμῶν· ἡμεῖς δὲ οὐδένα ἄλλον ἐπαίτην θὰ ἀφήσωμεν εἰς τὸ μέλλον νὰ εἰσέλθῃ καὶ νὰ ἐπαιτήσῃ ἐν τῷ ἀνακτόρῳ.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Ἀντίνοος, καὶ αἱ μνηστῆρες ἐπεκρότησαν. Πρὸς αὐτοὺς δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολύσοφος Ὀδυσσεύς·

«ὦ ἀγαπητοί! πῶς ὁ ἐξησθηνημένος ὑπὸ τῆς δυστυχίας γέρων θὰ δυνηθῆ νὰ παλαίσῃ ἐναντίον ἀνθρώπου νεωτέρου του; ἄλλ' ἢ ἀναθεματισμένη κοιλία μὲ παρορμᾶ νὰ κτυπήθῃ. Ὁμῶσατε ὅμως πάντες μέγα ὄρκον· ὅτι οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν χαρίζομενος εἰς τὸν Ἴριον θέλει μὲ κτυπήσει διὰ τῆς στιβερᾶς χειρός του ὥστε νὰ μὲ ρίψῃ ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ ἀντιπάλου μου.»

Οὕτως εἶπεν· ὅλοι δὲ οἱ μνηστῆρες ὠρκίσθησαν καθὼς ἐζήτησεν. [Ἀφοῦ δὲ ὤμοσαν καὶ ἐτελείωσαν τὸν ὄρκον τῶν] τότε ὁ ἀνθρὸς Τηλέμαχος εἶπε καὶ αὐτός·

«ἔβενε, ἐὰν ἡ καρδία σου καὶ ἡ γενναία ψυχὴ σου σοὶ ὑπαγορεύῃ ν' ἀποκρούσῃς τοῦτον μὴ φοβεῖσθαι οὐδένα ἄλλον ἐκ τῶν παρισταμένων Ἑλλήνων· διότι ἐκεῖνος ὅστις θὰ σὲ κτυπήσῃ, θὰ ἀναγκασθῆ νὰ πολεμήσῃ μὲ πολλούς· πρῶτον μὲ ἐμὲ ὅστις σὲ ἐδέχθην ὡς ξένον μου, καὶ ἔπειτα μὲ δύο συνετοὺς βασιλεῖς οἵτινες μὲ ἐπιδοκίμαζουσι, τὸν Ἀντίνοον καὶ τὸν Εὐρύμαχον.»

Ταῦτα εἰπόντος τοῦ Τηλεμάχου πάντες τὰ ἐπεδοκίμασαν·

τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξώσθη μὲν περὶ τὰ κρύφια μέρη τοῦ σώματός του μὲ τὰ ράκη του, ἀφῆκε δὲ γυμνούς τοὺς ὠραίους καὶ εὐρώστους μηρούς του ἀπεκάλυψεν ἐπίσης τὸ στήθος του καὶ τοὺς στιβαροὺς βραχίονάς του. Ἡ δὲ Ἀθηναῖα πλησίον ἐλθοῦσα καθωράϊζε τὰ μέλη τοῦ Ὀδυσσεῶς, τοῦ ποιμένου τῶν λαῶν. Οἱ δὲ μνηστῆρες πάντες βλέποντες τὰ μέλη αὐτοῦ ἐθαύμαζον καθ' ὑπερβολὴν, ἔλεγον δὲ τὰ ἑξῆς μεταξὺ των·

«Ταχέως ὁ Ἴρος δὲν θά ἦναι πλεόν Ἴρος καὶ θά αἰσθανθῆ τὸ κακὸν τὸ ὁποῖον ἐπέσυρε κατὰ τῆς κεφαλῆς του. Ὅποιους μηρούς μᾶς ἔδειξεν ὁ γέρον ἀποβαλὼν τὰ ράκη του!»

Ἐνῶ οὗτοι ἔλεγον ταῦτα μεταξὺ των ὁ Ἴρος εἶχε καταληφθῆ ὑπὸ πανικοῦ φόβου. Ἀλλ' ὅμως καί τοι φοβηθέντα οἱ ὑπηρεταὶ τὸν ἐξώσαν διὰ τῆς βίας, καὶ ἐκ τοῦ φόβου ἔτρεμον ὄλα τὰ μέλη τοῦ σώματός του. Ἀποτεινόμενος δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀντίνοος εἶπε·

«Τώρα, γαῖδουροκαμαρωμένε, κάλλιαν ἦτο νὰ μὴ ἕξης καὶ νὰ μὴ εἶχες γεννηθῆ, ἀφοῦ τόσον πολὺ τρέμεις καὶ ἀποθνήσκεις ὑπὸ φόβου ἐνώπιον γέροντος ἐξησθενημένου ὑπὸ τῆς δυστυχίας. Ἄκουσον τί θά σοι εἶπω, καὶ θά τὸ ἐκτελέσω. Ἐὰν αὐτὸς ἀναδειχθῆ νικητῆς, ἐὰν σὲ καταπαλαίσῃ, θά σὲ ρίψω εἰς μελανόχρουν πλοῖον καὶ θά σὲ στείλω εἰς τὴν ἠπειρον πρὸς τὸν βασιλέα. Ἐχετον, τὸν ἀγριώτατον τῶν ἀνθρώπων, ὅστις ἀφοῦ κόψῃ τὴν ρίνα καὶ τὰ ὠτά σου μὲ κοπτεράν μάχαιραν, θά ἀποσπάσῃ τὰ γεννητικὰ σου μόρια καὶ θά τὰ ρίψῃ ὡμὰ νὰ τὰ φάγωσιν οἱ κύνες.»

Οὕτως εἶπε· τοῦ δὲ Ἴρου τὸ σῶμα ἔτι μᾶλλον ἔτρεμεν ὑπὸ τοῦ φόβου, ὠθήσαν δὲ αὐτὸν εἰς τὸ μέσον, καὶ οἱ δύο παλαισταὶ ὑψώσαν τὰς χεῖρας. Τότε ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεὺς ἐσυλλογίζετο τί νὰ πράξῃ· νὰ κτυπήσῃ τὸν Ἴρον οὕτως, ὥστε νὰ τὸν θανατώσῃ ἅμα πίπτοντα, ἢ ἀπλῶς νὰ τὸν κτυπήσῃ ἐλαφρῶς καὶ νὰ τὸν ἐξαπλώσῃ κατὰ γῆς. Τὸ τελευταῖον τοῦτο μέτρον τῶ ἐφάνη προτιμότερον, διότι ἐφοβήθη μήπως τὸν ἀναγνωρίσωσιν οἱ μνηστῆρες· καὶ τότε λοιπὸν συμπλακέντων, ὁ μὲν Ἴρος ἐκτύπησε τὸν Ὀδυσσεά εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν ἀγχένα κάτωθεν τοῦ ὠτός.

ἔθραυσε δὲ τὰ ὀστά του καὶ ἀμέσως ἐπληρώθη τὸ στόμα του αἵματος ἐρυθροῦ καὶ κατέπεσε μετὰ μυκηθμοῦ εἰς τὰ χῶματ'· πεσὼν δὲ ἐκτύπησε καὶ τοὺς ὀδόντας καὶ ἐλάκτιζε τὴν γῆν διὰ τῶν ποδῶν του· τότε οἱ εὐγενεῖς μνηστῆρες ὑψώσαντες τὰς χεῖρας ἀπέθανον ἀπὸ τὰ γέλοια. Ἐν τούτοις δ' Ὀδυσσεὺς λαβῶν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ποδὸς τὸν ἔσυρεν ἔξω τοῦ προθύρου, μέχρις οὗ τοὺς ἔφερεν εἰς τὴν αὐλὴν πέραν τῶν θυρῶν τῆς αἰθούσης· στηλώσας δὲ αὐτὸν παρὰ τὴν μάνδραν τῆς αὐλῆς, ἔθεσεν εἰς τὴν χεῖρά του ῥάβδον καὶ τῷ ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«Ἐδῶ τῶρα καθήμενος ἀποδίωκε τοὺς χοίρους καὶ τοὺς κύνες, καὶ μὴ τυραννῆς τοὺς ξένους καὶ τοὺς ἐνδασεῖς, ἄθλιος ὢν, μὴ πάθῃς ἐπὶ τέλους κἀνὲν μεγαλείτερον κακόν.»

Εἰπὼν ταῦτα ἔρριψε περὶ τοὺς ὄμους του τὴν ποταπὴν καὶ κατεσχισμένην πήραν τοῦ ἀφ' ἧς ἐξηρτάτο σχοινίον, καὶ ἐπανῆλθε νὰ καθήσῃ ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς αἰθούσης. Οἱ δὲ μνηστῆρες εἰσερχόμενοι ἐγέλων ἀπὸ καρδίας καὶ συνέχαιρον αὐτὸν λέγοντες·

«Εἶθε, ὦ ξένε, ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι αἰώνιοι θεοὶ νὰ σοὶ χαρίσωσιν ὅτι πρὸ πάντων θέλεις καὶ ὅτι ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ σου, ἀφ' οὗ τὸν ἄπληστον τοῦτον κατέστησας ἀνίκανον νὰ ἐπαιτῆ εἰς τὴν πόλιν μας· ἡμεῖς δὲ δὲν θὰ βραδύνωμεν νὰ ἀποπέμψωμεν αὐτὸν μακρὰν ἀπ' ἐδῶ εἰς τὴν Ἥπειρον πρὸς τὸν ἀγριώτατον τῶν ἀνθρώπων, τὸν βασιλέα Ἑγετον.»

Οὕτως εἶπον· ὁ δὲ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἔχαιρεν ἀκούσας ταῦτα. Τότε ὁ Ἀντίνοος ἔθεσεν ἐνώπιόν του ὑπερμεγέθη ἄλκαντα πλήρη λίπους καὶ αἵματος· ὁ δὲ Ἀμφίνομος λαβῶν ἐκ τοῦ κανίστρου δύο ἄρτους τοὺς ἔθεσε πλησίον του καὶ χαιρετῶν αὐτὸν διὰ χρυσοῦ ποτηρίου πλήρους οἴνου, εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Εἰς ὑγείαν σου, ξένε πάτερ! εἶθε νὰ εὐδαιμονήσῃς εἰς τὸ μέλλον, ἀφ' οὗ ἐπὶ τοῦ παρόντος ὑπὸ μεγάλης δυστυχίας κατέχεσαι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολυσύνετος Ὀδυσσεύς·

«Ἀμφίνομε, μοι φαίνεσαι ὅτι εἶσαι λίαν συνετὸς διότι τοιοῦτος ἦτο καὶ ὁ πατήρ σου, καὶ ὡς τοιοῦτον ἤκουον καὶ ἐγὼ

φημιζόμενον τὸν ἐκ Δουλιχίου Νῆσον ἀγαθὸν καὶ πλούσιον. Τοῦτου υἱὸς λέγεται ὅτι εἶσαι καὶ φαίνεσαι ἄνθρωπος φιλόφρων. Τούτου ἕνεκα θὰ σοὶ εἶπω λόγον τινά, καὶ σὺ ἐντύπωσον αὐτὸν κελῶς εἰς τὸν νοῦν σου. Ἐξ ὄλων τῶν ζώων τὰ ὀπίσσω τρέφει ἡ γῆ καὶ τὰ ὀπίσσω ἀναπνέουσι καὶ κινουῦνται οὐδὲν εἶναι εὐτελεστερον τοῦ ἀνθρώπου· διότι οὐδέποτε θέλει νὰ πιστεύσῃ ὅτι δύναται νὰ τὸν καταλάβῃ ἡ δυστυχία ἐνόσω οἱ θεοὶ τῷ παρέχουσιν ἀκμαιοῦτητα καὶ οἱ πόδες του εἶναι εὐρωστοί· ἄμα δὲ οἱ μάκαρες θεοὶ τὸν βυθίσωσιν εἰς τὴν δυστυχίαν, ἐκὼν ἄκων ὑποφέρει ὑπομονητικῶς· τοιοῦτον εἶναι τὸ πνεῦμα τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων, νὰ συμμορφοῦνται πρὸς τὰς καλὰς ἢ κακὰς ἡμέρας τὰς ὁποίας πέμπει ὁ πατήρ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν θεῶν. Καὶ ἐγὼ ἐπίσης ἄλλοτε ἤμην εὐτυχὴς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων· πολλάκις ἔπραξα ἀδίκους πράξεις παρασυρθείς ὑπὸ τοῦ θάρρους μου καὶ τῆς δυναμεώς μου, καὶ στηριζόμενος εἰς τὴν ὑποστήριξιν τοῦ πατρός μου καὶ τῶν ἀδελφῶν μου. Διὰ τοῦτο ὁ ἄνθρωπος ἄς μὴ ᾔηται ποσῶς ἀδίκος· ἀλλὰ μετριοφρονῶν ἄς καρποῦται ὅσα δῶρα οἱ θεοὶ ἤθελον τῷ δώσειν. Ἐδῶ βλέπω τοὺς μνηστῆρας μὲ ἀδίκον καρδίαν κατατρῶγοντας τὴν περιουσίαν καὶ ὑβρίζοντας τὴν νόμιμον σύζυγον ἥρωος, ὅστις ὡς νομίζω δὲν θὰ μείνῃ ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἀκόμη μακρὰν τῆς πατρίδος του, διότι εἶναι πλησιέστατα. Σὲ δὲ, εἴθε θεὸς τις νὰ σὲ διασώσῃ καὶ νὰ σὲ φέρῃ εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ νὰ μὴ εὐρεθῆς ἀντιμέτωπος πρὸς ἐκεῖνον, ὅπταν ἤθελεν ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἀγαπητὴν του πατρίδα· διότι νομίζω ἄνευ χύσεως αἱμάτων δὲν θέλουσιν ἀποχωρισθῆ οἱ μνηστῆρες καὶ ἐκεῖνος, ὅπταν εἰσέλθῃ εἰς τὸν οἶκόν του.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔλαμψε σπονδῆν, ἔπιε τὸν γλυκύτατον οἶνον καὶ ἔθεσέ πάλιν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ταξίαρχου Ἀμφινόμου τὸ ποτήριον. Ἐκεῖνος δὲ διέτρεξε τὴν αἴθουσαν τεταραγμένος καὶ κλίνων τὴν κεφαλὴν, ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ του προησθάνετο τὴν συμφοράν. Ἀλλὰ δὲν ἔμελλε νὰ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον· διότι παρεμπόδισε καὶ τούτου τὴν φυγὴν ἡ Ἀθηνᾶ, διὰ νὰ πέσῃ καὶ αὐτὸς διὰ τῶν χειρῶν καὶ τοῦ δόρατος τοῦ Τηλεμάχου. Ἐπα-

νέλαβε λοιπόν τὴν θέσιν του ἐπὶ τοῦ θρόνου τὸν ὁπαῖον πρὸ μιᾶς στιγμῆς εἶχεν ἀφήσει.

Τότε ἡ γλαυκῶπις Ἀθηναῖ ἐνέπνευσεν εἰς τὴν συνετὴν Πηνελόπην, τὴν θυγατέρα τοῦ Ἰκαρίου καὶ παρουσιασθῆ εἰς τοὺς μνηστήρας, ὅπως ἀναπτέρωσῃ τὰ αἰσθήματα τῶν μνηστήρων καὶ φανῇ ἔτι μᾶλλον ἔντιμος εἰς τὸν σύζυγόν της καὶ τὸν υἱόν της. Γελάσασα δὲ ἄνευ λόγου, εἶπεν·

«Εὐρυνόμη, ἡ ψυχὴ μου ἐπιθυμεῖ καὶ παρουσιασθῆ εἰς τοὺς μνηστήρας μὲ ὄλον τὸ κατ' αὐτῶν μῖσός μου. Πρὸς τὸν υἱόν μου δὲ θὰ εἶπω λόγον ὠφέλιμον ἴσως, ὅπως μὴ συναναστρέφῃτε πάντοτε μετὰ τῶν ὑπερηφάνων καὶ ἀνόμων μνηστήρων, οἵτινες τὸν κολακεύουσι μὲν διὰ λόγων ἡδέων, καὶ ἐν τῷ κρυπτῷ μελετῶσι τὸν ὄλεθρόν του.»

Πρὸς ταύτην δὲ ἀπεκρίθη ἡ οἰκονόμος Εὐρυνόμη·

«Ναί, τέκνον μου, τὸ σχέδιόν σου εἶναι φρονιμώτατον· πήγαινε λοιπόν, καὶ ὁμίλησον πρὸς τὸν Τηλέμαχον χωρὶς καὶ τῷ κρύψῃς τίποτε, ἀφοῦ πρῶτον νιφθῆς καλῶς καὶ ἀλείψῃς τὸ πρόσωπόν σου, καὶ μὴ ἐξέλθῃς οὕτω μὲ πρόσωπον δεδακρυσμένον, διότι οὐδὲν ὀλεθριώτερον ἢ τὰ ἀκατάπαυστα δάκρυα, τῶρα μάλιστα ὁπόταν ὁ υἱός σου εἶναι τοσοῦτος τὴν ἡλικίαν, ὁποῖον ἤχες εἰς τοὺς θεοὺς καὶ τὸν Ἰῆρα ἡβῶντα.»

Πρὸς ταύτην ἀποκρινομένη εἶπεν ἡ περινοῦς Πηνελόπη·

«Εὐρυνόμη, καὶ περ μεριμνῶσθαι δι' ἐμὲ μὴ μὲ προτρέψῃς καὶ νίψω καὶ ἀλείψω δι' ἀλειψῆς τὸ πρόσωπόν μου. Φεῦ! οἱ ἐπουράνιοι θεοὶ κατέστρεψαν τὴν ἀνθηρὰν μου ὄψιν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ σύζυγός μου ἀνεχώρησεν ἐπιβὰς τὰ κοῖλα πλοῖα. Προσκάλεσον ὅμως τὴν Αὐτονόην καὶ τὴν Ἰπποδάμειαν καὶ ἔλθωσι πλησίον μου καὶ καὶ μὲ συνοδεύσωσιν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου, διότι ἐντρέπομαι μόνη καὶ εἰσελθῶ μετὰ τῶν μνηστήρων.»

Οὕτως εἶπεν· ἡ δὲ γραῖξ οἰκονόμος ἐξῆλθεν ἀμεσῶς τοῦ θαλάμου, ὅπως εἰδοποιήσῃ τὴν Αὐτονόην καὶ τὴν Ἰπποδάμειαν καὶ τὰς προτρέψῃ καὶ σπεύσωσι.

Τότε πάλιν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖ συνέλαβε νέαν σκέψιν καὶ ἐπέχυσεν ἐπὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰκαρίου γλαυκὸν ὕπνον

καὶ ἡ Πηνελόπη κλίνασα ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρον ἀπεκοιμήθη καὶ
 ἄλλα τὰ μέλη της ἐχαλαρώθησαν· ἐνῶ δὲ ἐκοιμᾶτο ἡ ἔξοχος
 θεὰ τῇ ἐχάριζε δῶρα ἀθάνατα διὰ τὴν θαυμάσωσιν ἔτι μᾶλ-
 λον οἱ μνηστῆρες. Καὶ πρῶτον μὲν τῇ ἔπλυνε τὸ πρόσωπον μὲ
 θεϊκὸν μῦρον, ὡς ἐκεῖνο μὲ τὸ ὁποῖον χρίεται ἡ καλλιστέφρα-
 νος Ἀφροδίτη ὅταν μεταβῆναι εἰς τὸν θελκτικὸν χορὸν τῶν
 Χαρίτων· ἀνέδειξε δὲ αὐτὴν ὑψηλοτέρην κατὰ τὸ ἀνάστημα,
 παχύτεραν καὶ λευκοτέρην τοῦ λευκοῦ ἐλεφαντόδοντος. Ταῦτα
 πράξασα ἡ ἔνδοξος θεὰ ἀπῆλθεν· αἱ δὲ θαλαμηπόλοι ἤλθον

ΣΥΡΣΟΦΡΟΝΟΣ.

ΓΟΝΑΤΙΣΣΩ.

μεγαλοφώνως φωνάζουσαι, τότε ὁ γλυκὺς ὕπνος ἐγκατέλειψε
 τὴν κυρίαν των καὶ σπογγίσασα τὰς παρειάς της διὰ τῶν χει-
 ρῶν, εἶπε·

«Πῶς! μὲ ὅλα τὰ δεινοπαθήματά μου μὲ κατέλαβε γλυ-
 κὺς ὕπνος; Εἶθε ἡ σεβασμία Ἄρτεμις νὰ μοὶ ἔδιδε τώρα ἀ-
 μέσως γλυκὺν καὶ ἀνεπαίσθητον θάνατον, ὅπως μὴ φθείρω τὴν
 ζωὴν μου ὀδυρομένη καὶ ἐπιποθοῦσα τὰς πικροειδεῖς ἀρετὰς
 τοῦ προσφιλοῦς μοι συζύγου, ὅστις ἦτο ὁ μᾶλλον ἐξαιρέτος
 τῶν Ἑλλήνων.»

Οὕτως εἰποῦσα κατέβη ἀπὸ τὸ λαμπρὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς
 ἄνω πάτωμα τοῦ ἀνακτόρου, οὐχὶ μόνη ἀλλὰ συνοδευομένη ὑπὸ
 τῶν δύο θαλαμηπόλων της. Ἄμα δὲ ἔφθασεν εἰς τὴν αἴθου-
 σαν τῶν μνηστῆρων ἡ βασίλισσα τῶν γυναικῶν, ἐστάθη πλη-

Ἐνῶ δὲ Τηλέμαχος καὶ ἡ μήτηρ του ἔλεγον τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους, ἀποταθεὶς ὁ Εὐρύμαχος πρὸς τὴν Πηνελόπην εἶπε·

«Συνητὴ Πηνελόπη, θύγατερ τοῦ Ἰκαρίου, ἐὰν εἰς τὸ Ἄργος τὴν πόλιν τοῦ Ἰάσονος σὲ ἔβλεπον ὅλοι οἱ Ἕλληνες, αὐριον μόλις ἐξημερώσει πολλοὶ περισσότεροι μνηστῆρες θὰ ἤρχοντο νὰ εὐωγηθῶσιν εἰς τὸν οἶκόν σου, ἐπειδὴ ὑπερέχεις πασῶν τῶν γυναικῶν κατὰ τὴν κάλλονην, τὸ ἀνάστημα καὶ τὴν σύνεσιν τοῦ νοός σου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἔπειτα ἡ περίουσις Πηνελόπη·

«Εὐρύμαχε, οἱ θεοὶ κατέστρεψαν τὰ θέλητρά μου, τὴν κάλλονην μου τὰς χάριτάς μου, ὅταν οἱ Ἕλληνες ἀπῆρχοντο εἰς τὴν Τροίαν καὶ μετ' αὐτῶν συναπῆρχετο καὶ ὁ σύζυγός μου Ὀδυσσεύς. Ἐὰν ἐκεῖνος ἐπιστρέφων μοῦ ἐπροφύλαττε τὴν ζωὴν ἢ φήμη μου ἤθελεν εἶσθαι μεγαλειτέρη καὶ τὰ πράγματα ἤθελον διάκεισθαι κάλλιον. Τώρα εἶμαι βαρέως λυπημένη, διότι πολλὰ βάσανα καὶ δυστυχίας ἐπεσώρευσαν ἐπ' ἐμοῦ οἱ θεοί. Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ σύζυγός μου ἐγκατέλιπε τὴν Ἰθάκην, ἔθλιψε τὴν δεξιάν μου χεῖρα καὶ μοι εἶπε· «Σύζυγέ μου, δὲν ἐλπίζω ὅλοι οἱ καλλικνήμιδες Ἕλληνες νὰ ἐπιστρέψωσι σῶοι καὶ ἀβλαβεῖς ἐκ τῆς Τροίας, διότι λέγεται ὅτι οἱ Τρῶες εἶναι ἀνδρεῖοι πολεμισταὶ καὶ ἐπιτήδαιοι εἰς τὸ νὰ ρίπτωσιν ἀκόντιον, νὰ διευθύνωσι τὰ βέλη, καὶ ἄριστοι ἀνὰβάττι τῶν ἵππων τῶν εὐποίων ἢ ἐπίθεσις ἀποφασίζει τὴν ἀναποφάσιστον νίκην. Τούτου ἕνεκα ἀγνοῶ ἂν θὰ ἐπικνέλω ἢ θὰ φρονεῦθω ἐκεῖ· σὺ ὅμως φρόντιζε ἐδῶ περὶ ὅλων τῶν πραγμάτων· ἐνθυμοῦ τὸν πατέρα μου καὶ τὴν μητέρα μου ὡς ἔπραττες μέχρι τοῦδε, καὶ ἔτι μᾶλλον κατὰ τὴν ἀπουσίαν μου. Ἄλλ' ὅταν ἡ γενεὴ ἡ τοῦ υἱοῦ σου ἀρχίσῃ νὰ σιαχίζῃ τὸν πώγωνά του, νυμφεύθητι ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἤθελες ἐκλέξει, ἐγκαταλείπουσα αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν του.» Ταῦτα μὲ εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς μου, ταῦτα δὲ ἀπαντήσας εἶπε πρὸς τὸν ἄλλο· «ἦδη, καὶ πλησιάζει ἡ νύξ καθ' ἣν θὰ συνάψω δεύτερον καὶ θλιβερόν γάμον, ἀπ' οὗ κατέστρεψεν ὁ Ζεὺς τὴν εὐδαιμονίαν μου. Ἄλλ' ὅμως τοῦτο εἶναι λύπης μεγάλης πρόξενον εἰς τὴν καρδίαν καὶ τὴν ψυχὴν μου, δὲν ἐφέροντο οὕτω πῶς πρότερον οἱ μνηστῆρες, οἵτινες θέλουσι νὰ

μνηστευθῶσι γυναῖκα εὐγενῆ καὶ θυγατέρα πλουσίου, καὶ ἀμιλλῶνται πρὸς ἀλλήλους. Αὐτοὶ φέρουσι βόας καὶ παχέα πρόβατα διὰ τὰς εὐωχίας τῶν οἰκείων τῆς κόρης καὶ τῆ προσφέρουσι λαμπρὰ δῶρα. Δὲν τρώγουσιν ὁμῶς δωρεὰν τὴν ξένην περιουσίαν.»

Οὕτως εἶπεν, ἔχρησεν δὲ ὁ πολυπλήθης θεῖος Ὀδυσσεύς, διότι ἐπροκάλεσε μὲν τὰ δῶρα τῶν μνηστήρων διὰ κολακευτικῶν λόγων, ἐνῶ ἄλλα ἐμελέτη καὶ ἐπόθει νοερῶς.

Πρὸς αὐτὴν δὲ εἶπε τότε ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους Ἀντίνοος·

«Συνετὴ Πηνελόπη, θυγάτηρ τοῦ Ἰκαρίου· ὅστις μὲν ἐκ τῶν Ἑλλήνων θέλει νὰ σοὶ φέρῃ δῶρα, δέχθητι ταῦτα, διότι εἶναι ἄτοπον νὰ ἀρνηθῆτις τὰ προσφερόμενα δῶρα· ἡμεῖς δὲ οὔτε εἰς τὰ ἔργα μας θὰ ἐπιστρέψωμεν οὔτε εἰς τὰς οἰκίας μας πρὶν ὑπανδρευθῆς τὸν ἄριστον ἐκ τῶν ἐνταῦθα Ἑλλήνων.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Ἀντίνοος, ὅλοι δὲ οἱ μνηστῆρες ἐπεκρότησαν καὶ ἕκαστος ἐπεμψε κήρυκα διὰ νὰ κομίσῃ δῶρα. Καὶ ὁ μὲν κήρυξ τοῦ Ἀντινόου ἐπέστρεψε φέρων μέγαν καὶ πολυτελέστατον πέπλον θαυμασίως πεποικιλμένον, ἔχοντα δώδεκα πόρπας χρυσαῖς ἀρμολομέναις διὰ κελῶς ἐστραμμένων ἀρμῶν, ὁ δὲ τοῦ Εὐρυμάχου ἔφερε χρυσοῦν καὶ ἐντέχνως κατασκευασμένον περιδέραιον διὰ πολυτίμων λίθων ἐπικεκοσμημένον καὶ ἀστράπτον ὡς ὁ ἥλιος. Οἱ θεράποντες τοῦ Εὐρυδάμαντος ἔφερον δύο ἐνώτια ἔχοντα τρεῖς πολυτίμους καὶ ἑφθαλμοειδεῖς ἀπαστράπτοντας λίθους, πολλὴ δὲ χάρις ἐξεπέμπετο μετὰ λάμψεως· ὁ δὲ θεράπων τοῦ ἀνκτος Πεισάνδρου, τοῦ υἱοῦ τοῦ Πολύκτορος, ἔφερε περιλαίμιον, λαμπρὸν ἀριστοτέχνημα. Καὶ ἄλλα τέλος οὐχ' ἤττον πολυτίμα δῶρα ἐκομίσθησαν εἰς τοὺς μνηστῆρας. Καὶ τότε ἡ μὲν Πηνελόπη ἠ βασιλίσσα τῶν γυναικῶν ἀνέβη πάλιν εἰς τὰ ὑπερῶα δώματά της· αἱ δὲ θαλαμηπόλοι τῆς τὴν ἠκολούθουν κρατοῦσαι τὰ πολυτίμα δῶρα.

Μετὰ ταῦτα οἱ μνηστῆρες ἀρχίσαντες τὸν χορὸν καὶ τὰ ἄσματα ἐτέρποντο καὶ ἐπερίμενον τὴν ἐσπέραν. Ἐνῶ δὲ διεσκέδαζον εἰσέτι τοὺς κατέλαβεν ἡ σκοτεινὴ ἐσπέρα· ἀμέσως τότε ἔστησαν ἐν τῇ αἰθούσῃ τρεῖς πυρσοὺς διὰ νὰ τοὺς φωτίζωσι, περὶς δὲ ἔθεσαν εὐφλεκτα ξύλα πρὸ πολλοῦ ζηρκυθέντα καὶ

ἐσχάτως κοπέντ'α διὰ τοῦ πελέκεως. Μετ' αὐτῶν ἀνέμιζαν καὶ
δαδῖον, αἱ δὲ ὑπηρετρίαι τοῦ ὑπομεγέτικου Ὀδυσσεῶς ἐπερχό-
μεναι κατὰ σειρὰν ἀνεζώπυρον τὴν πυρὰν· πρὸς ταύτας δὲ εἶ-
πεν ὁ εὐγενὴς καὶ πολύσοφος Ὀδυσσεύς·

« Ὑπηρετρίαι τοῦ πρὸ πολλοῦ ἀποδημούντος βασιλέως Ὀ-
δυσσεῶς, ἐπιστρέψατε εἰς τοὺς θλάκτους τῆς πεδαστῆς βασι-
λισσῆς καὶ καθήμεναι πλησίον τῆς τέροπε αὐτὴν κλάθουσαι ἢ
νῆθουσαι εἰς διὰ τῶν χειρῶν· ἐγὼ δὲ ἀναδέχομαι νὰ διατη-
ρῶ τὸ σῶς δι' ὅλους τοὺς δαιτυμόνας, ἔστω καὶ ἂν μείνωσι μέ-
γροι τῆς πρώϊας. Εἰμι βεβήκιος ὅτι δὲν θά ἀποκάμω, διότι εἰμι
πᾶρα πολὺ καρτερικός. »

Οὕτως εἶπεν ἐκεῖναι δὲ ἐγέλασαν καὶ ἐκύτταζαν ἀλλή-
λας. Πρὸς τοῦτον δὲ περιφρονητικῶς εἶπεν ἡ καλλιπάρειος Με-
λκάνθη, τὴν ὁποίαν ἐγέννησε μὲν ὁ Δολίϊας, ἀνέθρεψε δὲ τρυφε-
ρῶς παιδιόθεν ἡ Πηνελόπη. Ἐντὶ ὅμως αὕτη νὰ συμμερίζηται
τὸ πένθος τῆς Πηνελόπης, εἶχεν ἀθεμίτους σχέσεις καὶ ἔρω-
τα μετὰ τοῦ Εὐρύμαχου. Αὕτη λοιπὸν ἀποτεινομένη ἀνειδιστι-
κῶς πρὸς τὸν Ὀδυσσεά εἶπε·

« Προπετα ζενο, φαίνεται ὅτι ἀπεμωράνθη, καὶ δὲν θέλει
νὰ ὑπάγῃ νὰ κοιμηθῆς εἰς κλινὴν δωμάτιον ἢ εἰς τὸν ἀγυρῆ-
να. Τί εἶναι αὐτὰ τὰ ὁποῖα λέγεις μὲ πάσῃ τόλμῃν μεταξὺ
τόσων εὐγενῶν, χωρὶς νὰ φοβῆσαι τίποτε, βεβήκιως ἢ μεθυσαμέ-
νος εἶσαι ἢ τοικύτη εἶναι ἡ συνήθειά σου, καὶ ὁμίλεις πάντοτε
ἀσυλλογίστως ἢ κομπάζεις διότι ἐνίκησες τὸν ἐπαίτην Ἴφρον;
Πρόσεξον ὅμως μήπως ἐγερεθῆ κλινεὶς ἄλλος, δυνατώτερος τοῦ
Ἴφρου καὶ φορτώσῃ τὴν κεφαλὴν σου μὲ τὰ κτυπήματα τῶν στί-
βων χειρῶν του· σὲ διώξῃ δὲ κακὴν κικῶς τοῦ ἀνακτόρου
καὶ σὲ καθιμάρωσι. »

Ἀγριοκυττάζας δὲ αὐτὴν ὁ πολυτύνετος Ὀδυσσεύς εἶπε·
« Σκύλα! Πρὸς τὸν Τηλέμαχον ὑπάγω καὶ λέγω ὅσα μοῦ
λέγεις, διὰ νὰ σε κούῃ εἰς μύρια τεμάχια. »

Οὕτως εἶπων ἐπτόησε τὰς ὑπηρετρίαις αἰτινας ἔσπευσαν νὰ
ἐξέλθωσι τῆς αἰθούσης, ὅλων δὲ τὰ γόνατα ἐλύθησαν ἐπὶ σῶ-
θον, διότι ἐνόμισαν ὅτι ὁμίλει σπουδάζων. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσ-
σεύς ἰστάμενος πλησίον τῶν ἀνημμένων πυρσῶν ἐφράντιζεν ὁ-

πως φεγγή, ὅφ' ὅλων βλεπόμενος και ἄλλα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐ-
του σκεπτόμενος, ἅτινα δὲν ἔμειναν ἀνεκτάεστα.

Τοὺς αὐτοὺς δὲ μνηστήρας δὲν ἄφινεν ἡ Ἀθηναῖα νὰ παύ-
σῃ τὰς δηκτικὰς ὕβρεις, ὅπως ἡ ὄργη ἐξέψη ἐπὶ μᾶλλον τὴν
καρδίαν τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου Ὀδυσσεῶς. Μεταξὺ λοιπὸν τῶν
μνηστήρων πρῶτος ὁ Εὐρύμαχος ὁ υἱὸς τοῦ Πολύβου, ἔσκωψε
τὸν Ὀδυσσεῶν και διήγειρε τὸν γέλωτα τῶν συντρόφων του.

« Ἀκούσατέ με, μνηστήρες τῆς περιδόξου βασιλείσης· θά
εἶπω ὅσα με ἐμπνέει ἐν τῷ στήθει μου ἡ καρδία. Ὁ ἄνθρω-
πος οὗτος δὲν ἦλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ὀδυσσεῶς ἀνευ τῆς θε-
λήσεως θεοῦ τινος. Μοὶ φαίνεται ὅτι ἡ λύμψις τῶν δαδῶν ἐξερ-
χεται ἀπὸ τὸ σῶμα του και ἀπὸ τὴν ὀχλοκράν και ἐντελῶς
ἄτριχον κεφαλήν του. »

Ταῦτα εἶπε και στασεῖς πρὸς τὸν ποροητήν τῶν πόλεων
Ὀδυσσεῶν, προσέθηκε·

« Ξενοῦ, εἴαν ἤθελες νὰ δουλεύσης θὰ σε παρελαύθῃαν ὡς
ἐργάτην εἰς τὸν μακρὴν ἐν τῇ ἐσοχῇ μου ἄγρον, (και θὰ ἀπε-
λάβῃαν καλὸν μισθὸν) συλλέγων ἀκκνήθας πρὸς κατασκευὴν
φραγμῶν, και φυτεύων ὑψηλὰ δένδρα. Θὰ σοὶ παρείχον ἀπαι-
τώως ἄρτον ὅσον ἤθελες, θὰ σε ἐνεδύον πρεπόντως και θὰ σοὶ
εἶδιδον και σκεδάλια. Ἄλλ' ἐπειδὴ κακῶς ἐσυνείθισας, δὲν θὰ
θελήσης νὰ ὑπάγῃς και νὰ ἐργασθῇς, ἀλλ' ἴσως θὰ προτιμᾷς
νὰ ἐπαιτῇς ἐν τῇ πόλει, ὅπως τρέφῃς τὴν ἀκόρεστον κοιλίαν
σου. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολυσοφὸς Ὀδυσσεῶς·

« Εὐρύμαχε, εἶθε νὰ εἶμεθα και οἱ δύο εἰς χλοερὸν λειμῶνα
μὲ δρέπανον εἰς τὰς χεῖρας, ἀμιλλώμενοι τίς ἤθελε πλείοτε-
ρον ἐργασθῇ κατὰ τὰς μακρὰς τοῦ ἔκαρος ἡμέρας, και θερίζον-
τες μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου νήσταις, ἔχοντες μόνον πλη-
σίον μας γρασίδι. Εἶθε δὲ πάλιν νὰ ἐπρόκειτο περὶ ποδογετή-
σεως βοῶν, ἐκ τῶν ἀρίστων, καρτερικῶν, μεγαλοσωμῶν, κω-
ρεσμένων ἀπὸ χόρτον, τῆς αὐτῆς ἡλικίας και ἰσοδυνάμων, ἐ-
χόντων δὲ ἀκαταμάχητον δύναμιν, ὥστε νὰ ἀροτωῖσι τέσσαρα
στρέμματα γῆς, ὑπὸ δὲ τὸ ἄροτρον νὰ ὑποχωρῶσιν οἱ βῶλοι·
τότε θὰ με ἔβλεπες εἴαν ἠδυνάμην νὰ αὐλακίζω διηγεκῶς. Και

σήμερον δὲ, ἐὼν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἤθελε διεγείρει πόλεμον, καὶ ἡδυνάμην νὰ ἔχω ἀσπίδα δύο ἀκόντια καὶ ὀλόχαλκον περικεφαλαίαν ἐφραμοζομένην ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, τότε ἤθελες μὲ ἰδεῖ μεταξὺ τῶν προμάχων, ὁποῖος ἤθελον εἶσθαι καὶ δὲν ἤθελες πλέον μὲ ἐπιπλήττει διὰ τὴν ἀκόρεστον κοιλίαν μου. Ἄλλ' εἶσαι πολὺ αὐθάδης καὶ ἔχεις πνεῦμα σκληρόν· νομίζεις ὅτι εἶσαι μέγας καὶ ἰσχυρὸς διότι ἀναμιγνύεσαι μὲ ὀλίγους ἀσημέντους ἀνθρώπους. Ἐὰν ὅμως ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπέστρεφεν αἰφνης εἰς τὴν πατρίδα του, αἱ θύραι αὐταὶ μὲ ὄλην τὴν εὐρύτητά των ἤθελον φανῆ εἰς σὲ φεύγοντα ἔξω τοῦ προθύρου, στεναί.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Εὐρύμαχος δὲ ἐργισθεὶς ἐνδομούχως, καὶ ῥίψας βλέμμα ἄγριον κατὰ τοῦ Ὀδυσσεῶς τῷ εἶπε τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Ἄ! τρισάθλιε· τῶρα σὲ διορθῶνω δι' ὅσα ἀναιδῶς εἶπες μεταξὺ τοσοῦτων εὐγενῶν ἀνθρώπων χωρὶς νὰ φοβηθῆς τίποτε. Βεβιάως ἢ μεθυσμένος εἶσαι ἢ τοιαύτη εἶναι ἡ συνήθειά σου νὰ λέγῃς πάντοτε ἄχαμένα λόγια. [Ἡ μήπως κομπάζεις διότι ἐνίκησες τὸν ἐπαίτην Ἴρον ;]»

Ταῦτα εἰπὼν ἔδραξε σκαμνίον· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς, διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸ κτύπημα τοῦ Εὐρυμάχου ἐκάθησε παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἐκ Δουλιχίου Ἀμφινόμου· ὁ δὲ Εὐρύμαχος ἀντὶ νὰ κτύπησῃ τὸν Ὀδυσσεά ἐκτύπησε τὸν οἰνοχόον εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα· ὁ πρόχοος (κραιοκάνατον) ἔπεσε χυμκὶ καὶ ἐβρόντησεν, ὁ δὲ οἰνοχόος γογγύσας ἔπεσεν ὕπτιος ἐπὶ τοῦ κοινοστοῦ· τότε οἱ μνηστῆρες ἐταράχθησαν ἐντὸς τῶν σκοτεινῶν ἀνακτόρων, καὶ παρατηροῦντες ἀλλήλους ἔλεγον·

«Εἴθε ὁ ξένος οὗτος πλανώμενος ἀλλαχοῦ νὰ ἐχάνετο ποῖν ἔλθῃ ἐδῶ καὶ μᾶς φέρῃ τόσην ταρχήν. Τῶρα ἡμεῖς φιλονεικοῦμεν περὶ ἐπαϊτῶν καὶ δὲν αἰσθανόμεθα γλυκύτητα τοῦ φαγητοῦ διότι ἡ ἀθλιότης ὑπερίσχυσε.»

Πρὸς αὐτοὺς δὲ εἶπεν ὁ ἀνθηρὸς Τηλέμαχος·

«Σκληροὶ! παραφρονεῖτε καὶ δὲν δύνασθε πλέον νὰ κρατηθῆτε ἀπὸ τὸ πολὺ φαγητὸν καὶ ἀπὸ τὸν πολὺν οἶνον· βεβιάως θεὸς τις σᾶς ἐρεθίζει· δὲν ἐχορτάσκατε ; Ὑπάγετε λοι-

πόν, ὁπόταν εἰς ὑμᾶς φανῆ καλόν, εἰς τὰς οἰκίας σας νά κοιμηθῆτε· ἐγὼ δὲν διώκω κἀνέναν ἐκ τῆς οἰκίας μου.»

Οὕτως εἶπεν· οἱ δὲ μνηστῆρες ὅλοι δῆξαντες τὰ χεῖλη ἐθαύμαζον τὸν Τηλέμαχον διὰ τὸ θάρρος μεθ' οὗ ὠμίλησε. Τότε ἀπατάθη πρὸς αὐτούς καὶ εἶπε τὰ ἐξῆς ὁ Ἀμφινόμος [ὁ ἔνδοξος υἱὸς τοῦ Νίσου, τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλέως Ἀρήτου·]

«ὦ φίλοι! κἀνεὶς ἄς μὴ ἀποκριθῆ μετ' ὀργῆς, καὶ ἄς μὴ εἶπῃ τίποτε βίαιον εἰς ἐκεῖνον ὅστις ὠμίλησε κατὰ τὸ δίκαιον, φυλαχθῆτε δὲ μὴ κτυπήσητε τὸν ξένον τοῦτον ἢ ἄλλον τινὰ ἐκ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ θεοῦ Ὀδυσσέως. Ἀλλὰ δεῦτε, ὁ μὲν οἰνοχόος ἄς κεράσῃ ἡμᾶς κατὰ σειρὰν, ὅπως ποιήσαντες σπονδᾶς ἀπέλωμεν διὰ νά κοιμηθῶμεν εἰς τὰς κατοικίας μας· ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Ὀδυσσέως ἄς φροντίσῃ περὶ τοῦ ξένου διότι εἰς τὸν οἶκόν του ἦλθεν.»

Οὕτως εἶπεν, ὅλοι δὲ ἐπεδοκίμασαν. Ὁ ἐκ Δολιχίου Μούλιος, οἰνοχόος τοῦ Ἀμφινόμου, ἀνέμιξεν εἰς ἀγγεῖον τὸν οἶνον μετὰ τοῦ ὕδατος καὶ ἐμοίρασε κατὰ σειρὰν εἰς ὅλους· οὗτοι δὲ εὐχρηθέντες εἰς τοὺς μάκαρας θεοὺς ἔπιον τὸν ὡς μέλι γλυκὺν οἶνον· ἀφοῦ δὲ πηχῆθησαν καὶ ἔπιον ὅσον ἤθελεν ἡ ψυχὴ των, μετέβησαν ἕκαστος εἰς τὴν κατοικίαν του διὰ νά παρκαθῶσιν εἰς τὸν ὕπνον.

ΡΑΨΩΔΙΑ Τ.

Συνομιλία Ὀδυσσέως καὶ Πηνελόπης· Ἀναγνωρισμὸς τοῦ Ὀδυσσέως ὑπὸ τῆς Εὐρυκλείας.

Ἐν τούτοις ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἔμεινε μόνος ἐν τῇ αἰθούσῃ διακλογιζόμενος τῇ ἐμπνεύσει τῆς Ἀθηνᾶς, τίνι τρόπῳ νά ἐξολοθρεύσῃ τοὺς μνηστῆρας· ἀμέσως δὲ ἐκάλεσε τὸν Τηλέμαχον καὶ τῷ εἶπε·

φιλώδεις ἀπιδάει καθ' ἑξῆς ἀρχι κρηπίδαται ἄρδ' ἰσθμῶν Ἀθηναίων
 νῆ κρητοῦσα χρυσῆν λυχνίαν ἐπέγεε ποδ' αὐτῶν ἐξέδιδόντ' ἐκείνη
 ζακρόν γ' ἔπειτα. Ἐτάτε, ἀμέσως ἄρ' ἔνδ' ἔμπαχος νείπεσ' ἀπὸς πόνυ κατ' ἔ-
 ραζου, ὄνυκ' ἔσθ' ἀπὸ πάλαιον ἄν' ἔκκ' νεοστεινὸν ὅτ' εἰς κρηνοῖσιν ἔσθ'

Πότερ' μοι κ' ἐμὲ γὰρ θαυμάζει πούσιν καὶ ἐφθαλαμῶν μου! Ἦθ' ὄν
 τοῖχοι τῶν μεγάρων σέ μετὰ τῶν κίονων ἔφατ' ἰδ' ἀπορῶν καὶ
 ματρῶν αἰετῶν, δοκοὶ καὶ αἰ κρητοῦσαι αὐτῶν ὑψηλαὶ ἰστῆ-
 λαι φεγγεβολοῦσιν ὡς φλογερὸν πῦρ. "Α! βεβαίως ἐπουράνιός τ' ἔ-
 τις θεῶς εἶναι ἐντὴς ταῦτ' οἴχοι. ἔσθ' ἀπὸ κρηνοῖσιν ἰσθμῶν ἰσθμῶν

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος ὁ πολύταρος Ὀδυσσεύς, εἰπεὶ τῷ
 ἄνθρωπῳ μὴ ἐκφράξῃς τὴν σκέψιν σου ἀκρίμῃ ἐξέταξῃς
 τοιαῦτα, διότι τοῦτα εἶναι δικαίωμα τῶν ἐν Ἰσθμῶν κατοικοῦ-
 κόντων θεῶν. Ἀλλὰ σὺ μὲν ὑπάγε νῆ κατακλιθεῖς, ἐγὼ δὲ θάνα-
 μένω, ἐδῶ δὲ γὰρ ἐρεθίσω τὴν περιεργίαν τῶν ἀπρετῶν καὶ τῶν
 τῆς μάτρως σου. ἕτις ἐν τῇ θλίψει τῆς θᾶ μοι ἀπαταίνῃ μετ' ὀδύ-
 λην πολλὰς ἐρωτήσεις. ἔσθ' ἀπὸ κρηνοῖσιν ἰσθμῶν ἰσθμῶν

Οὕτως εἶπε· ὁ δὲ Γαλέμαχος ἐξῆλθε τῆς κηλοῦσης καὶ τῆς
 διεμήνηθη φωτίζομενος ὑπὸ τῶν λαμπυρῶν ὀξδωνδεῖς τὸ δῶμα
 μῆτιαν ὅπου συνήθως ἐλοιμάτο, ὁπότ' ἐταύχετο ὄρεξις διὰ τοῦ
 νῆ κρητοῦσα. ἐκεῖ λοιπὸν τότε κατακλιθεὶς ἀνέμενε τὴν θεῖαν ἄν-
 αῦρα. Ἐν ταύταις ὁ θεὸς Ὀδυσσεὺς τῇ ἐμπνεύσει τῆς Ἀθηναίως
 νῆς ἀειλόφροσιν τινὲς πρόσωπα φανέουσ' αὐτῷς μνηστῆρας. ἔσθ' ἀπὸ κρη-
 νοῖσιν ἰσθμῶν ἰσθμῶν

Τῶν ὄντων ἐκείνην ἢ περὶ τοῦ Πηνελόπης ἐξῆλθε τῶν θεῶν
 λόγου τῆς ὁμοίας μετὰ τὴν Ἄρτεμιν ἢ τὴν χρυσῆν Ἀφροδίτην καὶ
 "Εἶλακ' ἄρ' ἔδιδ' αὐτῇ πλυσίον τῆς πύργου ἀνακλιντήριον ἐφοῦτο ἔσθ'
 ἐκάθησε πεποικιλμένον δι' ἐλεφαντόδοντος καὶ ἀργυροῦ, τὸ δὲ ἔσθ'
 ποτὸν κατεσκευάσε ποτὸν ὁ ξυλοφῶτος Ἰκάλλιος, ὅστις εἶχε προσκα-
 θέσει ἐπ' αὐτοῦ κρηνοῖσιν ὑποπόδιον προσκεκολλημένον, ἔσθ' ὄν
 τον διφθέρας· ἐκεῖ ἐκάθησε ποτὸν ἢ περὶ τοῦ Πηνελόπης, αἰετῶν
 λευκάχειρος ὑπρετέρις ἐξῆλθαν τῶν θαλάμων, κατ' ἄλλαι μὲν
 ἐξ αὐτῶν ἐσθ' ἄκων καὶ ἀφθονα φαγητῶν, ἄλλαι δὲ τῶν τράπεζων
 ζακρόν καὶ τῶν πατήρων δι' ὧν ἔπεινον οἱ θεοὶ μνηστῆρας. ἔσθ' ἀπὸ κρη-
 νοῖσιν ἰσθμῶν ἰσθμῶν
 ψαυ δὲ χαμῆς ἀπὸ τοῦ λαμπυρῶν τὸ πῦρ καὶ θεῶν αἰετῶν
 τῶν ἄλλων ἀφθονα ζύλα καὶ ἄναψαν ἐκ νέου τὸ πῦρ ἵνα διαχυθῆσιν ὅτ'
 ἔσθ' ἀπὸ κρηνοῖσιν ἰσθμῶν ἰσθμῶν

λάμψις και θερμότης. Ἡ δὲ Μελκωνὴ ἐκ δευτέρου πάλιν εἶπε πρὸς τὸν Ὀδυσσεύα·

«Ἐένε, θέλεις λοιπὸν νὰ μᾶς ἐνοχλήῃς δι' ὕλης τῆς νυκτός, νὰ περιφέρησαι εἰς τὸ ἀνάκτορον καὶ νὰ προσβλέπῃς ἀσελγῶς τὰς γυναῖκας; ἔξω! δὲν ἐχόρτασες; φύγε λοιπὸν, ἄθλιε! εἶδ' ἄλλως θὰ ἐξέλθῃς διὰ τῆς βίας κτυπώμενος μὲ τὸν δαβλὸν τοῦτον.»

Ἄγριακυττάξας δὲ τότε αὐτὴν ὁ πολυσύνετος Ὀδυσσεύς, εἶπε·

«Σκληρά! διατὶ φέρεσαι πρὸς ἐμὲ τοσοῦτω ὀργίλως; Ἡ μήπως διότι εἶμαι ρυπαρὸς καὶ φορῶ πενιχρὰ ἐνδύματα, ἐπαϊτῶν ἐν τῇ πόλει; ἢ δυστυχίᾳ μὲ βιάζει εἰς τοῦτο. Φεῦ! τοιοῦτοι εἶναι οἱ ἐπαῖτται καὶ πλάνητες ἄνθρωποι! Καὶ ἐγὼ ἐπίσης εὐτυχῶν ἄλλοτε μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων κατώκουν οἶκον πλούσιον καὶ συχνὰ ἠλέουν πλάνητα, οἷοσδ' ἦποτε καὶ ἂν ἦτο, καὶ ὅθεν δ' ἦποτε καὶ ἂν ἦρχετο· εἶχον δὲ καὶ ἀνκριθιμήτους ὑπηρετάς, καὶ ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἀγαθὰ τὰ ὁποῖα καθιστῶσι τὸν βίον εὐδαίμονα καὶ δεικνύουσι τὸν ἄνθρωπον ὅτι εἶναι πλούσιος. Ἄλλ' ὁ Ζεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου κατέστρεψε τὰ πάντα (διότι οὕτως ἠθέλησε) διὰ τοῦτο δὲ καὶ σὺ, ὦ γυναῖ, μὴ θελήσῃς νὰ κατὰστρέψῃς τὴν χάριν ἐκείνην ἣτις σὲ διακρίνει μεταξὺ τῶν ὑπηρετριῶν, μὴ τυχὸν ἢ κυρία σου ὀργισθεῖσα σὲ τιμωρήτῃ ἢ μήπως ἐπιστρέψῃ ὁ Ὀδυσσεύς, διότι ὑπάρχει φήμη ὅτι εἶναι ἐλπίς νὰ ἐπανέλθῃ. Ἐὰν δὲ ἐξ ἐναντίας ἐκεῖνος ἀπώλετο, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ πλέον δι' αὐτὸν ἐπάνοδος εἰς τὴν πατρίδα του, ἔχει ὅμως υἱόν, ὅστις τῇ βοηθείᾳ τοῦ Ἀπόλλωνος δὲν εἶναι πλέον παιδίον καὶ οὐδεμίαν τῶν ἐν τοῖς ἀνακτόροις ὑπηρετριῶν ἀμυχράνουσα θὰ θυνθῇ νὰ κρυφθῇ ἀπ' αὐτόν.»

Οὕτως εἶπεν· ἤκουσε δὲ αὐτὸν ἢ φρόνιμος Πηνελόπη καὶ ἀποτεινομένη πρὸς τὴν ὑπηρετρίαν τῆς, εἶπεν·

«Ἐξ ἄπαντος σὺ θὰ ἦσαι αὐθάδης, σκύλλα, ἀδιάντροπε, δὲν μὲ λανθάνεις φερομένη διὰ τρόπον, ὅστις θὰ ἐκσπάσῃ κατὰ τῆς κεφαλῆς σου· ἐπειδὴ τὰ πάντα ἐγνωρίζεις καλῶς καὶ ἀφοῦ ἐμὲ τὴν ἰδίαν ἤκουσας λέγουσαν ὅτι ἐμελλον νὰ ἐρωτήσω ἐντός τῶν θαλάμων μου τὸν ξένον τοῦτον περὶ τοῦ συζύγου μου, ἀφοῦ δι' αὐτόν τοσοῦτω βαρέως πενθῶ.»

Ταῦτα εἶπεν· ἔπειτα δὲ στραφεῖσα πρὸς τὴν οἰκονόμον Εὐρυνόμην τῇ εἶπεν·

«Εὐρυνόμη, φέρε σκαμνίον καὶ στῶσε ἐπ' αὐτοῦ προβειάν, ὅπως καθεσθῆις ὁ ξένος μοι ὁμιλήσῃ καὶ ἀκούσῃ τοὺς λόγους μου, διότι ἐπιθυμῶ πολὺ νὰ τὸν ἐρωτήσω.»

Οὕτως εἶπεν, ἡ δὲ Εὐρυνόμη μετὰ μεγάλης προθυμίας φέρουσα κατέθηκε σκαμνίον καὶ ἔστρωσεν ἐπ' αὐτοῦ προβειάν, ὅπου μετὰ ταῦτα ἐκάθησεν ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς· πρώτη δὲ ἡ συνετὴ Πηνελόπη ἔλαβε τὸν λόγον, εἰπούσα·

«ὦ ξένε· τοῦτο ἐγὼ πρῶτον θὰ σὲ ἐρωτήσω· τίς καὶ ποῖος ἄνθρωπος εἶσαι; ποῖα εἶναι ἡ πατρίς σου, καὶ ποῖοι οἱ γονεῖς σου;»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολύσοφος Ὀδυσσεύς·

«ὦ γύναι! οὐδεὶς τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων θὰ σὲ μεικρῶθῃ ποτέ, διότι ἡ δόξα σου φθάνει μέχρι τοῦ ἐκτεταμένου οὐρανοῦ ὡς ἡ δόξα ἀμώμου βασιλέως, ὅστις θεοσεβῆς ὢν βασιλεύει ἐπὶ πολλῶν καὶ γενναίων ἀνθρώπων ἀπονέμων τὴν δικαιοσύνην· ἐνῶ ἡ σκοτεινὴ γῆ τῷ ὄρωεῖ ἄφθονον σῖτον καὶ κριθὴν, τὰ δένδρα κάμπουσιν ὑπὸ τὸ βάρος τῶν καρπῶν, τὰ πρόβατα γεννώσιν ἀδικοκόπως, ἡ θάλασσα τῷ χορηγεῖ ἀφθόνοους ἰχθύς, καὶ ἔνεκα τῆς καλῆς κυβερνήσεώς του εὐημερεῖ ὁ λαὸς ὑπὸ τὸ σῆπτρόν του. Ὅθεν τῶρα μὲν περὶ παντὸς ἄλλου ἐρώτησόν με ἐν τῷ οἴκῳ σου, μὴ ζητῆς ὅμως νὰ μάθῃς τὸ γένος καὶ τὴν πατρίδα μου, μὴ διεγείρῃς ὀδυνηρὰς ἀναμνήσεις, καὶ μὴ ἐπαυξήσῃς τὰς θλίψεις τῆς ψυχῆς μου. Εἶμαι πάρα πολὺ δυστυχὴς, καὶ δὲν εἶναι πρέπον, καθήμενος εἰς ξένην οἰκίαν, νὰ κλαίω καὶ νὰ ὀδύρωμαι, διότι οὐδὲν εἶναι χειρότερον παρὰ τὸ νὰ κλαίῃ τις αἰωνίως· βεβαίως τότε αἱ ὑπηρετρίαι σου ἢ καὶ σὺ τῆς ἰδίας θὰ ὀργισθῆτε καὶ θὰ εἰπῆτε ὅτι πνίγομαι εἰς τὰ δάκρυα βεδυμένους ἔχων ἐκ τοῦ οἴνου τὰς φρένας.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀποκρινομένη ἡ φρόνιμος Πηνελόπη, εἶπε·

«Ξένε, οἱ θεοὶ κατέστρεψαν τὴν καλλονὴν μου καὶ τὴν ὠραιότητα τοῦ σώματός μου, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν οἱ Ἕλληνες ἐπέβησαν ἐπὶ τῶν πλοίων διὰ τὴν Τροίαν καὶ μετ' αὐτῶν ἀπῆλθε καὶ ὁ σύζυγός μου. Ἐὰν ἐκεῖνος ἐπέστρεφε θὰ μοῦ ἐ-

παρὸν λατρεῖσθε κείνην ἰσχυρῶς, καὶ ἡ ἄστυς ἴσους ἦν το ἄλλοι τερά και
 λαμπρότερον. Τώρα ὅμως θλίβουμι, δι' ὅσα κακὰ πρός ἐπισηώρευ-
 σεν ἡσθεῖς. Ὑπὸ δὲ τῆς οὐσίας ὑπερῶν ἔχοντες ἐργουσί, εἰς τὰς νήσους
 Δομλίχου ἡσθερὰ λακίως κ' τὴν ἀκατάφρον Ζακύνθον καὶ τὴν
 πρὸς δυσμάς κειμένην. Ἐθάρτη, οὐτοὶν πάντες, ζητοῦσι νὰ με
 νυμφεῖν ἔλαϊσπαρὰ τὴν βέλῃσιν μου, καὶ φθείρουσι τὴν περιου-
 σίαν μόνον τοῦτο ἔνεκά ὑμῶν περὶ τῶν ξένων ἄρροντίξω, οὔτε
 περιουσίαν ἀκευῖν, οὔτε περὶ τῶν κτηνῶν οἰτινές, εἶναι ὠφελι-
 μοι εἰς τὴν ἀπονομίαν, ἀλλὰ τὴν Ὀδυσσεὺς πόθουσα κατὰ τρω-
 γωσὴν ἀποδέσιν μου, τὸν πῆρ, ἡσθερὰ ἐπιπέδουσι τὸν γάμον,
 ἐντὸς ἐργῶν οὐδὲν ἀνασθάλω διὰ τῶν τεχνάσματων μου. Καὶ κατ'
 ἀρχάς μὲν θεὸς τις μοι ἐνέπνευσε τὴν ιδέαν, νὰ στήσω ἐντὸς
 τῶν ἀπονομιῶν μου, ἄρεσάν τῶν καὶ νὰ ὑφάνω μέγα πανίον,
 ὑπερβαττον ἄκαθ' ἑσπετον, κέρουσα εἰς αὐτοῦ. «Νεοὶ μνηστῆρες
 ἔμοιχα πόθῳ ὁ θεὸς τὸν Ὀδυσσεύς ἀπέθανε περιμείνατε, καὶ τοι
 » ἐπιπέδουσα τὸν γάμον μου, ἕως ὅτου τελειώσω τὴν ὀθόνην
 » ταύτην (ἄκαθ' ἑσπετον μὴ μου γὰρ εἶναι εἰς μάτην τὰ νήματα ταῦτα),
 » διὰ τὸν γάμον μου ἕως ὅτου ἀφάνω εἰς τὸν ἥρωα Λαέρτην, ὅπου
 » τανὴν ἀναξίλωτος μοῖρα τοῦ κατὰ γῆς ἐξάπλουντος τοὺς ἀν-
 » θρώπους Ὀδυσσεύς οὐδὲν ἀκατάφρον βεβηχίως δὲν θὰ θελήσητε
 » νὰ ἀποδέσιν καὶ μίαν Ἑλληνίδα ἡτίς νὰ με εἴπη ὅτι ἐνταφιάσθη
 » ἄνευ σαβῶν οὐδὲν ἀκατάφρον, ὅστις συνήθροισε ἔδρα πλοῦτη.» Οὐ-
 τως ἔλεγον ἐγὼ ἡνδὲ ἀναμῆρος αὐτῶν καρδίαν ἐπέσθη. Ἐκτο-
 τε δὲ σὺν μένῃ κέρουσα ὑφάνον τὸ μέγα ἐκεῖνο πανίον, τὴν δὲ
 νύκτα ἡσθερὰ τῶν λαμπαδῶν, διέλυον τὸ ὑφαινόμενον.
 Οὕτω λαίπρον καταφύθουσα ἐπὶ τρία ἔτη νὰ κρύπτωμι ἀπὸ τοὺς
 μνηστῆρας ἐπὶ τὰς μετὰ πρῶτον ἔτους, ἀλλ' ὅτε βίως ἦλθε τὸ τε-
 ταρτὸν ἔτος ἀκαθ' ἑσπετον τῶν ἔτους ἤρχισαν πάλιν τὴν πορείαν
 τῶν κατὰ διὰ τὸν ἀκατάφρον καὶ μῆνες πολλοί, οἱ μνηστῆρες μα-
 θόντες τὰ πραττόμενα πρὸς τῶν ὑπηρετριῶν μου, κυνῶν ἀπι-
 στῶν, με ἀνακόλουφον καὶ με ἐπέπληξαν. Οὕτω δὲ τὸ μὲν πα-
 νίον ἐπέλειωσα ἀκαθ' ἑσπετον καὶ ὑπ' ἀνάγκης τῶρα δὲ οὔτε τὸν
 γάμον δύναμαι νὰ διαφυγῶ, ὅτις ἄλλο τι τεχνάσμα νὰ εἰσφύρω
 οἱ δὲ γονατῆς μου με βιάζουσι, πολὺ νὰ ὑπανδρευθῶ καὶ ὁ υἱός
 μου λυπεῖται βλέπων τοὺς μνηστῆρας κατατρώγοντας τὴν πε-

ριουσίαν του· διότι ἤδη ὁ Τυλέμαχος μὲν ἔειπεν ἐκείτῃν ὀνήρ
 ικανὸς νᾶ ρουτήξῃ περὶ τῆς αἰτίας τῶν κηρῶν· βῆ δὲ πᾶρ
 ζαν εἰς αὐτὸν διὰ τρίτον· καὶ μὲν ὄλεσεν αὐτὰ τῶν κηρῶν
 καταγωγὴν σου καὶ τὴν πατρίδα σου, νῆρόν τι βεβαίως ὠδὴν κατὰ
 γαστρὶ ἐκ τῆς μνησθαιμένης θούος αὐτῆ· ἀπὸ πατρώων κηρῶν

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πῶλοσφορα Ἰδυσσεύς·

«ὦ σεβαστὴ σύζυγος τοῦ μίῦ τοῦ Διόσκου, Ἰδυσσεύς ἔπι-
 μενεις λοιπὸν καὶ μάθης τὰς κατακλιῶν ἀμενῶν· ἀκακίᾳ σὺν ἰαί-
 ναι μὲν θέλεις ἐπαυξήσῃ τὰς παροῦσας ἡμίφειδ μὲν καὶ ἀξίαι-
 αὐτὴ εἶναι ἡ τύχη· ἀτυχῶς ἄστις μακρὰς εὐθὺς περὶ τῆς
 ἐπι πολὺν χρόνον ὡς ἐγὼ ἐπληχθῆναι εἰς πολλὰς πέλασ· κηρῶ-
 των ὑποφῶν τὰ πάνδεινα· καὶ μὲν ὄλεσεν αὐτὴν σὺν ἑσέ·
 αὐτὸ τὸ ὅποιον με ἐρωτᾷ καὶ μὲν ἔειπες· ἔξ τῶν μέσων τῆς
 οἰνοχόρου θαλάσσης ὑπάρχει νῆσός τις Κρήτη· ἀνέμωσ ὀνόματι τοῦ
 ῥα γόνιμος καὶ πανταχόθεν ὑπὸ ὑδάτων περιρραμένῃ· ἔχει
 ἐννενηκοντὰ πόλεις εἰς τὰς ὁποίας κατοικοῦσι πολλοὶ καὶ ἀνα-
 ριθμητοὶ ἄνθρωποι· ἀλοῦνται δὲ ἐν αὐτῇ ποικίλα διάλεκτοι,
 διότι οἱ Ἄχαιοι συνκνείμηναν μετὰ τῶν κρητῶν ἡμερῶν Κρητῶν,
 μετὰ τῶν Κυθωνῶν, μετὰ τῶν Δωριέων ἄστρες εἶναι ἀποικί-
 νοι εἰς τρεῖς φυλὰς, καὶ τῶν εὐγενῶν καὶ γενναίων Ἡελασίων.
 Ἐγούσι δὲ οὗτοι πρωτεύουσιν τὴν μεγάλην πόλιν Κνωσσόν,
 ἐνθα ἐβασιλευσεν ὁ Μίνως ὅστις ἀπὸ τῶν ἐγκατοχῶν ἔπειτα ἀνακτι-
 λει μετὰ τοῦ παντοδυνάμου Διὸς ἦτο δὲ περὶ τὸν Ἰσθμὸν
 κροῦδος πατρός μου Δευκαλίου· ὁ Δευκαλίωσ· πάλαι φηγέμεναι
 σὲν ἐμὲ καὶ τὸν βασιλεῦ· Ἰδομενεῦ· ἄλλῃ δὲ κῆρ ἀνελευθέρου
 εἰσελθὼν εἰς τὰ κρητύλα πλοῖα ἀνεψάφησεν· διὰ τὴν Τροίαν
 μετὰ τῶν υἱῶν τοῦ Ἄτρεως· ἐγὼ δὲ ὀνόματι καὶ Ἀθήωνος καὶ
 εἶμαι νεώτερος ἐκείνου· ὁ δὲ Ἰδομενεὺς καὶ μετὰ κρητῶν μου
 εἶναι καὶ ἀνδρείοτερος· Ἐν Κρήτῃ λοιπὸν εἶδον ἐγὼ καὶ ἐκεί-
 νον τὸν Ὀδυσσεύ· ἢ προδορῆς τῶν ἀνέμων, διεσπυγόμενον
 εἰς τὴν Τροίαν, τὸν ἀπειμάκουνεν ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Μαλέα
 καὶ τὸν ὠθήσεν εἰς τὴν Κρήτην· ἦραξεν δὲ εἰς τὸν θυγατρίστον
 λιμένα τῆς Κνωσσῶ· Ἀμνισόν, ἀπὸ εἶναι τὸ σπύλακον τῆς
 προστάτεουσας τοὺς τοκετοὺς Εἰλειθυίας καὶ ἐκεῖ μάλας διέ-
 φυγε τὴν Ὀυελλάν· Ἀμεισῶς δὲ ἀνελευθῶν εἰς τὴν πόλιν ἔστη·

τὸν Ἰδομενέα, λέγων ὅτι ἦτο φίλος τοῦ ἀγαπητοῦ καὶ πολύτιμος. Ὁ ἀδελφός μου ὅμως πρὸ δέκα ἢ ἔνδεκα ἡμερῶν εἶχεν ἀναχωρήσει μετὰ τῶν καμπύλων πλοίων τοῦ εἰς τὴν Τροίην. Τότε ἐγὼ ἐδήγησα τὸν Ὀδυσσεῖα εἰς τὸν οἶκόν μου, τὸν ὑπεδέχθην καλῶς ὡς ξένον καὶ τὸν ἐπεριποιήθην πλουσιοπαρόχως διότι εἶχον τὰ πάντα ἐν ἀφθονίᾳ· πρὸς δὲ καὶ εἰς ὄλους τοὺς συντρόφους τοῦ, τοὺς παρακολουθοῦντας αὐτὸν, λαβὼν ἐκ τοῦ δήμου ἔδωκα ἄλευρον, μίκυρον οἶνον καὶ βόας διὰ νὰ θυσιάζωσι καὶ χορταίνωσι τὴν ἐπιθυμίαν των. Ἐμενον λοιπὸν ἐν Κρήτῃ ἐπὶ δώδεκα ἡμέρας οἱ εὐγενεῖς ἐκεῖνοι Ἕλληνες· διότι σφοδρότατος βορρᾶς παρεμπόδιζε καὶ οὐδ' ἐπὶ τῆς γῆς νὰ ἴσταται τις ἄφρινε· ὠργισμένος τις θεὸς φαίνεται ὅτι κατέπεμψεν αὐτόν. Τέλος ὅμως κατὰ τὴν δεκάτην τρίτην ἡμέραν ἔπαυσεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἀνεχώρησαν.»

Τοιουτοτρόπως ὁ Ὀδυσσεὺς διηγούμενος τὰ ψεύδη τεῦτα παρίστα αὐτὰ ὡς ἀληθῆ. Ἡ δὲ Πηνελόπη ἀκούουσα αὐτὸν ἔκλαιε καὶ ἐμαρταίετο τὸ πρόσωπόν της· ὅπως δὲ ἡ χιὼν ἢ συναθροίζομένη ὑπὸ τοῦ Ζεφύρου εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων ἀναλύεται ὑπὸ τὰς θερμὰς πνοὰς τοῦ νοτιοανατολικοῦ ἀνέμου εἰς ρυακία ἐξογκοῦντα τοὺς ποταμούς, οὕτω καὶ αἱ ὠραῖαι πικρῆ καὶ τῆς Πηνελόπης ἐτήκοντο ἀπὸ τὰ δάκρυα ἐνῶ ἔκλαιε τὸν πλησίον αὐτῆς καθήμενον σύζυγόν της. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἔλυπετο μὲν καθ' ἑαυτὸν τὴν θρηνοῦσαν γοερῶς γυναῖκά του, οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ὅμως ὑπὸ τὰ βλέφάρά του ἐστάθησαν ἀκίνητοι, ὡς νὰ ἦσαν ἐκ κέρατος ἢ σιδήρου· καὶ ἐπιτηδείως ἔκρυψε τὰ δάκρυά του. Ἡ δὲ σύζυγός του ἀφοῦ ἀπέκλαμε κλαίουσα γοερῶς, ἠρώτησεν αὐτὸν πάλιν λέγουσα·

«Τώρα λοιπὸν, ξένε, θὰ σὲ ἐξετάσω, ὅπως κατανοήσω ἐὰν ἦναι ἀληθὲς ὅτι ἐφιλοξένησας ἐν τῷ οἴκῳ σου τὸν σύζυγόν μου καὶ τοὺς ἐξόχους συντρόφους τοῦ, ὡς λέγεις. Εἶπέ μοι λοιπὸν ποίου εἶδους ἐνδύματα ἐφόρει καὶ ὁποῖός τις ἦτο αὐτὸς ὁ ἴδιος καὶ οἱ παρακολουθοῦντες αὐτὸν σύντροφοί του.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος ὁ πολύστορος Ὀδυσσεὺς, εἶπε·
«Δύσκολον εἶναι μετὰ τοσοῦτον χρόνον, ὃ γύναι, νὰ ἐνθυμηθῶ, διότι ἤδη παρήλθον εἴκοσιν ἔτη ἀφ' ὅτου ὁ σύζυγός σου

ἦλθε εἰς τὴν κατοικίαν μου καὶ ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς πατρίδος μου· ἀλλὰ καὶ πάλιν θὰ σοὶ εἶπω πῶς παρίσταται ἐν τῇ φαντασίᾳ μου. Ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἐφόρει διπλοῦν μάλλινον ἐπικνωφόριον πορφυροῦν, ἔχον πόρπην χρυσοῦν καὶ διπλᾶς ὀπὰς καὶ πεποικιλμένον εἰς τὰ ἔμπροσθεν οὕτω πως· κύων τις κρατῶν διὰ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν μικρὰν ἔλαφρον ἠτένιζεν αὐτὴν σπαίρουσαν, τοῦτο δὲ ἐθιχύμαζον ἅπαντες, ὅτι καὶ τοὶ ἐκ χρυσοῦ ὄντες κατεσκευασμένοι, ὁ μὲν κύων τὴν μικρὰν ἔλαφρον πνίγων τὴν ἠτένιζεν, ἡ δὲ μικρὰ ἔλαφος προσπαθοῦσα νὰ διαφύγῃ ἔσπικρε διὰ τῶν ποδῶν. Ἐνθυμοῦμαι δὲ ὅτι ἐφόρει χιτῶνα ὠραϊότατον ἔχοντα τὸ χρῶμα τοῦ ξηροῦ φλοιοῦ τοῦ κρομμύου, τοιοῦτον ἦτο τὸ λεπτοφυὲς ἐκεῖνο ὕψασμα, τὸ λάμπον ὡς ὁ ἥλιος καὶ ὑπὸ πολλῶν γυναικῶν θαυμασθέν. Ἄλλο δὲ θὰ σοὶ εἶπω καὶ πρότερον εἰς τοὺς λόγους μου· ἀγνωθ' ἂν ἐκ τῆς οἰκίας του ἀνχωρῶν ὁ Ὀδυσσεὺς ἔφερε τὰ ἐνδύματα ταῦτα τὰ ὀποῖα ἐφόρει, ἢ τὰ ἔλαβε παρὰ τινος τῶν συντρόφων του διαρκουῆτος τοῦ ταξιδίου, ἢ παρὰ ξένου τινος φίλου, ἐπειδὴ πολλοὺς τοιοῦτους ἔσχεν ὁ Ὀδυσσεὺς· καὶ διότι πολλὰ ὀλίγοι τῶν Ἑλλήνων ἦσαν ὅμοιοί του. Καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος τῷ προσέφερον ξίφος χαλκοῦν, διπλοῦν ὠραϊὸν ἐπικνωφόριον πορφυροῦν, ποδήρη χιτῶνα, καὶ τὸν προέπεμψα μετὰ σεβασμοῦ μέχρι τοῦ εὐκαταστρώτου πλοίου του. Ἠκολούθει δὲ αὐτὸν κῆρυξ ὀλίγον τι μεγαλειότερος αὐτοῦ κατὰ τὴν ἡλικίαν· καὶ τοῦτον θέλω σοὶ περιγράψαι· εἶχε κυρτοὺς τοὺς ὦμους, ἦτο μελάγχρους, καὶ ἡ κόμη τῆς κεφαλῆς του ἦτο οὐλῆ· ἐκκαλεῖτο δὲ Εὐρυβάτης, καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς τὸν ἐτίμα ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους συντρόφους του διότι εἶχε φρονήματα σύμφωνα μὲ τὴν γνώμην του.»

Οὕτως εἶπεν· ἐκίνησε δὲ πάλιν εἰς δάκρυα τὴν Πηνελόπην ἀναγνωρίσασαν τὰ σημεῖα τὰ ὀποῖα ὁ Ὀδυσσεὺς τῇ περιέγραψεν ἀκριβῶς. Ἄφροῦ δὲ ἀπέκαμε κλαίουσα καὶ ὀδυρομένη, ἀποτεινομένη πρὸς αὐτὸν εἶπεν·

«Εἰς τὸ ἐξῆς, ξένη μου, καὶ τοὶ ἐλεεινὸς ὦν, θὰ ἦσαι εἰς τὸν οἶκόν μου φίλος καὶ θὰ τιμᾶσαι· διότι τὰ ἐνδύματα τοῦ Ὀδυσσεῦς, ὅπως μοὶ τὰ περιέγραψες, ἐγὼ ἡ ἴδια τὰ ἔδωκα εἰς ἐκεῖνον λαβοῦσα αὐτὰ ἐκ τοῦ θαλάμου καὶ διπλώσασα, καὶ

πεφάσισαν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι νὰ τὸν ἐπαναφέρωσι σῶον καὶ ἀβλαβῆ εἰς τὴν πατρίδα του. Πρὸ πολλοῦ δὲ θὰ εἶχεν ἐπιστρέψει ἐνταῦθα ὁ Ὀδυσσεύς, ἀλλ' ἐνόμισε συμφερότερον νὰ συλλέγη δι' ἐπιχειρίας χρήματα περιερχόμενος εἰς πολλὰ μέρη, ἐπειδὴ οὐδεὶς ἄλλος δύναται νὰ παραβληθῆ πρὸς αὐτὸν κατὰ τὴν γνῶσιν τοῦ συμφέροντος. Ταῦτα μοὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῶν Θεσπρωτῶν Φεΐδων καὶ μὴ ὠρκίσθη κάμνων σπονδὰς ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων του, ὅτι εἶχε ριφθῆ εἰς τὴν θάλασσαν τὸ πλοῖον καὶ ὅτι ἔτοιμοι ἦσαν οἱ ναῦται οἵτινες ἔμελλον νὰ ἐπαναφέρωσι τὸν σύζυγόν σου εἰς τὴν προσφιλεῖ πατρίδα του· ἀλλ' ἐμὲ πρῶτον ἀπέστειλε, διότι ἔτυχε νὰ ἀναχωρῆ Θεσπρωτικὸν πλοῖον εἰς τὸ πολύσιτον Δουλίχιον. Μοὶ ἔδειξε δὲ ὄλους τοὺς θησαυροὺς τοὺς ὑποίους εἶχε συνάξει ὁ σύζυγός σου, καὶ ἦσαν τόσοι ὅσοι θὰ ἤρκουν νὰ θρέψωσι τινὰ μέγχοι δεκάτης γενεᾶς, καὶ τοὺς ὁποίους εἶχεν ἐναποτεταμιευμένους εἰς αἴθουσάν τιναν τῶν ἀνακτόρων του. Εἶπε δὲ εἰς ἐμὲ ὅτι ὁ Ὀδυσσεύς ἀπῆλθεν εἰς τὴν Δωδώνην διὰ νὰ ἀκούσῃ ἐκ τῆς θείας ὑψικόμου δρυὸς τὸ θελημα τοῦ Διὸς, καὶ μᾶθῃ ἐὰν μετὰ τόσων ἐτῶν ἀποδημίαν, ἔπρεπε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του φανερὰ ἢ κρυφίως. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν γίνωσκε ὅτι ὁ σύζυγός σου εἶναι ζωντανὸς καὶ ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἐπιστρέψῃ ἐνταῦθα, καὶ δὲν θέλει πλέον μείνει ἐπὶ πολὺ μακρὰν τῶν φιλτάτων του καὶ τῆς γλυκείας πατρίδος του. Δύναμμι δὲ νὰ σοὶ κάμω ὄρκον περὶ τούτου· μάρτυς μου ἔστω πρῶτον ὁ Ζεὺς ὁ ὕψιστος τῶν θεῶν καὶ ἡ ἐστία τοῦ ἀψόγου Ὀδυσσεῶς, εἰς ἣν ἦλθον, ὅτι οἱ λόγοι μου θὰ ἐκπληρωθῶσιν ὡς σοὶ τοὺς εἶπον. Ἐντὸς τοῦ ἔτους τούτου, ἢ τὸν λήγοντα τοῦτον μῆνα ἢ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ προσεχοῦς, ὁ Ὀδυσσεύς θὰ ἦναι ἐνταῦθα.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ἡ περίνοος Πηνελόπη·

«Εἶθε, ὦ ζένη μου, νὰ ἐξετελοῦντο ταῦτα, καὶ τότε ἦθελες γνωρίσει τὴν φιλίαν μου καὶ τὰ ἄπειρα δῶρά μου, ὅστις δὲ σὲ συναπήντα θὰ σὲ ἐμακαρίζε. Πλὴν, φεῦ! ἡ ψυχὴ μου προαισθάνεται τί μέλλει νὰ συμβῆ· οὔτε ὁ Ὀδυσσεύς θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν οἶκόν του, οὔτε σὺ θὰ δυνηθῆς ν' ἀναχωρήσῃς δι' ὅπου θέλῃς ἐν συνοδείᾳ· ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουσι πλέον ἐν τῷ

μεγάρω ἄνθρωποι νὰ σημαίνωσι, καθὼς ἦτο ἄλλοτε μεταξύ τῶν ἀνθρώπων ὁ Ὀδυσσεύς, ἂν ποτε ὑπῆρξε! πάντοτε ἕτοιμος νὰ ὑποδέχεται καὶ νὰ ἀποστέλλῃ τοὺς ἀξίους σεβασμοῦ ξένους. Ἄλλὰ νύφατε καὶ καθαρῖσατε τὸν ξένον μου, ὃ θαλαμηπόλοι, καὶ στρώσατε τὴν κλίνην του· ἀπλώσατε σινδόνας ἐραπλώματα καὶ καθαρὰ σκεπάσματα, ὅπως εὐχρηστηθῆ θαλπόμενος ἐντὸς αὐτῶν μέχρι τῆς ἀνατολῆς τῆς χρυσοθρόνου Ἡοῦς. Ἀῦριον δὲ πολλὰ πρῶτ' λούσατε καὶ ἀλείψατε αὐτὸν διὰ νὰ φάγη ἐντὸς τοῦ θαλάμου καθήμενος πλησίον τοῦ Τηλεμάχου. Ἄλλοιμόνον δὲ εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἐγγικτικὸς ὢν, ἤθελε πειράξει τοῦτον· δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ τὸν βλάψῃ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μου ἔστω καὶ ἂν ἦτο σφόδρα ὠργισμένος κατ' αὐτοῦ. Διότι πῶς, ὃ ξένε μου, θὰ μὲ γνωρίσης ὅτι ὑπερτερῶ τὰς ἄλλας γυναῖκας κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν φρόνησιν, ἐὰν ρυπαρὸς καὶ κακοενδεδυμένος ἐκάθησο εἰς τὰ συμπόσια τῶν ἀνακτόρων μου; Οἱ ἄνθρωποι ὀλίγον καιρὸν ζῶσι καὶ ὅστις ἐξ αὐτῶν εἶναι σκληρὸς καὶ πράττει ἀδικίας, καταδιώκεται ἐνόσω ζῆ ἀπὸ τὰς βλασφημίας τῶν καταρωμένων αὐτόν· μετὰ δὲ τὸν θάνατόν του τὸν περιπαίζουσιν ἄπικτες· ὅστις δὲ εἶναι ἄμωμος καὶ ἄμωμον ἔχει διάθεσιν ἐν τῇ πρὸς τοὺς ἄλλους συμπεριφορᾷ του, ἀποκτῆ ἀγαθὴν φήμην τὴν ὁποῖαν διαδίδουσιν οἱ ξένοι μεταξύ πάντων τῶν ἀνθρώπων καὶ οἱ πλεῖστοι τὸν ὀνομάζουσιν ἀγαθὸν καὶ ἐνάρτεον.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος ὁ πολύσοφος Ὀδυσσεύς, εἶπεν·
 «**Ω** σεμνὴ σύζυγος τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου Ὀδυσσεῶς· τὰ ἐραπλώματα καὶ τὰ καθαρὰ σκεπάσματα μὲ εἶναι μισητὰ, ἀφ' ὅτου τὸ πρῶτον ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὰ χιονοσκεπῆ ὄρη τῆς Κρήτης διὰ τοῦ πολυκώπου πλοίου μου· διότι πολλὰς νύκτας ἠγρόπνησα καὶ πολλὰς νύκτας ἐν τῇ ἀθλίᾳ στρωμνῇ μου ἀγρυπνὸς ἀνέμενον τὴν ἀνατολὴν τῆς καλλιθρόνου θείας αὐγῆς. Οὔτε αὐτὸ τὸ νύφισμον τῶν ποδῶν ἐπιθυμεῖ ἢ ψυχῇ μου. Δὲν θέλω νὰ μὲ ἐγγίση καμμία γυνὴ ἐκ τῶν εὐρισκομένων καὶ ἐργαζομένων ἐν τοῖς μεγάραις σου, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχῃ γραῖά τις παλαιά, πιστὴ, ἧτις νὰ ὑπέστη ὄσα καὶ ἐγώ· ἢ τοιαύτη δὲν θὰ δυσχερεστηθῶ ἐὰν πλύνῃ τοὺς πόδας μου.»

Ἡρὸς τοῦτον δὲ ἀπήντησεν ἡ φρόνιμος Πηνελόπη·

« Ἀγαπητέ μοι ξένε, οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ἀνὴρ ἄλλοδαπὸς ἐκ τῶν ξένων καὶ φίλων ἐξ ὕσων ἦλθον εἰς τὸ οἶκόν μου ἤτο τοσοῦτῳ συνετὸς καὶ ἐλάλει ὅπως σὺ, τοσοῦτῳ ἐσκεμμένως· ἔχω γὰρ ἴαντινα ἔχουσαν πολλὴν φρόνησιν, ἣτις ἐγαλούχησε καὶ ἀνέθρεψε τὸν δύστηνον σύζυγόν μου· αὐτὴ θὰ πλύνῃ τοὺς πόδας σου μολοντί εἶναι πολὺ ἀδύνατος. Ἐλθέ ἐδῶ, συνετὴ μου Εὐρύκλεια πλύνον τὸν συνομήλικον τοῦ κυρίου σου· καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς δὲ περίπου τοιούτους εἶχε πόδας καὶ τοιαύτας χεῖρας· διότι ἄλλως τε οἱ ἄνθρωποι ἐν τῇ δυστυχίᾳ γηράσκουσιν. »

Οὕτως εἶπεν ἡ δὲ γράϊα καλύψασα διὰ τῶν χειρῶν τὸ πρόσωπόν της ἔλλαυσε θερμῶς καὶ ἔκραξε μετὰ λυγμῶν·

« Ὦ εἰς ἐμένα τέκνον μου, δὲν δύναμαι νὰ πράξω τίποτε διὰ σέ· Ναι, ὁ Ζεὺς μετὰ τῶν ἀνθρώπων σέ ἐχθρεύθη πολὺ, μολοντί ἔχεις ἀγγελικὴν ψυχὴν. Ποῖος λοιπὸν ἄλλος ἐθυσίασε περισσοτέρους παχέας μηρούς ἀπὸ σέ εἰς τὸν τερπόμενον εἰς τοὺς κεραυνούς Δία; ποῖος τῷ προσέφερε περισσοτέρως τελείας ἐκατόμβας; Ἦ ὕχιστο τότε νὰ φθάσῃς εἰς βελὴ γῆρας καὶ νὰ ἀναθρέψῃς τὸν ἐνδοξὸν υἱόν σου. Τώρα ὅμως νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃς πλέον εἰς τὴν πατρίδα σου. Οὕτως ὕβριζον Ἰσως καὶ τὸν Ὀδυσσεά αἰ ὑπηρετρία τῶν ξένων ἀνθρώπων, ὁπόταν ἦλθεν εἰς τὸν μεγαλοπρεπῆ οἶκόν σου, ὅπως ὄλαι αὐταὶ αἰ σκύλαι σέ ὕβριζουσιν ἐδῶ. Ὦ γέρον! διὰ νὰ ἀποφύγῃς τὰς ὕβρεις τῶν δὲν θέλεις νὰ σέ πλύνωσι καὶ ἡ φρόνιμος θυγάτηρ τοῦ Ἰσχυρίου μὲ διατάττει νὰ πράξω τοῦτο ἐγὼ, ἣτις εἶμαι πρόθυμος. Τούτου ἕνεκα καὶ χάριν αὐτῆς τῆς Πηνελόπης καὶ χάριν σοῦ θέλω πλύνει τοὺς πόδας σου, ἐπεὶ δὴ ἡ ψυχὴ μου ἔσωθεν μὲ παρακινεῖ εἰς περιποιήσεις· ἀλλ' ἄκουσον τί λόγον θέλω σοὶ εἶπει. Πολλοὶ δυστυχισμένοι ξένοι ἦλθον ἐνταῦθα, ἀλλὰ κἀνεὶς δὲν ὁμοιάζει τόσον τὸν Ὀδυσσεά ὅσον σὺ καὶ κατὰ τὸ ἀνάστημα, καὶ κατὰ τὸ βᾶδισμα καὶ κατὰ τὴν φωνήν. »

Ἡρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολύσοφος Ὀδυσσεύς·

« Ὦ σεβασμία γράϊα, ὅσοι μᾶς εἶδον ἀμφοτέρους βεβαιοῦσιν ὅτι πολὺ ὁμοιάζομεν πρὸς ἀλλήλους, ὅπως καὶ σὺ τώρα ἐρῶς τὸ λέγεις. »

Οὕτως εἶπεν· ἡ δὲ γραῖα ἔλαβε λαμποκοποῦσαν λευκάνην ἐξ ἧς συνείθιζε νὰ νίπτῃ τοὺς πόδας καὶ ἔχυνεν ἐντὸς αὐτῆς πολὺ ὕδωρ ψυχρὸν καὶ κατόπιν θερμόν. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς καθήμενος πρὸ τῆς ἐστίας ἐστράφη ζωηρῶς πρὸς τὸ σκοτεινὸν μέρος τοῦ θαλάμου, διότι σκεφθεὶς ἐροθήθη μὴ τυχόν ἡ γραῖα κρατοῦσα τὸν πόδα του ἀνακαλύψῃ τὸ μυστικόν του. Τῷ ὄντι ἡ Εὐρύκλεια ἐπλησίασε τὸν κύριόν της, τὸν ἔπλυε καὶ ἀνεγνώρισε τὸ σημεῖον τῆς πληγῆς, τὴν ὁποίαν ποτὲ τῷ κατήνεγκεν ἀγριόχοιρός τις διὰ τοῦ λευκοῦ ὀδόντος, ὅταν ἐπεσκέφθη τὸν Αὐτόλυκον καὶ τοὺς υἱούς του εἰς τὸν Παριχασσόν. Ὁ ἦρωας οὗτος ἦτο πατὴρ τῆς μητρὸς τοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ ὑπερεῖχε κατὰ τὴν πικνουργίαν καὶ τὴν ἐπίκλησιν τῶν θεῶν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους· τοῦτο δὲ τὸ προσὸν ἐδώρησεν αὐτῷ ὁ Ἑρμῆς, διότι ἔκαιε πρὸς αὐτὸν εὐπρόσδεκτα μῆρια ἀρνίων καὶ ἐριφίων, καὶ τούτου ἕνεκεν προθύμως τὸν συνέτρεχεν ὁ Ἑρμῆς. Ὁ Αὐτόλυκος δὲ ἐλθὼν εἰς τὴν ἔρορον νῆσον τῆς Ἰθάκης εὗρεν ἐκεῖ τὸν νεωστὶ γεννηθέντα υἱὸν τῆς θυγατρὸς του. Μετὰ τὸ δεῖπνον δὲ ἡ Εὐρύκλεια θέσασα τὸ βρέφος ἐπὶ τῶν γονάτων του τῷ εἶπεν·

«Αὐτόλυκε, σὺ τῶρὰ μόνος σου εὔρε καὶ δὸς ὄνομα εἰς τὸν προσφιλεῖ υἱὸν τῆς θυγατρὸς σου, τὸν ὅποσον πολὺ εὐχθήθης νὰ ἀποκτήσῃς.»

Τότε ὁ Αὐτόλυκος εἰς τοὺς λόγους αὐτῆς ἀπαντῶν εἶπε·

«Γαμβρὲ μου καὶ κήρη μου, δότε εἰς τὸν υἱὸν σας τὸ ὄνομα τὸ ὅποσον θὰ εἶπω· ἐπειδὴ καταστάς μισητὸς εἰς πολλοὺς ἀνδρας καὶ γυναικας ἐπὶ τῆς εὐφορῆς γῆς ἐφθάσα ἐδῶ, ἔστω τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ὀδυσσεύς¹. Ὅταν δὲ μεγαλώσῃ εἰς τὸν μητρικὸν του οἶκον καὶ φθάσῃ εἰς τὴν νεανικὴν ἡλικίαν, ὡς ἔλθῃ εἰς τὸν Παριχασσόν, ὅπου ἔχω εἰς τὰ ἀνάκτορά μου ἀπείρους θησαυρούς. Θὰ τῷ προσφέρω πολλὰ δῶρα ἐκεῖ καὶ θὰ τὸν ἀποστείλω χεῖροντα.»

Τούτου ἕνεκα μετέβη ἐκεῖ ὁ Ὀδυσσεύς, ὅπως τῷ δώσῃ πολὺ τιμὰ δῶρα. Τότε λοιπὸν ὁ Αὐτόλυκος καὶ οἱ υἱοὶ του τὸν ἔ-

1. Ὀδυσσεὺς δηλ. ὁ εἰς ὀργὴν ὑποκείμενος, ὁ μισούμενος καὶ καταδιωκόμενος ὑπὸ τινων θεῶν.

θλιψαν εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν καὶ τὸν ὑπεδέχθησαν μὲ γλυκεῖς λόγους· ἡ δὲ Ἀμφιθέα ἡ μήτηρ τῆς μητροῦς του τὸν περιεπτύχθη καὶ κατεφίλησε τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς δύο ὠραίους τοῦ ὀφθαλμούς. Μετὰ ταῦτα ὁ Αὐτόλυκος διέταξε τοὺς ἐνδόξους υἱούς του νὰ ἐτοιμάσωσι δεῖπνον· αὐτοὶ δὲ ὑπκκούσαντες προθύμως εἰς τὴν διαταγὴν του ἔφερον ἀμέσως βοῦν πενταετῆ, τὸν ἐξέδειρον καὶ τὸν προητοίμασαν· διαμελίσαντες δὲ κατόπιν αὐτὸν τὸν ἔκοψαν εἰς μικρὰ τεμάχια καὶ τὰ διεπέρασαν εἰς ὀβελούς, τὰ ἔψησαν μετὰ προσοχῆς καὶ τὰ ἐχώρισαν εἰς μερίδας. Οὕτω λοιπὸν τότε καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἔτρωγον καὶ οὐδενὸς ἡ ψυχὴ παρεπονέθη ὅτι δὲν ἔτυχε δικαίου μεριδίου· ὁπότεν δὲ ὁ ἥλιος ἔδυσε καὶ ἐπῆλθε τὸ σκότος, τότε ἐκοιμήθησαν καὶ ἀπήλαυσαν τὰς γλυκύτητας τοῦ ὕπνου.

Ἄμα δὲ ἐφάνη ἡ θυγάτηρ τῆς Αὐγῆς ροδοδάκτυλος Ἥως, οἱ υἱοὶ τοῦ Αὐτολύκου ἀνεχώρησαν μὲ τοὺς κύνες των διὰ τὸ κυνήγιον, καὶ μετ' αὐτῶν ἐκίνησε καὶ ὁ θεὸς Ὀδυσσεύς· ἀνεβησαν δὲ εἰς τὸ ἀπότομον καὶ πλήρες δασῶν ὄρος τοῦ Παρνασσοῦ, καὶ μετ' ὀλίγον ἔφθασαν εἰς κοιλάδας προσβαλλομένας ὑπὸ τῶν ἀνέμων, ὁ δὲ ἥλιος τότε πρὸ μικροῦ ἀνατείλας ἐκ τοῦ ἡρέμα ρέοντος καὶ βαθύρου Ὠκεανοῦ ἐφώτισε τὰς πεδιάδας, ὅτε οἱ κυνηγοὶ εἰσῆλθον εἰς κοιλάδα ὅπου οἱ κύνες προηγῆθησαν ἰχνηλατοῦντες. Οἱ νεαροὶ ἦρως τοὺς ἠκολούθουν κατὰ πόδας καὶ μετ' αὐτῶν ὁ θεὸς Ὀδυσσεύς πάλλων μὲ τὴν στιβαρὰν του χεῖρα τὸ μακρὸν δόρυ. Ἐκεῖ, ὑπὸ μέγαν σωρὸν φύλλων ξηρῶν, κατέκειτο μέγας ἀγριόχοιρος εἰς πυκνὰ χαμόκλαδα ὅπου ποτὲ δὲν εἰσέδυσεν ἡ ὑγρὰ πνοὴ τῶν ἀνέμων, μήτε αἱ φλογεραὶ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, μήτε αὐτὴ ἡ ραχδαία βροχὴ· τῶν ἦσαν πυκνά. Αἱ ὕλακαὶ τῶν κυνῶν, τὰ βήματα τῶν κυνηγῶν οἵτινες τοὺς ὠδήγουν ἔφθασαν μέχρι τοῦ ἀγριόχοιρου, ὅστις ἀνορθώσας τὴν χαιτήν του καὶ ἐγερεῖς τῆς κοίτης του ὤρμησε μετὰ πυρίνων ὀφθαλμῶν καὶ ἐστάθη πλησίον αὐτῶν, πρῶτος δὲ πάντων ὁ Ὀδυσσεύς ὕψωσε διὰ τῆς στιβαρᾶς χειρὸς του τὸ μακρὸν δόρυ καὶ προσεπάθει νὰ τὸν πληγώσῃ, ἀλλ' ὁ ἀγριόχοιρος προφθάσας τὸν ἔπληξεν ἄνω τοῦ γόνατος, πολὺ δὲ μέ-

ρος τῆς σαρκὸς ἔσχισε διὰ τοῦ ὀδόντος πλαγίως ὀρμήσας· ἀλλὰ δὲν ἔφθασε μέχρι τοῦ ἔστου τοῦ ἥρωος. Συγχερόνως ὁ Ὀδυσσεύς, διὰ τρομεροῦ κτυπήματος, διεπέρασε τὸν δεξιὸν ὤμον τοῦ ἀγρὸς οὐραίου καὶ ὤθησέ δι' ὄλου τοῦ σώματος τὴν χαλκίην αἰχμὴν, τὸ δὲ ζῶον ἔπεσε μετὰ μυκήθμου κατὰ γῆς, καὶ ἡ ζωὴ τὸ ἐγκατέλιπεν ἀμέσως. Τότε οἱ υἱοὶ τοῦ Αὐτολύκου ἐνησχολήθησαν διὰ τὴν πληγὴν τοῦ ἀψόγου καὶ ἰσοθέου Ὀδυσσεύς, τὴν περιέδεσαν ἐπιτηδεύειν καὶ δι' ἐξορκισμοῦ ἔσταμάτησαν τὸ μέλαν αἷμα τὸ ὅποιον ἔτρεχεν ἐξ αὐτῆς καὶ πᾶς χέως ἐπέστρέβην εἰς τὸν οἶκον τοῦ προσφιλοῦς των πατρός. Τοῦτον μὲν λοιπὸν καλῶς θεραπεύσαντες ὁ Αὐτόλυκος καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Αὐτολύκου καὶ δόντες αὐτῷ μεγαλοπρεπῆ δῶρα δὲν ἤργησαν μετὰ χαρᾶς νὰ τὸν ἀποστείλωσι χαίροντα εἰς τὴν φιλότατην πατρίδα του Ἰθάκην, ὅπου ὁ πατήρ του καὶ ἡ σεβασμια μῆτηρ του τὸν ὑπεδέχθησαν τρυφερῶς, καὶ τὸν ἠρώτησαν περὶ τοῦ ταξιδίου του καὶ πῶς ἔτυχεν νὰ πληγωθῆ. Ὁ δὲ Ὀδυσσεύς τοῖς διηγήθη μετ' ἀκριβείας καὶ τοῖς εἶπε πῶς εἰς κυνήγιόν τι ἐπὶ τοῦ ὄρους Παρκασσοῦ, ὅπου τὸν ἔφερον οἱ υἱοὶ τοῦ Αὐτολύκου, ἀγριόχοιρος τις τὸν ἐπλήγωσε διὰ τοῦ λευκοῦ ὀδόντος του.

Τὴν πληγὴν λοιπὸν τῷ τῆν διὰ τῶν χειρῶν θίξασα καὶ ἐπιψάουσα ἡ γραῖα τὴν ἀνεγνώρισεν, ἀμέσως δὲ ἀφῆκε τὸν πόδα νὰ τῇ διαφύγη· καὶ ἔπεσεν ἡ κνήμη ἐντὸς τῆς λεκάνης, ἀνέτρεψεν αὐτήν, ὁ δὲ χαλκὸς ἀντήχησε καὶ τὸ ὕδωρ ἐχύθη ἀπ' αὐτῆς ἐς ὀλοκλήρου. Χαρὰ δὲ καὶ λύπη συνάμα κατέλαβον τὰς φρένας τῆς Εὐρυκλείας, οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἐπληρώθησαν δακρύων, ἡ φωνὴ τῆς ἐκόπη ὑπὸ τῶν λυγμῶν των, καὶ ψάουσα τὴν σιαγόνα τοῦ Ὀδυσσεύς, τῷ εἶπεν·

«Εἶσαι λοιπὸν πράγματι ὁ Ὀδυσσεύς; προσφιλές μοι τέκνον, καὶ ἐγὼ ποσῶς δὲν σε ἀνεγνώρισα πρὶν αἰ χεῖρές μου ψηλαφήσωσι λεπτομερῶς τὸν ἀθέντην μου;»

Ταῦτα εἶπε καὶ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἔκαμε νεῦμα πρὸς τὴν Πηνελόπην διὰ νὰ τῇ περὶ τῆς ἀνακτῆσθαι ὅτι ὁ πρόσφιλης σύζυγός της εὐρίσκετο ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων· ἀλλ' αὕτη δὲν ἠδύνατο ἐκ τῆς θέσεώς της μῆτε νὰ τὴν ἴδῃ μῆτε νὰ τὴν ἐννοήσῃ.

διότι ἡ Ἀθηνᾶ εἶχεν ἀπασχολήσει τὸν νοῦν τῆς ἀλλαγῆς· ὁ δὲ Ὀδυσσεύς διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς ἔσφιζεν ἐλαφρῶς τὸν λαϊμόν τῆς, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς ἔσυρεν αὐτὴν πλησίον του καὶ τῆ εἶπε·

«Μάννα μου, διὰ τί θέλεις νὰ μὲ ἀφανίσης, σὺ ἦτις μὲ ἐγαλούχησας διὰ τῶν μαστῶν σου; τῶρα, ἀροῦ ὑπέφερα ἀπείρους ταλαιπωρίας καὶ βότανα, ἔφθασα κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος εἰς τὴν γλυκεῖάν μου πατρίδα. Ἄλλ' ἀροῦ μὲ ἀνεγνώρισες θεῖα ἐμπνεύσει, σιώπησον· ἵνα μὴ μάθῃ τοῦτο ἄλλος τις ἐκ τῶν ἐν τῷ ἀνακτόρῳ, διότι ἄλλως θὰ εἶπω τι, τὸ ὁποῖον ἀφεύκτως

Ἡ ΕΥΡΥΚΛΕΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΥΣΑ ΤΟΝ ΟΔΥΣΣΕΑ.

θὰ πραγματοποιηθῆ· ἐὰν ὑπὸ τὰς χεῖράς μου οἱ θεοὶ δαμάσωσι τοὺς ἀναιδεῖς μνηστῆρας, μὴδὲ τῆς τροφοῦ μου θὰ φεισθῶ ὅταν θὰ φονεύω ἐν τοῖς ἀνακτόροις μου τὰς ἄλλας ὑπηρετρίδας.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀμέσως ἀπήντησεν ἡ φρόνιμος Εὐρύκλεια·

«Ἀγαπητόν μοι τέκνον, ποῖος λόγος σοῦ ἔφυγεν ἀπὸ τὸν φραγμὸν τῶν ὀδόντων σου! γινώσκεις καλῶς πόσον σταθερὰ εἶμαι καὶ πόσον δυσκόλως ἐνδίδω. Θὰ φυλάξω δὲ τὸ μυστικὸν

ὡς σκληρὰ πέτρα, ἢ ὡς σίδηρος. Ἄλλο δὲ θὰ σοι εἶπω, καὶ ἐντύπωσον τοῦτο καλῶς εἰς τὸν νοῦν σου: Εἶθε ὁ θεὸς νὰ δαμάσῃ ὑπὸ σὲ τοὺς ἀναιδεῖς καὶ θρασεῖς μνηστῆρας, καὶ τότε ἀμέσως ἐγὼ θέλω σοὶ ὑποδείξει τὰς γυναῖκας, ὅσαι σὲ ἀτιμάζουσιν ἐν τοῖς ἀνακτόροις καὶ ὅσαι εἶναι ἀθῶαι.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος ὁ πολυσύνετος Ὀδυσσεὺς εἶπεν·

«Μάννα μου, πρὸς τί νὰ μοὶ τὰς εἶπης; Δὲν εἶναι καμμία ἀνάγκη. Μόνος θὰ δυνηθῶ καλῶς νὰ τὰς γνωρίσω καὶ νὰ κρίνω ἐκάστην ἐξ αὐτῶν· ἀλλὰ σιώπησον, καὶ ἐμπιστεύθητι εἰς τοὺς θεοὺς.»

Οὕτως λοιπὸν εἶπεν, ἡ δὲ Εὐρύκλεια ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης ἵνα φέρῃ ὕδωρ, διὰ τὴν πλύσιν τῶν ποδῶν· διότι τὸ πρότερον ἐν τῇ λεκάνῃ ὕδωρ ἐχύθη ἐξ ὀλοκλήρου. Ἀφοῦ δὲ τὸν ἔπλυσε καὶ τὸν ἔχρισε δι' ἐλαίου, ἔσυρεν ὁ Ὀδυσσεὺς τὸ κάθισμά του πλησίον τοῦ πυρὸς διὰ νὰ θερμανθῇ καὶ μὲ τὰ ῥάκη του ἔκρυπτε τὴν πληγὴν του. Τότε ἡ συνετὴ Πηνελόπη ἐπανελάβε τὴν συνομιλίαν καὶ εἶπε·

«Ξένε μου, θέλω ἀκόμη νὰ σὲ ἐρωτήσω καὶ ἄλλο τι, διότι μετ' ὀλίγον θὰ ἔλθῃ ἡ ὄρα τῆς ἀναπαύσεως, ἡ γλυκυτάτη δι' ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον καταλαμβάνει ὁ εὐεργετικὸς ὕπνος, οἰκιδήποτε καὶ ἀν ἦναι αἱ θλίψεις του. Εἰς ἐμὲ δὲ ἡ τύχη ἔδωκεν ἀμετρον πένθος, διότι τὴν μὲν ἡμέραν ἀσχολομένη εἰς τὰ ἔργα μου καὶ τὰ τῶν θαλαμηπόλων μου θρηνώ καὶ ὀδύρομαι, ὁπόταν δὲ ἐπέλθῃ ἡ νύξ καὶ ἄπκντες πέσωσι νὰ κοιμηθῶσι, τότε κατακλίνομαι καὶ περὶ τὴν ὑπομονητικὴν καρδίαν μου συσσωρευόμενα μέρμνκι ἐρεθίζουσι τὰς θλίψεις μου. Καθὼς δὲ ὅταν ἡ θυγάτηρ τοῦ Πηνδάρου, ἡ πρᾶσινοκίτρινος Ἀηδών, καθίζουσα εἰς τὰ πυκνὰ φύλλα τῶν δένδρων, ψάλλει ἠδέως ἀρχομένου τοῦ ἔαρος καὶ συνεχῶς στρεφομένη, χύνει φωνὴν εὐνηγον κλαίουσα τὸν προσφιλεῖ Ἴτυλον τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως Ζήθου, ὃν ποτε ἐφόνευσεν ἀκουσίως δι' ὄπλου· τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ ψυχὴ μου ταλαντεύεται μεταξύ τοῦ διπλοῦ τούτου σχεδίου, δηλαδὴ νὰ μένω πάντοτε πλησίον τοῦ υἱοῦ μου καὶ νὰ φυλάττω ἀπαύστως τὰ κτήματά μου τὰς ὑπηρετίας, καὶ τὸ ὑψώροφον μεγαλοπρεπὲς ἀνάκτρον, σεβομένη τῆν

κλίνην τοῦ συζύγου μου καὶ τὴν ὑπόληψιν τῶν κατοίκων τῆς πόλεως, ἢ νὰ ἀκολουθήσω ἤδη τὸν ἄριστον ἐκ τῶν ἐν τοῖς μεγάροις μνηστήρων μου, δόντα πρότερον εἰς ἐμὲ πλούσια προγαμικὰ δῶρα; Ἐφ' ὅσον ὁ υἱός μου ἦτο μικρὸς τὴν ἡλικίαν καὶ ἀδρανὴς τὰς φρένας δὲν μοι ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ σκεφθῶ περὶ γάμου καὶ νὰ ἐγκαταλείψω τὴν οἰκίαν τοῦ συζύγου μου· τῶρα ὁμως ὁπότε πρόεβη εἰς τὰ ἔτη καὶ ἔγεινε πλέον νέος, μὲ βιάζει ὅπως ἐξέλθω τοῦ οἴκου, μεμψιμοιρῶν διὰ τὴν περιουσίαν του τὴν ὁποίαν κατατρῶγουσιν οἱ μνηστήρες μου. Ἄλλ' ἄκουσον καὶ ἐξήγησόν μοι τὸ ὄνειρον τοῦτο. Εἶδον ὅτι εἴκοσιν ἐκ τῶν γηνηῶν μου ἐξερχόμενοι τοῦ ὕδατος, ἔτρωγον σῖτον καὶ ἡ θέα των μὲ ἐφκίδρυνεν, ὅτε ἐλθὼν ἐκ τοῦ ὄρους μέγας ἀετὸς μὲ κυρτὸν ῥάμφος ἔπληξεν ὅλας εἰς τὸν αὐχένα καὶ τὰς ἐφόνευσεν· αἱ δὲ γῆνες ἔκειντο ἀθρόαι ἐν τοῖς μεγάροις, καὶ ὁ ἀετὸς ὑψώθη εἰς τὸν θεῖον αἰθέρα· ἐγὼ δὲ, καὶ τοι ἐν ὄνειρῳ, ἔκλαιον καὶ κατειχόμεν ὑπὸ λυγμῶν· ταχέως δὲ συνηθροίσθησαν περίξ ἐμοῦ αἱ εὐπλόκαμοι Ἑλληνίδες, ἐνῷ ἐγὼ πικρῶς ἐθρήνουν διότι ὁ ἀετὸς ἐφόνευσε τὰς γῆνάς μου. Αἰφνης τὸ πτηνὸν ἐπκνήθη, καὶ ἐκάλησεν ἐπὶ τῆς προσεχούσης ἄκρας τῆς δακοῦ τῆς ὑποβασταζούσης τὴν ὄροφν τοῦ μεγολοπρεποῦς ἀνακτόρου καὶ μὲ φωνὴν ἀνθρωπίνην μοι εἶπε· «Θάρρος, θύγατερ τοῦ περιβοήτου Ἰκαρίου· δὲν βλέπεις ὄνειρον, ἀλλ' εὐτυχῆ ἀλήθειαν ἣτις θέλει πραγματοποιηθῆ. Χῆνες μὲν εἶναι οἱ μνηστήρες ἐγὼ δὲ, ὁ πρὸ μικροῦ ἀετὸς, εἰμι ὁ σύζυγός σου καὶ ἐπέστρεψα τῶρα διὰ νὰ φονεύσω ὅλους τούτους τοὺς ἀναιδέεις ἀνθρώπους.» Οὕτως εἶπε, καὶ ὁ γλυκὺς ὕπνος μὲ ἄφησε, στραφεῖσα δὲ εἶδον τὰς χῆνας ἐντὸς τοῦ μεγάρου τραγούσας σῖτον παρὰ τὸ σκαφίδιον, ὅπου συνήθως ἔτρωγον.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκριθεὶς ὁ πολύσοφος Ὀδυσσεὺς εἶπεν·

«Ὡ γύναι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξηγήσῃ τις ἄλλως πῶς τὸ ὄνειρον τοῦτο· ἀφοῦ αὐτὸς ὁ Ὀδυσσεὺς σοὶ ἐξήγησε τίνι τρόπῳ θὰ ἐκτελέσῃ τὰ πράγματα. Ὁ ὄλεθρος τῶν μνηστήρων εἶναι προφανὴς, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν θὰ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον καὶ τὴν κακὴν του μοῖραν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ Πηνελόπη·
 «ὦ ξένη μου, βεβηχίως τὰ ὄνειρα εἶναι ἀνεξήγητα καὶ ἀ-
 διευκρίνητα, οὐδὲ πραγαματοποιῦνται ὅλα ὅσα βλέπει τις· διότι
 δύο εἰσὶν αἱ θύραι τῶν ἀσθενῶν ὀνείρων· ἡ μὲν μία ἐκ κέρ-
 τος κατειργασμένη, ἡ δὲ ἄλλη ἐξ ἐλεφαντόδοντος· ἐκ τῶν ὀ-
 νείρων λοιπὸν, ὅσα μὲν ἔλθωσι διὰ τῆς ἐκ προιονιστοῦ ἐλεφαν-
 τόδοντος θύρας εἶναι ἀπραγήλα καὶ μένουσιν ἄλυτα· ὅσα δὲ διὰ
 τῆς ἐκ λείων κεράτων θύρας ταῦτα λέγουσιν ἀληθῆ εἰς τὸν
 βλέποντα αὐτά. Τὸ ἰδικόν μου ὄμας ὄνειρον δὲν πιστεύω νὰ
 ἦλθαι ἐκ ταύτης τῆς θύρας· ἄλλως, εἴθε νὰ γείνη εἰς ἐμέ καὶ
 εἰς τὸν υἱόν μου πρόξενον μεγάλης χαρᾶς. Ἄλλ' ἔγω νὰ σοὶ
 εἶπω καὶ ἄλλο τι καὶ ἐντύπωσον κελῶς αὐτὸ εἰς τὸν νοῦν σου.
 Ἴδου ἤδη ἡ ἀπαισίχ τῆς αὔριον ἀγῆ ἦτις θὰ μὲ ἀποχωρίσῃ
 τοῦ οἴκου τοῦ Ὀδυσσεύς· ἔφησε· διότι θὰ προτείνω ἀγώνισμα
 τοῦς πελέκεις τοῦς ὁποίους ὁ σύζυγός μου ἔθετε κατὰ σειρὰν
 ὡς τὰ πρὸς κατασκευὴν τοῦ πλοίου ξύλα· οἱ πελέκεις οὗτοι εἶ-
 ναι δώδεκα καὶ μακρόθεν τοῦς διεπέρα δι' ἐνὸς βέλους. Τοῦτο
 τὸ ἀγώνισμα θὰ θέσω μεταξὺ τῶν μνηστήρων· ὅστις δὲ εὐχε-
 ρέστερον τῶν ἄλλων τανύσει τὸ τόξον διὰ τῶν χειρῶν καὶ δια-
 περάσει μὲ τὸ βέλος του καὶ τοῦς δώδεκα πελέκεις, ἐκείνον
 ἐγὼ θέλω ἀκολουθήσει, ἐγκαταλείψουσα τὸν τοῦ νομίμου ἀν-
 δρός μου οἶκον τοῦτον, τὸν κελὸν καὶ πλήρη θησαυρῶν, καὶ
 τὸν ὁποῖον θὰ ἐνθυμοῦμαι εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν, καὶ εἰς αὐτὰ
 τὰ ὄνειρά μου.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπαντῶν ὁ πολύσοφος Ὀδυσσεύς εἶπεν·
 «ὦ σεβαστὴ σύζυγος τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου Ὀδυσσεύς, μὴ
 ἀναβάλλῃς πλέον τὸ ἀγώνισμα τοῦτο, διότι πρὶν ἢ οἱ νεανίαι
 οὗτοι μεταχειριζόμενοι τὸ λεῖον τόξον τανύσωσι τὴν νευρὰν
 αὐτοῦ καὶ περάσωσι τὸ βέλος των διὰ τῶν πελέκειων, ὁ πολυ-
 σύνετος Ὀδυσσεύς σου θὰ ἦναι ἐδῶ.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπήντησεν ἡ φρόνιμος Πηνελόπη·
 «ὦ ξένη μου, ἐὰν ἤθελες καθήμενος πλησίον μου ἐν τῷ με-
 γάρῳ τούτῳ νὰ μὲ τέρπῃς διὰ τῶν λόγων σου, ὕπνος δὲν ἤθελε
 χυθῆ ἐπὶ τῶν βλεφάρων μου. Ἄλλ' ὅμως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ
 μένωσιν ἀπαύστως ἄϋπνοι οἱ ἄνθρωποι, διότι οἱ θεοὶ ἐκατόνι-

ταυ διὰ τοὺς ἀνθρώπους τὰ πάντα ἐπὶ τῆς πολυτρόφου γῆς.
 Ἐγὼ μὲν λοιπὸν θὰ ἀναβῶ πάλιν εἰς τὰ ὑπερῶα δώματά μου
 διὰ νὰ κατακλιθῶ εἰς τὴν πολυστένακτον κλίνην μου, τὴν ζεί-
 ποτε διὰ τῶν θεακρῶν μου βροχομένην, ἀφ' οὗτο ὁ Ὀδυσσεύς
 ἀνεχώρησε διὰ τὴν μακρὴν Τροίαν τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα δὲν
 ἔπρεπε πλέον νὰ προφέρηται· ἐκεῖ ἐγὼ θὰ ἀναπαυθῶ· σὺ δὲ
 δύνασαι εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην νὰ κατακλιθῆς εἴτε χαμαί,
 εἴτε ἐπὶ κλίνης τὴν ὁποίαν θὰ σοὶ ἐτοιμάσωσιν.»

Οὕτως εἰποῦσα ἀνέβη εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ ὑπερῶα δώματά
 τῆς, οὐχὶ μόνη, διότι τὴν ἠκολούθουν πολλαὶ θαλαμηπόλοι
 τῆς. Εἰσελθοῦσα δὲ μετ' αὐτῶν εἰς τὸν θάλαμόν τῆς, ἔκλεισε
 τὸν προσοικλῆ σύζυγόν τῆς Ὀδυσσεύς, μέχρις οὗ ἡ γλυκυῶπις
 Ἄθηνᾶ ἔχυσε γλυκὺν ὕπνον ἐπὶ τῶν βλεφάρων τῆς.

ΡΑΨΩΔΙΑ Υ.

Τὰ πρὸ τῆς μνηστηροφονίας.

Ὁ δὲ θεὸς Ὀδυσσεύς κατακλίθη ἐντὸς τοῦ προδόμου καὶ
 κάτωθεν μὲν ἔστρωσεν ἀκατέργαστον δέρμη βοῦς, ἄνωθεν δὲ
 πολλὰ δέρματα προβάτων ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἐθυσίαζον οἱ
 μνηστήρες· ἡ δὲ Εὐρουνόμη, ἀροῦ κατακλίθη, ἔριψεν ἐπ' αὐτοῦ
 ἐφάπλωμα. Ἐνῶ δὲ ὁ ἥρωας, διαλογιζόμενος ἐν τῇ ψυχῇ του
 τὸν ὄλεθρον τῶν μνηστήρων ἔκειτο ἄπνους, αἱ ὑπηρέτριαι αἰ-
 τινες πρὸ πολλοῦ παρεδίδοντο εἰς τὸν ἔρωτα τῶν ἀναιδῶν ἐκεί-
 νων μνηστήρων, ἐξήρχοντο τῶν θαλάμων των καὶ παρώτρυνον
 ἀλλήλας εἰς γέλωτα καὶ γάρην. Τότε τοῦ Ὀδυσσεῶς ἡ ψυχὴ
 ἐξήπτετο ἐντὸς τοῦ ἀγαπητοῦ του στήθους, καὶ πολλὰ διελο-
 γίζετο ἐν τῇ καρδίᾳ του ἢ νὰ ὀρμήσῃ κατ' αὐτῶν καὶ νὰ τὰς
 θανατώσῃ μίαν μίαν, ἢ νὰ τὰς ἀφήσῃ δι' ἐσχάτην καὶ τελευ-
 ταίαν φοράν νὰ κοιμηθῶσι μὲ τοὺς ἐραστάς των· ἐμυχῆτο δὲ ἔν-

δοθεν ἡ καρδίᾳ του. Καθὼς δὲ ἡ κύων, στρεφόμενη περὶ τὰ νεογνά της, ὕλακτει κατὰ τοῦ ἀγνώστου διχβάτου καὶ θέλει νὰ ἐπιτεθῆ, οὕτω καὶ ἡ καρδία τοῦ Ὀδυσσεὺς ὠρύετο ἐνδομύχως καὶ ἐξκρίστατο κατὰ τῶν ἀνυποφόρων ἐκείνων προσβολῶν κτυπήσας δὲ τὸ στήθος του ἐνεθάρρυνε τὴν καρδίαν του διὰ τῶν ἐξῆς λόγων.

« Ὑπόμεινον, καρδία μου, καὶ ἄλλο κυνικώτερον ὑπέστης ἄλλοτε, τὴν ἡμέραν ἐκείνην καθ' ἣν ὁ ἀκράτητος ἔχων ὄρμην Κύκλωψ ἔτρωγε τοὺς ἀνδρείους συκτρόφους σου! Σὺ δὲ, καρδία μου, εἶχες θάρρος, ἕως αὐτῆς συνέσις σὲ ἐξήγαγε τοῦ σπηλαίου νομίζουσαν ὅτι θὰ ἀποθάνης.»

Οὕτως εἶπεν ἐνδομύχως ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν καρδίαν του ἡ δὲ καρτερικὴ καρδία του ἔμεινε σταθερῶς ἐν ὑπακοῇ. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἐστρέφετο ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐντὸς τῆς κλίνης του. Καθὼς δὲ ὁπότεν ἐπὶ μεγάλῃς πυρᾶς ἀνὴρ τις περιστρέφει τὴν κοιλίαν θύματος πλήρη πάχους καὶ αἵματος τὴν ὁποίαν ἐπιθυμεῖ νὰ ψήσῃ ταχέως· οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐστρέφετο ἔνθεν καὶ ἔνθεν διαλογιζόμενος τίνι τρόπῳ θὰ ἐπιτεθῆ κατὰ τῶν μνηστήρων ὄντων πολλῶν. Τέλος ἡ Ἀθηναῖα κατέβη ἐξ οὐρανοῦ, ἐπλησίασεν αὐτὸν ὑπὸ τὴν μορφήν γυναικὸς, ἔστη ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του καὶ τῷ εἶπε:

« Διὰ τί πάλιν μένεις ἄγρυπνος, πολυπαθέστατε πάντων τῶν ἀνθρώπων; Ἴδου ὁ οἶκος οὗτος εἶναι ὁ ἰδικός σου, ἡ σύζυγός σου εἶναι ἐδῶ καὶ πλησίον της εἶναι ὁ υἱός σου τοιοῦτος, ὁποῖον εὐχεσθὰί τις νὰ ἔχῃ τὸν υἱὸν του.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολύσοφος Ὀδυσσεύς·
« Τῷ ὄντι, ὦ θεᾶ, ταῦτα μὲν πάντα πρεπόντως εἶπες· ἀλλὰ τοῦτο συλλαγίζεται ἡ ψυχὴ μου, τίνι τρόπῳ μόνος ὢν θὰ ἐπιτεθῶ κατὰ τῶν ἀθάδῶν μνηστήρων, ὄντων πάντοτε ἐντὸς τοῦ οἴκου μου πολλῶν. Ἐχω ἀκόμη εἰς τὸν νοῦν μου καὶ τοῦτο, ὅπρ εἶναι τὸ σπουδαιότερον· ἐὰν τῇ βοθηταίᾳ τοῦ Διὸς καὶ σοῦ ἤθελον φονεύσει αὐτούς, ποῦ νὰ διαφύγω κρυφίως ἵνα σωθῶ; τοῦτο σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ συμβουλεύσης.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ γλαυκῶπις θεᾶ Ἀθηναῖα·

« Πιχράτολμα, καὶ εἰς κατώτερόν τις φίλον, θνητὸν καὶ μὴ

γινώσκοντα τόσα πολλά και σοφά μέσα πείθεται· ἐγὼ δὲ ἦτις σὲ προστατεύω ἀπκύστως ἐν μέσῳ τῶν τόσων κακουχιῶν σου, εἶμαι θεᾶ, και σοὶ λέγω φανερώς τοῦτο, ὅτι και πεντήκοντα στίφη θνητῶν πολεμιστῶν ἐὰν περιεκύκλουν ἡμᾶς τοὺς δύο θέλοντα νὰ σὲ φονεύσωσι, θὰ τὰ ἐνίκας και θὰ ἤρπαζες τοὺς βόας των και τὰ παχέα πρόβατά των. Κοιμήθητι λοιπὸν, διότι εἶναι βράσanos νὰ μένη τις ἄυπνος δι' ὕλης τῆς νυκτός, και ἦδη προσεγίξεις εἰς τὸ τέμα τῶν δεινῶν σου.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ ἔξοχος μεταξὺ τῶν θεῶν ἐπέχυσεν ἐπὶ τῶν βλεφάρων τοῦ ἦρωος γλυκὺν ὕπνον και ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὸν Ὀλυμπον. Ἀκριβῶς καθ' ὃν χρόνον ἐδάμαζε τὸν Ὀδυσσεά ὁ λύων τὰ μέλη και διαλύων τὰς φροντίδας τῆς ψυχῆς ὕπνος, ἀφυπνίσθη ἡ πιστὴ σύζυγός του και ἀνακκλήσασα ἐπὶ τῆς μαλθακῆς κλίνης της, ἔκλαιεν ἀφροῦ δὲ ἐχόρτασε τὴν ψυχὴν της διὰ τῶν δακρύων, ἡ ἐξοχωτέρη τῶν γυναικῶν, ἀπέτεινε τὰς εὐχὰς της πρῶτον πρὸς τὴν Ἄρτεμιν, εἰποῦσα.

Ἄρτεμις, ἀξιοσέβαστος θεᾶ, ἠύγατερ τοῦ Διός, εἴθε ρίπτουσα ἐν ἐκ τῶν βελῶν σου εἰς τὰ στήθη μου νὰ μοὶ ἀφῆρεις τώρᾳ ἀμέσως τὴν ζωὴν! Εἴθε νὰ μὲ ἀνῆρπαξε θύελλα, και φέρουσά με διὰ τοῦ αἰθέρος νὰ μὲ ἔρριπτεν εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ πρὸς τὰ ὀπίσω ρέοντος Ὀκεανοῦ! Τοῖουτοτρόπως ἄλλοτε ἀνῆρπασαν αἱ θύελλαι τὰς θυγατέρας τοῦ Πανδάρου. Τοὺς μὲν γονεῖς αὐτῶν εἶχον καταστρέψει οἱ θεοὶ, αὐταὶ δὲ ἔμειναν ἐν τοῖς πατρικοῖς ἀνακτόροις των ὄρφανα και τὰς ἀνέθρεψεν ἡ πάνσεπτος Ἀφροδίτη διὰ τυροῦ, γλυκεροῦ μέλιτος και ἡδέος οἴνου· και ἡ μὲν Ἥρα ἐδώρησεν εἰς αὐτὰς καλλομένην και φρόνησιν ὑπερτέρας παστῶν τῶν ἄλλων γυναικῶν, ἡ δὲ σεβασμία Ἄρτεμις ταῖς ἐχάρισεν ἀνάστημα μεγαλοπρεπές, και ἡ Ἀθηνᾶ τὰς ἐδίδασκεν ἐξαισιώπιστα ἔργα· και ἀκριβῶς καθ' ὃν χρόνον ἡ πάνσεπτος Ἀφροδίτη ἐπορεύετο εἰς τὸν ὑψηλὸν Ὀλυμπον, πλησίον τοῦ τερπομένου εἰς τοὺς κερανοὺς Διός ὅστις γινώσκει τὰς εὐτυχίας και τὰς δυστυχίας τῶν ἀνθρώπων, διὰ νὰ ζητήσῃ ὑπὲρ τῶν ἀγαπητῶν ἐκείνων παρθένων τὴν ἐκπλήρωσιν εὐτυχῶς ὕμεναίου, αἱ Ἄρτυαι τὰς ἀνῆρπασαν και τὰς παρέδωσαν εἰς τὰς στυγεράς Ἐρινύας νὰ τὰς ἐχῶσιν ὑπηρετρίαι· οὕτω και

ἐμὲ εἶθε νὰ ταξέυσωσιν οἱ ἐπουράνιοι θεοί! εἶθε νὰ μὲ κτυπή-
 ση ἡ εὐπλόκαμος Ἄρτεμις, ἵνα τοῦλάχιστον ὑπὸ τῆς στυγερᾶς
 βλάβης τῆς γῆς εὐρὼ μᾶλλον τὸν Ὀδυσσεύα παρὰ νὰ προξενήσω
 τὴν χαρὰν συζύγου κατωτέρου του! Τὸ κακὸν εἶναι μὲν ὑπο-
 φερτὸν, ἀπόταν τις ὑπὲρ τὰ δέον τεθλιμμένος κλαίῃ μὲν κατὰ
 τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας, τὰς δὲ νύκτας καταλαμβάνεται ἀπὸ
 ὕπνον (διότι ὁ ὕπνος ἀφοῦ κλείσῃ τὰ βλέφαρα φέρει λήθην καὶ
 τῶν καλῶν καὶ τῶν κακῶν). Ἄλλ' ἐμὲ ὁ θεὸς μὲ καταδιώκει
 καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ὄνειρά μου. Κατ' αὐτὴν μάλιστα τὴν νύκτα
 μοὶ ἐφάνη ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκοιμᾶτο πλησίον μου, τοιοῦτος ὢν,
 ὁποῖος ὅταν ἀνεχώρησε μετὰ τοῦ στρατοῦ εἰς τὴν Τροίαν, καὶ
 ἡ καρδία μου κατεχάρη, ἐπειδὴ ἐνόμιζον ὅτι δὲν ἦτο ὄνειρον,
 ἀλλὰ πραγματικότης.»

Οὕτως εἶπε, καὶ μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἀνέτειλεν ἡ χρυσό-
 θρονος αὐγή. Τότε ὁ θεὸς Ὀδυσσεὺς ἤκουσε τὴν φωνὴν τῆς κλαι-
 ούσης συζύγου του καὶ τὸν κατέλαβεν ἀνησυχία· ἐσυλλογίζετο
 δὲ ὅτι ἡ Πηνελόπη, ἀναγνωρίσασα ἤδη αὐτὸν, ἤθελε σταθῆ
 ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του. Συναρπάσας λοιπὸν ἀμέσως τὸ ἐφά-
 πλωμα καὶ τὰς προβείας, ἐφ' ὧν ἐκοιμᾶτο, ἔθεσεν αὐτὰς ἐπί-
 τινος ἑδρας, ἔρριψεν ἔξω τῆς θύρας τὸ βόειον δέρμα καὶ ἀνυ-
 ψώσας τὰς χεῖρας πρὸς τὸν Δία ἀπέτεινε τὰς ἀκολούθους εὐχάς·

«Ζεῦ πάτερ! Ἐάν, ἀφοῦ τῇ οἰκειᾷ ὑμῶν βουλήσει μὲ ἐβα-
 σανίσατε καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης, μὲ ἐπανη-
 γάγετε ἤδη εἰς τὴν πατρίδα μου, ἃς ἀκούσω ἐκ τῶν ἐν τῷ
 οἴκῳ τούτῳ ἀφυπνισθέντων ἀνθρώπων λόγον τινὰ αἰσίου οἰω-
 νοῦ, καὶ ἃς φανῆ, ἐκτὸς τοῦ οἴκου, ἄλλο σημεῖον τῶν βουλῶν
 σου.»

Οὕτως εἶπεν εὐχόμενος· εἰσήκουσε δὲ αὐτοῦ ὁ πάνσοφος
 Ζεὺς καὶ ἀμέσως ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ αἰθέρου Ὀλύμπου καὶ τῶν
 νεφῶν ἐβρόντησε· κατεχάρη δὲ ἀκούσας ὁ θεὸς Ὀδυσσεύς. Λό-
 γον δὲ αἰσίου οἰωνοῦ ἐπρόφερεν ἐντὸς τοῦ οἴκου του κατ' ἐκεί-
 νην τὴν στιγμὴν ὑπηρέτρια τῆς ἐνασχολουμένη ἐκεῖ πλησίον
 του εἰς τὸ νὰ ἀλέθῃ ἄλευρον. Δώδεκα γυναικες περιέστρεφον
 μετὰ δυνάμειος τοὺς μύλους τοῦ ποιμένου τῶν λαῶν διὰ νὰ
 προετοιμάσωσι τὸ ἄλευρον τοῦ σίτου καὶ τῆς κριθῆς, ἕτινα εἰ-

ναί ἢ δύνάμις τῶν ἀνθρώπων· καὶ αἱ μὲν ἄλλαι ἐκοιμήθησαν ἀφοῦ ἤλεσαν τὸν σίτον· μία ὄμως, ἣτις ἔνεκα τῆς ἀδυνατοῦ κράσεώς της δὲν εἶχεν ἀκόμη τελειώσει τὴν ἐργασίαν της, ἐξηκολούθει ἀλέθουσα. Κρατήσασα λοιπὸν αὕτη τὸν χειρόμυλον εἶπε τὸν ἐξῆς λόγον, ὅστις ἦτο αἴσιος οἰωνός διὰ τὸν κύριόν της·

«Ζεῦ πάτερ, ἐξουσιαστὰ τοῦ παντός, πόσον ἰσχυρῶς ἐβρόντησας ἀπὸ τοῦ ἀστερόεντος οὐρανοῦ, καὶ ἐν ταῦτοις δὲν φοίνεται οὔτε ἐν σύννεφον. Βεβαίως τοῦτο εἶναι οἰωνός πρὸς τινὰ ἀνθρώπων. Ἄλλ' εἰσάκουσιν καὶ ἐμοῦ τῆς δυστυχοῦς τὴν παρὰ κλησιν. Εἶθε σήμερον οἱ μνηστῆρες δι' ἐσχάτην καὶ τελευταίαν φορὰν νὰ ἔτρωγον εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ὀδυσσεῶς τὰ ποθητὸν φαγητὸν των· μὲ καταβάρυνον μὲ ὀκνάσμιον κόπον καὶ ἔλυσαν τὰ γόνατά μου διὰ νὰ ἀλέθω τὸ ἄλευρόν των· εἶθε τὸ σημερινὸν δεῖπνόν των νὰ ἦναι τὸ τελευταῖόν!»

Οὕτως λοιπὸν εἶπεν ἡ ὑπέρετρα· ὁ δὲ θεῖος Ὀδυσσεύς ἔχαιρε διὰ τὸν μαντικὸν λόγον καὶ διὰ τὴν βροντὴν τοῦ Διός, διότι ἤλπισεν ὅτι θὰ ἐκδικηθῆ τοὺς ἀνοσίους μνηστῆρας.

Αἱ δὲ ἄλλαι ὑπέρετραί εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ τοῦ Ὀδυσσεῶς ἀνάκτορα συναθροισθεῖσαι, ἔκαιον ἐπὶ τῆς ἐστίαις ἀέρονον πῦρ· ὁ δὲ ἰσόθεος ἀντήρὸς Τηλέμαχος ἠγέρθη τῆς κλίνης καὶ ἐνδυθεὶς τὰ φορέματά του, ἐκρέμασεν ἀπὸ τοῦ ὄμου του τὸ κοπτερόν ζῆφος, ἔδρασε ὑπὸ τοὺς εὐσάρκους πόδας του λαμπρὰ σκινδάλια, ἔλαβεν ἰσχυρὸν δόρυ μὲ λόγχην χαλκίνην καὶ ἐλθὼν ἐστάθη ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς αἰθούσης καὶ εἶπε πρὸς τὴν Εὐρύκλειαν·

«Ἀγαπητὴ μοι μάννα, περιποιήθητε ἀρὰ γε τὸν ξένον διὰ φαγητοῦ καὶ κλίνης, ἢ καί ται ποῦ παρημελημένος; Διότι τοιαύτη εἶναι ἡ μήτηρ μου, μὲ ὅλην τὴν σύνεσίν της, ἐξείρνης τὸν χειρότερον τῶν ἀνθρώπων τιμᾶ καὶ περιποιεῖται, καὶ τὸν κάλλιστον περιφρονοῦσα ἀποπέμπει τῆς οἰκίας μας.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀμέσως ἀπήντησεν ἡ φρόνιμος Εὐρύκλαια· «Μὴ μέμψασαι, τέκνον μου, τῶρα ἀνακτιῶς τὴν μητέρα σου· διότι ὁ ξένος ἡσύχως καθήμενος, ἔπιεν οἶνον ὅσον ἐπεθύμει ἡ ψυχὴ του, φαγητὸν δὲ εἶπεν εἰς τὴν μητέρα σου ἣτις τὸν ἠ-

ρώτησεν, ὅτι δὲν ἤθελε πλέον νὰ φάγη. Τὴν ὄραν δὲ καθ' ἣν ἐπεθύμησε νὰ κοιμηθῆ, ἐκείνη μὲν διέταξε τὰς ὑπηρετρίας νὰ τῷ στρώσωσι στρώματα· οὗτος δὲ ὡς λίαν δυστυχῆς καὶ ἀξι-
οδάκρυτος δὲν ἤθελε νὰ κοιμηθῆ εἰς κλίνην μὲ στρώματα καὶ ἐσκαπλώματα, ἀλλ' ἐκοιμήθη εἰς τὸν πρόδομον ἐπὶ ἀκατεργά-
στου βοείου δέρματος καὶ ἐπὶ προβειῶν· μόλις δὲ κατεκλίθη,
μόνοι μας τὸν ἐσκεπάσαμεν μὲ ἐσκαπλώμα.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Τηλέμαχος κρητῶν τὸ δόρυ του ἐξῆλθε
διὰ τῶν δωματίων τοῦ ἀνακτόρου· ἠκολούθουν δὲ αὐτὸν καὶ
κύνες ταχύποδες. Διηυθύνθη δὲ εἰς τὴν ἀγορὰν πρὸς τοὺς καλ-
λικνήμιδας Ἕλληνας, ἐνῶ ἡ ἐναρτωτέρη παστῶν τῶν γυναι-
κῶν Εὐρύκλεια, ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἰσπος τοῦ υἱοῦ τοῦ Πεισιγό-
ρος ἔδιδε πρὸς τὰς ὑπηρετρίας τὰς ἀκολούθους διαταγὰς·

«Σπεύσατε, καὶ ἄλλαι μὲν κατὰβρέξετε καὶ σκρώσατε
ταχέως τὰ δωματία καὶ ἐπὶ τῶν καλῶς κατεσκευασμένων
ἀναπαυτικῶν τούτων ἐδρῶν ρίψατε τάπητας πορφυροῦς· ἄλ-
λαι δὲ σπογγίσατε καλῶς διὰ τῶν σπόγγων τὰς τραπέζας, καὶ
καθαρίσατε τοὺς κρητῆρας καὶ τὰ ὄρατα διπλᾶ ποτήρια· ἄλλαι
δὲ ὑπάγετε εἰς τὴν κρήνην διὰ νερὸν καὶ ἐπιστρέψατε ταχέως,
διότι οἱ μνηστῆρες δὲν θὰ ἀργήσωσι πολὺ νὰ ἔλθωσιν εἰς τὰ
ἀνάκτορα· θὰ ἔλθωσι μάλιστα λίαν πρῶτ', ἐπειδὴ σήμερον εἶ-
ναι κοινὴ ἑορτή.»

Οὕτως εἶπεν· αἱ δὲ ὑπηρετρίαι προθύμως ὑπήκουσαν εἰς τὰς
διαταγὰς τῆς· καὶ εἴκοσι μὲν ἐξ αὐτῶν ὑπῆγον εἰς τὴν ἄφθο-
νον πηγὴν, αἱ δὲ ἄλλαι κατεγίνοντο ἀόκνως ἐντὸς τῶν δωμα-
τίων τοῦ ἀνακτόρου.

Μετ' ὀλίγον εἰσῆλθον οἱ ὑπῆρέται τῶν μνηστῆρων καὶ ἤρ-
χισαν νὰ σχίζωσι ζύλα καὶ ἀμέσως ἔρθασαν καὶ αἱ γυναῖκες
ἀπὸ τῆς κρήνης· μετ' αὐτάς δὲ ἦλθε καὶ ὁ χοιροβοσκὸς φέρων
τρεῖς παχεῖς χοίρους, τοὺς ἀρίστους μεταξὺ ὄλου τοῦ ποιμνίου.
Ἀφήσας δὲ αὐτοὺς νὰ βόσκωσιν ἐντὸς τῆς αὐλῆς, ἀπέτεινε
πρὸς τὸν Ὀδυσσεά τοὺς εὐμενεῖς τούτους λόγους·

«Ξένε, σὲ περιποιοῦνται ἄρα γε περισσύτερον οἱ μνηστῆρες
ἢ ἐξακολουθοῦσι νὰ σὲ περιφρονῶσιν ἐνταῦθα καθὼς καὶ πρό-
τερον;

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος ὁ πολυσύνετος Ὀδυσσεὺς εἶπεν·

«Εἶθε, ὦ Εὐμείε, νὰ ἐτιμώρουν οἱ θεοὶ τὴν αὐθάδειάν των καὶ τὰ κακὰ σχέδια τὰ ὀποῖα διαβουλεύονται εἰς τὸν ξένον οἶκον! Δὲν τοῖς ἔμεινε πλέον οὐδὲ ἐλαγίστη δόσις αἰδοῦς.»

Ἐνθὺ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Εὐμείος ἔλεγον ταῦτα μεταξύ των, ἦλθε πλησίον αὐτῶν ὁ αἰγοβοσκὸς Μελάνθιος, ὅστις ἀκολουθούμενος ὑπὸ δύο ἄλλων βοσκῶν ἔφερε διὰ τὸ γεῦμα τῶν μνηστήρων τὰς ἀρίστας αἰγὰς τοῦ ποιμνίου καὶ τὰς ἔδεσεν ὑπὸ τὴν ἵχνην στοῦν, ἀμέσως δὲ ἤρχισε νὰ ὑβρίζῃ τὸν Ὀδυσσεῆα διὰ τῶν ἐξῆς ἐγγικτικῶν λόγων·

«Ξένε, ἀκόμη καὶ τώρα θὰ στενοχωρῆς τοὺς εὐγενεῖς μνηστῆρας ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων ἐπαιτῶν, καὶ δὲν θὰ ἐξέλθῃς τῆς

Ο ΦΙΑΣΙΤΙΟΣ ΧΑΙΡΕΤΙΩΝ ΤΟΝ ΟΔΥΣΣΕΑ.

θύρας; Νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἀποχωρισθῶμεν πρὶν γευθῆς γρον-

θοκοπήματα· διότι σὺ δὲν ἐπικιτεῖς κοσμίως, ἄλλως δὲ καὶ ἄλλοι Ἕλληνες ἔχουσιν ἄρτον καὶ φαγητὰ.»

Οὕτως εἶπε· δὲν ἀπήντησε δὲ τίποτε πρὸς αὐτὸν ὁ πολυσύνετος Ὀδυσσεύς, ἀλλὰ σιωπηλὸς ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν του, μελετών τὸν ὄλεθρον ἐκείνου.

Μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἦλθε τρίτος ὁ πιστὸς ποιμὴν Φιλοίτιος, φέρων εἰς τοὺς μνηστῆρας βοῦν σταῖρην καὶ πεχyla αἴγας, διεβίβασεν δὲ τὰ σφακτὰ ταῦτα λεμβοῦχοι, οἵτινες καὶ ἄλλους ἀνθρώπους ἐκ τῶν ἐργουμένων πρὸς αὐτοὺς διακιβιάζουσι, καὶ ἀφοῦ ἔδρασε τὰ θύματα ὑπὸ τὴν ἡγήρην στοῦν, ἐπλησίασε τὸν Εὐμαχίον καὶ τὸν ἠρώτησε·

«Ποῖος εἶναι ὁ ξένος οὗτος ὁ νεωστὶ φθάσας εἰς τὰ ἀνάκτορα; Πόθεν καυχᾶται ὅτι κατάγεται; Ποῦ εἶναι ἡ οἰκογένειά του καὶ ποῦ ἡ πατρίς του; Ὁ κακότυχος! ὁμοιάζει κατὰ τὴν μορφήν καὶ τὸ σῶμα ὡς ἔξοχος βασιλεύς· ἀλλ' οἱ θεοὶ βασανίζουσι καὶ πολυπλανήτους καθιστῶσι τοὺς ἀνθρώπους, ὅπου ταν καὶ βασιλεῖς ὄντας τοῖς ὀρίσωσι δυστυχίαν.»

Εἰπὼν ταῦτα ἐπλησίασε τὸν Ὀδυσσεά, τῷ ἔτεινε τὴν δεξιάν καὶ τῷ ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους·

«Χαῖρε, ὦ ξένη πάτερ, εἴθε νὰ εὐδαιμονήσης εἰς τὸ μέλλον ἀφοῦ τώρα κατέχεσσι ὑπὸ ἀφορήτου δυστυχίας. Ζεῦ πάτερ, οὐδεὶς τῶν θεῶν εἶναι σκληρότερος σοῦ· οὐδόλως λυπεῖσσι βλέπων τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους ὁ ἴδιος ἔπλασας, νὰ περιπίπτωσιν εἰς βάσανα καὶ φρικτὰς δυστυχίας. Παράδοξον, ἅμα σὲ εἶδον, ὦ ξένη, ἐδάκρυσαν οἱ ὀφθαλμοί μου, ἐνθυμηθέντος τὸν ἄμωμον Ὀδυσσεά· νομίζω ὅτι ὁ κύριός μου, φορῶν πενήγρᾳ ἐν δύματι, πλανᾶται μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἐὰν ζῆ εἰσέτι καὶ βλέπη τὸ γλυκὺ φῶς τοῦ ἡλίου· ἀλλὰ, ὡχ δυστυχία μου, ἐὰν ἀπέθανε καὶ μετέβη εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Πλούτωνος, ὁ ἄφογος Ὀδυσσεύς ὅστις μικρὸν ἔτι ὄντα μὲ ἔστειλε βροχῶν τῶν βροῶν του εἰς τὴν Κερκλληνίαν, τί τὰ γείνω; Τώρα ἐπολλὰ πλάσι αἰσθήσασθαι περισσότερο παντὸς ἄλλου ἀνθρώπου ἔχοντας εὐρυμετώπους βόας, καὶ τώρα ξένοι μὲ προστάζουσιν ὅπως τὰς φέρω διὰ τὰ γέμματα των. Αὐτοὶ δὲ οὔτε τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως σέβοντα ἐν τῷ οἴκῳ, οὔτε τὴν ἐκδίκησιν τῶν θεῶν φο-

βούνται· ἤδη δὲ σκέπτονται νὰ διχομοιάσωσι μεταξύ των τὰ κτήματα τοῦ πρὸ πολλοῦ ἀποδημοῦντος βασιλέως μας. Ἐν τούτοις πολλὰς σκέψεις ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου· θὰ ἦτο πολὺ ἄτοπον, ζῶντος τοῦ υἱοῦ, νὰ λάβω τοὺς βόας καὶ νὰ ὑπάγω ἄλλοῦ· ἀλλ' εἶναι πάλιν πολὺ χειρότερον νὰ μένω ἐδῶ βόσκων τὰς ξένας ἀγέλας καὶ ὑποφέρων ἄπειρα βλάσανα. Καὶ ναὶ μὲν πρὸ πολλοῦ, ἀναχωρῶν ἐντεῦθεν, ἤθελόν ὑπάγει παρ' ἄλλω τινὶ ἐκ τῶν ἰσχυρῶν βασιλέων, διότι ἐδῶ τὰ πάντα κατήντησαν ἀνυπόφορα· ἀλλ' ἐλπίζω πάντοτε ὅτι ὁ δῦστηνος ἐκεῖνος θὰ ἐπιστρέψῃ καὶ θὰ δισχορπίσῃ τοὺς μνηστῆρας ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκριθεὶς ὁ πολυσύνετος Ὀδυσσεὺς εἶπε·

«Βουκόλε, ἐπειδὴ δὲν ὁμοιάζεις πρὸς κακὸν καὶ ἄφρονα ἄνθρωπον, καταλαμβάνω δὲ καὶ ἐγὼ ὁποῖα σύνεσις κατέχει τὸν νοῦν σου, διὰ τοῦτο θὰ σοὶ εἶπω τι καὶ θὰ ὁμώσω μέγαν ὄρκον· μάρτυς μου ἔστω πρῶτον ὁ Ζεὺς, ἡ φιλόξενος τράπεζα καὶ ἡ ἑστία αὕτη τοῦ ἀμώμου Ὀδυσσεῶς, εἰς ἣν κατέφυγον καὶ εὐρίσκομαι, ἀφρεύτως ἐνῶ σὺ θὰ εὐρίσκησαι ἐνταῦθα, θὰ ἔλθῃ εἰς τὸν οἶκόν του ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ θὰ τὸν ἰδῆς μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἐὰν τοιαύτη εἶναι ἡ ἐπιθυμία σου, νὰ θυσιάζῃ τοὺς μνηστῆρας οἵτινες διατάττουσιν ἐδῶ ὡς κύριοι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ βουκόλος·

«Εἶθε, ὦ ξένε, νὰ ἐξετάσῃς τὸν λόγον τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, καὶ τότε ἤθελες ἶδει ποίαν δύναμιν ἔχω καὶ πῶς πλήττουσιν αἱ χεῖρές μου.»

Ἐσαύτως κηχθήθη καὶ ὁ Εὐμειος εἰς ὅλους τοὺς θεοὺς νὰ ἐπανακάμψῃ ὁ περινούστατος Ὀδυσσεὺς εἰς τὸν οἶκόν του.

Οὗτοι μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον, οἱ δὲ μνηστῆρες παρεσκευάζον τὸν θάνατον τοῦ Τηλεμάχου· ἀλλὰ μεταξύ αὐτῶν ἐφάνη ἀριστερόθεν ἀπαίσιος οἰωνός, ἦτο δὲ οὗτος ὑπέτης ἀετὸς κρατῶν ἀγρίαν περιστεράν. Εἰς τὴν θεάν δὲ ταύτην ὁ Ἀμφίνομος εἶπε πρὸς τοὺς ἄλλους μνηστῆρας·

«ὦ φίλοι, ἡ ἀπόφασις ἡμῶν τοῦ νὰ φονεύσωμεν τὸν Τηλεμάχον δὲν θὰ τελεσφορήσῃ· ἄς μὴ σκεφθῶμεν λοιπὸν ἄλλο εἰμὴ τὴν εὐωχίαν μας.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Ἀντίνοος, εἰς ὅλους δὲ ἤρρεσεν ἡ συμβουλή

του. Εἰσελθόντες δὲ εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεῶς τοὺς μὲν ἐπεινύτας των ἐναπέθεσεν ἐπὶ τῶν ἀνακλινητῶν καὶ τῶν ἐδρῶν, μετὰ ταῦτα δὲ ἔσφαζεν ἀλληλοδιχθῶς τὰ μεγάλα πρόβατα, τὰς παχειὰς αἰγὰς, τοὺς εὐτραφεῖς χοίρους, καὶ τὴν ὠρίαν βοῦν, καὶ ψήσαντες διεμοίρασεν τὰ ἐντόσθια καὶ συνεκέρασεν τὸν οἶνον ἐντὸς τῶν κρατήρων. Ἐπειτα ὁ χοιροβοσκὸς διένειμε τὰ ποτήρια, ὁ ἀρχιβουκόλος Φιλοίτιος τοῖς προσέφερε τὸν ἄρτον ἐντὸς ὠρίων κανίστρων, καὶ ὁ Μελάνθιος ἦτο ὁ οἰνοχόος. Τότε οἱ δαιτυμόνες ἤπλουν τὰς χεῖρας καὶ ἐλάμβανον ἀπὸ τὰ ἐνώπιόν των παρατεθημένα ἔτοιμα φαγητά.

Ὁ δὲ Τηλέμαχος καλῶς σκεπτόμενος ἔτοποθέτησε τὸν Ὀδυσσεά ἐντὸς τῆς στερεᾶς αἰθούσης πλησίον τοῦ μαρμαρίνου κατωφλίου ἐπὶ προστύχου ἔδρας, καὶ ἔθεσε πρὸ αὐτοῦ ἐπὶ μικρᾶς τραπέζης, μέρος ἐκ τῶν ἐντοσθίων· καὶ γεμίσας μὲ οἶνον χρυσοῦν ποτήριον τῷ εἶπε·

«Κάθησον τώρα ἐδῶ μετὰ τῶν μνηστήρων καὶ πίνε τὸν οἶνόν σου, καὶ ἐγὼ θέλω σὲ ἀπαλλάξει ἀπὸ τοὺς ἐγγικτικούς λόγους καὶ ἀπὸ τὰς χεῖρας ὄλων αὐτῶν, καθόσον ὁ οἶκος οὗτος δὲν ἀνήκει εἰς τὸν τυχόντα ἀλλὰ μόνον εἰς τὸν Ὀδυσσεά, καὶ χάριν ἐμοῦ τὸν κατασκευάσεν ἐκεῖνος. Σεῖς δὲ μνηστῆρες ἀναχαιτίσκατε τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ὕδρων καὶ τῶν χειρονομιῶν, ἵνα μὴ ἐγερθῆ ἔρις καὶ φιλονεικία εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ δαίπνου.»

Οὕτως εἶπεν, ἄπαντες δὲ οἱ μνηστῆρες δῆξαντες τὰ χεῖλη ἐθαύμαζον τὸν Τηλέμαχον διὰ τὸ θάρρος μὲ τὸ ὅποτον ὠμίλει. Μετὰ τὸ δὲ τούτων ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους Ἀντίνοος εἶπεν·

«ὦ φίλοι μνηστῆρες, καίτοι ἀπότμον ὄντα τὸν λόγον τοῦ Τηλεμάχου, ἄς τὸν δεχθῶμεν. Τί λόγοι ἀπειλητικοί! Δὲν τὸ ἐπέτρεψεν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου Ζεὺς, διότι ἄλλως καίτοι λιγυρῶς ἀγορεύοντα ἠθέλομεν κατασιγᾶσαι αὐτὸν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Ἀντίνοος· ὁ δὲ Τηλέμαχος δὲν ἔδωκε προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους του. Ἐν τούτοις οἱ κήρυκες ἔφερον διὰ τῆς πόλεως τὴν ἱερὰν ἐκκτόμβην τῶν θεῶν καὶ οἱ μακρὰν κόμην

τρέφοντες Ἕλληνες συνηθροίζοντο ὑπὸ τὸ σκιερὸν δάσος τὸ ἀφιερωμένον εἰς τὸν μικρὰν ρίπτοντα τὰ βέλη Ἀπόλλωνα.

Οἱ μνηστῆρες, τότε, ἀφ' οὗ ἔψησεν καὶ ἀπέσυρκεν τοῦ πυρὸς τὰ κρέατα, διχομοιράσαντες αὐτὰ εἰς μερίδας, ἤρχισεν τὸ μεγαλοπρεπὲς συμπόσιον· οἱ δὲ ἐπιστατοῦντες τὰ τοῦ δείπνου ὑπηρεταὶ ἔθεσαν καὶ εἰς τὸν Ὀδυσσεύ ἴσην μερίδα μὲ ἐκείνας αἰτινες ἔλαχον καὶ εἰς τοὺς ἄλλους δικτυμόνας, διότι οὕτω διέταξεν ὁ Τηλέμαχος.

Ἐν τούτοις ἡ Ἀθηνᾶ οὐδόλως ἄφινε τοὺς ἀναιδεῖς μνηστῆρας νὰ πύσωσι τὰς ἐργατικὰς ὕβρεις των, ὅπως θλήψι· μεγαλειτέρη εἰσδύση εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου Ὀδυσσεως. Εὐρίσκετο δὲ μεταξὺ τῶν μνηστῆρων ἀνὴρ τις κακεντρεχῆς, Κτήσιππος καλούμενος καὶ κατὰ γόμην ἐκ τῆς Κερκαλληνίης, ὅστις ὑπερηφάνευόμενος διὰ τὰ ἄπειρα πλοῦτη του, ἐζήτει διὰ σύζυγόν του τὴν γυναῖκα τοῦ πρὸ πολλοῦ ἀποδημοῦντος Ὀδυσσεως· οὗτος λοιπὸν τότε εἶπε πρὸς τοὺς ἀναιδεῖς μνηστῆρας·

« Ἀκούσατέ με, ἔνδοξοι μνηστῆρες, προσεκτικῶς τί θὰ εἶπω. Ὁ ξένος κατὰ τὸ πρόπον ἔχει ἴσον μὲ ἡμᾶς μερίδιον, διότι δὲν εἶναι καλὸν νὰ περιφρονῇ τις τοὺς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Τηλεμάχου ἐρχομένους ξένους. Ἄλλ' ἰδοὺ ἄς δώσω καὶ ἐγὼ πρὸς αὐτὸν φιλοξενίας δῶρον, ὅπως καὶ αὐτὸς φιλοδωρήσῃ τὸν ὑπηρετην τοῦ λουτροῦ ἢ οἰονδήποτε ἄλλον ἐκ τῶν ὑπηρετῶν τῶν εὐρισκομένων ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεως. »

Ταῦτα εἰπὼν ἔλαβεν ἐκ τοῦ κανίστρου πόδα βοῦς καὶ ἐσφενδόνισεν αὐτὸν μὲ τὴν στιβαρὰν του χεῖρα κατὰ τοῦ Ὀδυσσεως ὅστις κλίνας ὀλίγον πλαγίως ἀπέφυγε τὸ κτύπημα, ἐμειδίασε δὲ ἐκ τῆς ὀργῆς πολὺ μικρὸν μειδίημα· ὁ δὲ ποῦς τοῦ βοῦς ἐκτύπησε τὸν καλλοκτισμένον τοῖχον. Τότε ὁ Τηλέμαχος ἐπέπληξε τὸν Κτήσιππον διὰ τῶν ἐξῆς λόγων·

« Κτήσιππε, τοῦτο ἦτο διὰ σὲ καλλίτερον, ὅτι δὲν ἐκτύπητες τὸν ξένον καὶ αὐτὸς ἀπέφυγε τὸ κτύπημα, ἄλλως ἤθελον κατὰ μεσῆς σὲ κτύπησει διὰ τοῦ δόξατός μου, καὶ ἀντὶ τοῦ ὑμεναίου σου ὁ πατήρ σου θὰ ἐτέλει τὴν κηδεῖν σου ἀπ' ἐδῶ. Διὰ τοῦτο δὲ ἄς μὴ διαπράττῃ τις ἐντὸς τοῦ οἴκου μου βιασιοπραγίας, διότι πρότερον μικρὸς ὢν δὲν κατελάμβανον,

τώρα όμως γνωρίζω και κατανοῶ τὸν κόσμον. Καὶ ὑποφέρω μὲν νὰ σὲ βλέπω σφάζοντας τὰ ποίμνιά μου πίνοντας τὸν οἶνόν μου, καὶ ἐξαιτλοῦντας τὸν σῆτόν μου, διότι εἶναι δύσκολον εἶς νὰ παρεμποδίσῃ πολλούς. Ἄλλ' ὅμως πύσχετε νὰ μὲ κκακοποιήτε καὶ νὰ φέρεσθε ὡς ἐχθροί· ἐάν δὲ ἤδη ἀνυπομονήτε καὶ ἐπιθυμῆτε νὰ μὲ φονεύσητε, προτιμῶ νὰ ἀπολεσθῶ, καὶ μοὶ εἶναι προτιμότερον νὰ ἀποθάνω παρὰ νὰ βλέπω ἀδικόπως τὰς κακὰς σὰς ταύτας πράξεις, τοὺς ξένους μου τυπτομένους καὶ τὰς ὑπηρετρίκας μου ἀτιμωζομένας ἐντὸς τῶν λαμπρῶν μου ἀνακτόρων.»

Οὕτως εἶπεν· ἐσιώπησαν δὲ πάντες· τέλος δὲ εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Δαμάρτορος Ἀγέλαος·

«ὦ φίλοι, κάνετε ἄς μὴ ἀποκριθῆ μετ' ἐργῆς καὶ ἄς μὴ εἶπῃ λόγον σκληρὸν πρὸς ἐκεῖνον ὅστις ὠμίλησε συμφώνως μὲ τὸ δίκαιον, φυλαχθῆτε πρὸ πάντων νὰ μὴ κκακομεταχειρισθῆτε τὸν ξένον ἢ τινὰ ἄλλον ἐκ τῶν ἐνταῦθα ὑπηρετῶν τοῦ θεοῦ Ὀδυσσέως. Ἐγὼ θὰ εἶπω λόγον φρόνιμον πρὸς τὸν Τηλέμαχον καὶ τὴν μητέρα του καὶ εἶθε νὰ φανῶ εὐχάριστος εἰς τὴν καρδίαν των. Ἐνόσω μὲν ὑπῆρχεν ἐλπίς εἰς τὰς ψυχὰς καὶ εἰς τὰς καρδίας μας περὶ τῆς ἐπικυρότου τοῦ περιουσιῶν τοῦ Ὀδυσσέως, δὲν ἦτο μεμπτέα ἢ δικιμονὴ καὶ ἡ δικιτριβὴ ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ του, ἐπειδὴ καλλίτερον ἦτο τὸ τοιοῦτον, ἐάν ἐπρόκειτο νὰ ἐπιστρέψῃ οἴκαδε· τώρα ὅμως εἶναι φανερόν ὅτι δὲν θὰ ἐπανεέλθῃ πλέον εἰς τὴν πατρίδα του. Ὑπαγε λοιπὸν Τηλέμαχε νὰ εὕρῃς τὴν μητέρα σου καὶ εἶπε αὐτῇ δριστηκῶς νὰ ὑπανδρευθῆ ἐκεῖνον ὅστις ἤθελεν εἶσθαι ὁ ἐξοχώτερος πάντων τῶν μνηστῆρων καὶ ἤθελε τῇ προσφέρει τὰ περισσότερα δῶρα τοῦ ὑμεναίου· ὅπως σὺ μὲν ἀπολαύῃς τρώγων καὶ πίνων τὴν πατρικὴν σου περιουσίαν, ἐκεῖνη δὲ εὐπρεπίζῃ τὸν οἶκον τοῦ νέου συζύγου τῆς.»

Τότε ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀπήντησε πρὸς αὐτόν·

«Ἀγέλαε, μὴ τὸν Δία καὶ τὰς τελευπιωρῆς τοῦ προσφιλοῦς πατρός μου ὅστις ἡ ἀπεβίωσεν ἢ πλανᾷται μακρὰν τῆς Ἰθάκης, δὲν ἀναβῆλλω ἐγὼ τὸν γάμον τῆς μητρός μου, ἀλλ' ἐξ ἐνκνήτης παρκαίνῳ αὐτὴν νὰ ὑπανδρευθῆ ὄντινα θέλῃ, καὶ ἐγὼ θέλω τῷ προσφέρει ἀμέτρητα δῶρα. Δισχύνομαι ὅμως ἐπι-

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τακτικῶς νὰ τὴν ἀναγκάσω ἄκουσαν νὰ ἐξέλθῃ τῶν ἀνακτόρων μου· ὁ θεὸς νὰ μὴ τὸ δώσει!»

Οὕτως εἶπεν ὁ Τηλέμαχος· ἡ δὲ Παλλὰς Ἀθηνᾶ διήγειρε μεταξὺ τῶν μνηστῆρων ἄσβεστον γέλωτα καὶ παρεπλάνησε τὸν νοῦν των, ὅπως μὴ νοήσωσί τι. Ἐξηκολούθουν λοιπὸν οὗτοι· νὰ γελῶσι παράδοξον γέλωτα καὶ νὰ τρώγωσι κρέατα πλήρη αἵματος, καὶ ἀμέσως οἱ ὀφθαλμοὶ των ἐπληρώθησαν δακρύων, διότι ἡ ψυχὴ των προησθάνετο δυστυχίματτα. Τότε εἶπε πρὸς αὐτούς ὁ θεόμορφος Θεοκλύμενος·

«Ἄνδρες! τί εἶναι αὐτὸ τὸ κακὸν τὸ ὁποῖον ὑποφέρετε; ὅπουκ σκοτῆ περικαλύπτουσιν ὑμᾶς ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν; γοεροὶ στεναγμοὶ ἀντηγοῦσιν, αἱ πικραὶ σας εἶναι ὕγραί ἐκ τῶν δακρύων, οἱ ὠραῖοι τοῖχοι καὶ τὰ μετὰξὺ τῶν κίωνων διαφράγματα ἐρραντίσθησαν ὑπὸ αἵματος, τὰ πρόθυρα ἐπληρώθησαν φαντασμάτων πορευομένων εἰς τὸ σκοτάδι· καὶ ἡ αὐτὴ ἐγέμισεν ἐξ αὐτῶν, ὁ ἥλιος ἐξηφκνίσθη ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ φρικτὸν σκοτὸς διεχύθη.»

Οὕτως εἶπε· πάντες δὲ οἱ μνηστῆρες ἐξεκρδίσθησαν γελῶντες διὰ τοῦ λόγου του. Τότε ὁ Εὐρύμαχος ὁ υἱὸς τοῦ Πολύβου εἶπε πρὸς αὐτούς·

«Ἄνοηταίνει, φίλοι μου, ὁ νεωστὶ ἐξ ἄλλου τόπου ἐλθὼν ἐνταῦθα ξένος· ἀλλὰ ταχέως ὀδηγήσετε αὐτὸν νὰ ἐξέλθῃ τῶν ἀνακτόρων καὶ ἄς ὑπάγῃ εἰς τὴν ἀγοράν· ἀφοῦ τῷ φαίνονται σκοτεινὰ ταῦτα.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀμέσως ἀπήντησεν ὁ θεόμορφος Θεοκλύμενος·

«Εὐρύμαχε, δὲν σοὶ εἶπον νὰ μὴ δώσης ὀδηγούς· ἔχω τοὺς ὀφθαλμούς μου, τὰ ὄτα καὶ τοὺς πόδας μου, ἔχω πρὸς τούτοις καὶ νοῦν οὐχὶ εὐκαταφρόνητον ἐντός μου· ὅφ' ὅλων τούτων ὀδηγούμενος θὰ ἐξέλθω τῶν ἀνακτόρων, ἐπειδὴ προβλέπω ὄλεθρον ἐπερχόμενον καθ' ὑμῶν, τὸν ὁποῖον οὐδεὶς τῶν μνηστῆρων θὰ ἀποφύγῃ ἢ θὰ ἀπομικρύνῃ, ὅσοι ἐντὸς τῶν μεγάρων τοῦ Ὀδυσσεῦς κακὰ διαπράττετε ὑβρίζοντες καὶ κακοποιοῦντες τοὺς ξένους καὶ τοὺς ἀνθρώπους του.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐξῆλθε τοῦ λαμπροῦ διὰ κατοικίαν ἀνακτό-

ρου, καὶ διευθύνθη πρὸς τὸν Πείρακιον, ὅστις προθύμως τὸν ὑπεδέχθη. Τότε ὅλοι οἱ μνηστῆρες κυττάζαντες ἀλλήλους ἔσκωπτον τὸν Τηλέμαχον, γελῶντες διὰ τοὺς ξένους του· εἷς δὲ μετὰ τῶν ἀναιδῶν τούτων μνηστῆρων εἶπε τὰ ἑξῆς πρὸς τὸν Τηλέμαχον·

«Τηλέμαχε, οὐδεὶς ἄλλος εἶναι ἀτυχέστερός σου, ὡς πρὸς τοὺς ξένους οὐς φιλοξενεῖς· ποῦ ἐπέτυχες τὸν ἐκλεκτὸν τοῦτον ἐπκίτην, τὸν στερούμενον ἄρτου καὶ οἴνου, τὸ ἀνίκανον καὶ ὀκνηρὸν τοῦτο βῆρος τῆς γῆς. Ὁ ἄλλος μετεβίβασεν ἀλλοχρῶς τοὺς οἰωνούς του. Πείσθητι· λοιπὸν εἰς τοὺς λόγους μου, καὶ τὸ καλλίτερον ὅπερ ἔχομεν νὰ πράξωμεν εἶναι νὰ τοὺς ρίψωμεν καὶ τοὺς δύο εἰς πολύκωπον πλοῖον καὶ νὰ τοὺς πέμψωμεν εἰς τὴν Σικελίαν, ὅπου θὰ ἔχῃς ὄφελος ἐκ τῆς πωλήσεως αὐτῶν.»

Ταῦτα ἔλεγον οἱ μνηστῆρες· ὁ δὲ Τηλέμαχος δὲν ἔδιδε προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους των, ἀλλὰ σιωπῶν ἠτένιζε τὸν πᾶτερὰ του, ἀναμμένων πάντοτε, πότε ἤθελεν ἐπιτεθῆ κατὰ τῶν ἀναιδῶν μνηστῆρων.

Ἀπέναντι δὲ αὐτῶν καὶ ἐντὸς τῆς ἰδίας αἰθούσης, ἐκάθητο ἐπὶ ὤραίου θρακείου ἢ περίου Πηνελόπη, ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἰκαρίου, καὶ ἤκουε τοὺς λόγους ἐκάστου. Καὶ τὸ μὲν γεῦμα τῶν μνηστῆρων ἦτο εὐχάριστον καὶ ἄφθονον, καὶ πλήρες γελῶτων, ἐπειδὴ ἐθυσίασαν πολλὰ σφακτά. Ἀλλ' οὐδὲν δεῖπνον θὰ ἦτο μᾶλλον δυσάρεστον ἐκείνου τὸ ὅποσον ἢ θεῶν Ἀθηνᾶ καὶ ὁ ἀτρόμητος ἦρας ἔμελλον μετ' ὀλίγον νὰ τοῖς παραθέσσι· καὶ ὅσον πρῶτοι αὐτοὶ ἐμνηχανεύθησαν κακῶς πράξεις.

ΡΑΨΩΔΙΑ Φ.

Τόξου ἀγώνισμα.

Τότε ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖ ἐνέπνευσεν εἰς τὴν φρόνιμον
θυγατέρα τοῦ Ἰκαρίου Πηνελόπην νὰ φέρῃ εἰς τοὺς μνηστῆρας
ἐντὸς τῆς αἰούσης τοῦ δαίπνου, τὸ τόξον καὶ τοὺς πελέκει
τοῦ Ὀδυσσέως, ἀγώνισμα καὶ ἀφορμὴν τοῦ φόνου τῶν μνηστή-
ρων. Ἡ Πηνελόπη λοιπὸν κρατοῦσα διὰ τῆς εὐσάρκου χειρὸς
τῆς τὴν ὠραϊκὴν καμπὴν ἔχουσαν χαλκίνην κλεῖδα καὶ τῆς ὀ-
ποίας ἡ λαβὴ ἦτο ἐξ ἐλεφαντόδοντος, ἀνέβη μὲ τὰς θαλαμη-
πόλους τῆς διὰ τῆς μεγάλης κλίμακος εἰς τὸν ἐνδότεστον τῶν
ἀνακτόρων θάλαμον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἦσαν ἐναποθετημέναι τὰ
πολύτιμα τοῦ Ὀδυσσέως, πράγματι, ὁ χαλκὸς, ὁ χρυσοῦς καὶ ὁ
μετὰ πολλοῦ κόπου ἐκπονούμενος σίδηρος. Ἐκεῖ ἔκειντο τὸ εὐ-
καμπτον τόξον, ἡ φαρέτρα καὶ τὰ σκληρὰ βέλη μὲ τὰ ὁποῖα
αὕτη ἦτο πλήρης· δῶρα, ἅτινα ἔδωκε συναπαντήσας αὐτὸν ἐν
Λακεδαιμονίᾳ φίλος ξενικὸς ὁ ὅμοιος μὲ τοὺς θεοὺς υἱὸς τοῦ
Εὐρύτου Ἴφιτος. Συννητήθησαν δὲ ἐν Μεσσήνῃ εἰς τὴν οἰκίαν
τοῦ ἀνδρείου Ὀρσιλόχου. Ὁ Ὀδυσσεὺς εἶχε μεταβῆ ἐκεῖ διὰ
νὰ ζητήσῃ χρέος ὀφειλόμενον παρ' ὄλου τοῦ δήμου, διότι οἱ
Μεσσήνιοι, ἐλθόντες μὲ πολὺκωπα πλοῖα ἤραπταν ἐκ τῆς Ἰ-
θάκης τρικλοῖσι πρόδρατα καὶ τοὺς βοσκούς των. Τούτου ἕνεκα
ὁ Ὀδυσσεὺς, παῖς ἔτι ὢν, ἐπέμφοι παρὰ τοῦ πατρὸς του καὶ
τῶν ἄλλων προϋχόντων καὶ ἔκαμε τὸ μακρὸν ἐκεῖνο ταξείδιον.
Ὁ Ἴφιτος δὲ πάλιν ἦλθεν εἰς τὴν Μεσσήνην ἀναζητῶν δῶ-
δεκα φοραῖδας καὶ ἄλλας τόσας φερεπόνους ἡμίονους τὰς ὁποίας
εἶχεν ἀπολέσει, καὶ ἕνεκα τῶν ὁποίων κατεστράφη φανευθεὶς
κατόπιν, διότι ἐπῆγεν εἰς τὸν μέγαν κατορθώματα κατορθώ-
σαντα λεοντόκαρδον υἱὸν τοῦ Διὸς Ἡρακλέα ὅστις καὶ τοὺς ξένον
του τὸν ἐφόνευσεν ὁ ἄθλιος, μήτε τὴν ἐκδίκησιν τῶν θεῶν
φοβηθεὶς, μήτε σεβασθεὶς τὴν φιλόξενον τράπεζαν, ἦν τῷ πα-

ρέθηκε. Τὸν ἐφόνευσε λοιπὸν καὶ τὰς ἀκμαίης φορὰδας τοῦ ἐκράτησεν αὐτὸς εἰς τὸν οἶκόν του. Τὰς φορὰδας ταύτας ἀναζήτων ὁ Ἴφιτος συνηγήθη μετὰ τοῦ Ὀδυσσεως καὶ τῷ ἐδώρησε τὸ τόξον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρότερον μὲν ἔφερεν ὁ ἰσχυρὸς Εὐρύτος, ἀποθνήσκων δὲ εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορά του τὸ ἀφῆκεν εἰς τὸν υἱὸν του. Πρὸς αὐτὸν δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐδώρησεν ὄξυ ξίφος καὶ ἰσχυρὸν δόρυ ὡς ἀπάρχῃν τῆς ἐν τῇ ξενιτείᾳ περισπουδάζουτος φιλικῶς· ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἐγνώρισεν ὁ εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ ἄλλου, διότι πρότερον ὁ Ἡρακλῆς ἐφόνευσε τὸν ὅμοιον μὲ τούτους θεοὺς υἱὸν τοῦ Εὐρύτου Ἴφιτον τὸν δόντα εἰς τὸν Ὀδυσσεὶ τὸ τόξον ἐκεῖνο. Τοῦτο δὲ ὁ θεὸς Ὀδυσσεὺς, οὐδέποτε ἐλάμβανε μεθ' ἐκτουθὺ δσάκεις ἀπήρχετο ἐπὶ τῶν μελανῶν πλοίων εἰς πόλεμον, ἀλλὰ τὸ ἐθύλαττεν ἐκεῖ εἰς τὰ ἀνάκτορά του ἐνθύμιον πολυάγαπῆτου ξένου, ἔφερε δὲ τοῦτο μόνον δσάκεις διέτριβεν εἰς τὴν πατρίδα του.

Ὅταν ἡ εὐγενεστάτη τῶν γυναικῶν Πηνελόπη ἔφθασεν εἰς τὸν θάλαμον τοῦτον καὶ πρὸ τῆς δρυϊνῆς φλιγῆς τὴν ὁποῖαν ποτὲ τέκτων κατεσκεύασεν ἐντέχνως, ἐξισώσας αὐτὴν διὰ τῆς στάθμης, κοσμήσας αὐτὴν διὰ περσικῶν καὶ κλεισῶν διὰ λαμπρῶν θυρῶν, ἔσπευσε νὰ λύσῃ ἀπὸ τοῦ κρίκου τὸ λωρίον, νὰ εἰσπαύῃ τὴν κλειδα καὶ νὰ σύρῃ τοὺς μοχλοὺς, οἵτινες ἀντήχησαν ὡς φωνὴ τύρου ὅστις βόσκεται εἰς τὰ λειβάδια, τοσοῦτον ἀντήχησαν αἱ λαμπραὶ ἐκεῖναι θύραι πληττόμεναι ὑπὸ τῆς κλειδῆς καὶ ἀνεόχθησαν ἀμέσως. Ἀνέβη δὲ ἔπειτα ἡ βασιλισσα ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς σκνίδος, ὅπου ἔκειντο τὰ κιβώτια, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἦσαν ἐναποθεμιμένα τὰ εὐώδη φορέματά της, καὶ ἀμέσως ἠπλώσας τὰς χεῖράς της καὶ ἔλαβε τὸ τόξον ἐκ τοῦ κρηπίου ὅπου ἐκρέματο μετὰ τῆς λαμπρῆς τοξοθήκης. Ἐκάλθησεν εἰς τὸ ἴδιον ἐκεῖνο μέρος, ἔθεσε τὸ τόξον ἐπὶ τῶν γονάτων της καὶ ἤρχισε νὰ κλιθῆ πικρῶς. Ἄρου δὲ τέλος ἐκορέσθη ἀπὸ τὸν πολυδάκρυτον θρήνον, κατέβη εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀναιδῶν μνηστήρων, κρατοῦσα εἰς τὰς χεῖράς της τὸ εὐκαμπτον τόξον μετὰ τῆς βελοδόχου σφρέτρας εἰς ἣν ἐνυπῆργον πολλὰ περσικὰ στεναγμῶν βέλη· ἠκολούθου δὲ τὴν Πηνελόπην πολλοὶ ἀμείπολοι κρατοῦσαι δοχεῖον, ἐντὸς

τοῦ ὁποίου ὑπῆρχον πολλὰ χάλκινα καὶ σιδηρᾶ βέλη, δι' ὧν ἤθλει ὁ βασιλεὺς Ὀδυσσεύς. Ὅτε δὲ ἔφθασε πλησίον τῶν μνηστῆρων ἡ βασιλισσα τῶν γυναικῶν, ἐστάθη πρὸ τοῦ κατωφλίου ἐκατέρωθεν ἔχουσα δύο σεμνὰς ἀκολούθους· καὶ κρατοῦσα πρὸ τῶν περειαῶν τῆς τὸ πολυτελές αὐτῆς κρήδεμνον (σιέπην) πάροικτα ἐμίλησε πρὸς τοὺς μνηστῆρας καὶ εἶπεν·

«Ἵπερήφρανοι μνηστῆρες, ἀκούσατέ με προσεκτικῶς. Σεῖς δὲν πύετε διὰ τῶν συμποσίων σας καταστρέφοντες τὴν περιουσίαν τοῦ πρὸ πολλοῦ ἀποδημεῦντος κυρίου τῆς, μὴ ἔχοντες ἄλλην πρόφρασιν εἰμὴ νὰ μὲ λάβετε ὡς σύζυγον. Ἄλλ' ὦ μνηστῆρες, ἔλθετε τώρα θέλω σας προβάλλει τὸ ἀγώνισμα τοῦτο· ἰδοὺ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σας τὸ μέγα τόξον τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεῶς· ὅστις ἐξ ὑμῶν ἤθελε τανύσει εὐχερόστερα τὴν νευρὰν εἰς τὰς χεῖράς του καὶ διαπεράσει διὰ τοῦ βέλους τοὺς πελέκαι, οἵτινες ὅλοι ὁμοῦ εἶναι δῶδεκα, τοῦτον ἐγὼ θὰ συζευθῶ· ἀπὸ ἀποχωρισθῶ αὐτὰ τὰ ὠραιότατα καὶ πλουσιώτατα συζυγικά μου ἀνάκτορα, τὰ ὅποια θὰ ἐνθυμοῦμαι εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ὄνειρά μου.»

Ὅτως εἶπε, καὶ ἀμέσως διέταξε τὸν θεῖον χοιροβοσκὸν Εὐμκίον νὰ δώσῃ εἰς τοὺς μνηστῆρας τὸ τόξον καὶ τὸν λαμπρὸν σίδηρον. Διὰ τοῦ Εὐμκίου ἔλαβε τὰ ὄπλα τοῦ κυρίου του καὶ τὰ περῆθηκεν εἰς τοὺς μνηστῆρας· ἀπ' ἐτέρου δὲ καὶ ὁ βουκόλος Φιλοτίτος, ἰδὼν τὸ τόξον τοῦ κυρίου του, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυά του. Τότε ὁ Ἀντίνοος τοὺς ἐπέπληξε καὶ εἶπε·

«Μωροὶ ἀγροῖτοι! τί κλαίετε, ἀνόητοι, παροτρύνοντες καὶ τὴν καρδίαν τῆς κυρίας σας, ἥτις ὀπωδήποτε ἔχει θλίψιν εἰς τὴν ψυχὴν τῆς, ἐπειδὴ ἀπώλεσε τὸν ἀγαπητόν της σύζυγον. Ἄλλ' ἢ καθήσατε σιωπηλοὶ ἐντὸς τῆς αἰθούσης καὶ ἐσθίετε, ἢ ἐξέλθετε καὶ ὑπάγετε νὰ κλαύσητε ἔξω τῆς οἰκίας ἀφίοντες ἐδῶ τὰ ὄπλα. Εἶναι ἐπίπονος δοκιμασία διὰ τοὺς μνηστῆρας, ἐπειδὴ νομίζω ὅτι δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ τανύσωσιν εὐκόλως τὸ τόξον τοῦτο· κἀνεὶς δὲν εἶναι ἐδῶ πολεμιστῆς ἰσχυρὸς ὡς ἦτο ὁ Ὀδυσσεύς καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος τὸν ἔχω ἰδεῖ, ὅταν ἤμην ἀκόμη παιδίον, καὶ τὸν ἐνθυμοῦμαι.»

Οὕτως εἶπεν, ἐν τῇ ψυχῇ του ὁμοῦς ἠλπίζεν ὅτι ἤθελε τανύσει τὸ τόξον καὶ διακπεράσει τοὺς πελέκεις. Ἀλλὰ δὲν ἐγνώριζεν ὅτι αὐτὸς πρῶτος, ἔμελλε νὰ γευθῇ τὸ πικρὸν βέλος τὸ ὁποῖον θὰ ἔρριπτε μὲ τὰς χεῖράς του ὁ ἄψογος Ὀδυσσεὺς τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγου ἀκόμη ἠτίμαζε καθήμενος ἐντὸς τῶν ἀνγκτέρων του καὶ παροτρύνων κατ' αὐτοῦ καὶ ὄλους τοὺς ἄλλους συντρόφους του. Πρὸς τοὺτους δὲ τότε εἶπεν ὁ γενναῖό-κακρος Τηλέμαχος·

« Ἀλλοῖμονον εἰς ἐμέ! βεβηχίως μὲ ἐστέρησε τοῦ λογικοῦ μου ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου Ζεὺς, διότι ἡ μὲν προσφιλὴς μου μήτηρ, ἡ τόσον συνετὴ μήτηρ μου, ἀνχιγγέλλει ὅτι θὰ γείνη σύζυγος ἄλλου καὶ θὰ ἀπομυκρυνθῇ τοῦ οἴκου μας τούτου, ἐγὼ δὲ ἐν τῇ ἀφροσύνῃ μου γελῶ καὶ τέρπομαι. Ἐμπρὸς λοιπὸν, ὦ μνηστῆρες, ἀφοῦ πρόκειται ὑμῖν τοιοῦτον βραβεῖον (γυνὴ), τῆς ὁποίας δὲν ὑπάρχει δευτέρη ἐπὶ τῆς ἐποχῆς μας, καθ' ἄπασαν τὴν γῆν τῶν Ἀχαιῶν, οὔτε εἰς τὴν ἱερὰν Πύλον, οὔτε εἰς τὸ Ἄργος, οὔτε εἰς τὰς Μυκήνας [οὔτε εἰς αὐτὴν τὴν Ἰθάκην, οὔτε εἰς ὄλην τὴν σκοτεινὴν γῆν] ἀλλὰ τίς ἡ ἀνάγκη νὰ ἐγκωμιάζω ἐγὼ τὴν μητέρα μου καὶ σεῖ, οἱ ἴδιοι τὸ γνωρίζετε. Πυύσατε λοιπὸν τὰς ἀναβολὰς καὶ τὰς προσάσεις, μὴ ἀναβάλετε νὰ τανύσετε τὸ τόξον τοῦτο, καὶ ἄς ἴδωμεν τίς ἔσεται ὁ νικητὴς· καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ δοκιμάσω τὰς δυνάμεις μου· ἐν δὲ τανύσω αὐτὸ καὶ διακπεράσω τὸ βέλος διὰ μέσου τῶν πελέκειων, δὲν θέλει ἐγκαταλείψει τὰ δώματα ταῦτα ἡ σεβαστὴ μήτηρ μου, ἐμοῦ θλιβομένου, ὅπως ἀνχωρήσῃ μετ' ἄλλου, ἐνῶ ἐγὼ θὰ μείνω οἴκαδε ἰκανὸς πλέον νὰ ἀποκτήσω δόξαν ὁμοίαν πρὸς τὴν τοῦ πατρός μου ἐν τοῖς ἄθλοις. »

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Τηλέμαχος ἠγέρθη καὶ ἔρριψεν ἀπὸ τῶν ὤμων τὸ πορφυρόχρουν ἐπικνωφώριόν του καὶ τὸ ὄξυ ξίφος. Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ἀφοῦ ὤρυξε δι' ὄλους μίαν τάφρον μακρὰν, ἔστησε τοὺς πελέκεις καὶ τοὺς ἐξίσωσε κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν, κατόπιν δὲ περιστῶρεσε τριγύρω γῶμα, ἐθούμκασκν δὲ ὄλοι ἰδόντες μὲ πόσῃν τάξιν καὶ ἐπιτηδειότητῃ τοὺς ἔστησε, διότι ἔπραττεν ἐργασίαν τὴν ὁποίαν οὐδέποτε εἶδεν· ὀπισθοχωρήσας δὲ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ κκτωφλίου καὶ ἐδοκίμαζε νὰ τεντώσῃ τὸ

τόξον, καὶ τρεῖς φορὰς μὲν ἐπροσπάθεισεν ἐπιθυμῶν νὰ ἐλκύσῃ τὴν νευρὰν, ἀλλὰ καὶ τὰς τρεῖς ὑπεχώρησεν εἰς τὴν βίαν τῆς νευρᾶς· ἐν τούτοις ἠλπίζεν ἀκόμη ὅτι ἤθελε τανύσει τὴν νευρὰν καὶ διαπεράσει τὸ βέλος διὰ μέσου τῶν πελέκεων. Καὶ ἤθελεν ἴσως τὸ τανύσει τὴν τετάρτην διὰ τῆς βίας, ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς τῷ ἔκχευε νεῦμα νὰ πύσει δοκιμαζῶν μὲ ὄλην τὴν ἐπιθυμίαν τὴν ὁποίαν εἶχεν. Ἐν τούτοις ὁ γενναϊόκαρδος Τηλέμαχος εἶπε·

«Δυστυχία μου, καὶ εἰς τὸ μέλλον λοιπὸν θὰ ἦμαι ἀνίκκος καὶ ἀνίσχυρος, ἢ εἶμαι τώρα πολὺ νέος καὶ δὲν ἔχω ἀκόμη πεποιθήσιν εἰς τὰς χεῖράς μου διὰ νὰ ἀποκρούσω ἐκεῖνον ὅστις ἤθελεν ἐπιτεθῆ κατ' ἐμοῦ πρῶτος. Ἄλλ' ἐμπρός, δοκιμάσατε τὸ τόξον καὶ ὑμεῖς οἵτινες μὲ ὑπερβαίνετε κατὰ τὴν ρώμην καὶ ἄς ἀποτελειώσωμεν τὸ ἀγώνισμά.»

Οὕτως εἰπὼν ἔθεσε μὲν τὸ τόξον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἀκουμβήσας αὐτὸ ἐπὶ τῶν καλῶς προσηρμοσμένων λείων σκνίδων, τὸ δὲ ὄζυ βέλος ἐστήριζεν ἐπὶ τῆς κμπύλης ἄκρας του, ἐπιστρέψας δὲ ἐκάθησε πάλιν ἐπὶ τῆς ἑδρας ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐσηκώθη. Ἀκολουθῶν ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπεΐθου· Ἀντίνοος εἶπε πρὸς αὐτούς·

«Ἄγαπητοὶ σύντροφοι, ἐγερθῆτε κατὰ σειρὰν ὅλοι, ἀπὸ τὰ δεξιὰ, ὅθεν ὁ οἰνοχόος ἄρχεται νὰ οἰνοχοῇ.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Ἀντίνοος, καὶ ἤρπασεν εἰς αὐτούς ὁ λόγος. Ὁ υἱὸς τοῦ Οἰνοπος Λειώδης ἠγέρθη πρῶτος· ἦτο ὁ μάντις των καὶ ἐκάθητο πάντοτε πλησιέστατα τοῦ ὄρχιου κρατῆρος. Αὐτὸς μόνος ἀπεστρέφετο τὴν ἀδικίαν καὶ δὲν ἔπνευεν ἐπιπλήττων τοὺς συντρόφους του διὰ τὰς κκκὰς των πράξεις. Πρῶτος λοιπὸν αὐτὸς ἔλαβε τὸ τόξον καὶ τὸ ταχὺ βέλος. Σταθεὶς δὲ ἐπὶ τοῦ κατωφλίου ἐδοκίμασε τὸ τόξον, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ τανύσῃ αὐτό· διότι πρότερον ἀπέκκμων αἰ μὴ ἠσκημέναι καὶ ἀπαλὰ χεῖρές του· τότε εἶπε πρὸς τοὺς μνηστῆρας·

«ὦ ἀγαπητοὶ μου σύντροφοι, παραιτούμαι νὰ τανύσω τὸ τόξον τοῦτο, καὶ ἄς λάβῃ αὐτὸ ἕτερος, ἐπειδὴ τοῦτο πολλῶν γενναίων ἀνδρῶν θὰ ἀραιρέσῃ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ζωὴν καθ' ὅσον προτιμότερον εἶναι ν' ἀποθάνωμεν παρὰ νὰ ζήσωμεν ἀπο-

τυγχάνοντες τοῦ σκοποῦ, ὅστις μᾶς συνήθοισεν εἰς τὸ μέγα-
ρον τοῦτο, ὅπου τρεφόμεθα καθ' ἡμέραν μὲ ἐλπίδας. Διότι ἕκα-
στος τῶρα ἐλπίζει καὶ ἐπιθυμεῖ ἐν ἐκυτῷ νὰ νυμφευθῇ τὴν
Πηνελόπην, τὴν σύζυγον τοῦ Ὀδυσσεύος· ἀλλ' ἀφοῦ δοκιμάσῃ
τὸ τόξον, καὶ ἴδῃ τὸ ἀποτέλεσμα, ἃς ζητήσῃ μετὰ ταῦτα
διὰ δώρων νὰ μνηστευθῇ ἄλλην τινὰ τῶν εὐπέπλων Ἑλληνί-
δων. Ἀκολουθῶς δὲ ἡ Πηνελόπη ἃς νυμφευθῇ ἐκεῖνον ὅστις ἤ-
θελε τῇ δώσει περισσότερα δῶρα τοῦ ὕμνιαίου καὶ τὸν ὁποῖον
ἡ μοῖρα ἤθελε τῇ προσρίσει.»

Οὕτως εἶπε καὶ κατέθηκε τὸ τόξον ἀκουμβήσας αὐτὸ ἐπὶ
τῶν καλῶς συντηρησμένων λειῶν σκηνίδων, τὸ δὲ ὄζυ βέλος ἐ-
στήριξεν ἐπὶ τῆς ὠρχίης του κυρτῆς ἄκρας, ἐπιστρέψας δὲ ἐ-
κάθησεν ἐπὶ τῆς ἑδρας ἀπὸ τῆς ὁποίας πρὸ ὀλίγου ἐσηκώθη.
Τότε ὁ Ἄντινοος τὸν ἐπέπληξεν εἰπὼν τοὺς ἐξῆς λόγους·

«Λειῶδες, ποῖος δεινὸς καὶ τρομερὸς λόγος διέφυγε τὸν
φραγκμὸν τῶν ἐδόντων σου καὶ τίς δὲν θὰ ὠργίζετο ἀκούων αὐτόν;
Πῶς! τὸ τόξον τοῦτο μέλλει νὰ ἀρχιρέσῃ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν
ζωὴν πολλῶν ἀνδρείων ἀνδρῶν διότι σὺ δὲν ἠδυνήθης νὰ τὸ τε-
χνύσῃς; Ἡ σεβασμῖα μήτηρ σου δὲν σὲ ἐγέννησεν ἐπιτήδειον
νὰ μεταχειρίζεσαι τὰ βέλη· οἱ ἄλλοι ὅμως εὐγενεῖς μνηστῆρες
εὐκόλως τὸ ἐντείνουσιν.»

Οὕτως εἶπε καὶ διέτρεξεν ἀμέσως τὸν αἰγοβοσκὸν Μελάνθιον
εἰπὼν·

«Ἔπαυε, Μελάνθιε, εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἀνκύβον μέγα
πῦρ καὶ πλησίον εἰς τὴν πυρὰν καθέδραν κεκαλυμμένην διὰ
προβειῶν· φέρε μετὰ ταῦτα τὸν μέγαν στεάτινον δίσκον ὅστις
εὐρίσκεται ἐντὸς τῶν ἀνγκυτέρων ὅπως οἱ νέοι μνηστῆρες θερ-
μκίνοντες αὐτὸν καὶ ἐπιχρίοντες τὸ τόξον προσπαθήσωμεν νὰ
τὸ τεχνύσωμεν καὶ ἀποτελειώσωμεν τὸ ἀγώνισμα.»

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Μελάνθιος ἦνκε πρὸς τὸν ζωνῆρον πῦρ
καὶ ἔσπερ πλησίον αὐτοῦ καθέδραν κεκαλυμμένην ὑπὸ προβειῶν,
ἔπειτα δὲ ἔφερε τὸν μέγαν στεάτινον δίσκον ὅστις ὑπῆρχεν ἐν
τοῖς μεγάροις. Τότε οἱ μνηστῆρες θερμκίνοντες αὐτὸν ἐπει-
ρῶντο νὰ τεχνύσωσι τὸ τόξον· πλὴν δὲν ἠδύναντο νὰ τὸ τεχνύ-
σωσι, πολὺ δὲ ὑπελείπετο ἡ ἰσχὺς των. Ἦδη δὲν ἔμεινον πλέον

εἰμὴ ὁ Ἀντίνοος καὶ ὁ θεόμορφος Εὐρύμαχος, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν μνηστήρων καὶ ὄλων ὑπέρτεροι κατὰ τὴν ῥώμην καὶ τὴν ἐπιδειξιότητα.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐξῆλθον τῆς οἰκίας ὁ βουκόλος ὄμοῦ καὶ ὁ χοιροβοσκὸς τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεύς· συνεξήλασε δὲ κατόπιν αὐτῶν τῆς οἰκίας καὶ ὁ θεὸς Ὀδυσσεύς. Ὅτε δὲ λοιπὸν ἦσαν ἐκτὸς τῆς αὐλῆς καὶ τῆς θύρας, ὁμίλησε πρὸς αὐτοὺς τοὺς δύο ὁ Ὀδυσσεύς μετὰ τοὺς ἐξῆς φιλοφρονητικoὺς λόγους·

«Βουκόλε, καὶ σὺ, χοιροβοσκέ, πρέπει νὰ ὁμιλήσω, ἢ εἶναι προτιμότερον νὰ σιωπήσω; ἀλλ' ἡ ψυχὴ μου μὲ παρκαίνει νὰ ὁμιλήσω πῶς, ἠθέλατε ὑπερκασισθῆ τὸν Ὀδυσσεύα ἐὰν τυχὸν ἤρχετο αἰφνιδίως τῇ βοηθείᾳ θεοῦ τινος; Τοὺς μνηστῆρας ἀρχὰς ἠθέλατε βοηθήσει μᾶλλον ἢ τὸν κύριόν σας; Ὅμιλήσατε, εἰπέτε τί σᾶς διατάσσει ἡ καρδίᾳ σας.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀμέσως ἀπήντησεν ὁ βουκόλος·

«Ζεῦ πάτερ! εἶθε νὰ ἐξετέλεις τὴν εὐχὴν ἡμῶν ταύτην· νὰ ἤρχετο ἢ ἦρος ἐκεῖνος καὶ νὰ τὸν ἔφερον ὁ θεός· καὶ ἠθέλας γνωρίσει, ὦ ξένε, τότε, ὁποῖα εἶναι ἡ δύναμίς μου καὶ ὅποιοι εἶναι οἱ βραχιόνές μου.»

Τὰ αὐτὰ δὲ ἐπῆνυχετο καὶ ὁ Εὐμαῖος εἰς ὄλους τοὺς θεοὺς, νὰ ἐπιστρέψῃ δηλαδὴ ὁ Ὀδυσσεύς εἰς τὰ ἀνάκτορά του. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐγνώρισεν τοιοῦτοτρόπως ὁ θεὸς ἦρος τὴν εἰλικρίνειαν τῆς ψυχῆς των, ἀπέτεινε πάλιν τὸν λόγον πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπεν·

«Ἴδοῦ λοιπὸν ἐγὼ εἰμὶ ἐδῶ, ἐντὸς τῆς οἰκίας μου, ἀφοῦ ὑπέμεινα πολλὰς τελευτωρίας, ἦλθον μετὰ εἴκοσιν ἔτη εἰς τὴν γλυκεῖάν μου πατρίδα· γνωρίζω ὅτι μόνοι ὑμεῖς ἐξ ὄλων τῶν ὑπηρετῶν μου χαίρετε τὴν ἐπῆνοδόν μου· οὐδένα ὅμως ἄλλον ἐκτὸς ὑμῶν ἤκουσα νὰ εὐχεται νὰ ἐπανέλθω πάλιν εἰς τὴν πατρίδα μου. Πῶς δὲ θὰ σᾶς ἀντιμεΐψω, θὰ σᾶς εἶπω τὴν ἀλήθειαν· ἂν δώσῃ ὁ θεὸς νὰ καταδαμάσω τοὺς ἀναιδέεις μνηστῆρας, θέλω δώσει καὶ εἰς τοὺς δύο σας ἀγνάς συζύγους, πλοῦτη καὶ οἴκους τοὺς ὁποίους θὰ οἰκοδομήσω πλησίον τῶν ἀνακτόρων μου, θὰ εἴσθε δὲ εἰς τὸ μέλλον σύντροφοι καὶ ἀδελφοὶ τοῦ Τηλεμάχου μου. Ἄλλ' ἔλθετε νὰ σᾶς δεῖξω καὶ ἄλλο

τι σημεῖον ἀρίδιλλον διὰ νὰ μὲ γνωρίσητε καὶ πεισθῆτε ἐνδομύχως. Ἴδετε τὴν πληγὴν τὴν ὁποῖαν πόλαι ποτὲ διὰ τοῦ λευκοῦ ὀδόντος του μοὶ κατέφευεν ἀγριόχοιρος, ὅταν ὑπῆγα εἰς τὸν Παρνασσὸν μὲ τοὺς υἱοὺς τοῦ Αὐτολύκου.»

Οὕτως εἰπὼν ἐσήκωσε τὰ ῥάκη του ἀπὸ τῆς μεγάλης πληγῆς. Ὁ δὲ Εὐμειος καὶ ὁ Φιλοίτιος ἀφοῦ παρετήρησαν αὐτὴν καὶ ἐπέισθησαν, ἔκλαιον ὑπὸ χαρᾶς καὶ ἀμέσως περιβαλόντες τὰς χεῖρας περὶ τὸν ἀνδρεῖον κύριόν των, κατεφίλουν αὐτὸν ὠπεύοντες τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους του, ὡσπύτως δὲ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐφίλησε τὰς κεφαλὰς καὶ τὰς χεῖράς των· καὶ ἤθελε βεβαίως καταλάβει αὐτοὺς ἢ δύσεις τοῦ ἡλίου εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν· ἐὰν αὐτὸς ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν καθησύχαζεν αὐτοὺς λέγων·

«Πύσατε τοὺς κλαυθμοὺς καὶ τοὺς θρήνους μήπως ἐξεληθὼν κἀνεὶς τῶν ἀνγκτόρων μᾶς ἴδῃ καὶ ἐπιστρέψῃ νὰ δώσῃ εἶδσιν. Ἀλλὰ ἄς εἰσέλθωμεν κατὰ σειρὰν, καὶ ὄχι ὅλοι ὁμοῦ,

ΣΤΕΜΜΑ.

ἐγὼ ὑπάγω πρῶτος, καὶ σεῖς ἔλθετε κατόπιν. Προσέζατε πρὸ πάντων εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον· κἀνεὶς βεβαίως ἐκ τῶν ἀναιδῶν μνηστήρων θὰ συγκατατεθῆ νὰ μοὶ δώσωσι τὸ τόξον καὶ τὴν φαρέτραν, ἀλλὰ σὺ θεῖς Εὐμειε, λάβε αὐτὸ μόνος σου. φέρε το διὰ τῆς αἰθούσης, καὶ ἐγγείρισον αὐτὸ εἰς τὰς χεῖράς μου, ἔπειτα διάταξον τὰς ὑπηρετρίδας νὰ κλείσωσι καλῶς τὰς στερεὰς θύρας τοῦ ἀνγκτόρου, ἐὰν καμμίᾳ ἐξ αὐτῶν ἀκούσῃ στενυχμοῦς ἢ κτύπου ἐνδοθεν τῆς αἰθούσης, νὰ μὴ ἐξέλθῃ ποσῶς τοῦ δωματίου της, ἀλλ' ἐν σιωπῇ ἄς ἐξακολουθῆ τὴν ἐργασίαν της. Σε δὲ, ἐνάρετε Φιλοίτιε, προγγέλλω, νὰ κλείσῃς διὰ τῆς κλειδῆς τὰς θύρας τῆς αὐλῆς καὶ νὰ τὰς στερεώσῃς ἀμέσως διὰ δεσμῶν.»

Ταῦτα εἰπὼν εἰσῆλθεν εἰς τὸ περίφημον διὰ κατοικίαν ἀ-

νάκτορον του και ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ θρανίου ἀπὸ τοῦ ὁποίου πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἐγερθῆ· εἰσηλήθον δὲ κατόπιν και οἱ δύο πιστοὶ ὑπηρέται τῷ θεῷ Ὀδυσσέως.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν ὁ Εὐρύμαχος ἐκράτει εἰσέτι τὸ τόξον και τὸ ἐθέρουκινη, στρέφων και περιστρέφων αὐτὸ ἐπὶ τῆς φλογὸς τοῦ πυρός, ἀλλ' οὐδ' οὕτως ἠδύνατο νὰ τὸ ἐντείνῃ, μετ' ἄλλως δὲ ἐθλίβετο ἐνδομύχως ἢ κρητερὰ καρδίᾳ του και ἀναστενάζας ἐκράξεν·

«ὦ ἀλλοίμονον! ποῖα θλίψις δι' ἐμέ και δι' ὄλους τοὺς μνηστῆρας! και τοὶ δυσθυμῶν, δὲν λυποῦμαι τόσον διὰ τὸν γάμον τοῦτον, διότι ὑπάρχουσι και ἄλλαι πολλαὶ Ἑλληνίδες εἰς τὴν ὑπὸ τῆς θαλάσσης περικυκλωμένην Ἰθάκην, και εἰς τὰς ἄλλας πόλεις· ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μὲ λυπεῖ εἶναι νὰ βλέπω ἡμᾶς τοσοῦτον ὑποδεεστέρους τοῦ ἰσοθέου Ὀδυσσέως κατὰ τὴν ἰσχύν. Φεῦ! δὲν ἠδυνήθημεν νὰ τανύσωμεν τὸ τόξον του, και τὸ αἰσχρὸς μὲς θὰ φθάσῃ και εἰς τοὺς μεταγενεστέρους.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ εὐθύς ἀπεκρίθη ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους Ἀντίνοος·

«Εὐρύμαχε, δὲν θὰ γίνῃ οὕτω· σκέφθητι καθ' ἑαυτόν· ὁ λαὸς σήμερον πανηγυρίζει ἐορτὴν ἱερὰν τοῦ θεοῦ, ποῖος λοιπὸν εὐκαιρεῖ νὰ τανύῃ τόξον; Ἄς τὸ ἀποθέσωμεν λοιπὸν χωρὶς νὰ λυπώμεθα, και ἄς ἀφήσωμεν τοὺς πελέκεις ὀρθίους, διότι δὲν πιστεύω νὰ ἔλθῃ κἀνεὶς νὰ τοὺς κλέψῃ ἀπὸ τὸ ἀνάκτορον τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου Ὀδυσσέως. Ἄλλ' ἔλθετε, ὁ μὲν οἰνοχόος ἄς γερμίση πρῶτον τὰ ποτήριά μου, και ἀφοῦ κάμωμεν σπονδὰς, νὰ θέσωμεν κατὰ μέρος τὰ βέλη· διατάξατε δὲ τὸν αἰγοβοσκὸν Μελάμβλιον νὰ μᾶς φέρῃ αὖριον λίαν πρῶτ' ἢ τὰς καλλιτέρας αἰγᾶς τοῦ ποιμνίου ὅπως, ἀφοῦ προσφέρωμεν μνηρία εἰς τὸν περιβόητον ποῖ τὴν Ἀπόλλωνα, δοκιμάσωμεν τὸ τόξον και τελειώσωμεν τὸ γῶνισμα.»

Οὕτως ἔπεν ὁ Ἀντίνοος, ἤρσε δὲ ὁ λόγος του εἰς ὄλους. Ἐν τούτοις οἱ μὲν κρητερὰ ἔχονον ὕδωρ ἐπὶ τῶν χειρῶν των, οἱ δὲ εἰ γενετὸς οἰνοχόοι ἐγέμιζον οἴνου μέχρι στεφάνης τοὺς κρητερὰς και ἰένειμον κατὰ σειράν εἰς ὄλους διὰ τῶν ποτηρίων. Ἀφοῦ δὲ ἔλαμον σπονδὰς και ἔπιον ὅσον ἐπεθύμει ἡ ψυχὴ των,

τότε ὁ πολυσύνατος Ὀδυσσεὺς φρονῶν δόλιχα δι' αὐτοῦ τοῖς εἶπεν·

«ὦ μνηστῆρες τῆς περιφανοῦς ἀνάσσης, ἀκούσατέ με νῆ εἶπω καὶ ἐγὼ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐν τῷ στήθει μου μοὶ ἐμπνέει ἢ ψυχὴ μου· παρκακλῶ δὲ πρὸ πάντων τὸν Εὐρύμαχον καὶ τὸν θεόμορφον Ἀντίνοον, ἐπειδὴ οὗτος συνεβούλευσε φρονίμως, νῆ ἀφήσωμεν τώρα ἤτυχον τὸ τόξον καὶ νῆ ἀφιερῶσωμεν τὰς ὥρας μας εἰς τοὺς θεοὺς· αὐριον δὲ τὴν πρωΐαν ἄς δώσῃ τὴν νίκην ὁ θεὸς εἰς ὃν τινὰ θελήσει. Ἀλλὰ δότε καὶ εἰς ἐμὲ τὸ καλῶς κατειργασμένον τοῦτο τόξον ὅπως δοκιμάσω καὶ ἐγὼ ἐνώπιόν σας τὰς δυνάμεις μου καὶ τοὺς βραχίονάς μου, ἄρα γε ἡ ρώμη μου εἶναι εἰσέτι τοιαύτη, ὅποιά ἦτο πρότερον εἰς τὰ εὐκλήνητά μου μέλη, ἢ μὲ κατέστρεψαν πλεόν ὁ πλάνης βίος μου καὶ ἡ ἔλλειψις τῆς καλῆς περιποιήσεως.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Ὀδυσσεὺς, οἱ δὲ μνηστῆρες ὠργίσθησαν ὑπερβολικῶς, διότι ἐφοβήθησαν μήπως ὁ ἐπαίτης ἐκεῖνος τανύσῃ τὸ καλῶς ἐξεσμένον τόξον. Ὁ δὲ Ἀντίνοος ὑβρίζων αὐτὸν εἶπε τὰ ἐξῆς·

«Ἄ! ἐλεσινὲ ξένη, δὲν ἔχεις οὐδὲ τὸν παρκαμικρὸν νοῦν· δὲν εὐχαριστεῖσαι ὅτι κάθησαι ἡσύχως καὶ εὐωχεῖσαι μετὰ τῶν ἡμῶν τῶν ὑπερισχύρων, καὶ οὐδέποτε στερεῖσαι φαγητοῦ, πρὸς τοῦτοίς δὲ ἀκούεις καὶ τοὺς λόγους καὶ τὰς συνομιλίαις μας; Ποῖος ἄλλος ξένος ἢ ἐπαίτης ἐγένετό ποτε δεκτὸς εἰς τὰς συνδιαλέξεις μας; Σὲ προσέβλεπε φαίνεται ὁ ὡς μέλι γλυκὺς οἴνου ὅστις καὶ πολλοὺς ἄλλους βλάπτει ὅταν τὸν ροφῶσιν ἀπλήστως καὶ δὲν τὸν πίνωσι μετὰ μέτρου. Ὁ οἶνος καὶ τὸν περιβόητον Κένταυρον Εὐρυτίωνα κατέστρεψεν ἐλθόντα εἰς τοὺς Λαπίθας εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ γενναιοκάρδου Πειριθόου· διότι πεπλανημένως ἔχων τὰς φρένας, μακνώδης, ἐπράκτεν ἀσχημοσύνης εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Πειριθόου, καὶ δυσφορήσαντες οἱ ἦρωες, ἠγέρθησαν τὸν ἔσυραν ἔξω τῆς αὐλείου θύρας καὶ τῷ ἀπέκοψαν διὰ τῶν ἀνηλεῶν μαχαιρῶν τὰ ὄτα καὶ τὴν ρινά του, ἐκεῖνος δὲ ἐκτὸς ἑαυτοῦ ἀνεχώρησεν, ἐδυσφόρει δὲ ἡ ἀσύνητος αὐτοῦ ψυχὴ διὰ τὸ πάλημά του. Ἐκ τούτου διηγέρθη μετὰ τῶν

τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν Κενταύρων ¹⁾ διαμάχη, ἀλλ' ὁ Εὐρύτιος πρῶτος οἰνοβορῶν εὔρει τὸν ἄλθερόν του· οὕτω λοιπὸν καὶ εἰς σέ προκινηγέλω μέγα κακὸν ἐὰν τολμήτης νῆ τεχνύτης τὸ τόξον τοῦτο· διότι οὐδεμίαν πλέον φιλοφροσύνην θέλεις εὔρει μετὰ τοῦ ἡμετέρου λαοῦ, ἀλλὰ περὶ τοῦτο ὅτι σέ ἀποστείλωμεν διὰ μελινοχόρου πλοίου πρὸς τὸν βασιλέα Ἐχέστον, ὅστις εἶναι ὁ ἀγριώτατος πάντων τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀπὸ τὸν ὅποιον κατ' οὐδένα τρόπον θέλεις σωθῆ. Πῆτε λοιπὸν ἡτύχως καὶ μὴ θέλης νῆ διαγωνίζηται μετ' ἀνθρώπους ἀκραιότερους σου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἡ Πηνελόπη·

«Ἄντιος, μήτε ὄρθον εἶναι μήτε δίκαιον νῆ ὑβρίζης τοὺς ξένους τοῦ Γαλαμάχου, οἵτινες ἔρχονται εἰς τὴν μέγαρον τεχνύτην. Φρονεῖς λοιπὸν ὅτι ἐὰν ὁ ξένος οὗτος, πεποικῶς εἰς τὴν βόμην τῶν βασιλέων του, κατὰ βλάβην νῆ τεχνύτη τὸ ἰσχυρὸν τόξον τοῦ Ὀδυσσεύς ὅτι μετ' ὀδηγήσει εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ ὅτι μετὰ τὴν σύζυγόν του; Καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐνδομύχως δὲν πιπτεύω ὅτι ὅτι ἐτόλμα νῆ συλλάβη τοιαύτην ἐλπίδα· κἀνεὶς λοιπὸν ἐκ τῶν εὐχομένων ἐντεχῶν ἄς μὴ λυπητῆται δι' αὐτὸ ἐπειδὴ εἶναι ἀνέχρηστον καὶ νῆ ὑποθέσῃ τις τὸ τοιοῦτον.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπήντησεν ἀμέσως ὁ Εὐρύμαχος, ὁ υἱὸς τοῦ Πολύβου·

«Ἦσυνετὴ Πηνελόπη, ὀύγχετο τοῦ Ἰακχίου, δὲν φρονοῦμεν ποσῶς ὅτι ὁ ἀνθρώπος οὗτος ὅτι σέ νυμφευθῆ, διότι εἶναι ἀνέχρηστον· ἀλλὰ φοβούμενοι τοὺς μετέπειτα λόγους τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν, δὲν θέλομεν νῆ μᾶς εἴπῃ ποτὲ ὁ ποταπώτερος ἐκ τῶν Ἑλλήνων· «Ἦ! οἱ πλέον μηδαμιοὶ ἄνδρες ἔζητοῦσιν εἰς σύζυγον τὴν γυναικῆ ἀμώμου ἤρωος, διότι δὲν ἔκκατῶρθωσαν νῆ τεχνύσσει τὸ τόξον του, ἐνῶ ἀθλιὸς τις ἐπαίτης πολυπλόνητος ἐλθὼν ἐτέχνυσεν εὐκόλως τὴν νεύραν, ἔρριψε τὸ βέλος καὶ διεπέρασε τοὺς πελέκεις.» Αὐτὰ ὅτι εἴπωσι, τὰ ὅποια θέλουσι προσάψει εἰς ἡμᾶς αἰώνιον καταισχύνῃ.»

1) Κένταυροι. Ἡ μυθολογία πλάττει τοὺς κενταύρους ὡς τέρατα κατὰ μὲν τὸ ἄνω ἡμισυ ἀνθρώπου, κατὰ δὲ τὸ ἐπίλοιπον ἵππου μορφήν ἔχοντα. Τοῦτο ἴσως ἐπλάσθη διότι ἦσαν ἀριστοὶ ἵππειοι, καὶ πάντοτε παρουσιάζοντο ἔφιπποι.

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησε πάλιν ἡ περὶνους Πηνελόπη·

«Εὐρύμαχε, διατί τοῦτο μόνον θεωρεῖτε αἰσχύνῃν σε; δὲν εἶναι ἐπίσης δυνατὸν νὰ ἀπολαμβάνωσι καλὴν φήμην παρὰ τῷ λαῷ καὶ ὅσοι κατατρώγουσι τὴν περιουσίαν ἀνδρῶν ἡρώως. Ὁ ξένος οὗτος εἶναι ρωμαλέος καὶ ἔχει ἀνάστημα μεγαλοπρεπέα· καυχᾶται δὲ ὅτι κατὰγεται ἀπὸ ἐνδοξοῦ γένους καὶ εἶναι υἱὸς πατρὸς εὐγενοῦς. Δότε λοιπὸν εἰς αὐτὸν τὸ καλῶς κτειρωσμένον τόξον, ὅπως ἴδωμεν τὸ ἀποδοσόμενον. Θὰ εἶπω δέ τι τὸ ὁποῖον καὶ θέλει ἐκτελεσθῆ· ἐὰν τανύσῃ αὐτὸ, ἐὰν ὁ Ἀπόλλων τῷ δώσῃ δόξαν καὶ τιμὴν, θὰ τὸν ἐνδύσω μὲ ὠραῖα φορέματα, ἐπαχωρόριον καὶ χιτῶνα, θέλω πρὸς τούτοις τῷ χαρίσει καὶ ὀξύ ακόντιον διὰ νὰ ὑπερασπίζεται κατὰ τῶν κυνῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ δίστομον ξίφος· θὰ τῷ δωρήσω σκινδάλια, καὶ θὰ τὸν ἀποστείλω ὅπου ἐπιθυμεῖ ἢ καρδίᾳ του καὶ ἡ ψυχὴ του.»

Τότε ἀπήντησε πρὸς αὐτὴν ὁ φρόνιμος Γηλέμαχος·

«Ἀγαπητὴ μοι μήτηρ, οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων εἶναι καταλληλότερος ἐμοῦ νὰ δώσῃ ἢ νὰ ἀρνηθῇ τὸ τόξον, εἰς ὅντινα θέλει, οὔτε ὅσοι εἶναι ἔξογοι ἐν τῇ πετρῶδει Ἰθάκῃ, οὔτε οἱ κοινοῦντες τὰς πλησίον τῆς ἵπποτρόφου Ἥλιδος νήσους. Κάνεις ἐξ αὐτῶν δὲν δύναται νὰ μὲ ἐμποδίσῃ ἐὰν ἤθελα νὰ χάρισω διὰ πικρὸς τὸ τόξον τοῦτο εἰς τὸν ξένον μου. Ἀλλὰ σὺ μὲν μήτηρ μου ἐπίστρεψον εἰς τὰ δωμάτιά σου καὶ ἐνασχολοῦ ἐργαζομένη εἰς τὸν ἴσθον καὶ εἰς τὴν ἡλεκκτήην, διάτρεξον δὲ καὶ τὰς θλακμηπόλους σου νὰ κυττάξωσι τὰ ἔργα των, διότι ἡ περὶ τῶν ὅπλων φροντίς ἀνήκει εἰς τοὺς ἀνδρας, καὶ πρὸ πάντων εἰς ἐμὲ ὅστις εἶμι κύριος τοῦ μεγάρου τούτου.»

Ἡ Πηνελόπη ἐκπεπληγμένη ἐκ τῶν συνετῶν λόγων τοῦ υἱοῦ της μετέβη εἰς τὰ ὑπερῶα δωμάτιά της. Εἰσελθοῦσα δὲ μετὰ τῶν θλακμηπόλων της εἰς τὸν θάλαμον της ἔλλαξε τὸν προσφιλεῖ σύζυγόν της Ὀδυσσεύ, μέχρις οὗ ἡ γλαυκῶπις Ἀθηναῖα ἐπέχυσεν ἐπὶ τῶν βλεφάρων της γλυκὺν ὕπνον.

Ἐν τούτοις ὁ θεὸς χοιροβοσκὸς Εὐμειὸς λαβὼν τὸ κρυπτόλον τόξον περιέφερεν αὐτό, ὅλοι δὲ ὁμοῦ οἱ ἀναΐετες μνηστῆρες ἐφώναζον εἰς αὐτόν, καὶ τὸν ἠπαίλουσαν λέγοντες·

« Ἀχραεῖ χοιροβοσκέ, ποῦ τάχα φέρεις τὸ καμπύλον τόξον; ἐντὸς ὀλίγου θὰ σὲ κατχοράγωσιν οἱ κύνες μακρὰν πάσης κατοικίας ἀνθρώπων καὶ πλησίον τῆς μένδρας τῶν χοίρων σου, τοὺς ὁποίους ἔτρεφες, ἐὰν ὁ Ἀπόλλων καὶ οἱ ἄλλοι αἰώνιοι θεοὶ φωνῶσι πρὸς ἡμᾶς; εὐνοϊκοί. »

Ταῦτα ἔλεγον οἱ μνηστῆρες, ὁ δὲ Εὐμειος φοβηθεὶς κατέθηκε τὸ τόξον εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐκρέματο. Ἄφ' ἑτέρου ὁ Τηλέμαχος τὸν ἐπέπληξε καὶ εἶπε·

« Ἐπὶ τέρῳ μου, φέρε πλησίον τὸ τόξον, δὲν πρέπει νὰ ὑπακούῃς εἰς ὄλους ἐξίσου, καὶ πρόσσεχε μήπως μοιλονότι εἶμι νεώτερος σὲ ἀποπέμψω εἰς τοὺς ἀγρούς μετὰ λιθοβολημάτων, διότι εἶμι δυνατώτερός σου. Εἴθε νὰ ἦμην ἐπίσης δυνατώτερος καὶ τῶν μνηστῆρων τούτων, διότι τότε ταχέως ἤθελον ἀποπέμψαι οἰκτρῶς ὄλους αὐτοὺς ἐκ τοῦ οἴκου μου, ἐπειδὴ πάντοτε σέπτονται ὀλέθρια πράγματα. »

Οὕτως εἶπεν, οἱ δὲ μνηστῆρες πάντες ἐγέλασαν ἰλαρῶς διὰ τοὺς λόγους του καὶ δὲν ὠργίσθησαν παντάπασι κατὰ τοῦ Τηλεμάχου, τότε ὁ Εὐμειος λαβὼν πάλιν τὸ τόξον καὶ φέρων αὐτὸ διὰ τοῦ θαλάμου ἐστάθη πλησίον τοῦ ἐνδόξου Ὀδυσσεῶς καὶ τὸ ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ προσκαλέσας ἀμέσως ἔξω τὴν τροφὸν Εὐρύκλειαν εἶπε πρὸς αὐτήν·

« Ὁ Τηλέμαχος σὲ διατάττει, ὦ συνετὴ Εὐρύκλαια, νὰ κλείσῃς τὰς στερεῶς κατεσκευασμένας θύρας τῶν ἀνακτόρων. Ἐὰν δὲ καμμίαι τῶν ὑπηρετριῶν ἀκούσῃ στεναγμούς ἢ κτύπους ἐνδοθεν τῆς αἰθούσης νὰ μὴ ἐξέλθῃ ποσῶς τοῦ δωματίου τῆς, ἀλλ' ἐν σιωπῇ ἢ ἐξἄκολουθῇ τὴν ἐργασίαν τῆς. »

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ λόγος του δὲν ἐπέταξεν ἐκ τῆς μνήμης τῆς, διότι ἀμέσως ἡ Εὐρύκλαια ἔκλεισεν ἀσφαλῶς τὰς θύρας τοῦ μεγαλοπρεποῦς μεγάρου.

Σιωπηλῶς δὲ ἀφ' ἑτέρου καὶ ὁ Φιλοίτιος ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης καὶ ἔκλεισεν ἀμέσως τὰς θύρας τῆς περιφράκτου αὐλῆς μὲ ἐν παλαμῆριον πολυκώπου πλοίου· δι' αὐτοῦ λοιπὸν τοῦ ἐκ κωνάθραος σχοινίου ἔδεσε στερεῶς τὰς θύρας καὶ ἐπιστρέψας, ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς ἔδρας ἀπὸ τῆς ὁποίας εἶχεν ἐγεροθῆ πρὸ ὀλίγου, καὶ προσεῖχεν εἰς ὕψος ἔπραττεν ὁ Ὀδυσσεύς. Ἦδη ὁ

ἦρας ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς του τὸ τόξον, περιέστρεφεν αὐτὸ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ ἤρηνε αὐτὸ προσεκτικῶς μήπως ἐν τῇ ἀπουσίᾳ του ἔρχοντο αὐτὸ οἱ σκώληκες. Βλέποντες δὲ αὐτὸν οἱ μνηστῆρες ἔλεγον μετὰξὺ των·

«Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶναι μέγας θουμωστῆς καὶ ἔμπειρος τῶν τόξων· ὕψως ἔχει τοιχῶτα εἰς τὸν οἶκόν του, ἢ μήπως ἔχει σκοπὸν νὰ κατασκευάσῃ, καὶ δι' αὐτὸ τὸ παρκτηρεῖ τοιοῦτοτρόπως πνιτχρόθεν ὁ κάκιστος τυροδιώκτης.»

Ἄλλοι δὲ πάλιν ἐκ τῶν ἀναιδῶν ἐλείνων νέων ἔλεγον·

«Εἴθε εἰς ὄλας του τὰς πράξεις νὰ ἔχη τὴν αὐτὴν κακὴν τύχην τὴν ὁποίαν θὰ ἔχη καὶ τῶρα προσπαθῶν νὰ τανύσῃ τὸ τόξον!»

ΘΕΣΙΣ ΤΟΞΟΥ.

Οὕτως ἔλεγον οἱ μνηστῆρες, ἀλλ' ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς, εὐθὺς ἄμα ἔλαθε τὸ ἰσχυρὸν τόξον εἰς τὰς χεῖράς του καὶ τὸ παρκτηρεῖ πνιτχρόθεν, καθὼς ἔτιν ἀνὴρ ἐπιτήδειος εἰς τὸ ᾄδειν καὶ πικρῆσαι τὴν λύρην, τανύσῃ εὐκόλως τὸ στροπεύριον (ἐπὶ τοῦ ὁποίου αἱ χορδαὶ ἐπιστραγγίζονται) τὴν ἐκ προβαίου ἐντέρου χορδὴν τὴν ὁποίαν προσέδεσεν ἐκατέρωθεν, οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεύς ἐτάνυσεν αἴφνης τὸ ἰσχυρὸν ἐκεῖνο τόξον, σίρην δὲ τῆς δεξιᾶς χειρὸς τὴν νευράν, ἣτις ἀνέδωκεν ἦχον ὠρεῖον, ἕμοιον μὲ φωνῇ χειλιθόου. Τότε θλίψις ζωηρὰ κτέλαθε τοὺς μνηστῆρας καὶ ὄλοι ὠχρίασαν, συγχρόνως δὲ ὁ Ζεὺς ἐβρόντη δυνάτῃ, δεικνύων φανερὸν σημεῖον, τότε εὐφράνθη ὁ

πολυπαθῆς θεῶς Ὀδυσσεύς, διότι ἔδειξεν αὐτῷ σημεῖον οὐρανόθεν δαρυψίνουσι υἱὸς τοῦ Κρόνου· ἔλαθε λοιπὸν ἐν ταχὺ βέλος, τὸ ὁποῖον ἔκαίτο μόνον ἐπὶ τῆς τραπέζης· τὰ δὲ ἄλλα τὰ ὁποῖα ἐντὸς ὀλίγου ἔμελλον νὰ γευθῶσιν οἱ μνηστῆρες εὐρίσκοντο εἰσέτι περικεκληισμένα ἐντὸς τῆς φρετρῆς. Καὶ διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκράτει τὴν λαβὴν τοῦ τόξου, διὰ δὲ τῆς ἄλλης ἔστυρε τὴν νεύραν καὶ τὸ βέλος χωρὶς νὰ ἐγερθῆ ἔκ τοῦ καθίσματός του, καὶ ἀφοῦ ἐσκόπευσεν, ἔρριψε τὸ βέλος τὸ ὁποῖον, χωρὶς νὰ μακρυνθῆ τοῦ σκοποῦ, διεπέρατε ταχέως ὄλους τοὺς κρίκους, οἵτινες ἐνουπῆρχον εἰς τὰς χειρίδας τῶν πελέκεων· ἔπειτα δὲ εἶπε πρὸς τὸν Τηλέμαχον·

«Τηλέμαχε, δὲν σὲ ἐντρόπικεν ὁ ξένος σου ὁ καθήμενος εἰς τὰ ἀνάκτορά σου, διότι οὐδὲ ἠγοπόρησα νὰ τανύσω τὸ τόξον οὔτε ἀπέτυχον τοῦ σκοποῦ, βλέπω ὅτι ἡ ρώμη μου μένει εἰσέτι ἀκλόνητος· καὶ δὲν εἶμι καθὼς οἱ μνηστῆρες οὗτοι ὑβρίζοντές με ὀνειδίζουσιν. Ἄλλ' ἰδοὺ ἡ στιγμή νὰ προετοιμασώμεν ἐνόσω εἶναι ἀκόμη ἡμέρα καὶ δεῖπνον διὰ τοὺς ἐνταῦθα συνηγμένους Ἕλληνας· ἀκολούθως δὲ θέλωμεν διασκεδάσει πάλιν διὰ τῶν ἀσμάτων καὶ τῆς λύρας, τὰ ὁποῖα σταλίζουσι τὰς εὐχαρίας.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔνευσεν εἰς τὸν Τηλέμαχον διὰ τῶν ὀφρῶν, καὶ ἀμέσως ὁ προσφιλὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεὺς περιεζώσθη τὸ κοπτερὸν ζῆφος του, ἔλαθεν εἰς τὰς χειρὰς του ἀκόντιον καὶ ἐστάθη πλησίον τοῦ καθίσματος τοῦ φιλιττοῦ πατρὸς του ὀπλισμένους μὲ ἀπαστράπτοντα ὄπλα.

ΡΑΨΩΙΔΙΑ Χ.

Μνηστηροφονία.

Ἐπειτα ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς ἀπεδύθη τὰ ῥάκη καὶ ἐκράτησεν εἰς τὰς χειρὰς του τὸ τόξον καὶ τὴν πλήρη βελῶν φρετρῆν· πηδήσας δὲ ἐπὶ τοῦ μεγάλου κατωφλίου τῆς αἰθούσης,

διεσκόρπισε πρὸ τῶν ποδῶν του τὰ ταχέα βέλη, καὶ μετὰ ταῦτα εἶπε πρὸς τοὺς μνηστῆρας·

«Ὁ μὲν ἀθῶος καὶ ἀβλαβῆς οὗτος ἀγὼν ἐξεπέλασθη· αἴωρα ὅμως θέλω δοκιμάσει εἰς ἄλλο σημάδι, τὸ ὅποιον ἰθὺς ἀνήρ μέχρι τοῦδε ἐκτύπησε καὶ τὸ ὅποιον εἴθε νῆ ἐπιτύχοι καὶ νῆ μὲ δοξάτῃ ὁ Ἀπόλλων!»

Ταῦτα εἰπὼν διηθύονε κατὰ τοῦ Ἀντίνοῦ πικρὸν βέλος. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ Ἀντίνοος ἵτοιμάζετο νῆ κέρη εἰς τὰ χεῖλη του λαμπρὸν μὲ δύο ὄττα χρυσοῦν ποτήριον τὸ ὅποιον ἐσήκωσε μὲ τὰς δύο του χεῖρας, δ' ἂ νῆ πῆ οἶνον· ἰδὲ κἂν ἐστογάζετο ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ τὸν θάνατον. Καὶ τίς ἤθελε πιστεύσει ὅτι ἐν μέσῳ τόσων συνδαιτυμόνων, εἰς καὶ μόνος ἄνθρωπος ἔστω καὶ ἂν ἦτο καὶ ἰσχυρότατος ἤθελεν ἐπιφέρει κατ' αὐτοῦ σκληρὸν θάνατον καὶ μακρὴν μοῖραν; Ἄλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς σκοπεύσας τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν ἀγένα, ἡ δὲ χαλκίνη αἰχμὴ διεπέρασε τὸν ἀπαλὸν λαίμονα του, καὶ ἀμέσως ἐκλινεν ἀνατραπίς, τὸ ποτήριον διέφυγε τῶν χειρῶν του, καὶ ρεῦμα ἀνθρωπίου αἵματος ἀνεπήδησεν ἐκ τῶν ρωθίων του. Ταῦτα χρόνως δὲ οἱ πόδες του ὤθησαν μακρὰν του τὴν τράπεζαν, καὶ ἔρριψε κάτω τὰ ἐπ' αὐτῆς κείμενα· ὁ δὲ ἄρτος καὶ τὰ ἐψημένα κρέατα ἐκηλιθώθησαν ὑπὸ τοῦ αἵματος. Ὅλοι τότε οἱ μνηστῆρες, ἅμα εἶδον τὸν Ἀντίνοον φονευθέντα, ἐρώναζον ἀτάκτως καὶ ἐθορόδουν, καὶ ἀναπηδήσαντες ἀπὸ τὰς ἑδρας των, διέτρεχον τὴν μεγάλην αἴθουσαν περκατηροῦντες πρὸς τοὺς καλοκτισμένους τοίχους· ἄλλ' εἰς μᾶτην, οὐδαμοῦ ὑπῆρχεν ἀσπίς ἢ ἄλλο τι στιβαρὸν ὄπλον. Τότε λοιπὸν ἤρχισαν νῆ ὑβρίζωσι τὸν Ὀδυσσεά μὲ τοὺς ἐξῆς ὀργίλους λόγους·

«Ξένη, κακῶς τοξεύεις τοὺς ἄνδρας· ἄλλ' ὄχι, δὲν θὰ ἐπιτύχῃς καὶ ἄλλον ἀγῶνα, ἐγγίξει ἡ ἐσχάτη σου στιγμὴ, διότι ἐρόνευτες τὸν ἐπιφανεστέρον ἐκ τῶν εὐγενῶν νέων τῆς Ἰθάκης, καὶ διὰ τοῦτο ἐδῶ τῶρα θὰ σὲ καταφάγωσιν οἱ γῦπες.»

Ἐκαστος αὐτῶν ἔλεγε ταῦτα πρὸς τὸν Ὀδυσσεά, ἐπειδὴ ἐνόμιζεν ἀκόμη ὅτι ἐξ ἀπροσεξίης ἐρόνευσε τὸν ἄνδρα· οὐδ' ἐνόησαν οἱ ἄφρονες, ὅτι πλέον ὁ θάνατος ἐκρέματο ἄνωθεν τῶν κεφαλῶν των! Ἀγριοκυττάξας δὲ ὅλους ὁ Ὀδυσσεὺς ἔκραξε·

«Σκύλοι, δὲν ἠλπίζετε νὰ ἐπιστρέψω πλέον ἐκ τῆς Τροίας εἰς τὴν πατρίδα μου, καὶ δι' αὐτὸ κατεστρέφατε τὴν περιουσίαν μου, συνευρίσκεσθε μὲ τὰς ὑπηρετίαις μου διὰ τῆς βίας, καὶ ἐνῶ ἐγὼ ἔζων ἀκόμη ἐζητεῖτε τὴν σύζυγόν μου εἰς γάμον, χωρὶς νὰ φοβηθῆτε μήτε τοὺς ἐπουρανόους θεοὺς μήτε νὰ ἐντραπηῆτε διὰ τὸ μέλλον τὴν κατὰκρυσιν τῶν ἀνθρώπων. Τώρα ὅμως σὺς περιμένει ὅλους ὁ χεῖριστος ὄλεθρος.»

Οὕτως εἶπεν, ὠχρὸς δὲ φόβος κατέλαβεν ἅπαντας· [ἔκκιστος δὲ ἔβλεπε τριγύρω του πῶς νὰ ἀποφύγῃ τὸν αἰφνίδιον ὄλεθρον]. Μόνος δὲ ὁ Εὐρύμαχος ἅπαντῶν εἰς τὸν ἥρωα εἶπεν·

«Ἐὰν πράγματι ἦσαι ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰθάκης Ὀδυσσεὺς καὶ ἐπέστρεψας εἰς τὸν οἶκόν σου, αἱ ἐπιπλήξεις σου εἶναι δικαιοτάται. Ἀληθῶς καὶ εἰς τὰ ἀνάκτορά σου οἱ μνηστῆρες ἐπραξάν πολλὰ κακὰ ἔργα καὶ εἰς τὰ κτήματά σου ἐπέφεραν σημαντικὰς ζημίας. Ἀλλ' ὁ μὲν αἴτιος ὄλων τούτων κεῖται νεκρὸς ἐνώπιόν σου· διότι ὁ Ἀντίνοος μᾶς πρῶτονεν εἰς αὐτὰ, ὅχι τόσον ἐπειδὴ ἐφρόντιζε καὶ ἐπεθύμει νὰ λάβῃ εἰς σύζυγον τὴν Πηνελόπην, ἀλλὰ διότι εἶχεν ἄλλα εἰς τὸν ναῦν του, τὰ ὅποια ὅμως δὲν ἐξεπλήρωσεν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου· ἤθελε δηλαδὴ νὰ βασιλεύσῃ ἐπὶ τοῦ λαοῦ τῆς κελκοκτοικημένης Ἰθάκης αὐτὸς, καὶ νὰ φονεύσῃ δι' ἐνέδρας τὸν υἱόν σου. Τώρα δὲ ὅτε οὗτος ἐφρονεύθη δικαίως, φείσθητι τῶν ἄλλων ὑπηκόων σου. Ἡμεῖς δὲ δὲν θὰ βραδύνωμεν διὰ νὰ σὲ κατευνάτωμεν ἐξ ἐνόμητος ὄλων τῶν πολιτῶν νὰ σὲ ἀποζημιώσωμεν δι' ὅσα ἐφάγομεν καὶ ἐπίομεν εἰς τὰ ἀνάκτορά σου. Θὰ σοὶ δώσωμεν ἕκαστος χαλκὸν καὶ χρυσὸν ἀξίως εἰκοσιβωῶν, ἕως ὅτου εὐφρανθῇ ἡ ψυχὴ σου· πρὶν δὲ πράξωμεν ταῦτα δίκαιον ἔχεις νὰ ἦσαι ὀργισμένος.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀγριοκυττάξας ὁ πολύσοφος Ὀδυσσεὺς εἶπεν·

«Εὐρύμαχε, καὶ ἂν μοὶ προσφέρητε ὅλην τὴν πατρικὴν σὰς περιουσίαν καὶ ἄλλα ἀκόμη ἂν ἤθελον μοὶ προστεθῆ οὐδ' οὕτως ἀκόμη ἤθελον πύσει αἱ χεῖρές μου τὸν φόνον πρὶν τιμωρῆσω ὅλην τὴν πρὸς ἐμὲ ὄβριν τῶν μνηστῆρων. Τώρα δύνασθε νὰ ἐκλέξητε ἐν ἑκ τῶν δύο ἢ νὰ μὲ πολεμήσητε καρτερικῶς, ἢ νὰ φύγητε, ὅστις ἤθελε ὑπεκφύγει τὸν θάνατον καὶ τὴν κα-

κὴν μοῖραν· ἀλλὰ νομίζω ὅτι κἀνεὶς ἐξ ὑμῶν δὲν θὰ δυνήθη νὰ ἀποφύγη τὸν κίφνιδιον ὄλεθρον.»

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας οἱ μνηστῆρες ἠθροίσθησαν λιποθυμοῦσιν τὴν καρδίαν των καὶ λυόμενα τὰ γόνατά των. Τότε ὠμίλησεν ἐκ δευτέρου ὁ Εὐρύμαχος καὶ εἶπε πρὸς τοὺς μνηστῆρας·

«ὦ φίλοι, ὁ ἄνθρωπος οὗτος δὲν θὰ ἀρήσῃ νὰ ἀνακλυθῶσιν αἱ ἀκαταμάχητοι χεῖρές του· ἀλλ' ἀφοῦ ἀπαξ ἔδραξε τὸ κελῶς ἐξεσμένον τόξον καὶ τὴν φαρέτρην, θὰ τοξεύῃ ἀπὸ τοῦ κατωφλίου μέχρις οὗ μᾶς φρονέσῃ ὄλου. Ἄς σκερθῶμεν λοιπὸν νὰ πολεμήσωμεν· σπατάμενοι δὲ τὰ ξίφη ἂς ἀντιτάξωμεν κατὰ τῶν θινακτηρόρων βελῶν τὰς τραπέζας καὶ ἂς ὀρμήσωμεν κατ' αὐτοῦ ὄλοι συγγρόνωσ, ἐὰν τὸν ἀπωθήσωμεν μακρὰν τοῦ κατωφλίου καὶ τῶν θυρῶν, θὰ ἐξέλθωμεν εἰς τὴν πόλιν, θὰ φωνάζωμεν νὰ μᾶς βοηθήσωσι, καὶ τότε ὁ ἀνὴρ οὗτος θέλει τοξεύει διὰ τελευταίου φράν.»

Οὕτως εἰπὼν ἔσυρε τὸ ὄξυ καὶ δίστομον χαλκίνον ξίφος του καὶ ὤρμησε κατὰ τοῦ ἥρωος τρομερῶς ἀκλαγγῶν· ταῦτο γρόνωσ δὲ καὶ ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἀποτοξεύσας τὸ βέλος ἐκτύπησεν αὐτὸν εἰς τὸ στήθος πλησίον τοῦ μαστοῦ. Τὸ τεχνὸν βέλος διεπέρασε τὸ ἥπαρ του, τὸ ξίφος ἔπεσεν ἀπὸ τὰς χεῖράς του, αὐτὸς δὲ περιστραφείς ἔπεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τὴν ὁποίαν ἀνέτρεψε, τὰ δὲ φαγητὰ καὶ τὸ διπλοῦν ποτήριον ἐκυλίσθησαν κατὰ γῆς· τότε ὁ Εὐρύμαχος λυσσῶν ἐνδομύχως ἔτυπτε διὰ τοῦ μετώπου τὸ ἔδραρος καὶ λακτίζων μὲ τοὺς δύο πόδας ἀνέτρεψε τὴν ἔδραν του· καὶ σκότος ἐχύθη ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του.

Ἐν τούτοις ὁ Ἀμφινόμοσ μὲ τὸ ξίφος εἰς τὴν χεῖρα, ὤρμησε κατὰ τοῦ ἐνδόξου Ὀδυσσεῶσ, διὰ νὰ ἰδῆ ἂν θὰ κατάρθωνε νὰ τὸν ἀποκρούσῃ ἀπὸ τῶν θυρῶν· ἀλλὰ παρευθὺς τὸν ἐφθασεν ὁ Τηλέμαχος ἐξ ὀπισθεν καὶ τὸν ἐκτύπησε διὰ τοῦ χαλκίνου ἀκοντίου του ἀκριβῶς εἰς τὸ μέσον τῶν ὤμων καὶ διεπέρασε τὸ στήθος του· ἐδρόντησε δὲ πεσὼν καὶ διὰ τοῦ μετώπου του ἐκτύπησε τὸ ἔδραρος. Ὁ δὲ Τηλέμαχος ἀρίων τὸ ἀκόντιον εἰς τὸ σῶμα τοῦ Ἀμφινόμου ὀπισθοχώρησε, διότι ἐφοβήθη μήπως ἐνῶ θὰ ἀπέσυρεν αὐτὸ ὀρμήσας τις ἐκ τῶν μνηστῆρων τὸν δια-

περάσῃ διὰ τοῦ ξίφους τοῦ ἢ τὸν κτυπήσῃ ἄλλως πως. Ἔδραμε δὲ εὐθὺς πρὸς τὸν ἀγκυπητὸν πατέρα του, καὶ σταθεὶς πλησίον του τῷ εἶπε τοὺς ἐξῆς τυχθεῖς λόγους·

« Πάτερ μου, τῶρα θὰ σοὶ φέρω ἀσπίδα καὶ δύο ἀκόντια καὶ δλόχαικλον περικεραλαίκην κελῶς προσηρμοζομένην ἐπὶ τῶν κροτάφων σου. θὰ ὀπλιθῶ δὲ καὶ ἐγὼ καὶ θὰ ὀπλισῶ ἐπίσης καὶ τὸν χοιροβοσκὸν καὶ τὸν βουκόλον· διότι κελλίτερον εἶναι νὰ ἤμευθῃ ὀπλισμένοι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος ὁ πολυσύνετος Ὀδυσσεὺς εἶπεν·

« Σπεῦστον καὶ ἐπάνελθε ἐνόσω ἔχω βέλη πρὸς ἔμυναν, μήπως μὲ ἀπωθήσωνται ἀπὸ τῆς εἰσόδου ὄντα μόνον.»

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Τηλέμαχος ὑπήκουσεν ἀμέσως εἰς τὸν σεβαστὸν πατέρα του καὶ ἔδραμεν εἰς τὸν θάλακρον ὅπου ἦσαν τὰ περιήρημα ὄπλα, λαβῶν δὲ τέσσερας ἀσπίδας, ὀκτὼ ἀκόντια, καὶ τέσσερας χαλαίνας περικεραλαίκας μὲ θυσάνους ἀπὸ ἀλογότριχας τὰ ἔφερε τυχθεὺς εἰς τὸν πατέρα του. Πρῶτος δὲ αὐτὸς ἐνεδύθη τὰ περιβόητα ὄπλα καὶ ἀμέσως μετ' αὐτὸν οἱ δύο ὑπηρεταὶ ὁ Εὐμεινός καὶ ὁ Φιλοκίριος ἐκκλύθησαν καὶ αὐτοὶ μὲ τὰ λαμπρὰ ὄπλα των καὶ ἐτάθησαν πλησίον τοῦ ἐνδόξου καὶ πηνούργου Ὀδυσσεως.

Ἐν τούτοις ὁ ἦρωας ἐνόσω μὲν εἶχε βέλη ἐπάνω τὸ τόξον καὶ σημηδεύων ἐκτύπη ἀδικακῶπως εἰς τὴν αἴθουσαν τοὺς μνηστῆρας· τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον, τὸ δὲ ἔδραμο· ἐστρώνετο ὑπὸ πτωμάτων· ἀροῦ δὲ ἐτελείωσαν τὰ βέλη εἰς τὸν ἄνκτα Ὀδυσσεὺς τοξεύοντα, τότε τὸ μὲν τόξον ἐστήριζεν εἰς τὸν πρὸ τῆς εἰσόδου ἀπαστρέπτοντα τοῖχον τοῦ στερεῶς κατασκευασμένου μεγάρου, αὐτὸς δὲ ἔλαθε περὶ τοὺς ὤμους του τὴν ἐκ τεσσάρων βραχίων συγκαυμένην ἀσπίδα, ἐπὶ δὲ τῆς ἐνδόξου κεφαλαῖς του ἔθηκε τὴν εὐμνηρρον καὶ κειοσημμένην μὲ οὐραν ἵππου περικεραλαίκην, τῆς ὁποίας ὑπεράνωθεν ὁ λόφος ἐκυματίζε θυμακῶως καὶ τέλος ἤρπαζε δύο ἀκόντια ἀστράπτοντα ὑπὸ χαλαροῦ.

Ἐπῆρξεν εἰς τὸν στερεὸν τοῖχον τῆς μεγάλης αἰθούσης, ὀριζοντίως μὲ τὸν ἀνώτερον ὄροφον, θύρα μὲ βραχυμίδας, μυστικὴ ἐξοδος ἣτις ἔφερεν ἔξω τοῦ μεγελοπρεποῦς ἀνκυτόρου

καὶ τὴν ὁποῖαν ἔκλειον δύο σκνίδες στερεῶς προσκαρμοζόμεναι· τὰύτην ὁ Ὀδυσσεὺς δ' ἐτάξε τὸν θεῖον χοιροβοσκὸν νὰ προσέχη ἰστάμενος πλησίον αὐτῆς, εἷς δὲ καὶ μόνος ἠδύνετο νὰ διέλθῃ δι' αὐτῆς. Ἦν τούτοις δὲ ὁ Ἀγέλαος ἀποταίρων τὸν λόγον πρὸς ἕκαστον εἶπε·

«Φίλοι, δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς ἀπὸ σῆς νὰ ὑπερβῇ τὴν μικρὰν θύραν τῆς αἰθούσης νὰ φωνάξῃ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ ζητήσῃ βοήθειαν; τότε ὁ ἄνθρωπος οὗτος θὰ ἐτόξευε διὰ τελευταίου φορὴν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ αἰγοβοσκὸς Μελάνθιος·

«Δὲν εἶμι δυνατὸν τοῦτο, εὐγενῆ Ἀγέλαε, διότι ἡ θύρα εἶναι πολὺ στενὴ καὶ δύσκολον τὸ στόμιον τῆς ἐξόδου, εἷς δὲ καὶ μόνος ἀνὴρ, ἐν ἦναι γενναῖος, δύναται νὰ μᾶς σταματήσῃ ἕλους. Ἀλλὰ ἠσπαστέ, θὰ σῆς φέρω ὄπλα ἀπὸ τὸν ἄνω θάλακρον, διότι ἐκεῖ μέσσω νομίζω ὅτι θὰ τὰ ἔκλεισαν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ ἐνδοξὸς υἱὸς του.»

Οὕτως εἰπὼν ὁ αἰγοβοσκὸς Μελάνθιος ἀνέβη διὰ τῶν διαδρόμων τῶν ἀνακτόρων εἰς τοὺς θιλάκρους τοῦ Ὀδυσσεύς, ἐνθεν ἔλαβε δῶδεκα ἀπιδάς, ἄλλα τόσσα ἀκόντια καὶ ἰσαρίθμους χαλκίνας περιεσφαικίνας ἐχούσας λόφον ἀπὸ ἀλογότριχας· ἔδραμε δὲ περσεύς καὶ ἔφερεν αὐτὰ πρὸς τοὺς μνηστῆρας· καὶ τότε ἐλύθησαν τὰ γόνατα καὶ ἡ ἀγαπητὴ καρδίκα τοῦ Ὀδυσσεύς, ὅτε εἶδεν αὐτοὺς ἐνδυομένους ὄπλα καὶ πάλλοντας εἰς τὰς χεῖράς των τὰ μακρὰ ἀκόντια· ἐνόησε τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου καὶ ἀμέσως εἶπε πρὸς τὸν Γηλέμαχον τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«Γηλέμαχε, ἀναμφιβόλως ἡ καμμία ἐκ τῶν ἐν τῷ ἀνακτόρῳ ὑπηρετριῶν ἐμψυχόνει τὴν σκληρὰν μάχην ἢ ὁ Μελάνθιος.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Γηλέμαχος·

«Πάτερ μου, ἐγὼ ἔκαμα τὴν ἀπροσεξίαν ταύτην (κανεὶς ἄλλος δὲν εἶναι αἴτιος τούτου) ἐπειδὴ ἄφρητα ἀνοικτὴν ὄλιγον τὴν στερεὰν θύραν τῆς αἰθούσης, καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτῶν ὁ θεθεὶς ὡς σκοπὸς ἦτο προσεκτικώτερος ἐμοῦ. Ὑπαγε λοιπὸν, θεε Εὐμειε, κλειῖτον τὴν θύραν καὶ περκατήρησον καλῶς μή-

πως τυχόν εἶναι καμμία ὑπέρετρα ἥτις κάμνει ταῦτα, ἢ ὁ υἱὸς τοῦ Δολίου Μελάνθιος, τὸν ὁποῖον καὶ ὑποπτεύομαι.»

Ἐνῶ δ' Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Τηλέμαχος ἔλεγον ταῦτα μεταξὺ των, ὁ αἰγυβοσκὸς Μελάνθιος μετέβη καὶ ἐκ δευτέρου εἰς τὸν θάλαμον διὰ τὴν μεταφέρῃ ὕπλα παρετήρησε δὲ αὐτὸν ὁ θεὸς χοιροβοσκὸς καὶ παρευθὺς εἶπε πρὸς τὸν Ὀδυσσεύ, ὅστις ἦτο πλησίον του·

«Θρέμμα τοῦ Διὸς, υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ἰδοὺ ὁ ἀποτρόπαιος Μελάνθιος τὸν ὁποῖον ὑποπτεύομεθα, πηγάινει φανερά εἰς τὸν θάλαμον ὅπου ἔχετε κεκλεισμένα τὰ ὕπλα. Εἶπέ μοι λοιπὸν καθαρὰ, τὴν φωνεῦσω ἐν δυνηθῶ ἢ τὴν σοὶ τὸν φέρω ἐδῶ, ὅπως τιμωρηθῆ διὰ τὰ ἄπειρα κκουρ-γῆματα ὅσα μηχανᾶται ἐν τοῖς ἀνακτόροις σου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολύσοφος Ὀδυσσεύς·

«Ἐγὼ μὲν καὶ ὁ Τηλέμαχος τοὺς ἀναιδέϊς μνηστῆρας, μολοντί πολὺ ἐπιθυμοῦσι τὴν ἐκφύγωσι, θέλομεν τοὺς κρατῆσαι ἐδῶ μέσα. Σὺ δὲ καὶ ὁ Φιλοίτιος, συλλάβετε τὸ Μελάνθιον, καὶ ἀροῦ συστρέψητε τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας του ἐξοπίσω, ρίψατέ τον εἰς τὸν θάλαμον, δέσκατε ὕψισθεν αὐτοῦ σκινίδας καὶ ἀροῦ περάσσητε δι' αὐτῶν πλεγμένον σχοινίον τὴν ἀναρτήσσητε εἰς τὴν ὑψηλὴν στήλην καὶ τὴν προσπελάσσητε αὐτοῦ με ζύλα, ὅπως ζῶν τοιοῦτοτρόπως ἐπὶ ἰκανὸν χρόνον ὑποφέρῃ φρικτοὺς πόνους.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ ὑπήκουσαν καὶ ἔδραμον εἰς τὸν θάλαμον χωρὶς τὴν ἐννοήτη ὁ Μελάνθιος, ὅστις ἤδη εἶχεν εἰσέλθῃ εἰς αὐτόν. Ἐνῶ δὲ οὗτος ἀνεζήτει εἰς τὸ βῆθος τοῦ θαλάμου τὴν εὐρὴ ὕπλα, ἐκεῖνοι ἐστάθησαν ἕξω ἐκαστέρωθεν τοῦ κατωφλίου. Μετ' ὀλίγον δὲ ἐπεριούσε τὸ κατωφλίον ὁ αἰγυβοσκὸς Μελάνθιος κρατῶν εἰς τὴν μίαν χεῖρα λαμπρὴν περικεφαλαίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην μεγάλην ἀσπίδα βουτηγμένην εἰς τὴν σκόνην, τὴν ὁποῖαν ἄλλοτε ἐφόρει κατὰ τὴν νεότητά του ὁ ἦρωας Λαέρτης καὶ ἥτις πρὸ πολλοῦ ἔκειτο λιγμομένην, ἦσαν δὲ ὑπὸ τῆς πελακιοτήτος λελυμέναι ἀίραρα τῶν λαβίων της. Τότε ὁ Εὐμήχιος καὶ ὁ Φιλοίτιος ἐπήδησαν ἐπ' αὐτοῦ, τὸν συνέλαβον, τὸν ἔσυρον ἐντὸς τοῦ θαλάμου ἀπὸ τῶν τρεχῶν,

τὸν κατέβαλον, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους θλιβόμενον ἐνδομύχως καὶ τὸν ἔδεσαν μὲ ἀλγαιῶν δεσμὸν ἀφοῦ τὸν συνέτριψαν καλῶς ὀπίσω καθῶς τοὺς διέτρεξεν ὁ πολυπλοῦς θεῖος Ὀδυσσεύς, ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου· ἔπειτα δὲ περὶ τὸ σῶμά του πλεγμένον σχοινίον, τὸν ἀνήρτησαν ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς στήλης καὶ τὸν προσήρμοσαν μὲ ξύλα. Τότε χλευάζων αὐτὸν, Εὐμειέ μου χοιροβοσκέ, τῷ εἶπες·

«Λοιπὸν τῶρα, Μελάνθιε πολὺ καλὰ θὰ ἀγροπνήσης ὄλην τὴν νύκτα εἰς τὴν μαλακὴν τρύτην κλίτην καθῶς σοῦ πρόπει. Ἡ χρυσόθρονος θυγάτηρ τῆς Αὐγῆς, ἐξεργασμένη ἀπὸ τὰ ρεῖθρα τοῦ Ὀκεανοῦ δὲν θέλει σὲ λητμονήτει κατὰ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν συνειθίζεις νὰ φέρῃς εἰς τοὺς μνηστῆρας τὰς αἰγὰς τὰς προωρισμέναις διὰ τὰ συμπόσια των.»

Οὕτω λοιπὸν ἐκεῖνον μὲν ἀρῆκαν ἐκεῖ σφιγκτὰ δεδεδεμένον· ἐκεῖνοι δὲ ἀφοῦ ἐνεδύθησαν τὰ ὄπλα των, ἔκλεισαν τὴν λαμπρὰν θύραν καὶ ἐπέστρεψαν πλησίον τοῦ ἐμπειροπολέμου καὶ πολυμηχάνου Ὀδυσσεῶς. Ἐκεῖ, μέντοι πένοντες οἱ μαχηταὶ ἴσταντο ἀπέναντι ἀλλήλων, οἱ μὲν τέσσαρες ἐπὶ τοῦ κατοφλίου, οἱ δὲ μνηστῆρες ὄντες πολλοὶ καὶ ἀνδρεῖοι ἐντὸς τῆς μεγάλης αἰθούσης· κατ' ἐκείνην δὲ τὴν στιγμὴν ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀθηνᾶ, λαβοῦσα τὴν μορφήν καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Μέντορος ἐπλησίωσε τὴν Ὀδυσσεῶς ὅστις ἰδὼν αὐτὴν κατεχάρη καὶ ἔκραξε·

«Μέντορ, ἔλθέ νὰ ἀπομακρύνῃς ἀπὸ ἡμῶν τὸν κίνδυνον, ἐνθυμήθητι δὲ τοῦ συνομήλικος καὶ ἀγαπητοῦ συντρόφου σου, ὅστις ἄλλοτε σὲ εὐεργέται.»

Οὕτως εἶπε μεγαλοφώνως· καθ' ἑαυτὸν ὅμως ὑπόπτειεν ὅτι ἦτο αὐτὴ αὐτὴ ἡ ἐρεθίζουσα τὸν λαὸν εἰς μάχην Ἀθηνᾶ. Ἀφ' ἐτέρου δὲ οἱ μνηστῆρες ἐντὸς τῆς αἰθούσης ἐνεθάρρουν ἀλλήλους διὰ κραυγῶν· πρῶτος δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Δαμαστόρος Ἀγέλαος ὠνείδισε τὴν Ἀθηνᾶν εἰπών·

«Μέντορ, πρόσεξον μήπως σὲ πείσῃ διὰ τῶν λόγων του ὁ Ὀδυσσεύς νὰ μᾶς πολεμήσης, ὑπερκασιζόμενος αὐτὸν, διότι ἰδοὺ ἡ σκέψις μας καὶ δὲν ἀμφισβάλλω περὶ τῆς παραγκυλοποιήσεως αὐτῆς. Ὅπουθεν φρονεῖστωμεν αὐτούς, τὸν πατέρα δηλαδὴ

καὶ τὸν υἱόν, ἔπειτα θὰ φρονέσωμεν καὶ σὲ δι' ὅσα ἐπιχειρεῖς
 νὰ πράξης ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων, ὅλα ταῦτα θὰ πληρώσῃς διὰ
 τῆς κεφαλῆς σου. Ἀφοῦ καταβάλωμεν τὴν ἀντίστασιν ὑμῶν
 διὰ τῶν ὄπλων, ὅσῃν περιουσίᾳ ἔχεις καὶ ἐντὸς τοῦ οἴκου σου
 καὶ ἔξω, θέλωμεν τὰ ἀνυμῖξει μετὰ τῆς περιουσίας τοῦ Ὀδυσ-
 σέως· τέλος δὲν θὰ ἀφήσωμεν εἰς τὸν οἶκόν σου μήτε τοὺς υἱούς
 σου, μήτε τὰς θυγατέρας σου, μήτε τὴν χρηστὴν σύζυγόν σου
 ζωντανούς καὶ νὰ περιέρχονται πλέον εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἰθά-
 κης.»

Οὕτως εἶπεν, αἱ ἀπειλαὶ δὲ αὐτῶν ἠϋξήσαν τὴν ὀργὴν τῆς
 Ἀθηναῆς ἧτις ἀπέτεινε πρὸς τὸν Ὀδυσσεὺς τοὺς ὀργίλους τού-
 τος λόγους·

Ἄρχῃθι πλέον, Ὀδυσσεῦ, ἡ ἰσχύς σου καὶ ἡ ἀνδρεία σου
 μεθ' ἧς ἐπὶ ἐννέκ' ἔτη εἰς τὰ πεδία τῆς Τροίας, ἐπολέμεις
 σταθερῶς διὰ τὴν ὠρχίην καὶ εὐγενῆ Ἑλένην, καὶ ἐφόνευσες
 πλείστους ἥρωας εἰς τὰς τρομερὰς συμπλοκάς, καὶ διὰ τοῦ
 σχεδίου σου ἐξεπόρθησας τὴν εὐρύχωρον πόλιν τοῦ Πριάμου.
 Πῶς λοιπὸν τῶρα, ὅτε ἦλθες εἰς τὸν οἶκόν σου, ἐν μέσῳ τῶν
 κτημάτων σου, διστάζεις νὰ φανῆς γενναῖος ἀπέναντι τῶν μνη-
 στῆρων; Ἔλα, ἐμπρὸς λοιπὸν δειλὲ, στήθι πρὸ' ἐμέ, καὶ ἰδὲ
 τὸν πόλεμον, ἵνα γνωρίσῃς ὅποῦ τις εἶναι ὁ Μέντωρ ὁ υἱὸς
 τοῦ Ἀλκίμου, ὅταν πρόκειται νὰ ἀποδώσῃ τὰς πρὸς αὐτὸν
 εὐεργεσίας, ὑπερκασιζόμενος τοὺς φίλους του ἐναντίον τῶν
 ἐχθρῶν.»

Ταῦτα εἶπεν ἡ θεὰ, ἀλλὰ δὲν ἔδωκεν ἀμέσως εἰς τὸν ἥ-
 ρωα τὴν ὑπεροχὴν τῆς νίκης· διότι ἤθελε νὰ δοκιμάσῃ τὴν
 ἀνδρείην του καὶ τὴν τοῦ ἐνδόξου υἱοῦ του. Τότε ἡ θεὰ λα-
 βοῦσα τὸ σχῆμα γελιδόνος περιέπτῃ καὶ ἐκάθησεν ἀντικρὺ ἐπὶ
 τῆς μυκισμένης ὀροφῆς τῆς αἰθούσης.

Τοὺς μνηστῆρας δ' ἀφ' ἑτέρου πρῶτονον ὁ Ἀγέλαος ὁ
 υἱὸς τοῦ Δαμάστωρος, ὁ Εὐρύνομος, ὁ Ἀμφιμέδων, ὁ Δημοπό-
 λεμος, ὁ Πείσανδρος ὁ υἱὸς τοῦ Πολύκτορος καὶ ὁ ἐμπειροπό-
 λεμος Πόλυβος· διότι ἐξ ὅλων ὅσοι δὲν εἶχον φρονεῦθαι καὶ ἐ-
 πολέμου διὰ τὴν ζωὴν των, αὐτοὶ ἦσαν οἱ γενναϊότεροι· τοὺς
 ἄλλους δὲ γενναίους εἶχε δαμάσει τὸ τόξον καὶ τὰ ἀλλεπάλ-

ληλα βέλη. Ἀπευθύνων τότε ὁ Ἀγέλαος τὸν λόγον πρὸς ὅλους εἶπεν.

«ὦ φίλοι, τῶρα ὁ ἀνὴρ οὗτος θὰ κρατήσῃ τὰς ἀκαταμάχτους χεῖράς του. Ἴδετε! ὁ Μέντωρ ἀνεχώρησεν ἤδη, ἀροῦ ἐκχυγήθη μόνον ματαίως, οἱ δὲ ἀντίπαλοί μας μένουσι πάλιν μόνοι εἰς τὰ πρόθυρα· διὸ τῶρα μὴ ρίπτετε ὅλοι ὀμοῦ τὰ μακρὰ ἀκόντιά σας, ἀκοντίσαστε πρῶτον οἱ ἕξ, καὶ ἴσως δώσῃ ὁ Ζεὺς νὰ πέσῃ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ἀπολαύσωμεν δόξαν, ἀροῦ δὲ πέσῃ οὗτος, μὴ σᾶς μέλει διὰ τοῦ ἄλλου.»

Οὕτως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ μετὰ προθυμίας ἔρριψαν τὰ ἀκόντια· ἀλλ' ἡ Ἀθηνᾶ τὰ ἐμακταίωσεν ὅλα· καὶ ἐκ τούτων ἄλλος μὲν ἐκτύπησε τὸν μεγάλον στύλον τὸν στηρίζοντα τὴν στέγην τοῦ στερεοῦ μεγάρου, ἄλλος δὲ τὴν στερεῶς κατεσκευασμένην θύραν, καὶ ἄλλος τὰ πλάγια τοῦ τοίχου. Ἀροῦ δὲ ἐκεῖνοι ἀπέφυγον τὰ ἀκόντια τῶν μνηστήρων, ἔλαβε τὸν λόγον ὁ πολυπαθὴς θεὸς Ὀδυσσεὺς καὶ εἶπε·

«Φίλοι μου ἦλθε τῶρα καὶ ἡ σειρά μου νὰ σᾶς εἶπω νὰ ρίψητε τὰ ἀκόντιά σας κατὰ τοῦ πλήθους τῶν μνηστήρων, οἵτινες ἐπιθυμοῦσι νὰ μᾶς φονεύσωσι πρὸς ἐπίμετρον τῶν προτέρων κακουργημάτων των.»

Οὕτως εἶπεν, ὅλοι δὲ, ἀροῦ ἐσκόπευσαν ἔρριψαν τὰ ἀκόντια των· καὶ ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς ἐφόνευσε τὸν Δημοπόλεμον, ὁ δὲ Τηλέμαχος τὸν Εὐρύκλῃν, ὁ δὲ Εὐμειος τὸν Ἐλατον καὶ ὁ Φιλοίτιος τὸν Πείσανδρον. Ἀμέσως δὲ καὶ οἱ τέσσαρες ἔδραμον τὸ ἔδαφος. Τότε οἱ μὲν ἄλλοι μνηστῆρες κατέφυγον εἰς τὸ βάλος τῆς αἰθούσης, οἱ δὲ νικηταὶ ὄρμησάν καὶ ἀνέσυρον ἀπὸ τὰ πτόματτα τὰ μακρὰ ἀκόντια.

Ἐκ δευτέρου οἱ μνηστῆρες ἔρριψαν κατ' αὐτῶν τὰ ἀκόντια· ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ἐμακταίωσεν ἡ Ἀθηνᾶ· καὶ ἄλλος μὲν ἐκτύπησε πάλιν τὸν μεγάλον στύλον τὸν στηρίζοντα τὴν στέγην τοῦ στερεοῦ μεγάρου, ἄλλος δὲ τὴν στερεῶς κατεσκευασμένην θύραν, καὶ ἄλλος τὰ πλάγια τοῦ τοίχου. Μόνος δὲ ὁ Ἀμφιμέδων ἐκτύπησεν ἀκροθιγῶς τὴν χεῖρα τοῦ Τηλεμαχῶ ἐπὶ τοῦ καρποῦ, καὶ ἡ χελκίνη αἰχμὴ ἔξεσε τὴν ἐπιδερμίδα του. Ὁ δὲ Κτήσιππος διὰ τοῦ μακροῦ ἀκοντίου του

ἔξουογράνισε τὸν ὤμον τοῦ Εὐμείου ἀνωθεν τῆς ἀσπίδος, τὸ δὲ ἀκόντιον ἔπεσεν ὀπισθέν του ἐπὶ τοῦ ἑδάφους. Οἱ δὲ περὶ τὸν περιουόστατον καὶ ποικιλομήχανον Ὀδυσσεὰ ἔρριψαν πάλιν τὰ μυτερὰ ἀκόντιά των εἰς τὸ πλῆθος τῶν μνηστῆρων· καὶ τότε πάλιν ὁ μὲν πορθητῆς τῶν πόλεων Ὀδυσσεὺς ἐκτύπησε τὸν Εὐρυδάμκντα, ὁ δὲ Τηλέμαχος τὸν Ἀμφιμέδοντα, ὁ δὲ Εὐμείος τὸν Πόλυβον· τελευταῖον ὁ δὲ Φιλοίτιος ἐκτύπησε τὸν Κτήσιππον εἰς τὸ στήθος, καὶ καυχώμενος διὰ τοῦτο εἶπε πρὸς αὐτόν·

«ὦ φιλόσοφε υἱὲ τοῦ Πολυθέρσου! δὲν θὰ ὀμιλήσης πλέον ὑπερηφάνως, παρκαυράμενος ὑπὸ τῆς ἀσυνείας σου, παρκαχώρησον δὲ τὸν λόγον εἰς τοὺς θεοὺς διότι εἶναι ἰσχυρότεροι. Τὸ κτύπημα τοῦτο εἶναι ἀνταπόδοσις τοῦ βροῖου ποδὸς τὸν ὅποιον ἔρριψες ἀντὶ δώρου φιλοξενίας κατὰ τοῦ ἰσοθέου Ὀδυσσεως, ὅτε ἐζήτει ἐλεημοσύνην ἐν τῇ οἰκίᾳ του.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ ἐπὶ τῶν καμπυλοκεράτων βοῶν ἐπιστάτων βουκόλος. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκ τοῦ πλησίον ἐπλήγωσε διὰ τοῦ μακροῦ ἀκοντίου του, τὸν υἱὸν τοῦ Δαμάστορος. Ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐβύβησεν εἰς τὰς λαγόννας τοῦ υἱοῦ τοῦ Εὐήνορος Λεωκρίτου τὸ χάλκοῦν ἀκόντιόν του ὅπερ διεπέρασε τὸ σῶμά του· ἔπεσε δὲ κατὰ μέτωπον καὶ ἐκτύπησε τὴν γῆν διὰ τοῦ μετώπου. Τότε ἡ Ἀθηναῖα ἐκ τῆς ὄροφῆς τῆς αἰθούσης ἀνύψωσε τὴν ἀνθρωποκτόνον αἰγίδα της, καὶ ἀμέσως ἐπτοήθησαν οἱ μνηστῆρες καὶ ἔτρεχον ὅλοι ἐκτὸς τῆς αἰθούσης, ὡς αἱ ἐξ ἀγέλης βόες τὰς ὁποίας κυνηγεῖ ὁ ἐμμυκῶς περιπτάμενος οἰστρος (ἀλογόμυγα) κατὰ τὰς μακρὰς ἡμέρας τοῦ ἔαρος. Ὅπως δὲ οἱ γαμφώνυχες καὶ κυρτόραμφοι γῦπες, πρὸς χαρὰν τῶν γεωργῶν, ἐπιπίπτουσιν ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν ὀρέων κατὰ τοῦ σμήνου· τῶν πτηνῶν, τὰ διώκουσιν ἔντρομα ἀπὸ τὰς πεδιάδας μέχρι τῶν νεφῶν, τὰ φθάνουσι, καὶ τὰ ἐξολοθρεύουσι, διότι δὲν ἔχουσι μήτε ἰσχὺν μήτε καταφύγιον· οὕτω καὶ Ὀδυσσεὺς μετὰ τοῦ υἱοῦ του καὶ τῶν δύο ὑπηρετῶν του ἐφόρευον ἐντὸς τῆς αἰθούσης τοὺς μνηστῆρας στρεφόμενοι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ· αὐτοὶ δὲ ἐστέναζον τιτρωσκόμενοι τὰς κεφαλὰς καὶ τὸ ἑδάφος ἐπλημμύρησεν ἀπὸ τὸ αἷμα.

Σπεύδων δὲ ὁ Λειώδης ἐνηγκαλίσθη τὰ γόνατα τοῦ Ὀδυσσεύος καὶ ἱκετεύων αὐτὸν εἶπε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«Γονυκλιτῶς σὲ ἱκετεύω Ὀδυσσεῦ, λυπήσου με καὶ συγγνώρησόν με· διότι σὲ βεβραιωῖ, ποτὲ εἰς τὴν οἰκίαν σου δὲν ἔπραξα ἢ εἶπον τίποτε ἀπρεπὲς πρὸς τὰς ὑπηρετρίδας σου, ἀλλ' ἀπεναντίας προσεπάθουν νὰ ἐμποδίσω τοὺς ἄλλους μνηστῆρας, οἵτινες τὰς ἠτίμαζον. Ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθην νὰ τοὺς ἐμποδίσω ἀπὸ τοῦ νὰ κακουργῶσι καὶ δικαίως ἐτιμωρήθησαν διὰ τὴν ἀσυνεσίαν των. Ἐγὼ ἤμην μάντις των καὶ ὄχι συνένοχος των· πρέπει λοιπὸν νὰ ἀποθάνω ὡς αὐτοί; Δὲν ὑπάρχει πλέον εἰς τὸ μέλλον ἀμοιβὴ διὰ τὰς καλὰς πράξεις;»

Πρὸς αὐτὸν ὁμοῦς ἀγριοκυττάζας ὁ πολύσοφος Ὀδυσσεὺς εἶπεν·

«Ἐὰν μὲν καυχᾶσαι ὅτι ἦσο μάντις μεταξὺ τῶν ἀναιδῶν τούτων, θὰ νυχῆθης βεβραίως πολλάκις εἰς τὰ ἀνάκτορά μου νὰ μὲ εὔρη μακρὰν τῆς γλυκείας πατρίδος μου τὸ τέλος τῆς ποθητῆς μου ἐπανόδου, σὺ δὲ νὰ λάβῃς εἰς σύζυγον τὴν περιπόθητόν μοι γυναῖκα καὶ νὰ γεννήτῃς ἐξ αὐτῆς τέκνα· διὸ καὶ δὲν θέλεις ἀποφύγει τὸν κακῶς πλαγιάζοντα τοὺς ἀνθρώπους θάνατον.»

Οὕτως εἰπὼν ἤρπασε διὰ τῆς στιβερᾶς χειρὸς του τὸ ξίφος τὸ ὁποῖον ἐκπνέων ὁ Ἀγέλαος ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ δι' αὐτοῦ διεπέρασε καταμεσῆς τὸν λαϊμόν του· ὠμίλει δὲ ἀκόμη ὅταν ἡ κεφαλὴ του ἐκυλίσθη εἰς τὴν κόνιν.

Ὁ αἰοιδὸς Φήμιος ὁ υἱὸς τοῦ Τερπίου ἀπέφυγε τὴν σκληρὰν μαῖραν, διότι αὐτὸς ἐξ ἀνάγκης ἐτραχώδει μεταξὺ τῶν μνηστῆρων· σταθεῖς δὲ πλησίον τῆς μικρᾶς θύρας τῆς αἰθούσης καὶ κρητῶν εἰς τὴν χειρὰ του τὴν λιγυρὰν λύραν του ἐσκέπτετο διττῶς, ἢ νὰ ἐξέλθῃ τῆς αἰθούσης καὶ νὰ καθῆται εἰς τὸν περὶ τὴν αὐλὴν βωμόν τοῦ προστάτου τῆς οἰκίας παντοδυνάμου Διὸς, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὁ Λαέρτης καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς εἶχον κάυσει πολλοὺς μηρούς βοῶν, ἢ νὰ τρέξῃ καὶ νὰ πέσῃ εἰς τὰ γόνατα τοῦ Ὀδυσσεύος διὰ νὰ ζητήσῃ τὸ ἔλεός του. Ἡ τελευταία αὕτη σκέψις ἐφάνη εἰς αὐτὸν καλλιτέρα καὶ ἀποθέσας κατὰ γῆς τὴν κοίλην λύραν του μεταξὺ τοῦ κρητῆρος καὶ τοῦ ἀργυροῦ ἡλοῦ θρόνου ἐρρίφθη πρὸ τοῦ Ὀδυσσεύος περιέβλε διὰ

τῶν χειρῶν του τὰ γόνατα τοῦ ἥρωος, καὶ τὸν παρεκάλεσεν ἀποτεινῶν πρὸς αὐτὸν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«Γονυκλιτῶς σέ ἱκετεύω, Ὀδυσσεῦ, ἐλέησόν με καὶ φείσθητι τῆς ζωῆς μου· καὶ σὺ αὐτὸς ἀκολούθως θέλεις μεταμεληθῆ, ἐάν φονεύσης ἐμὲ τὸν ἀοιδόν, ὅστις ψάλλω τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Εἶμαι αὐτοδίδακτος· εἶς τὴν τέχνην μου, ὁ θεὸς ἐνέβαλεν εἰς τὸ πνεῦμά μου τὰ ποικίλα ἔσματα καὶ θέλω

Ο ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΕΩΣΕΙ ΤΟΝ ΜΕΛΟΝΤΑ ΚΑΙ ΦΗΜΙΟΝ.

ψάλλει πλησίον σου ὡς εἰς θεόν· διὰ τοῦτο μὴ βιασθῆς νὰ με φονεύσης, ἀλλ' ἐρώτησον καὶ τὸν προσφιλῆ σου υἱόν. Τηλέμαχον, ὅστις δύνανται νὰ σέ πληροφορήσῃ ὅτι ἐγὼ οὐδέποτε ἐκούσιως ἐκάθησα εἰς τὰ μέγαρά σου μετὰ τὸ πλῆθος τῶν μνηστήρων διὰ νὰ ψάλλω κατὰ τὰ συμπόσια των· ἀλλ' αὐτοὶ ὄντες πολλοὶ καὶ ἰσχυροὶ, με ἠνάγκαζον διὰ τῆς βίαις νὰ τοὺς ἀκολουθῶ.»

Τοιαύτη ἦτο ἡ παρὰ κλησίς του, ὁ δὲ Τηλέμαχος τὸν ἤκουσε καὶ ἀμέσως εἶπε πρὸς τὸν παρ' αὐτῷ ἰστάμενον πατέρα του·

«Στάσου, καὶ μὴ κτυπήσης ἄνθρωπον ὅστις δὲν εἶναι διόλου ἔνοχος· ἄς σώσωμεν ἐπίσης καὶ τὸν κήρυκα Μέδοντα, ὁ ὀπιότερος πάντοτε μὲ ἐπεμποιεῖτο ἐντὸς τοῦ οἴκου μας ὅτε ἤμην παιδίον· ἐκτὸς ἐὰν τὸν ἐφόνευσεν ὁ Φιλοίτιος ἢ ὁ Εὐμαίος, ἢ ἐὰν ἔτυχεν ἀντικρύ σου ὅτε ὄρμας ἐντὸς τῆς αἰθούσης.»

Οὕτως εἶπεν, ἤκουσε δὲ αὐτὸν ὁ συνετὸς Μέδων, ὅστις τρέμων εἶχε κρυφθῆ ὑπὸ τινα ἔδραν περιβεβλημένος νεόγδαρτον δέρμα βοός, ἀποφεύγων οὕτω τὸν μαῦρον θάνατον. Ἐν τῷ ἄμα δὲ ἀνετινάχθη ἀπὸ τὴν ἔδραν, ἀπεξεδύθη τὸ δέρμα τοῦ βοός καὶ δραμῶν ἔψαυσε τὰ γόνατα τοῦ Τηλεμάχου καὶ ἱκετεύων αὐτὸν εἶπε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«Ἀγαπητέμου Τηλέμαχε, ἰδοὺ ἐγὼ, φείσθητί μου καὶ εἰπέ εἰς τὸν πατέρα σου μήπως ἤδη ἐν τῇ ὀρμῇ του μὲ φονεύσῃ διὰ τῶν σκληρῶν ὄπλων, διότι εἶναι ἀκόμη ὀργισμένος ἐναντίον τῶν μνηστήρων οἵτινες τοῦ κατέτρωγον τὴν περιουσίαν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων του καὶ σὲ οἱ ἀνόητοι δὲν σὲ ἐτίμων.»

Μειδιάσας τότε ὁ πολύσοφος Ὀδυσσεὺς εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Λάθε θάρρος, ἐπειδὴ ὁ υἱός μου ἐζήτησε τὴν χάριν σου καὶ σὲ ἔσωσεν, ἵνα ἐν τῇ ψυχῇ σου γνωρίζῃς καὶ λέγῃς καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ὅτι ἡ ἀγαθοεργία εἶναι πολὺ καλλιτέρα τῶν κακουργημάτων. Ἄλλ' ἐξέλθε τῆς αἰθούσης μετὰ τοῦ περιφῆ μου ἀοιδοῦ καὶ καθήσατε εἰς τὴν ἀλλήν μακρὰν τῆς σφαγῆς διὰ νὰ ἀποτελειώσω ἐδῶ ὅ,τι μένει νὰ πράξω.»

Οὕτως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ ἐξῆλθον τῆς αἰθούσης ἐκάθησαν παρὰ τὸν βωμὸν τοῦ παντοδυνάμου Διὸς καὶ περιέφερον πανταχοῦ τὰ ἀνήσυχα βλέμματά των, διότι περιέμενον ἀδιαλείπτως τὸν θάνατον.

Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς περιέφερε τὸ βλέμμα του εἰς τὴν αἴθουσαν διὰ νὰ ἰδῇ μήπως κἀνεὶς ἐκ τῶν μνηστήρων σώζεται κεκρυμμένος ἀπομακρύνων οὕτω τὸν μαῦρον θάνατον· ἀλλὰ τοὺς εἶδεν ὅλους ἐκτάδην πεσμένους ἐντὸς τῶν αἱμάτων καὶ τῆς κόνεως, καθὼς ἰχθύας τοὺς ὁποίους οἱ ἀλιεῖς σύρουσι μὲ τὸ πᾶλλας τρύπας ἔχον δίχτυον ἐκτὸς τῆς ἀσπρομαύρου θα-

λάσσης εἰς τὸ παρθαλάσσιον· ἐκεῖνοι δὲ ὅλοι μένουσι σκορπισμένοι ἐπὶ τῆς ἄμμου ποθοῦντες τὰ κύματα τῆς θαλάσσης, ἀλλ' αἱ ἀκτῖνες τοῦ καυστικοῦ ἡλίου τοὺς ἀφαιροῦσι τὴν ζωὴν· τοιοῦτοτρόπως τότε καὶ οἱ μνηστῆρες ἔκειντο ὁ εἰς ἐπάνω εἰς τὸν ἄλλον. Τότε ὁ πολυσύνετος Ὀδυσσεὺς εἶπε πρὸς τὸν Τηλέμαχον·

«Τηλέμαχε, σπεῦσον νὰ καλέσης τὴν τροφὸν μου Εὐρύκλειαν, διότι ἐπιθυμῶ νὰ τῇ ὁμιλήσω.»

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Τηλέμαχος ὑπήκουσε μετὰ προθυμίας εἰς τὸν προσφιλεῖ του πατέρα καὶ ἀνοίξας τὴν θύραν εἶπε πρὸς τὴν τροφὸν τοῦ πατρὸς του Εὐρύκλειαν·

«Ἐλα λοιπὸν τρέξε, προβεβηκυῖα τὴν ἡλικίαν γραῖα, σὺ ἧτις ἐπιστατεῖς τὰς ἐν τοῖς ἀνακτόροις ὑπηρετίας μας· ἐλθέ, σὲ προσκαλεῖ ὁ ἀγαπητός μου πατὴρ διὰ νὰ σοὶ εἴπῃ κἄτι τι.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Τηλέμαχος καὶ οἱ λόγοι του δὲν ἐρρέθησαν εἰς μάτην, διότι ἡ Εὐρύκλεια ἤνοιξε τὰς θύρας τῶν λαμπρῶν διὰ κατοικίαν ἀνακτόρων καὶ ἠκολούθησε τὸν Τηλέμαχον. Εὖρε δὲ τὸν Ὀδυσσεῖα περικυκλωμένον ὑπὸ τῶν πτωμάτων, καὶ μεμολυσμένον ὑπὸ αἵματος καὶ κόνεως. Ὅπως ὁ λέων προβαίνει ἀφοῦ κατέφαγε ταῦρον διανυκτερεύοντα ἐν τῇ ἐξοχῇ, τὸ δὲ στῆθος του καὶ αἱ σιαγόνες του εἶναι καθημυγμέναι καὶ ἡ θεὰ του τρομερά· οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐμολύνθη καὶ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας· ἐκείνη δὲ ἅμα εἶδε τοὺς νεκροὺς καὶ τὸ ἄφθονον αἶμα, ὀλίγον ἔλειψε νὰ ἐκφέρῃ κραυγὰς χαρῆς διότι ἔβλεπε μέγα ἔργον ἐκτελεσθέν· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς τὴν ἐμπόδισε μὲ ὅλην τὴν ἐπιθυμίαν της καὶ τῇ ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«Γραῖα, χαῖρε μὲν ἐνδομύχως, ἀλλὰ κράτησον τὸν ἑαυτὸν σου καὶ μὴ φωνάζῃς· δὲν εἶναι πρέπον νὰ ἐπιχαίρῃ τις διὰ τοὺς φονευθέντας ἐχθροὺς του· τούτους κατεδάμασεν ἡ θέλησις τῶν ἐπουρανίων θεῶν καὶ αἱ κακαὶ πράξεις των· διότι οὐδένα τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων ἐσέβοντο, ὅστις ἤθελε τοὺς ἐπισκεφθῆ, εἴτε καλὸς ἦτο εἴτε κακός· διὸ ἐπέσυραν διὰ τῶν κακῶν πράξεων των ἀπρεπῆ θάνατον. Τώρα δὲ σὺ ἀρίθμησόν μοι τὰς ἐν τῷ

ἀνακτόρω μου ὑπηρετρίαι, ποῖαι μὲ ἀτιμάζουσι καὶ ποῖαι εἶναι ἀνεπίλειπτοι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀμέσως ἀπεκρίθη ἡ ἀγαπητὴ τροφὸς τοῦ Εὐρύκλεια·

«Λοιπὸν ἐγὼ τέκνον μου, θὰ σοὶ εἶπω τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν· εἰς τὰ μέγαρά σου ὑπάρχουσι πεντήκοντα ὑπηρετρίαι εἰς τὰς ὁποίας ἐδιδάξαμεν τὰ γυναικεῖα ἔργα, νὰ ξέωσιν ἔρια καὶ νὰ ὑποφέρωσι τὴν δουλείαν. Ἐκ τούτων δώδεκα ἐγένοντο τόσον ἀναιδεῖς ὥστε οὔτε ἐμὲ ἐσέβοντο οὔτε αὐτὴν τὴν σύζυγόν σου Πηνελόπην. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν Τηλέμαχον, αὐτὸς τῶρα μάλιστα ὑπερέβη τὰ ὅρια τῆς παιδικῆς ἡλικίας, καὶ ἡ μήτηρ του δὲν ἐπέτρεψεν εἰσέτι νὰ διατάττῃ εἰς τὰς ὑπηρετρίαις. Ἦδη δὲ ἐγὼ ἄς ἀναβῶ εἰς τὰ λαμπρὰ ὑπερῶα δώματα τῆς σεβασμίας συζύγου σου διὰ νὰ τῇ ἀναγγείλω ὅλα ταῦτα, διότι θεὸς τις θὰ τὴν ἐβύθισεν εἰς τὸν ὕπνον.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολυσύνετος Ὀδυσσεύς.

«Μὴ τὴν ἐξυπνήσης ἀκόμη, ἀλλὰ προσκάλεσον ἐδῶ τὰς ὑπηρετρίαις ὅσαι ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου μὲ ἠτίμαζον.»

Οὕτω διέταξεν ὁ Ὀδυσσεύς, ἡ δὲ γραῖα ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης ὅπως ἀναγγείλῃ ταῦτα εἰς τὰς ὑπηρετρίαις καὶ τὰς παραινῆστη νὰ σπεύσωσιν· ὁ δὲ ἥρωϊς καλέσας παρ' ἑαυτῷ τὸν Τηλέμαχον, τὸν Εὐμαῖον καὶ τὸν Φιλοτίμον τοῖς εἶπε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«Ἀρχίσατε τῶρα νὰ ἐκφέρητε τοὺς νεκροὺς καὶ διατάξατε καὶ τὰς ὑπηρετρίαις νὰ σᾶς βοηθήσωσιν. Ἐπειτα πλύνετε μὲ ὕδωρ καὶ μὲ πολυτροπήτους σπόγγους τὰς τραπέζας καὶ τοὺς περικαλλεῖς θρόνους· ἀφοῦ δὲ βάλῃτε εἰς τὰξιν ὅλα ἐν τῇ αἰθούσῃ, ὀδηγήσατε τὰς αἰσχροὺς γυναῖκας μεταξὺ τοῦ μεγάλου θόλου καὶ τοῦ ὠραιοῦ περιφράγματος τῆς αὐλῆς, ἐκεῖ δὲ κτυπάτε αὐτάς μὲ τὰ μακρὰ ζῖφης ἕως αὐτὰς φονεύσατε καὶ λησμονήσωσι τὰς ἀκολασίας τὰς ὁποίας ἐπραττον συνουρισκόμεναι κρυφίως μετὰ τῶν μνηστῆρων.»

Οὕτως εἶπεν, αἱ δὲ ἔνοχοι ὑπηρετρίαι εἰσῆλθον ὅλαι ἑαυτὰς καὶ ἀμέσως ἤρχισαν πικρῶς ὀλοφυρόμεναι καὶ γύνουσαι θερμὰ

δάκρυα. Καί κατ' ἀρχάς μὲν, βοηθοῦσαι ἀλλήλας, μετέφερον τὰ πτώματα τῶν φονευθέντων καὶ ἐπεσώρευον αὐτὰ ὑπὸ τὰ πρόθυρα τῆς περιφράκτου αὐλῆς· διέταπτε δὲ αὐτὸς ὁ Ὅδυσσεὺς παροτρύνων αὐτὰς εἰς τὸ ἔργον· ἔπειτα δὲ ἐκπαύριζον διὰ τοῦ ὕδατος τοὺς περικαλλεῖς θρόνους καὶ τὰς τραπέζας μὲ πολυτροπήτους σπόγγους. Ὁ δὲ Τηλέμαχος, ὁ Φιλοίτιος καὶ ὁ Εὐμαιος ἔξυον μὲ τὰς ζύστρας τὸ ἐντέχνως κατεσκευασμένον ἔδαφος τῆς αἰθούσης καὶ συνήθροίζον τὰς ἀκαθαρσίας, αἱ δὲ ὑπηρετρίαι ἐλάμβανον καὶ ἔφερον αὐτὰς ἔξω τοῦ μεγάρου. Ἀφοῦ δὲ τέλος διεκόσμησαν ὄλον τὸ ἀνάκτορον, ἐξαγαγόντες τὰς ἐνόχους ὑπηρετρίαις μεταξὺ τοῦ μεγάλου τοίχου καὶ τοῦ περιφράγματος τῆς ὥρξιας αὐλῆς, τὰς περιέκλεισαν ἐντὸς στενωποῦ, ὅθεν ἦτο ἀδύνατον νὰ δραπετεύσωσι. Τότε δὲ ὁ περίουρος Τηλέμαχος λαβὼν πρῶτος τὸν λόγον, εἶπεν·

« Ἄς μὴ φρονέωσω δι' ἐντίμου θανάτου τὰς γυναῖκας ταύτας, αἵτινες συνεκοιμῶντο μὲ τοὺς ἀναιδεῖς μνηστῆρας καὶ προσήπτον ἀτιμίαν εἰς ἐμέ καὶ εἰς τὴν σεβαστὴν μητέρα μου. »

Οὕτως εἶπε, καὶ προσαρμόσας εἰς τὴν μεγάλην στήλην πηλαμάριον κυανοπύρου πλοίου ἔδρασε αὐτὰς ἀπὸ τὸν λαίμον, ἐτάνωσε δὲ τὸ σχοινίον ὑψηλὰ ἐπάνω εἰς τὸν θόλον, διὰ νὰ μὴ φθάνῃ κάμμία τὸ ἔδαφος μὲ τοὺς πόδας τῆς. Καθὼς δὲ ὄταν κίχλαι (τσιχλαι) μακροπτερυγες ἢ περιστεραι ἀπερχόμεναι εἰς τὴν φωλεάν των ἐμπέσωσιν εἰς δίκτυον, τὸ ὁποῖον ἤθελέ τις στήσῃ εἰς θάμνον, οἰκτρὰ δὲ τοὺς ὑποδέχεται κλίνη· οὕτω καὶ αὐτῶν αἱ κεφαλαὶ ἐκρέμαντο κατὰ σειρὰν, περὶ δὲ τοὺς λαίμους των ἦσαν βρόχοι οἵτινες ἐπέφερον εἰς αὐτὰς ὀδυνηρότατον θάνατον· ἐσπάραττον δὲ οἱ πόδες των ἐπὶ ὀλίγας μόνον ὥρας.

Τότε ἐξήγαγον διὰ τῆς στοᾶς καὶ τὸν Μελάνθιον εἰς τὴν αὐλήν, ἔκοψαν διὰ τοῦ σκληροῦ χαλκοῦ τὴν ρίνα καὶ τὰ ὠτά του, ἔβγαλον τὰ αἰδοτά του καὶ τὰ ἔρριψαν εἰς τοὺς κύνας ὡμὰ διὰ νὰ τὰ φάγωσι, καὶ παραφερθέντες ὑπὸ τῆς ὀργῆς ἔκοψαν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας του.

Οὗτοι μὲν μετὰ ταῦτα ἔπλυνον τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας των, διότι τὸ ἔργον των εἶχεν ἀποτελειῶσαι, καὶ διευθυ-

θέντες πρὸς τὸν Ὀδυσσεύα εἰσῆλθον ἐντὸς τῶν δωματίων. Ἐπειτα δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπε πρὸς τὴν ἀγαπητὴν του τροφὸν Εὐρύκλειαν τὰ ἑξῆς:

«Φέρε ἐδῶ, γραῖα θεῖον, ὕπερ εἶναι τὸ μόνον θεραπευτικὸν μέσον κατὰ τῶν ἀκαθαρσιῶν, καὶ πῦρ, ἵνα καπνίσω μὲ αὐτὸ καὶ καθαρίσω τὴν αἴθουσαν· εἶπέ δὲ καὶ εἰς τὴν Πηνελόπην νὰ ἔλθῃ ἐδῶ μετὰ τῶν θαλαμηπόλων της, καὶ παρακίνησον συγχρόνως ὅλας τὰς ἄλλας ὑπηρετρίδας νὰ ἔλθωσι πλησίον μου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀμέσως ἀπεκρίθη ἡ προσφιλέης τροφὸς του Εὐρύκλεια:

«Ναὶ ἀγαπητόν μοι τέκνον, οἱ λόγοι σου εἶναι φρονιμώτατοι, ἀλλὰ πρέπει πρῶτον νὰ σοὶ φέρω χιτῶνα καὶ ἐπανωφόριον, ὅτι εἶναι ἀληθῶς ἀνάμοστον νὰ στέκης τοιοῦτοτρόπως ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων, φέρων τὰ ῥάκη ταῦτα ἐπὶ τῶν εὐρέων ὤμων σου.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολυσύνετος Ὀδυσσεὺς:

«Ὅχι, πρῶτον πάντων ἀνάψον πῦρ εἰς τὴν αἴθουσαν.»

Οὕτως εἶπεν, ὑπήκουσε δὲ εἰς τοὺς λόγους του ἡ ἀγαπητὴ τροφὸς του Εὐρύκλεια καὶ τῷ ἔφερον ἀμέσως θεῖον καὶ πῦρ· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐκάπνισε καλῶς τὴν αἴθουσαν, τὸ ἀνάκτορον καὶ τὴν αὐλήν.»

Ἐν τούτοις ἡ γραῖα μετέβη εἰς τὰ λαμπρὰ δώματα τῶν μεγάρων διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ εἰς τὰς γυναῖκας καὶ παρακινήσῃ αὐτὰς νὰ ὑπάγωσιν, ὅπου ἦτο ὁ Ὀδυσσεὺς, μετ' ὀλίγον δὲ εἰσῆλθον αὐταὶ εἰς τὴν αἴθουσαν κρατοῦσαι δάδας ἀνὰ χεῖρας, περιεκύκλωσαν τὸν κύριόν των, τὸν προσεκύνησαν, τῷ ἔσφιγγον τὰς χεῖρας, τὸν περιεπτύχθησαν καὶ κατεφίλησαν τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους του. Τότε τὸν ἥρωα κατέλαβε γλυκεῖα ἐπιθυμία κλυθμοῦ καὶ στεναγμῶν, διότι ἐν τῇ καρδίᾳ του τὰς ἀνεγνώρισεν ὅλας.

ΡΑΨΩΔΙΑ Ψ.

Ὁδυσσεύς ἀναγνωρισμὸς ὑπὸ τῆς Πηνελόπης.

Ἀνέβη δὲ ἡ γριεὶα Εὐρύκλεια καρχαζούσα ὑπὸ χαρῆς καὶ ἀγαλλιάσεως εἰς τὰ ὑπερῶα δώματα, ὅπως ἀναγγείλῃ εἰς τὴν κυρίαν τῆς ὅτι ὁ προσφιλέτης σύζυγός τῆς ἦτο ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων· τὰ δὲ γόνάτ' αὐτῆς ἤρχισαν νὰ κινῶνται ταχέως καὶ οἱ πόδες αὐτῆς ἐμπερδεύοντο. Ἐστάθη δὲ ὑπερένω τῆς δεσποίνης τῆς καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν·

« Πηνελόπη, ἀγαπητόν μου τέκνον, ἐγέβηθι, διὰ νὰ ἴδῃς μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σου ὅ,τι ἐπιθυμεῖς· πάσας τὰς ἡμέρας. Ἦλθεν ὁ Ὀδυσσεύς σου καὶ εἶναι ἤδη ἐντὸς τῶν μεγάρων, ἂν καὶ ἔφθασεν ἀργά. Ἐφόνευσε δὲ τοὺς ἀνχιθεῖς μνηστῆρας οἵτινες κατέστρεφον τὸν οἶκόν του, κατέτρωγον τὴν περιουσίαν του καὶ ἐξύβριζον τὸν υἱόν του. »

Πρὸς αὐτήν δὲ ἀπεκρίθη ἡ περὶνους Πηνελόπη·

« Ἀγαπητὴ μοι μάνα, σὲ ἀπεμώραναν οἱ θεοὶ, οἱ ὅποιοι δύνανται καὶ τὸν πλέον συνετὸν νὰ καταστήσωσιν ἄφρονα, καὶ τὸν ἄφρονα πάλιν νὰ κάμωσι μὲ γνῶσιν. Αὐτοὶ λοιπὸν ἀπεπλάνησαν τὸ τοσοῦτον ἄλλοτε συνετὸν πνεῦμά σου. Διατί μὲ περιπαίζεις ἐνῶ ἔχω τόσας θλίψεις εἰς τὴν ψυχὴν; διατί μοι ἀναγγέλλεις πράγματα ἀπίστευτα ἐξεγείρουσά με ἀπὸ τὸν γλυκὺν ὕπνον, ὅστις μὲ εἶχε καταλάβει καὶ περιεκάλυψε τὰ βλέφαρά μου; οὐδέποτε ἐκοιμήθην τόσον γλυκᾶ, ἄφ' ὅτου ἀνεχώρησεν ὁ Ὀδυσσεύς διὰ τὴν ἐπάρκτον μαύρην Τροίαν. Ἀλλὰ κατὰ τὰ τῶρα καὶ πῆγαινε ὀπίσω εἰς τὰ κάτω δώματα τοῦ ἀνακτόρου, διότι οἰκιδήποτε ἄλλη ἐκ τῶν ὑπηρετριῶν μου ἤρχετο καὶ μὲ ἐξυπνοῦσε διὰ νὰ μοι φέρῃ τοιαύτην ἀγγελίαν, πάρχυτὰ ἐλεεινῶς ἤθελον τὴν ἀποπέμψαι νὰ ὑπάγῃ ὀπίσω εἰς τὸ δωματίόν τῆς· σὲ ὅμως σὲ σώζει τὸ βαθύ γῆρας σου. »

Πρὸς αὐτήν δὲ ἀμέσως ἀπήντησεν ἡ ἀγαπητὴ τροφὸς Εὐρύκλεια·

«Δὲν σὲ περιπαίζω, ἀγαπητὴ μου κόρη, ἀλλ' ἀληθῶς ἤλθεν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ εἶναι ἐντὸς τοῦ οἴκου του, καθὼς σοὶ εἶπον· εἶναι ὁ ξένος τὸν ὅποτον ὅλοι περιεφρόνουσιν ἐντὸς τῆς αἰθούσης. Ὁ Γηλέμαχος δὲ πρὸ πολλοῦ τὸ ἐγνώριζεν ὅτι εἶναι ἐδῶ· ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι συνετὸς ἔκρυπτε τὰ σχέδια τοῦ πατρὸς του, μέχρις οὗ τιμωρήσῃ τὰς βιαιοπραγίας τῶν ἀναιδῶν μνηστῆρων.»

Οὕτως εἶπεν, ἡ δὲ Πηνελόπη παράφορος ὑπὸ χαρᾶς, ἀντινάχθη ἀπὸ τῆς κλίνης, ἐνηγαλίσθη τὴν γραῖαν Εὐρύκλειαν, καὶ χύνουσα θερμὰ δάκρυα, εἶπε πρὸς αὐτὴν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«Ἀγαπητὴ μοι μάνα, ἔλα, εἰπέ μοι τὴν ἀλήθειαν, πραγματικῶς ἤλθεν, ὡς λέγεις, ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ εἶναι ἐντὸς τῶν μεγάρων; καὶ πῶς ἠδυνήθη μόνος νὰ καταβάλλῃ τοὺς ἀναιδέεις μνηστῆρας, οἵτινες πάντοτε πολλοὶ διέτριβον ἐνταῦθα;»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν ἀπεκρίθη ἡ ἀγαπητὴ τροφὸς Εὐρύκλεια·

«Δὲν εἶδα, δὲν ἔμαθα, ἀλλὰ τοὺς στεναγμοὺς μόνον ἤκουσα τῶν φονευομένων· ἡμεῖς δὲ ἐκαθήμεθα εἰς τὸ βᾶθος τῶν λαμπρῶν θαλάμων μὲς πεφοβισμένοι, καὶ αἱ στερεῶς κεκλεισμένοι θύραι μᾶς ἐμπόδιζον τοῦ νὰ βλέπωμεν, μέχρις οὗ τέλος ὁ ἀγαπητὸς σου υἱὸς Γηλέμαχος, ὑπκκούων εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ πατρὸς του, ἤλθε καὶ μὲ ἐκάλεσεν. Εὐρον τότε τὸν Ὀδυσσεῖα ἰστάμενον ἐν μέσῳ τῶν φονευθέντων μνηστῆρων. Ἄ! ποῖαν χαρὰν ἤθελεν αἰσθανθῆ ἡ ψυχὴ σου, ἐὰν ἔβλεπες αὐτὸν ὡς λέοντα βουτηγμένον εἰς τὸ αἶμα καὶ τὸ χῶμα. Τώρα οἱ νεκροὶ κεῖνται συσσωρευμένοι εἰς τὴν θύραν τῆς αὐλῆς, ὁ δὲ σύζυγός σου ἀνάψας μέγα πῦρ καπνίζει μὲ θεῖον τὴν ὠραιοτάτην αἴθουσαν καὶ μὲ διέταξε νὰ σὲ προσκαλέσω. Ἀκολούθησόν με λοιπὸν, ὅπως εὐφρανθῆ καὶ τῶν δύο σας ἡ ἀγαπητὴ καρδία ἀφοῦ ὑπεφέρατε τόσα δεινὰ καὶ ἐξεπληρώθησαν ἤδη αἱ διακαέστατοι ἐπιθυμίαι σας. Ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς ἐπέστρεψε ζῶν εἰς τὸν οἶκόν του· εὔρε δὲ καὶ σὲ καὶ τὸν υἱόν του ὑγιεῖς εἰς τὰ ἀνάκτορά του· τοὺς δὲ μνηστῆρας οἵτινες κακομετεχειρίζοντο αὐτὸν, τούτους ἔπαινε ἐτιμώρησεν ἐν τῷ οἴκῳ του.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπήντησεν ἡ περὶνους Πηνελόπη·

«Ἀγαπητὴ μοι μάνα, μὴ κχυῖσαι χαίρουσα τόσον πολὺ

δι' αὐτό. Γνωρίζεις καλῶς πόσον ἐπιθυμητὸς ἤθελε φανῆ εἰς ὄλους ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων, μάλιστα δὲ εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τὸν υἱόν μου, τὸν ὁποῖον ἐγεννήσαμεν· ἀλλὰ τοῦτο τὸ ὁποῖον λέγεις δὲν εἶναι ἀληθές, ἀλλὰ θεὸς τις θὰ ἐφόνευσε τοὺς ἀναιδεῖς μνηστῆρας, ὀργισθεῖς κατ' αὐτῶν διὰ τὴν ἀνθάδειαν καὶ τὰ κακουργήματα των, ἐπειδὴ οὐδένα τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων ἐτίμων, καὶ μετεχειρίζοντο ἐξίσου καὶ τὸν καλὸν καὶ τὸν κακὸν ὅσοι ἐπλησίαζον αὐτούς· ἡ δὲ κακία των τοὺς ὠδήγησεν εἰς τὸν θάνατον· ὁ Ὀδυσσεὺς ὅμως μακρὰν ἀπ' ἐδῶ θὰ ἀπώλεσε τὴν ἐλπίδα τῆς ἐπικνώδου του, ἀπώλεσθη δὲ καὶ αὐτός.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ τότε ἡ ἀγαπητὴ τροφὸς Εὐρύκλεια ἀπεκρίθη·

« Ἀγαπητὴ μοι κόρη, ποῖος λόγος διέφυγε τὸν φραγμὸν τῶν ὀδόντων σου; Πῶς! ἐνῶ ὁ σύζυγός σου εἶναι εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν παρὰ τὴν ἐστίαν, λέγεις ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ ἡ ψυχὴ σου δυσπιστεῖ εἰσέτι! ἰδοὺ ὅμως θὰ σοὶ εἶπω καὶ ἄλλο σημεῖον εὐδιάκριτον ἐπιμαρτυροῦν τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων μου, τὴν πληγὴν δηλαδὴ τὴν ὁποῖαν κατέφερον ἄλλοτε εἰς τὸν Ὀδυσσεῖα ἀγριόχοιρος διὰ τοῦ λευκοῦ ὀδόντος του· τὴν ὁποῖαν παρετήρησα πλύνουσα τοὺς πόδας του, καὶ ἠθέλησα μὲν νὰ σὲ εἰδοποιήσω ἀμέσως, ἀλλὰ δὲν μὲ ἤφρησε, καὶ ἐν τῇ φρονήσει του μοῦ ἔκλεισε τὰ χεῖλη διὰ τῆς χειρὸς του. Ἀκολούθησόν με λοιπὸν, καὶ ἂν σὲ ἀπατήσω ἀφίνομαι εἰς τὴν διάκρισίν σου νὰ μὲ φονεύσῃς μὲ οἰκτρότατον θάνατον.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ἔπειτα ἡ φρόνιμος Πηνελόπη·

« Ἀγαπητὴ μοι μάννα, εἶναι δύσκολον νὰ γνωρίζῃς τὰ βουλευόμενα τῶν αἰωνίων θεῶν, μολονότι εἶσαι πολὺπειρος· ἀλλ' ὅμως ἄ; ὑπάγωμεν πρὸς τὸν υἱόν μου, διὰ νὰ ἴδω τοὺς φονευθέντας μνηστῆρας καὶ ἐκεῖνον ὅστις τοὺς ἐφόνευσεν.»

Οὕτως εἰπούσα κατέβη ἀπὸ τὰ ὑπερῶα δώματά της καὶ ἐσκέπετο πολλὰ μὲ τὸν νοῦν της, ἢ σταθεῖσα δηλαδὴ μακρόθεν νὰ ἐξετάσῃ τὸν προσφιλῆ σύζυγόν της, ἢ πλησιάσασα νὰ ἐναγκαλισθῇ αὐτὸν καὶ νὰ φιλήσῃ τὴν κεφαλὴν καὶ τὰς χεῖράς του. Ἀφοῦ δὲ διήλθε τὸ λίθινον κατώφλιον, ἀμέσως ἐκάθησεν

ἀπέναντι τοῦ Ὀδυσσεῶς, εἰς τὴν λάμπιν τοῦ πυρός, παρὰ τὸν ἄλλον τοῦτον· ὁ δὲ ἦρω·ς ἐκάθητο πλησίον τῆς ὑψηλῆς στήλης ῥύψας κάτω τὰ βλέμματά του, καὶ περιμένων ἂν θὰ τῷ ἀποτείνη τὸν λόγον ἢ πολύτιμος σύζυγός του, ἀφοῦ τὸν εἶδε μὲ τοὺς ὀφθαλμούς της. Ἄλλ' ἢ Πηνελόπη ἐκάθητο ἐπὶ ἰκανὴν ὦραν σιωπῶσα, διότι ἐκπληξίς εἶχε καταλάβει τὴν ψυχὴν αὐτῆς, καὶ ὅτε μὲν ἔβλεπεν αὐτὸν ἀσκαρδαμυκτεῖ, ὅτε δὲ ἐδυσκολεύετο νὰ τὸν ἀναγνώρισῃ διότι ἦτο κκοκοενδεδυμένος. Τέλος ὁ Τηλέμαχος τὴν ἐπέπληξε καὶ εἶπε·

«Μῆτέρ μου, κακὴ μῆτερ, ἣτις ἔχεις σκληρὰν καρδίαν, διατὶ ἀπομυκρύνεσαι οὕτω τοῦ πατρὸς μου, καὶ δὲν κάθησαι πλησίον αὐτοῦ διὰ νὰ τὸν ἐρωτήσης καὶ τὸν ἐξετάσης; Κἀμμία ἄλλη γυνὴ βεβαίως, ἀφοῦ ὑπέφερεν ἢ ψυχῆ της, δὲν ἤθελε στέκει οὕτω μακρὰν τοῦ ἀνδρός της ὅστις ἀφοῦ ὑπέφερε τόσα δεινὰ ἐπέστρεψε μετὰ εἴκοσιν ἔτη εἰς τὴν πατρίδα του· ἀλλ' ἢ καρδία σου πάντοτε εἶναι καὶ τοῦ λίθου σκληροτέρα.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἡ φρόνιμος Πηνελόπη·

«Υἱέ μου ἡ ψυχὴ μου κατέχεται ὑπὸ θάμβους, καὶ δὲν δύναμαι νὰ προφέρω οὔτε λέξιν, οὔτε νὰ τὸν ἐρωτήσω, οὔτε νὰ τὸν ἶδω κατὰ πρόσωπον. Ἄν δὲ πρᾶγματικῶς οὗτος εἶναι ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ἦλθεν εἰς τὸν οἶκόν του, θὰ γνωρισθῶμεν ἀκόμη πολὺ καλλίτερα, διότι ἔχομεν γνωρίσματα μυστικά, τὰ ὁποῖα μόνοι ἡμεῖς γνωρίζομεν.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεὺς ἐμειδίασε, καὶ εὐθύς εἶπε πρὸς τὸν Τηλέμαχον τοὺς ἐξῆς περωτοὺς λόγους·

«Τηλέμαχε, ἄφες τὴν μητέρα σου νὰ μὲ πειράξῃ ἀκόμη εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην· ταχέως δὲ θέλει μὲ γνωρίσει καλλίτερον. Τώρα ὁμως, ἐπειδὴ εἶμαι λερωμένος καὶ φορῶ τὰ πενιχὰ ταῦτα ἐνδύματα, μὲ καταφρονεῖ καὶ κατ' οὐδένα τρόπον δὲν θέλει νὰ πιστεῦσῃ ὅτι εἶμαι ὁ σύζυγός της. Ἐν τούτοις ἡμεῖς ἂς σκεφθῶμεν διὰ τὰ μετέπειτα ἵνα λάβωσιν ἑκάσιν καλὴν· διότι γνωρίζεις ὅτι ὅταν φονεύσῃ τις, ἔστω καὶ ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ μὴ ἔχοντα πολλοὺς ὑπερασπιστάς κατόπιν του, φεύγει καὶ ἐγκαταλείπει καὶ τοὺς συγγενεῖς καὶ τὴν πατρίδα

του· ἐνῷ ἡμεῖς ἐφρονέυσκαμεν τὰ στηρίγματα τῆς πόλεως, οἵτινες ἦσαν οἱ ἐξοχώτεροι τῶν ἐν Ἰθάκῃ νέων. Αὐτὸ λοιπὸν σὲ προτρέπω νὰ σκεφθῶμεν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ περὶνους Τηλέμαχος·

«Σὺ δ' ἴδιος, ἀγαπητέ μοι πάτερ, σκέφθητι αὐτὰ τὰ πράγματα· διότι, ὡς λέγουσιν, εἶσαι ὁ συνετώτερος τῶν ἀνθρώπων καὶ οὐδεὶς δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ συναγωνισθῇ κατὰ τοῦτο μὲ σέ. Ἡμεῖς δὲ μετὰ προθυμίας θὰ σὲ ἀκολουθήσωμεν καὶ δὲν φρονῶ ὅτι θὰ μᾶς λείψῃ τὸ θάρρος ἐφ' ὅσον θὰ ἐπιτρέψῃ ἡ ὑπάρχουσα εἰς ἡμᾶς δύναμις.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολυσύνετος Ὀδυσσεύς·

«Ἄκουσον λοιπὸν τί νομίζω ὅτι εἶναι τὸ καλλίτερον. Ἐν πρώτοις λουθήτε καὶ φορέσατε χιτῶνας, διατρίψατε δὲ καὶ τὰς ὑπηρέτριαις νὰ ἐνδυθῶσι· μετὰ ταῦτα ὁ θεὸς αἰοιδὸς, μὲ τὴν μελωδικὴν του λύραν, θὰ δώσῃ τὸ σημεῖον διασκεδαστικοῦ χοροῦ, ἵνα ἀκούοντες ἡμᾶς ἔξωθεν οἱ πλησίον ἡμῶν κατοικοῦντες ἢ οἱ διαβόηται, νομίσωσιν ὅτι πανηγυρίζομεν ἐδῶ γάμους, καὶ νὰ μὴ διαδοθῇ εἰς τὴν πόλιν τὸ μέγα ἀνδραγάθημα τοῦ φόρου τῶν μνηστήρων, πρὶν ἢ ὑπάγωμεν εἰς τὰ πολύδενδρα ἐξοχικά μας κτήματα· ἐκεῖ δὲ θὰ σκεφθῶμεν ὅ,τι μᾶς ἐμπνεύσει ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς.»

Οὕτως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ παρευθὺς ὑπήκουσαν εἰς τοὺς λόγους του· καὶ πρῶτον μὲν ἐλούσθησαν, ἐφόρεσαν χιτῶνας, ἐτοιμάσθησαν δὲ καὶ αἱ ὑπηρέτριαι· μετὰ ταῦτα ὁ θεὸς αἰοιδὸς ἔλαβε τὴν μελωδικὴν του λύραν, καὶ διήγειρεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ἠδέων ἀτιμάτων καὶ τῶν χαριέντων χορῶν. Τότε ὅλον τὸ ἀνάκτορον ἀντήχησεν ἀπὸ τὸν ποδόκτυπον τῶν χορευτῶν, τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν καλλιζώνων γυναικῶν. Ὅσοι δὲ τοὺς ἤκουον ἔξωθεν ἔλεγον μεταξὺ των·

«Ἀναμφιβόλως κἀνεὶς τῶν μνηστήρων θὰ ἐνυμφεῖθῃ τὴν πολυζήτητον βασίλισσαν· ἡ ἀθλία γυνὴ δὲν ἠδυνήθη νὰ φυλάξῃ διὰ παντός τὰ ἀνάκτορα τοῦ πρώτου συζύγου της καὶ νὰ περιμείνῃ τὴν ἐπάνοδόν του.»

Ταῦτα ἔλεγον μεταξὺ των οἱ πολῖται μὴ γνωρίζοντες τὰ γενόμενα. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἡ οἰκονόμος τῶν ἀνακτόρων

Εὐρυνόμη ἔλουσε τὸν μεγαλόκαρδον Ὀδυσσεά καὶ τὸν ἔχρισε δι' ἐλαίου περιέβαλε δὲ αὐτὸν μὲ ὠραῖον χιτῶνα καὶ λαμπρὸν ἐπανωφόριον, ἣ δὲ Ἀθηναῖα ἐπέχυσεν εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐξαισίαν καλλονὴν καὶ τὸν ἀνέδειξεν ὑψηλότερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον, ἔρριψε δὲ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ σγουρὰ μαλλία ὅμοια κατὰ τὸ χρῶμα μὲ τὰ ἄνθη τοῦ ὑακίνθου. Καθὼς δὲ ὀπότεν ἐπιτήδειος χρυσοχόος, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Ἥφαιστος καὶ ἡ Ἀθηναῖα ἐδίδαξαν παντοειδεῖς ἐργασίας, κατὰ τὴν ἐργασίαν τοῦ περιχύνει χρυσὸν παρὶ τὸ ἀργυροῦν ἔργον τοῦ καὶ κτεσκευάζει περίφημα ἔργα, οὕτως ἡ Ἀθηναῖα ἐπέχυσε θυμυκσίην χάριν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν ὤμων τοῦ ἥρωος. Ἐξῆλθε δὲ τοῦ λουτῆρος ὅμοιος μὲ τοὺς θεοὺς κατὰ τὸ σῶμα· καὶ ἐλθὼν ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς ἑδρας ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐκάθητο πρὸ ὀλίγου, ἀπέναντι τῆς συζύγου τοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν τὰ ἑξῆς·

« Εὐλογημένη, οἱ ἐπουράνιοι θεοὶ σοὶ ἔδωκαν καρδίαν σκληροτέραν πάσης ἄλλης γυναικός. Κάμμια ἄλλη γυνὴ βεβαίως δὲν θὰ ἴστατο οὕτως ἀτάραχος μακρὰν συζύγου ὅστις ἀφοῦ ὑπέφερε τόσας ταλαιπωρίας ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα τοῦ μετὰ εἴκοσιν ἐτῶν ἀποδημίαν. Ἀλλὰ πῆγαινε, μύνη μου Εὐρύκλεια, ἐτοίμασον τὴν κλίνην διὰ νὰ κοιμηθῶ καὶ μόνος· διότι ἡ Πηνελόπη περικλείει βεβαίως εἰς τὰ στήθη τῆς καρδίαν σιδηρᾶν. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἡ περίνουσ Πηνελόπη·

« Ἄτυχε ! μήτε ὑπερήφανος εἶμαι, μήτε σὲ περιφρονῶ, μήτε θαυμάζω ὑπὲρ τὸ μέτρον, ἀλλ' ἠζεύρω πολὺ καλὰ ὁποῖός τις ἦσο ὅτε ἀνεχώρεις ἐκ τῆς Ἰθάκης μὲ πολύκωπον πλοῖον. Ἀλλὰ πῆγαινε Εὐρύκλεια, στῶσον παχὺ στῶμα ἐκτὸς τοῦ στερεοῦ θαλάμου τὸν ὁποῖον αὐτὸς εἶχε κατασκευάσει, ἐκεῖ μεταφέρετε τὴν παχειάν τοῦ κλίνην καὶ θέσατε ἐπ' αὐτῆς στῶμα, προβειὰς, σινδόνια καὶ ἐφαπλώματα. »

Οὕτως εἶπε δοκιμάζουσα τὸν σύζυγόν της· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς στεναῖζας εἶπε πρὸς τὴν συνετὴν γυναῖκά του·

« ὦ γύναι, πάρα πολὺ πειραχτικὸν λόγον εἶπες. Ποῖος λοιπὸν μετεκίνησε τὴν κλίνην μου; δύσκολον θὰ ἦτο τὸ ἔργον καὶ εἰς αὐτὸν τὸν μᾶλλον ἐπιτήδειον ἄνθρωπον, ἐκτὸς ἐὰν θεὸς τις

ἐπεργόμενος τὸν ἐβοήθει νὰ τὴν μεταφέρῃ ἀλλαχοῦ. Οὐδεις τῶν ἀνθρώπων, θὰ ἠδύνατο νὰ τὴν μετακινήσῃ εὐκόλως, καὶ νεώτατος ἐάν ἦτο, ἐπειδὴ ὑπάρχει μέγα σημεῖον εἰς τὴν καλοδουλεμένην κλίνην, τὸ ὁποῖον ἐγὼ ὀΐδιος τὸ ἔκκαμα καὶ οὐδεις ἄλλος. Εἰς τὸ περίσραγμα ὑπάρχει κορυμνοστενοφύλλου ἐλαίας ἀκμαίας καὶ θαλερᾶς, ἔχει δὲ τὸ πάχος κίονος· δι' αὐτοῦ ἐγὼ περιτριγυρίσας τὸν τοῖχον κατεσκεύασα καὶ ἐτελείωσα τὸν νυμφικὸν θάλαμον διὰ μεγάλων λίθων, καὶ τὸν ἐπεστέγασα καλῶς ὑπεράνω· ἐπέθηκα δὲ καὶ θύρας στερεὰς καὶ καλῶς συνηρμοσμένας. Μετὰ ταῦτα δὲ ἔκοψα τὸ φύλλωμα τῆς στενοφύλλου ἐλαίας, περιέξεσα τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ στελέχους ἀρχίζων ἀπὸ τῆς ρίζας, καὶ ἔπειτα τῇ βοήθειᾳ τοῦ χαλκίνου πελέκεως καὶ τῆς στάθμης ἐλείωνα αὐτὸν καὶ κατεσκεύασα τοὺς πόδας τῆς κλίνης, ἐτρόπησα δὲ ὅλα μὲ τὸ τρυπάνιον. Ἐπὶ τῆς βάσεως ταύτης κατεσκεύασα ἐξ ὀλοκλήρου τὴν κλίνην μου, τὴν ὁποίαν ἐστόλισα μὲ χρυσὸν, μὲ ἄργυρον καὶ μὲ ἐλεφαντόδοντα· ἐπὶ τῆς κλίνης δὲ ταύτης ἐξήπλωσα λαμπρὸν κόκκινον δέρμα βοός· τοῦτο λοιπὸν τὸ σημεῖον σοὶ φέρω εἰς ἀπόδειξιν, ἀγνωῶ ὅμως, ὦ γύναι, ἐάν ἡ κλίνη μου αὕτη μένη εἰσέτι ἐκεῖ, ἢ ἂν κἀνεὶς ἤδη κόψας ὑποκάτω τὸν κορυμνὸν τῆς ἐλαίας τὴν μετέφερῃ εἰς ἄλλο μέρος.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς· αὐτῆς δὲ ἐλύθησαν τὰ γόνατα καὶ ἡ καρδία, ἀφοῦ ἀνεγνώρισε τὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα μὲ τόσῃ ἀκρίβειαν τῇ περιέγραφεν ὁ σύζυγός της. Ἀμέσως δὲ δακρύσασα ἔδραμε πρὸς αὐτὸν, περιεπτύχθη τὸ τράχηλόν του καὶ εἶπε·

«Μὴ ἀδῆμονῆς κατ' ἐμοῦ, Ὀδυσσεῦ, ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὰ ἄλλα ὑπερτερεῖς τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν φρόνησιν. Οἱ θεοὶ μᾶς ἔκαμον νὰ γνωρίσωμεν τὴν δυστυχίαν, οἱ θεοὶ οἵτινες μᾶς ἐφθόνησαν διότι ἀπελαμβάνομεν τὴν νεανικὴν μας ἡλικίαν μένοντες πλησίον ἀλλήλων καὶ περιμένοντες εὐτυχῆς γῆρας, λοιπὸν μὴ ἀγανακτῆς δι' αὐτὸ καὶ ὀργίζεσθαι κατ' ἐμοῦ, ἐν ἅμα σὲ εἶδον ἐπιστρέψαντα δὲν σὲ ὑπεδέχθην τρυφερῶς· ἡ ψυχὴ μου ἐν τῷ στήθει μου ἔτρεμε μήπως ἄλλος τις ἐρχόμενος εἰς τὰ μέγαρα μὲ ἀπατήσῃ διὰ τῶν λόγων του, διότι εὐρίσκονται πολλοὶ οἵτινες μηχανῶνται κακὰ τεχνάσματα. [Οὐδέποτε ἡ

ἀπὸ τοῦ Διὸς καταγομένη Ἀργεΐα Ἑλένη θὰ παρεδίδετο εἰς τὸν ἔρωτα ξένου ἀνδρός, ἐὰν ἐγνώριζεν ὅτι οἱ ἀρειμάτιοι παῖδες τῶν Ἑλλήνων ἔμελλον νὰ τὴν ἐπαναφέρωσι πάλιν εἰς τὸν οἶκόν της καὶ εἰς τὴν γλυκεῖν πατρίδα της. Ἀλλὰ θεὸς τις τὴν πρῶσυρεν εἰς πρᾶξιν ἐπονείδιστον, καὶ δὲν ἐσκέφθη μόνη της τὴν ἀξιοδάκρυτον ἐκείνην ἀποπλάνησιν ἐκ τῆς ὁποίας προέκυψαν κατ' ἀρχὰς αἱ δυστυχίαι αὐτῆς καὶ ἡμῶν]. Τώρα ὅμως, ὅτε μοὶ ἀπκρίθησες τὰ ἀρίθμηλα σημεῖα τῆς συζυγικῆς κλίνης μας, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς ἄλλος ἐκ τῶν ἀνθρώπων εἶδε

Ἡ ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΥΣΑ ΤΟΝ ΟΔΥΣΣΕΑ.

μέχρι τοῦδε, ἀλλὰ μόνον σὺ καὶ ἐγὼ καὶ μία μόνη θαλαμηπόλος ἢ Ἀκτορίς, τὴν ὁποίαν μοὶ ἔδωκεν ὁ πατήρ μου ὅταν ἦλθον εἰς τὴν νῆσον ταύτην, καὶ εἰς τὴν ἐπιστάσιαν τῆς ὁποίας παρεδόθησαν αἱ θύραι τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου μας· ἤδη δὲ ἐπεισας τὴν καρδίαν μου μὲ ὄλην τὴν δυσπιστίαν τὴν ὁποίαν εἶχον. »

Οἱ λόγοι της οὗτοι διήγειρον εἰς τὸ στήθος τοῦ ἥρωος τὴν ἐπιθυμίαν τῶν δακρύων· ἔκλαυσε λοιπὸν θλίβων εἰς τὰς ἀγκάλας του τὴν προσφιλῆ καὶ συνετὴν σύζυγόν του. Ὅπως δὲ ἡ ξηρὰ ἐμφανίζεται καὶ φαιδρύνει τοὺς ναυαγούς τῶν ὁποίων τὸ καλοδουλευμένον πλοῖον ὠθούμενον ὑπὸ τῶν ἀνέμων καὶ τῶν κυμάτων ἤθελε συντρίψει ὁ Ποσειδῶν εἰς τὸ πέλαγος, ὀλίγιστοι δὲ ἐξ αὐτῶν, κυλινδούμενοι ἐπὶ τῆς ἀπεράντου ἀβύσσου ὠθοῦν-

ται εἰς τὸ παράλιον, κολυμβῶντες δὲ καὶ ἔχοντες τὸ σῶμα καταβεβρεγμένον ἀπὸ τὸ θαλάσσιον ὕδωρ ἀνκρηχῶνται εἰς τὴν ζήραν μετ' ἀγκυλιόστρωτος διότι ἀπέφυγον τὸν ὄλεθρον· οὕτω καὶ ἡ Πηνελόπη ἐθεώρει μετ' ἀνεκφράστου ἡδονῆς τὸν σύζυγόν της, καὶ κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποσύρῃ τοὺς λευκοὺς βραχίονάς της ἀπὸ τὸν λαιμόν του. Ἦθελε δὲ τοὺς καταλάβει οὕτω κλαίοντας ὑπὸ χαρᾶς ἢ ροδοδάκτυλος Ἥως, ἐν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖα δὲν συνελάμβανεν ἄλλο σχέδιον. Καὶ τὴν μὲν μακρὰν νύκτα ἠνάγκασε νὰ σταματήσῃ εἰς τὸ τέρμα τοῦ ὀρίζοντος, τὴν δὲ χρυσόθρονον Ἥω ἐμπόδισεν ἐπὶ τοῦ Ὀκεανοῦ, καὶ δὲν τὴν ἄφησε νὰ ζεύξῃ τοὺς τεχύποδας αὐτῆς ἵππους, τὸν Λάμπον καὶ τὸν Φαέθοντα, οἵτινες σύροντες τὴν ἀμαξάν της φέρουσι τὸ φῶς εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Τότε λοιπὸν ὁ πολυσύνετος Ὀδυσσεὺς ἀπέτεινε πρὸς τὴν σύζυγόν του τοὺς ἐξῆς λόγους·

« Ἀγαπητὴ μοι γύναι, ἀκόμη δὲν ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τέρμα τῶν ἀγῶνων μας, ἀλλὰ μᾶς μένει ἀκόμη μεγάλη καὶ ἐπικίνδυνος ἐπιχείρησις τὴν ὁποίαν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκτελέσω· οὕτω μὲ προεφήτευσεν ἡ ψυχὴ τοῦ Τειρεσίου, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν κατέβην εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος διὰ νὰ ἐρωτήσω αὐτὸν περὶ τῆς ἐπανόδου τῶν συντρόφων μου καὶ ἐμοῦ τοῦ ἰδίου. Ἄλλ' ἐλθέ, πιστὴ μοι γύναι, νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν κλίνην, καὶ ἄς ἀπολαύσωμεν τέλος ἐπὶ τῆς αὐτῆς στρωμνῆς τὰς γλυκύτητας τοῦ ὕπνου.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπεκρίθη ἀμέσως ἡ περὶνουσ Πηνελόπη·

« Εἰς μὲν τὴν κλίνην σου θὰ ὑπάγωμεν ἅμα θελήσῃς, ἀφοῦ ἠυδόκησαν οἱ θεοὶ νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὰ μεγαλοπρεπεῖα ἀνάκτορά σου καὶ εἰς τὴν φιλότατην πατρίδα. Ἄλλ' εἰπέ μοι ποῖος εἶναι ὁ ἀγὼν τὸν ὁποῖον ἐσυλλογίσθης καὶ τὸν ὁποῖον ὁ θεὸς ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν σου; δὲν εἶναι δὲ, νομίζω, κακὸν νὰ μοὶ τὸν εἴπῃς τῶρα, ἀφοῦ καὶ μετέπειτα θέλω τὸν μάθει.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολύσοφος Ὀδυσσεὺς·

« Καὶ μὲν, διατί θέλεις διὰ τῆς ἐπιμονῆς σου νὰ μάθῃς τὸ μυστικόν μου; λοιπὸν ἐγὼ θὰ τὸ εἴπω καὶ δὲν θὰ σοῦ κρύψω τίποτε· ἡ ψυχὴ σου ὅμως θὰ θλιβῆ καθὼς θλιβεται καὶ ἡ ἰδι-

κή μου ἔνεκα τούτου. Ὁ μάντις μὲ ἐπρόσταξε νὰ περιέλθω εἰς πολλὰς ἀνθρώπων πόλεις, κρατῶν ἀνὰ χεῖρας εὐληπτον κωπίον, μέχρις οὗ φθάσω εἰς ἀνθρώπους οἵτινες δὲν γνωρίζουσι θάλασσαν καὶ τρώγουσι τὰ φραγῆτά των ἀνευ ἄλατος, μὴ γνωρίζοντας τί ἐστὶν ἐρυθροβαφὲς πλοῖον, ἢ εὐληπτα κωπία ἅτινα εἶναι τὰ πτερὰ τῶν πλοίων. Γνώρισμα δὲ ἀλάθηστον τῶν ἀνθρώπων τούτων, ὅπερ δὲν σοῦ κρύπτω, μοι εἶπε τὸ ἐξῆς· ὁπότεν εἰς τὴν περιπλάνησίν μου μὲ ἀπκντήτη ἄνθρωπος καθ' ὁδὸν, ὅστις θὰ νομίσῃ ὅτι τὸ κωπίον τὸ ὅποιον θὰ φέρω ἐπὶ τῶν εὐσάρκων ὤμων μου εἶναι πύον, τότε μὲ διέταξε νὰ ἐμπήξω εἰς τὴν γῆν τὸ κωπίον, καὶ ἀφοῦ θυσιάσω πομπωδῶς εἰς τὸν Ποσειδῶνα ἓνα κριόν, ἓνα ταῦρον καὶ ἓνα ἀρσενικὸν ἀγριόχοιρον, νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου καὶ νὰ θυσιάσω ἱεράς ἐκατόμβας εἰς ὅλους ἀνεζαιρέτως κατὰ σειρὰν τοὺς κατοικοῦντας τὸν ἀπέραντον οὐρανὸν αἰωνίους θεούς. Ὁ δὲ θάνατος θὰ μοι ἐπέλθῃ μακρὰν τῆς θαλάσσης, πολὺ μακλακὸς καὶ θὰ μοι ἀφαιρέσῃ τὴν ζωὴν εἰς πολὺ βαθὺ καὶ εὐτυχὲς γῆρας εὐλογούμενον ὑπὸ πάντων· ἄλλοι δὲ οἱ περὶ ἐμὲ λαοὶ θέλουσιν εἶσθαι εὐτυχεῖς. Ὅλα ταῦτα μοι εἶπεν ὁ μάντις ὅτι· θὰ ἐκτελεσθῶσι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπεκρίθη ἡ φρονίμος Πηνελόπη·

Ἄφοῦ λοιπὸν οἱ θεοὶ σοῦ ὑπόσχονται εὐτυχὲς γῆρας, ὑπάρχει ἐλπίς νὰ λησμενήσωμεν τὰ δυστυχήματά μας.»

Ἐνῶ δὲ Ὀδυσσεὺς μετὰ τῆς συζύγου του συνωμίλου οὔτω, ἡ Εὐρυνόμη μετὰ τῆς Εὐρυκλείας ὑπὸ τὴν λάμπιν τῶν δάδων παρεσκεύαζον τὴν κλίνην καὶ ἐκάλυπτον αὐτὴν μὲ μακλακὰ ὑφάσματα. Ἀφοῦ δὲ ἔστρωσαν μετὰ σπουδῆς τὰ παχέα στρώματα, ἡ μὲν Εὐρυκλεία μετέβη εἰς τὸν θάλαμόν της, ἡ δὲ Εὐρυνόμη κρατοῦσα φῶς ὠδήγησε τὸν ἥρωα καὶ τὴν Πηνελόπην εἰς τὸν νομφικὸν θάλαμόν των· ἅμα δὲ τοὺς εἰσήγαγεν ἐμακρόνθη καὶ οἱ σύζυγοι ἀνέβησαν μετὰ πόθου εἰς τὴν πρὸ πολλοῦ ἐγκαταλειφθεῖσαν κλίνην των. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ Τηλέμαχος, ὁ Φιλοίτιος καὶ ὁ Εὐμαῖος ἔπαυσαν τὸν χορὸν καὶ ἐσταμάτησαν τὰς γυναῖκας, ἐκοιμήθησαν δὲ καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ σκοτεινὰ δώματα τοῦ ἀνακτόρου.

Ἄφου δὲ λοιπὸν οἱ δύο σύζυγοι εὐχαριστήθησαν ἀπὸ τὸν γλυκὺν ἔρωτα, ἑτέρποντο διηγούμενοι ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον διαφορὰ πράγματα, καὶ ἡ μὲν θεῖα γυνὴ διηγείτο ὅσα ὑπέφερον ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων βλέπουσα τὸ πυκνὸν πλῆθος τῶν ὀλεθρίων μνηστῆρων, οἵτινες συναθροισθέντες δι' αὐτὴν κατέτρωγον τοὺς ἀπείρους βόας καὶ τὰ καλοθρεμμένα πρόβατα, καὶ ἔκωνον τὸν οἶνον ἀπὸ τοὺς πίθους· ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ ἐκ Διὸς καταγόμενος Ὀδυσσεὺς διηγῆθη ὅσας συμφορὰς ἐπροξένησεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ὅσας ὁ ἴδιος τελευτωρούμενος ὑπέφερον, ἡ δὲ σύζυγός του τὸν ἤκουε χαίρουσα καὶ ὁ ὕπνος δὲν ἐπλησίαζεν εἰς τὰ βλέφαρά της, πρὶν ἢ ὁ Ὀδυσσεὺς τῇ διηγηθῆ ἅπαντα.

Κατ' ἀρχὰς διηγῆθη πῶς ὑπέταξε τοὺς Κίκονας, πῶς ἐρρίφθη ἔπειτα ἐπὶ τῆς γονίμου χώρας τῶν Λωτοφάγων· διηγῆθη ἔπειτα τὴν σκληρότητα τοῦ Κύκλωπος, καὶ πῶς ἐξεδικήθη τὸν θάνατον τῶν ἀνδρείων συντρόφων του τοὺς ὁποίους κατέφαγεν ἐκεῖνος ἀνηλεῶς· καὶ πῶς ὑπῆγεν εἰς τὸν Αἴολον ὅστις τὸν ὑπεδέχθη φιλοφρόνως καὶ τὸν ἐξεπροβόδησεν ἔπειτα προθύμως, πλὴν δὲν τῷ ἦτο ἀκόμη πεπωμένον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν φίλην πατρίδα του· ἀλλ' ἄφου καὶ πάλιν τὸν ἀνῆρπασεν ἡ μακροὺς τρικυμίας τὸν περιέφερον εἰς τὴν πλῆρες ἰχθύων πέλαγος μεγάλως στεναζόντα· μετὰ ταῦτα διηγῆθη πῶς ἔφθασεν εἰς τὴν Τηλέπυλον, τὴν πόλιν τῶν Λαιστρυγόνων οἵτινες κατέστρεψαν τὰ πλοῖά του καὶ τοὺς καλλικινήμιδας συντρόφους του ὅλους, μόνος δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπέφυγε τὸν ὀλεθρον μὲ μελανόχρουν πλοῖον· εἶπεν ἀκόμη τοὺς δόλους καὶ τὰ τεχνάσματα τῆς Κίρκης, ἔπειτα ὅτι κατέβη διὰ πολυκώπου πλοίου εἰς τὸ ζοφερὸν καὶ ἀπείσιον ἀνάκτορον τοῦ Πλούτωνος διὰ νὰ ἐρωτήσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ Θεθαίου Τειρεσίου, ὅπου εἶδεν ὅλους τοὺς ἀποθανόντας συντρόφους του καὶ τὴν μητέρα του ἣτις τὸν ἐγέννησε καὶ τὸν ἀνέθρεψεν ὅτε ἦτο μικρός· ὕστερον ἀπὸ αὐτὰ διηγῆθη πῶς ἤκουσε τὰ ἄσματα τῶν γλυκυφώνων Σειρήνων, πῶς παρέπλευσε τὰς Πλαγκτὰς πέτρας (πληττομένους σκοπέλους) καὶ τὴν φοικώδη Χάρυβδιν καὶ τὴν Σκύλλαν τὴν ὁποίαν οὐδεὶς ποτε τῶν ἀνθρώπων ἐξέφυγεν ἀβλαβής· διηγῆθη πῶς οἱ σύντροφοί του ἐφόνευσαν τὰς βοῦς τοῦ Ἥλιου, καὶ πῶς

ὁ ὑψηλὰ βροντῶν Ζεὺς ἐκτύπησετὸ ταχὺ πλοῖόν του μὲ ἀτμώ-
 δη κεραινὸν, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἀπέθαναν ὅλοι ὁμοῦ οἱ γενναῖοι
 σύντροφοὶ του, αὐτὸς δὲ μόνος διέφυγε τὴν μακρὴν μοῖραν·
 εἶπε πρὸς τούτοις πῶς ἔφθασεν εἰς τὴν Ἄγυγιαν, τὴν νῆσον
 τῆς θεᾶς Καλυψοῦς καὶ πῶς αὐτὴ τὸν ἐκράτει πλησίον τῆς
 διὰ τῆς βίβης ἐντὸς τῶν βαθέων σπηλαίων τῆς ἐπιθυμοῦσα νὰ
 τὸν ἔχη σύζυγόν της, ὅτι τὸν ἐπεριποιεῖτο τρυφερῶς καὶ τῷ
 ὑπέσχετο ὅτι θὰ τὸν ἀποκαταστήσῃ ἀθάνατον καὶ αἰωνίως
 νεάζοντα, χωρὶς ὅμως ποτὲ νὰ δυνηθῇ νὰ πείσῃ τὴν ψυχὴν
 αὐτοῦ εἰς τὰ στήθη του· καὶ ὅτι ἀφοῦ ὑπέφερεν ἀπείρους βα-
 σάνους, ἔφθασεν ἐπὶ τέλους εἰς τὴν νῆσον τῶν Φαιακῶν, οἵτινες
 τὸν ἐτίμησαν ἐγκαρδίως ὡς θεὸν καὶ ἀπέστειλαν αὐτὸν διὰ
 πλοίου εἰς τὴν φιλότιν πατρίδα του, ἀφοῦ προηγουμένως τῷ
 ἐχάρισαν χαλκὸν, χρυσὸν καὶ πολύτιμα ἐνδύματα ἐν ἀφρονίᾳ.
 Μόλις ἐτελείωσε τὴν τελευταίαν ταύτην διήγησιν καὶ κατέ-
 λαβεν αὐτὸν ὁ λύων τὰ μέλη τῶν ἀνθρώπων γλυκὺς ὕπνος,
 ὅστις καταπαύει τὰς φροντίδας τῆς ψυχῆς.

Ἐν τούτοις ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖα συνέλαβεν ἄλλην σκέ-
 ψιν ὁπότε πλέον ἐνόμιζεν ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς εὐφράνθη ἀπὸ τὸν
 ὕπνον καὶ τὴν συζυγικὴν κοίτην, διήγειρε παρευθὺς ἀπὸ τοῦ
 Ὀκεανοῦ τὴν χρυσόθρονον Αὐγὴν διὰ νὰ φέρῃ τὸ φῶς εἰς τοὺς
 ἀνθρώπους· ἠγέρθη δὲ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκ τῆς μαλθακῆς κλί-
 νης του καὶ εἶπε εἰς τὴν σύζυγόν του τὰ ἑξῆς·

« Ἀγαπητὴ μοι γύναι, πολλὰς ἕως τῶρα ὑπέστημεν δοκι-
 μασίας καὶ οἱ δύο, σὺ μὲν ἐνταῦθα θρηνοῦσα τὴν πολυμέρι-
 μον ἐπίννοδόν μου, ἐγὼ δὲ ἀφ' ἑτέρου διότι, μὲ ὅλας τὰς
 προσπαθείαις μου, ἐκρατούμην ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλλων
 θεῶν μακρὰν τῆς φίλης πατρίδος· τῶρα ὅμως ὅτε ἀμφοτέροι
 ἀπηλύσασμεν τὴν ποθητὴν μας ταύτην κλίνην, τὰ μὲν πολύ-
 τιμα πράγματα ἅτινα ἔχομεν ἐν τοῖς ἀνακτόροις καὶ τὰ λοιπὰ
 κτήματα θὰ ἐπιμεληθῶμεν, ὅσον δὲ διὰ τὰ ποίμνια τὰ ὁποῖα
 μοῦ ἤφάνισαν οἱ ἀναιδεῖς μνηστῆρες, ἄλλα μὲν θὰ ἀρπάσω ἐγὼ
 ὁ ἴδιος, ἄλλα δὲ θὰ μοι προσφέρωσιν οἱ Ἕλληνες μέχρις οὗ γε-
 μίσωσιν αἱ ἐπαύλεις μου. Ἄλλ' ἐγὼ μὲν πρὸς τὸ παρὸν θὰ ἀ-
 πέλω εἰς τὴν πολύδεδρον ἕξοχὴν διὰ νὰ ἴδω τὸν ἐνδοξὸν πα-

τέρχ μου ὅστις πολὺ σφοδρῶς λυπεῖται διὰ τὴν ἀπουσίαν μου. Εἰς σέ δέ, ἀγαπητῆ μοι Πηνελόπη, ἰδοὺ τὶ παρκαγγέλλω, μολο- νότι εἶσαι λίαν συνετή· μετ' ὀλίγον μόλις ἀνατείλει ὁ ἥλιος, ἡ φήμη τοῦ φόνου τῶν μνηστήρων τοὺς ὁποίους ἐφόνευσα ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μας, θὰ διασπαρῆ ἔξω εἰς ὅλην τὴν πόλιν· ἀ- νάβῃ λοιπὸν εἰς τὰ ὑπερῶα δώματά σου μὲ ὄλας τὰς θαλαμη- πόλους σου, καὶ μένε κεκλεισμένη χωρὶς νὰ ὑποδεχθῆς οὔτε νὰ σινδιαλεχθῆς μὲ κἀνέναν ἐκ τῶν Ἑλλήνων.»

Ταῦτα εἶπε καὶ παρρευθὺς ἐκάλυψε τοὺς ὤμους του μὲ τὰ ὄραϊά του ὄπλα, ἐξύπνησε δὲ καὶ τὸν Τηλέμαχον καὶ τὸν Φι- λοίτιον καὶ τὸν Εὐμαῖον καὶ διέταξεν αὐτοὺς νὰ λάβωσιν εἰς τὰς χεῖράς των πολεμικὰ ὄπλα· ἐκεῖνοι δὲ ὑπήκουσαν ἀμέσως, ὠπλισθήσαν κελῶς ἠνοιζαν τὰς θύρας καὶ ἐξῆλθον προπορευο- μένου τοῦ Ὀδυσσεῶς. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ ἥλιος ἐφώ- τιζεν ὅλην τὴν γῆν, ἀλλ' ἡ Ἀθηναῖα καλύψασα αὐτοὺς ταχέως διὰ σκοτεινῆς νεφέλης τοὺς ὠδήγει ἐκτὸς τῆς πόλεως.

ΡΑΨΟΪΔΙΑ Ω.

Σπονδαί.

Ἐν τούτοις ὁ Κυλλήνιος Ἑρμῆς ἐκάλει πρὸς ἑαυτὸν τὰς ψυχὰς τῶν μνηστήρων, ἐκράτει δὲ εἰς τὰς χεῖράς του τὴν λαμ- πρὰν χρυσὴν ῥάβδον, διὰ τῆς ὁποίας ἀποκοιμίζει τοὺς ὀφθαλ- μούς ὁποίων ἀνθρώπων θέλει καὶ ἐξυπνᾷ πάλιν τοὺς κοιμωμέ- μένους· ταύτην λοιπὸν τὴν μαγικὴν ῥάβδον κινήσας ὠδήγει τὰς ψυχὰς αἵτινες τὸν ἠκολούθουν τρίζουσαι. Καθὼς δὲ ὁπότεν τρίζουσιν αἱ νυκτερίδες περιπτάμεναι εἰς τὸ βᾶθος θεοῦ σπη- λαίου, ὅταν καμμία ἐξ αὐτῶν πέσῃ ἐκ τοῦ βράχου ὅπου ὄλαι κρατοῦνται προσηλωμένα, οὕτω ἔτριζον καὶ αἱ ψυχαὶ αὐταὶ συμπορευόμεναι· προηγεῖτο δὲ αὐτῶν ὁ σωτὴρ Ἑρμῆς ὀδηγῶν αὐτὰς εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ βορβορώδους Ἄδου. Ἐπέρασαν δὲ τὰ

ρεΐθρα τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τὸν Λευκὸν βράχον, ὑπερέβησαν τὰς πύλας τοῦ Ἥλιου καὶ τὸν λαὸν τῶν Ὀνειρίων, καὶ τέλος εἰσῆλθον εἰς τὸν πλήρη ἀσφοδέλων λειμῶνα, ὅπου κατοικοῦσιν αἱ ψυχαί, αἱ σικαὶ αὐτῶν τῶν ἀποθανόντων.

Ἐκεῖ συνήντησαν τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀχιλλέως τοῦ υἱοῦ τοῦ Πηλέως καὶ τοῦ Πητρόκλου καὶ τοῦ ἀμώμου Ἀντιλόχου καὶ τοῦ Αἴαντος, ὅστις ἦτο ὁ ὠραιοτέρος κατὰ τε τὸ σῶμα καὶ τὴν μορφὴν ἀπὸ ὅλων τοῦς Ἑλληνας μετὰ τὸν ἄψογον Ἀχιλλέα. Ἀμέσως κατόπιν αὐτῶν ἐπῆλθεν ἡ τεθλιμμένη ψυχὴ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως Ἀγχιμέμνονος, συνηθορίζοντο δὲ περίεε καὶ ὅσοι ἄλλοι συναπέθανον μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Αἰγίσθου. Πρὸς τοῦτον πρώτη ἡ ψυχὴ τοῦ υἱοῦ τοῦ Πηλέως εἶπεν·

« Ἀτρεΐδη, ἐνομιζομεν ὅτι ἐξ ὅλων τῶν ἡρώων σὺ ἦσο ὁ προσφιλέστερος εἰς τὸν τερπόμενον εἰς τοὺς κεραυνούς Δία, διότι εἰς τὰ πεδία τῆς Τροίας, ὅπου οἱ Ἕλληνες ὑπέστημεν τόσας τάλαιπωρίας, ἡγεμόνευες ἐπὶ πολλῶν καὶ γενναίων πολεμιστῶν. Καὶ ὅμως φεῦ! σὺ πρῶτος ἔμελλες νὰ ὑποστῆς τὴν μαύρην μοῖραν τὴν ὁποίαν οὐδεὶς τῶν θνητῶν ἀποφεύγει. Πλὴν, εἴθε νὰ ἀπέθνησκας πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Τροίας, ἀπολαύων τῶν τιμῶν αἵτινες ἀνῆκον εἰς τὸν βαθμὸν σου! βεβόηως τότε ἄπαντες οἱ Ἕλληνες θὰ σοὶ ἀνήγειρον τάφον καὶ θὰ ἐκκληροδοῦντες εἰς τὸν υἱόν σου διὰ τὸ μέλλον μεγάλην εὐκλειαν· ἀλλὰ ὡς φαίνεται σοὶ ἦτο πεπρωμένον νὰ ἀπολεσθῆς μὲ θάνατον οἰκτρόν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ τότε ἀπήντησεν ἡ ψυχὴ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως Ἀγχιμέμνονος·

« Ὠεὺλογημένε υἱὲ τοῦ Πηλέως, ὅμοιαι μὲ τοὺς θεοὺς Ἀχιλλεῦ, σοὶ ἦτο πεπρωμένον νὰ ἀποθάνῃς εἰς τὴν Τροίαν μακρὰν τῆς Ἑλλάδος· τριγύρω σου δὲ πολλοὶ ἀνδρεῖοι καὶ γενναῖοι Ἕλληνες καὶ Τρῶες ἐφρονεύοντο μαχόμενοι περὶ τοῦ σώματός σου· σὺ δὲ ἔκτισο ἐξῆπλωμένος φαρδύς πλατὺς ἐντὸς τοῦ κονιορτοῦ, λησμονήσας πλέον τὴν ἀρματομαχίαν. Ἡμεῖς δὲ ἐπολεμοῦμεν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, καὶ δὲν θὰ ἐπαύσμεν διόλου τὴν μάχην ἐὰν ὁ Ζεὺς δὲν διέκοπτεν αὐτὴν διὰ καταιγίδος. Ἄλλ' ὅμως, σὲ ἀπεσύραμεν ἀπὸ τὴν σφραγὴν ἐκείην σὲ ἐφέρα-

μεν εἰς τὰ πλοῖα καὶ σὲ κατεθέσαμεν εἰς κλίνην, μετὰ ταῦτα
 ἐπλύναμεν τὸ ὠραῖόν σου σῶμα μὲ χλιαρὸν ὕδωρ καὶ ἐχρίσα-
 μεν αὐτὸ μὲ ἀλειφήν, καὶ περὶ σὲ χύνοντες θερμὰ δάκρυα οἱ
 Ἕλληνες ἔκειρον τὰς κυματιζούσας κόμας τῶν. Τότε ἡ μή-
 τηρ σου, συνοδευομένη ὑπὸ τῶν θεαινῶν Νηρηίδων, ἐξῆλθε τῆς
 θαλάσσης ἅμα ἔμαθε τὴν τρομερὰν εἰδήσιν, μεγάλη δὲ βοή
 διηγέρθη ὑπεράνω τοῦ πελάγους, ἥτις κατετρόμαξεν ὅλους τοὺς
 Ἕλληνας, καὶ ἴσως πηδήσαντες ἤθελον τρέξει εἰς τὰ κοῖλα
 πλοῖά τῶν, ἐὰν ἦρως τις συνετὸς καὶ πεπειραμένος, ὁ Νέστωρ,
 δὲν τοὺς ἐμπόδιζε, τοῦ ὁποῖου ἡ γνώμη καὶ πρότερον ἠρίστειεν·
 οὗτος λοιπὸν μὲ πνεῦμα πλήρες εὐμενεῖας ἐδημηγόρησε πρὸς
 αὐτοὺς καὶ εἶπε· «Σταθῆτε, παλληκάρια, μὴ φεύγετε παῖδες
 » τῶν Ἑλλήνων· ἰδοὺ ἔρχεται ἡ μήτηρ τοῦ Ἀχιλλέως μετὰ
 » τῶν θεαινῶν Νηρηίδων διὰ νὰ ἰδῆ τὸν φονευθέντα υἱόν της.»
 Οὕτως εἶπεν, ἀπηλλάγησαν δὲ τοῦ φόβου οἱ γεννησιόκαρδοι Ἕλ-
 ληνες περὶ σὲ δὲ ἐστάθησαν αἱ θυγατέρες τοῦ θαλασσίου γέ-
 ροντος Νηρέως ἐλεεινὰ θρηνοῦσαι καὶ καλύπτουσαι τὸ σῶμά σου
 μὲ θεϊκὰ ἐνδύματα. Ὅλοι δὲ αἱ ἐννέα Μοῦσαι ἔμελλον ἀλλη-
 λωδιαδύχως πένθιμα ἄσματα καὶ οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων ἠδυνήθη
 νὰ κρητήσῃ τὰ δάκρυά του, διότι τόσον τοὺς συνεκίνησαν τὰ
 ὀξύφωνα ἄσματα τῶν Μουσῶν. Ἐπὶ δεκαεπτὰ ἡμερόνυχτα σὲ
 ἐκλαίομεν, οἱ αἰώνιοι θεοὶ καὶ ἡμεῖς οἱ θνητοὶ ἄνθρωποι, κατὰ
 δὲ τὴν δεκάτην ὀγδόην παρεδώκαμεν τὸ σῶμά σου εἰς τὰς
 φλόγας καὶ ἐθυσιάσαμεν ἐπὶ σὲ πολλὰ παχέα πρόβατα καὶ
 καμπυλοκεράτους βόας. Τὸ σῶμά σου, χρισθὲν δι' ἀλειφῆς, καὶ
 καλυφθὲν ὑπὸ γλυκεροῦ μέλιτος, περιετυλίχθη μὲ θεϊκὰ ἐνδύ-
 ματα καὶ ἡ φλόξ κατέφαγεν αὐτό· τὴν ὥραν δὲ καθ' ἣν ὁ νε-
 κρὸς σου ἐκαίετο πλῆθος ἠρώων Ἑλλήνων πεζῶν καὶ ἐφ' ἀρμά-
 των ἔτρεχον περὶ τὴν πυράν σου, διηγέρθη δὲ μέγας θόρυβος.
 Καὶ λοιπὸν ἀφου ἔγεινες παρανάλωμα τῆς φλογός, ἀμέσως ἀπὸ
 πρῶτας συνθηροῖσαμεν τὰ ὀστᾶ σου, Ἀχιλλεῦ, καὶ τὰ ἐβυθί-
 σασμεν εἰς ἄκρατον οἶνον καὶ ἄλλειμα, ἡ δὲ μήτηρ σου μᾶς ἔ-
 δωκε χρυσοῦν νεκρικὴν κάλπην, μᾶς εἶπε δὲ ὅτι ἦτο δῶρον μὲν
 τοῦ Διονύσου, ἔργον δὲ τοῦ ὑπερηνδόξου Ἡφίστου. Ἐντὸς ταύ-
 της, ἐνδοξε Ἀχιλλεῦ, ἀναπαύονται τὰ ὀστᾶ σου μετὰ τῶν τοῦ

ἀποθανόντος Πατρόκλου τοῦ υἱοῦ τοῦ Μενoitίου, χωριστὰ δὲ τὰ τοῦ Ἀντιλόχου, τὸν ὁποῖον ἐτίμας περισσότερο ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους συντρόφους σου μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου. Μετὰ ταῦτα οἱ ἰσχυροὶ καὶ γενναῖοι πολεμισταὶ ἀνιγείραμεν ἐπὶ τῶν νεκρικῶν σας καλπῶν μέγαν καὶ λαμπρὸν τάφον εἰς τὴν κορυφὴν ἀκρωτηρίου τινός, ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τοῦ εὐρέος Ἑλλησπόντου, διὰ νὰ ἦναι καὶ μακρόθεν ὄρατος εἰς τὰ βλέμματα τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς ταύτης καὶ ἐκείνων οἵτινες εἰς τὸ μέλλον ἤθελον διαπλεύσει τὴν θάλασσαν. Ἡ μήτηρ σου δὲ ζητήσασα παρὰ τῶν θεῶν ὠρασιότατα βραβεῖα τὰ ἔθεσεν ἐν τῷ μέσῳ ἀγώνισμα εἰς τοὺς ἀνδρείους τῶν Ἑλλήνων. Θὰ παρέρηθης μὲν ἴσως εἰς ἐπιταφίους ἀγῶνας πολλῶν ἥρώων, ὅποτε, ἀποθανόντος βασιλέως, προπαρκατκευάζονται διὰ τοὺς ἀγῶνας οἱ ἀθληταὶ καὶ προστοιμάζονται τὰ βραβεῖα· ἀλλ' ἤθελε θυμᾶσαι ἢ ψυχὴ σου ἐν ἔβλεπες τὰ ὠρασιότατα ἐκεῖνα βραβεῖα, τὰ ὁποῖα ἔφερε διὰ σέ ἢ ὠρσίους λευκοὺς πόδας ἔχουσα Θετίς· διότι ἦσα παρὰ πολὺ προσφιλέης εἰς τοὺς θεοὺς. Καὶ τοιοῦτοτρόπως σὺ μὲν Ἀχιλλεῦ, οὐδὲ ἀποθανῶν ἀπώλεσας τὸ ὄνομά σου, ἀλλ' εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα τὸ κλέος σου θὰ ἦναι μέγα μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων· ἐγὼ ὅμως τί ἀπήλαυσα ἀφοῦ ὡς ἀρχιστράτηγος διεξήγαγον τὸν πόλεμον; Κατὰ τὴν ἐπάνοδόν μου εἰς τὴν πατρίδα ὁ Ζεὺς ἐμελέτησε θάνατον ὀδυνηρὸν διὰ τῶν χειρῶν τοῦ Αἰγίσθου καὶ τῆς κατηραμένης συζύγου μου.»

Ἐνῷ ἐκεῖνοι τοιαῦτα συνδιελέγοντο μεταξὺ τῶν, ἐπλησίασεν αὐτοὺς ὁ ἀγγελιοφόρος τοῦ Διὸς Ἑρμῆς, ὁ φονεὺς τοῦ Ἄργου, ὀδηγῶν τὰς ψυχὰς τῶν μνηστῆρων τοὺς ὁποίους ἐφόνευσεν ὁ Ὀδυσσεύς. Εἰς τὴν θέαν ταύτην οἱ ἦρωες ἐκπλαγέντες ἔδραμον πρὸς συνάντησίν των. Ἀνεγνώρισε δὲ ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τοῦ Μελάνειος, τὸν ἔνδοξον Ἀμφιμέδοντα ὅστις τὸν ἐφιλοζήνησεν ἄλλοτε εἰς τὴν Ἰθάκην. Πρῶτη δὲ ἡ ψυχὴ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως τῷ ἀπέτισε τὰς ἐξῆς ἐρωτήσεις:

«Ἀμφίμεδον, τί ἐπάθετε καὶ κατέβητε ὑπὸ τὴν ζοφρᾶν γῆν ὅλοι ἐκλεκτοὶ καὶ συνηλικιωταί; οὐδεὶς θὰ ἠδύνατο νὰ ἐκλέξῃ καλλίτερον ἐντὸς μιᾶς πόλεως τοὺς ἀρίστους ἀνδρας. Μή-

πως σᾶς κατέστρεψεν ὁ Ποσειδῶν εἰς τὰ πλοῖα, διεγείρει σφοδρῶς ἀνέμους καὶ μανιώδη κύματα; ἢ μήπως ἐπὶ τῆς ξηρᾶς σᾶς ἐφόνευσαν ἄνδρες πολέμιοι, τῶν ὁποίων ἠρπάζετε τοὺς βόας καὶ τὰ ὠραῖα ποιμνία τῶν προβάτων των; ἢ ἐφρονεύθητε μαχόμενοι ὑπὲρ τῆς πετρίδος σας καὶ τῶν γυναικῶν. Ἀποκρίθητι εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου, διότι καυχῶμαι ὅτι εἶμαι φίλος σου· ἢ δὲν ἐνθυμεῖσαι ὅτι μὲ ὑπεδέχθης εἰς τὴν οἰκίαν σου ὅταν μετὰ τοῦ ἰσοθέου Μενέλαιου ἦλθον διὰ νὰ παρκαινήσω τὸν Ὀδυσσεά νὰ μᾶς ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν Τροίαν ἐπὶ τῶν εὐκαταστρώτων πλοίων; Ἐδαπανήσαμεν ἕνα ὀλόκληρον μῆνα διὰ νὰ κάμωμεν τὸ ταξείδιον ἐκεῖνο καὶ νὰ διαπλεύσωμεν τὸ ἀγανὲς πέλαγος, καὶ μόλις κατορθώσαμεν νὰ καταπείσωμεν τὸν πορθητὴν τῶν πόλεων Ὀδυσσεά.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ἀμέσως ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀμφιμέδοντος·

«Θρέμμα τοῦ Διός, ἐνδοξότατε υἱὲ τοῦ Ἀτρείως, βασιλεῦ τῶν ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον, ἐνθυμοῦμαι πάντα ταῦτα, καθὼς λέγεις, ἐγὼ δὲ θέλω σοὶ διηγηθῆ καταλεπτῶς πῶς συνέβη τὸ θλιβερόν τέλος τοῦ θανάτου μου. Ἐζητοῦμεν εἰς γάμον τὴν γυναικίαν τοῦ πρὸ πολλοῦ ἀποδημοῦντος Ὀδυσσεως, ἐκεῖνη δὲ τὸν θάνατον καὶ τὴν καταστροφὴν ἡμῶν προμελετώσῃ οὔτε μᾶς ἤρνεϊτο τὸν ἀπαισίον γάμον οὔτε τὸν ἀπεφάσιζε. Μηχανευθεῖσα νέαν πανουργίαν ἰδοῦ τί ἔκαμνε· στήσασα εἰς τὰ δῶματά της μέγαν ἰστόν (ἀργαλειὸν) ἤρχισε νὰ ὑφαίνῃ μέγα καὶ λεπτότατον παννίον λέγουσα εἰς ἡμᾶς· «ὦ νέοι μνηστῆρές μου, ἀφοῦ ἂν ἀπέθανεν ὁ θεὸς Ὀδυσσεύς, περιμείνατε καὶ μὴ ἐπισπεύδετε ἀπὸν γάμον μου, μέχρις οὗ τελειώσω τὸ παννίον τοῦτο (διὰ νὰ μὴ χαθοῦν εἰς μάτην τὰ νήματά μου.) Τὸ παννίον τοῦτο εἶναι τὸ σάβανον τοῦ ἥρωος Λαέρτου· ὅταν τέλος τοῦ ἀφαιρέσῃ τὴν ζωὴν ἡ ἀλεθρὶα μοῖρα τοῦ κατὰ γῆς ἐξαπλοῦντος τοὺς ἀνθρώπους θανάτου, διὰ νὰ μὴ μὲ κατηγορήσῃ καμμίαι ἐκ τῶν συμπολιτῶν μου Ἑλληνίδων διότι ἀφῆκα νὰ ἐνταφιασθῇ χωρὶς σάβανον ἥρωος ὅστις συνήθροισε τόσα πλοῦτη.» Ταῦτα εἶπεν, ἡμῶν δὲ ἐπίσθη ἡ γενναία καρδίαι. Ἐκτοτε, τὴν μὲν ἡμέραν ὑφαίνει τὸ μέγα ἐκεῖνο παννίον, τὴν νύκτα ὅμως τὸ διέ-

λυεν ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ λύχνου. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν ἐπὶ τρία ἔτη εἶχε τὴν ἐπιτηδειότητα νὰ κρύπτεται ἀπὸ ἡμᾶς καὶ τὴν ἐπιστενόμεν· ἀλλ' ὅτε ἦλθε τὸ τέταρτον ἔτος, ὅτε αἱ ὥραι τοῦ ἔτους ἤρχισαν πάλιν τὴν πορείαν των καὶ ἐπέρασαν πολλὰ ἡμέραι καὶ μῆνες, μίξ τῶν θαλαμηπόλων τῆς ἧτις ἐγνώριζε τὸ μυστικὸν ἀπεκάλυψεν αὐτὸ εἰς ἡμᾶς, τότε τὴν κατελάβομεν ἐνῶ διέλυε τὸ λαμπρὸν πνίον τῆς. Τοιοῦτοτρόπως χωρὶς νὰ θέλῃ ἐτελεῖσθε τὸ ὕψισμά τῆς ἐξ ἀνάγκης· ὅτε δὲ τέλος ὑφάνασσα καὶ πλύνασα τὸ μέγα πνίον μᾶς ἐδειξεν αὐτὸ λαμπρὸν ὡς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης, ἔξαφνα τότε κακὸς τις δαίμων ἐπανάφερεν ἀγνοῶ πόθεν τὸν Ὀδυσσεά. Ἀπέβη οὗτος εἰς τὴν ἐσχατιὰν τῆς ἐσχόης του, εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ἐπιστάτου τῶν χοίρων του, εἰς τὸ αὐτὸ δὲ μέρος ὑπῆγε καὶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεῶς ἐπιστρέφων ἐκ τῆς ἀμμώδους Πύλου καὶ ἀμφοτέροι προητοιμάσασαν πρῶτον τὸν θάνατον τῶν μνηστήρων καὶ κατόπιν ἦλθον εἰς τὴν περιβόητον πόλιν. Πρῶτος ἦλθεν ὁ Τηλέμαχος καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Ὀδυσσεὺς ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ χοιροβοσκῦ, φορῶν ἄθλια ράκη, καὶ ἐντελῶς ὁμοίος μὲ γέροντα ἐπαίτην, καὶ στηριζόμενος ἐπὶ βακτηρίας. Κἀνεὶς ἐξ ἡμῶν δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ, ὅτε μᾶς παρουσιάσθη ἐξικίρνης καὶ ὁ μεταμφιεσμός του ἐκεῖνος τὸν κατέστησεν ἀγνώριστον καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς γεροντοτέρους, χωρὶς λοιπὸν νὰ τὸν ἀναγνωρίσωμεν τὸν προσεβάλλομεν διὰ λόγων τραχέων καὶ κτυπημάτων· ὁ δὲ ἦρως μέχρι μὲν τινος ὑπέφερεν εἰς τὰ ἀνάκτορά του τὰς προσβολὰς καὶ τὰ κτυπήματα μὲ ὑπομονητικὴν καρδίαν· ἀλλ' ὅτε διήγειρεν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τοῦ Διὸς, ἐσθήκασε μετὰ τοῦ υἱοῦ του ἐκ τῆς αἰθούσης μᾶς τὰ πολεμικὰ ὄπλα καὶ ἀπέθεσεν αὐτὰ εἰς θάλαμόν τινα τὸν ὅποιον ἐκλείδωσεν ἀσφαλῶς. Μετ' ὀλίγον, ἠνάγκασε διὰ πανουργίας τὴν σύζυγόν του νὰ προτείνῃ ἀγώνισμα εἰς τοὺς μνηστῆρας τὸ τόξον καὶ τοὺς λαμπροὺς πελέκεις, ἀφετηρίαν καὶ ἀρχὴν τοῦ φόνου ἡμῶν τῶν δυσμοίρων. Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἠδυνήθη νὰ ταυύσῃ τὴν νευρὰν πολὺ ἀπέχομεν τοῦ νὰ ἡμεθα τόσον δυνατοί. Ἀλλ' ὁπότε τὸ μέγα τόξον περιῆλθεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ὀδυσσεῶς, ἐδιπλασιάσαμεν τὰς ὕβρεις καὶ ἐφωνάξαμεν νὰ μὴ δώσῃσι τὸ τόξον εἰς αὐτὸν,

οιαδήποτε καὶ ἂν ἦτο ἡ ἐπιμονή του· ὁ μόνος δὲ ὁ Τηλέμαχος
 παρκεῖναι τὸ ἐναντίον. Ἐν τούτοις τὸ ἔλαβεν εἰς χεῖράς του ὁ
 πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς, ἐτάνυσε δὲ εὐκόλως τὴν νευράν,
 καὶ διεπέρασε τοὺς πελέκεις· μετὰ ταῦτα ἐστάθη ἐπὶ τοῦ κα-
 τωφλίου τῆς θύρας τῆς μεγάλης αἰθούσης, διεσχόρπισε πρὸ τῶν
 ποδῶν του τὰ ταχέα βέλη, ἔρριψε τρομερὸν βλέμμα πρὸς ὅλους
 καὶ ρίψας τὸ τόξον ἐκτύπησε τὸν βασιλέα Ἀντίνοον. Ἐπειτα
 ἐξακολουθῶν νὰ σημαδεύῃ ἀπ' ἀντικρῦ ἔρριπτε κατὰ τῶν ἄλ-
 λων μνηστήρων τὰ παρκίτια στεναγμῶν θέλη του ἄτινα ἐπι-
 πτον σωρηδόν. Εἰς πάντα δὲ ἦτο φανερόν πλέον ὅτι θεὸς τις
 τοῖς ἦτο ὑπερασπιστής, διότι ὁ υἱὸς του καὶ δύο ὑπηρεταὶ του
 παρσυρθέντες ὑπὸ τῆς μανίας, ἐφόνευον ἕνα καὶ ἕνα, διη-
 γείρετο δὲ ὀδυνηρὸς στεναγμὸς ἡμῶν τυπτομένων κατὰ κεφα-
 λῆς, τὸ δὲ ἔδαφος ἐμαλύνετο ὅλον ἀπὸ αἵμα. Οὕτω μὲν ἡμεῖς,
 Ἄγάμεμνον, ἀπωλέσθημεν, τὰ δὲ σώματά μας μένουσιν εἰσέτι
 ἄταφα ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων τοῦ Ὀδυσσεως, διότι εἰς τὰς οἰ-
 κίας μας ἀγνοοῦσι τὸν θάνατόν μας οἱ συγγενεῖς μας οἵτινες θά
 ἀπέπλυνον τὸ μαῦρον αἷμα ἀπὸ τὰς πληγὰς μας καὶ θά μᾶς ἐ-
 κήδευον θρηνοῦντες· διότι τοῦτο εἶναι ἡ τιμὴ τῶν ἀποθα-
 νόντων.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπήντησεν ἡ ψυχὴ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως·
 «Εὐδαίμων υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, βε-
 βαίως μετὰ μεγάλης ἀνδρείας ἐπκνέλαβες τὴν σύζυγόν σου.
 Πόσον ἀγαθαὶ εἶναι αἱ φρένες τῆς ἀμώμου Πηνελόπης, τῆς θυ-
 γατρὸς τοῦ Ἰκαρίου! πόσον καλῶς ἐνθυμεῖτο τὸν νόμιμον σύ-
 ζυγόν της Ὀδυσσεά! ποτὲ ἡ δόξα της δὲν θέλει ἀπολεσθῆ, αὐ-
 τοὶ δὲ οἱ θεοὶ θὰ ἐμπνεύσωσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους χάριεσαν
 ᾧδὴν διὰ τὴν συζυγικὴν της πίστιν, καὶ ὄχι καθὼς ἡ θυγάτηρ
 τοῦ Τυνδάρου Κλυταιμνήστρα ἦτις ἐμηχανεύθη κακούργημα
 καὶ ἐφόνευσε τὸν νόμιμον σύζυγόν της. Οἱ ἄνθρωποι ὅμως θὰ
 ψάλλωσι δι' αὐτὴν στυγερὰ ἄσματα καὶ τὸ αἶσχος αὐτῆς θὰ
 ἀντανακλασθῆ ἐπὶ ὅλων τῶν γυναικῶν, καὶ ἐπὶ αὐτῶν τῶν
 μᾶλλον ἐναρέτων.»

Οὕτω συνδιελέγοντο αἱ ψυχαὶ εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Ἄδου,
 εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεύς καὶ οἱ σύντρο-

φοί του ἐξεληθόντες, τῆς πόλεως ἔφθασαν τεχνέως εἰς τὴν καλῶς καὶ τεχνικῶς κατεσκευασμένην ἔπκυλιν τοῦ Λαέρτου, τὴν ὀποῖαν αὐτὸς ὁ Λαέρτης ἐκτίσαστο διὰ τῶν χρημάτων του, ἀφοῦ ὑπέφερε καὶ ἐκοπίασε κατὰ πολλὰ. Ἐκεῖ ἦτο ἡ οἰκία του περιετοιχισμένη πανταχόθεν ἀπὸ μικρὰ καὶ εὐτελεῖ οἰκήματα εἰς τὰ ὁποῖα ἐκάληντο, ἔτρωγον καὶ ἐκοιμῶντο οἱ ἀναγκαῖοι διὰ τὴν ὑπηρεσίαν του καὶ τὴν καλλιέργειαν τῶν κτημάτων του ὑπηρεταί. Εἰς τὴν οἰκίαν ὑπῆρχε καὶ μία γραῖα ἀπὸ τὴν Σικελίαν, ἣτις εἰς τὸ ἐξοχικὸν ἐκεῖνο μέρος τὸ μακρὰν τῆς πόλεως ἐπεριποιεῖτο πιστῶς καὶ προθύμως τὸν γέροντα Λαέρτην. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς πρὶν εἰσελθεῖ εἶπεν εἰς τὸν υἱὸν του καὶ τοὺς ὑπηρετάς του τὰς ἑξῆς:

«Τώρα, σεῖς μὲν εἰσελθετε εἰς τὴν καλοκτισμένην οἰκίαν καὶ θυσιάσατε ἀμέσως διὰ τὸ γεῦμα τὸν καλλίτερον ἀπὸ τοὺς χοίρους· ἐγὼ δὲ θὰ δοκιμάσω τὸν πτετέρα μου καὶ θὰ ἰδῶ ἐὰν ἐκ πρώτης ὄψεως μὲ ἀναγνωρίσῃ ἢ ὄχι, ὕστερον ἀπὸ τόσον πολυχρόνιον ἀπουσίαν.»

Ταῦτα εἰπὼν παρέδωκε τὰ πολεμικὰ ὄπλα του εἰς τοὺς ὑπηρετάς. Μετὰ ταῦτα δὲ ὁ Τηλέμαχος καὶ οἱ ὑπηρεταί του εἰσηλθόντες ἐντὸς τῆς οἰκίας, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς διὰ νὰ δοκιμάσῃ τὸν Λαέρτην, εἰσεχώρησεν εἰς τὸν εὐκαρπον κῆπον· πλὴν οὐδὲ τὸν Δολίον εὔρε, διατρέγων τὸν δενδρόφυτον κῆπον, οὐδὲ τινὰ τῶν υἱῶν τοῦ Δολίου οὐδ' ἄλλον τινὰ ἐκ τῶν ὑπηρετῶν· διότι ὁ γέροντος Δολίος τοὺς εἶχε φέρει μακρὰν διὰ νὰ συλλέξωσιν ἀκάνθας πρὸς ἐπισκευὴν τῶν φραγμῶν τοῦ κήπου. Εὔρε δὲ τὸν πτετέρα του μόνον ἐντὸς τοῦ κήπου σκαλίζοντα φυτὸν τι· ἐφόρει δὲ χιτῶνα βρωμισμένον καὶ ἄθλιον, περὶ τοὺς πόδας του εἶχε περικνημίδας ἐμβλαλλωμένας διὰ νὰ προφυλάττηται ἀπὸ τὸ ἀγκύλωμα τῶν ἀκανθῶν καὶ χειρῶν εἰς τὰς χεῖρας του διὰ τοὺς βάρους· εἰς δὲ τὴν κεφαλήν εἶχε κάλυμμα ἀπὸ δορὰν αἰγῶς, αὐξάνων διὰ τῆς ἐλεεινῆς ταύτης ἐνδυμασίας τὴν θλιβὴν του. Ἄμα λοιπὸν παρετήρησε τὸν πτετέρα του ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεὺς κατατροχόμενον ὑπὸ τοῦ γήρατος καὶ ἔχοντα μεγίστην θλιβὴν ἐν τῇ ψυχῇ του, ἔστη ὑπὸ ὑψίκομον ἀχλαδιὰν καὶ ἔρχισε νὰ κλάιῃ. Ἐσκέφθη ἀκολούθως ἐν τῇ ψυχῇ του δύο

τινά, νά ἐναγκλισθῆ δ'ηλαδὴ τὸν πατέρα του καὶ νά τὸν ἀ-
σπασθῆ καὶ νά τῷ ἐκθέσῃ τὰ τῆς ἀποδημίας του καὶ πῶς ἐ-
πέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἢ νά τὸν ἐρωτήσῃ πρῶτον διὰ
νά δοκιμάσῃ ἀκόμη. Ἄφου δὲ ἐτέλεσθη τῷ ἐρώτημα ὅτι εἶνε καλ-
λίτερον νά τὸν δοκιμάσῃ πρῶτον μὲ ἐγγικτικούς λόγους. Τοῦτο
λοιπὸν ἔχων εἰς τὸν νοῦν του, διηυθύνθη πρὸς αὐτὸν ὁ θεὸς
Ὅδυσσεύς. Καὶ ὁ μὲν πατήρ του μὲ κερχλὴν κάτω νεύουσαν
περισκάλιζε τὸ φυτὸν, ὁ δὲ ἐνδοξὸς υἱὸς του πλησιάσας αὐ-
τὸν εἶπεν·

Ο ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΒΛΕΠΩΝ ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΤΟΥ.

ἌΩ γέρον, μὲ μεγάλην ἐπιτηδειότητα καλλιεργεῖς τὸν
κῆπον. Πόσον περιποιημένα εἶναι ὅλα τὰ δένδρα ταῦτα, αἱ συ-
καὶ, αἱ ἄμπελοι, αἱ ἐλαῖαι, αἱ ἀπιδιαὶ καὶ ἐν γένει ὅλα τὰ
φυτὰ. Πρέπει ὅμως νά σοι εἶπω τι τὸ ὅποιον δὲν πρέπει νά σε
πειράξῃ τὸν ἑαυτὸν σου τὸν ἔχεις πάρα πολὺ παρημελημένον,

συγχρόνως δὲ ἔχεις ἑλεεινὸν γῆρας καὶ εἶσαι καταθρομισμέ-
 νος καὶ τὰ ἐνδύματά σου εἶναι πτωχικὰ καὶ ἄθλια. Δὲν δύνα-
 μαι βέβηχα νὰ ὑποθέσω ὅτι ὁ κύριός σου σὲ παραμελεῖ τόσον
 πολὺ ἕνεκα τῆς ἀκνηρίας σου, τὰ ὠραῖα χαρακτηριστικὰ σου
 καὶ τὸ μεγαλοπρεπές σου ἀνάστημα μικτυροῦσι βασιλέα μᾶλ-
 λον ἢ ὑπηρετήν. Ναι, ὁμοιάζεις μὲ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἀφροῦ
 λουθηῶσι καὶ ὀργῶσιν, ἀναπκύνονται ἐπὶ κλίνης μαλθακῆς,
 διότι τοῦτο ἀρμύζει εἰς τοὺς γέροντας. Ἄλλ' ἔλα εἰπέ μοι
 τοῦτο καὶ ἐξηγήθητι ἀληθῶς τίνας εἶσαι ὑπηρετῆς; καὶ τίνας
 εἶναι ὁ κῆπος οὗτος τὸν ὁποῖον καλλιεργεῖς; πρὸς τούτους δὲ
 εἰπέ μοι καὶ τοῦτο εὐλικρινῶς, διὰ νὰ γνωρίζω καλῶς, ἂν πραγ-
 ματικῶς ἢ νῆτος αὐτῆ ὅπου ἤλθομεν εἶναι ἡ Ἰθάκη, καθὼς
 μοι εἰπέ τις τὸν ὁποῖον συνήντησα πρὸ ὀλίγου ἐνῶ ἤρχόμην
 ἐδῶ, ὅστις ὅμως δὲν εἶχεν ὄλω; διόλου σώας τὰς φρένας, διότι
 δὲν εἶχε τὴν ὑπομονὴν ν' ἀκούτῃ τοὺς λόγους μου καὶ νὰ μοι
 ἀποκριθῇ, ὅτε τὸν ἠρώτων περὶ τίνος ξένου μου, ἐὰν ζῆ καὶ ὑ-
 πέρχη ἀκόμη, ἢ ἂν ἀπέθανε καὶ κατέβη εἰς τὰ βασίλεια τοῦ
 Πλούτωνος. Θὰ σοι εἶπω δὲ καὶ τι καὶ πρόσεζον εἰς τοὺς λό-
 γους μου· ἄλλοτε ἐφιλοξένησα εἰς τὴν πατρίδα μου ἀνθρωπὸν
 τινα ὅστις ἤλθεν εἰς τὴν οἰκίαν μου· καὶ ἀκόμη, ἐκ τῶν ἀλ-
 λοδαπῶν φίλων μου, δὲν εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν οἰκίαν μου τοι-
 οῦτος ἄλλος ὡς ἐκείνον· ἐκαυχᾶτο δὲ ὅτι κατήγετο ἐκ τῆς Ἰ-
 θάκης καὶ ὅτι εἶχε πατέρα τὸν Λαέρτην ἰὸν υἱὸν τοῦ Ἄρκει-
 σίου. Τὸν ἔφερα εἰς τὴν οἰκίαν μου, τὸν ἐφιλοξένησα καὶ τὸν
 ἐπεριποιήθην ἐγκαρδίως, διότι εἶχα πολλὰ πλούτη καὶ τῷ προ-
 σέφερον πλούσια φιλικὰ δῶρα, ὅποια ἔπρεπε. Τῷ ἔδωκα πρῶ-
 τον ἐπτὰ καλῶς κατειργασμένα τάλαντα χρυσοῦ, τῷ ἔδωκα
 ἐπίσης μέγαν ὀλοάργυρον κρατῆρα πεποικιλμένον μὲ ἄνθη, προ-
 σέτι δὲ δώδεκα μονὰ ἐπανωφόρια καὶ ἄλλους τόσους τάπητας,
 καὶ ἰσαριθμούς ἐπενδύτας, καὶ ἄλλους τόσους χιτῶνας καὶ χω-
 ριστὰ πάλιν τῷ ἐπέτρεψα νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ τῶν γυναικῶν μου
 κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του, τέσσαρας τὰς ὠραιοτέρας καὶ τὰς
 μᾶλλον ἐπιτηδεῖας περὶ τὰ γυναικεῖα ἔργα.»

Πρὸς τοῦτον δὲ θαυματοῦν ἀπήντησεν ὁ πατήρ του·

«Ὁ ξένε, πραγματικῶς εὐρίσκεσαι μὲν εἰς τὴν χώραν περὶ

τῆς ὁποίας με ἐρωτᾷς, ἀλλ' ἤδη τὴν ἐξουσιάζουσιν ἄνθρωποι αὐθαίρετοι καὶ θρασεῖς, καὶ εἰς μάτην προσέφερες τὰ ἄπειρα δῶρα ἅτινα μοὶ ἀπαρίθμησας. Ἐὰν εὕρισκες ζῶντα εἰς τὴν Ἰθάκην τὸν ξένον σου, δὲν θὰ σὲ ἀπέστειλε χωρὶς· νὰ σὲ φιλοξενήσῃ εὐγενῶς καὶ χωρὶς νὰ σοὶ προσφέρῃ πλούσια δῶρα, ἄξια ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἔλαβε παρὰ σοῦ. Ἀλλ' εἰπέ μοι τοῦτο καὶ διηγῆσαι με καταλεπτῶς· πρὸ πόσων ἐτῶν ἐφιλοξένησες τὸν κακόμενον ἐκεῖνον ξένον; Φεῦ! ἦτο υἱός μου, ἔὰν τὸ παρελθὸν δὲν εἶναι ὄνειρον. Τὸν δυστυχῆ! μακρὰν ποῦ τῆς πατρίδος του καὶ τῶν φίλων του ἢ εἰς κἀνὲν μέρος τῆς θαλάσσης; θὰ τὸν ἐραγον οἱ ἰχθύες, ἢ εἰς τὴν ξηρὰν ἐγένετο βορὰ τῶν ἀγρίων θηρίων καὶ τῶν σαρκοφάγων ὀρνέων, οὐδὲ σαβανώσασα αὐτὸν ἢ μῆτηρ του τὸν ἔκλυσεν οὔτε ἐγὼ ὁ πατήρ του, οὔτινες τὸν ἐγεννήσαμεν, οὔτε ἡ πολυζήτητος καὶ πλούσια σύζυγός του, ἡ ἐνάρετος Πηνελόπη, δὲν ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς του οὔτε ἔβρεξε διὰ τῶν δακρύων τῆς τὴν ἐπιθανάτιον κλίνην του· τὸ ὁποῖον καὶ εἶναι ἡ τιμὴ τῶν ἀποθανόντων. Ἀλλ' εἰπέ μοι καὶ τοῦτο ἀληθῶς διὰ νὰ τὸ γνωρίζω. Τίς εἶσαι; πόθεν εἶσαι; ποῦ εἶναι ἡ πατρίς σου καὶ οἱ γονεῖς σου; Εἰς ποῖον μέρος ἤραξες τὸ ταχὺ πλοῖον τὸ ὁποῖον σὲ ἔφερεν εἰς τὴν νῆσον ταύτην με τοὺς ἐξόχους συντρόφους σου; ἢ μήπως ἤλθες ἐπιβάτης με ξένον πλοῖον τὸ ὁποῖον ἐξηκολούθησε τὸν πλοῦν του ἀφοῦ ἀπέβης εἰς τὴν ξηρὰν;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος ὁ πολύσοφος Ὀδυσσεὺς εἶπε·
 «Λοιπὸν ἐγὼ θὰ σοὶ εἶπω ὅλα καταλεπτῶς· κατάγομαι μὲν ἀπὸ τὴν πόλιν Ἀλύβαντα ὅπου ἔχω μεγαλοπρεπῆ μέγαρα, εἶμαι δὲ υἱὸς τοῦ βασιλέως Ἀρεΐδαντος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Πολυπήμονος, καὶ ὀνομάζομαι Ἐπήριτος· ἀλλ' ἡ τύχη με ἀπεπλάνησε καὶ με ἔκαμε νὰ ἔλθω ἐδῶ ἀπὸ τὴν Σικανίαν, παρὰ τὴν θέλησίν μου· τὸ δὲ πλοῖόν μου εἶναι ἀρχιμένον ἐπὶ τῶν ἐσχατιῶν τῆς νήσου μακρὰν τῆς πόλεως. Τὸ ἔτος τοῦτο εἶναι τὸ πέμπτον ἀφ' οὗ ὁ κακότυχος Ὀδυσσεὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν καὶ ἔφυγεν ἀπὸ τὴν πατρίδα μου. Κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του αἰετοὶ οἰωνοὶ ἐπέτων πρὸς τὰ δεξιὰ του, ἐφ' οἷς μετὰ χαρᾶς τὸν προσέπευπον καὶ ἐκεῖνος ἔχαιρεν ἀπερχόμενος. Ἐνδομύχως δὲ ἠλπίζο-

μεν νὰ ἐπνιδωθῶμεν, νὰ φιλοξενηθῶμεν καὶ νὰ ἀνταλλάξω-
μεν λαμπρὰ δῶρα.»

Οὕτως εἶπε, καὶ σκοτεινὸν σύννεφον λύπης ἐκάλυψε τὸν
πατέρα του· λαβῶν δὲ καὶ μὲ τὰς δύο του χεῖρας μύρρην σκό-
νην, ἔχυσεν αὐτὴν θλιβερῶς στεναζῶν ἐπὶ τῆς πολιᾶς κεφα-
λῆς του. Τότε συνεκινήθη ἡ καρδία τοῦ Ὀδυσσεύς, καὶ ἡ δρι-
μεῖα ὀρμὴ τοῦ κλαίειν ἐξώρμησεν εἰς τὴν ρινὰ του, ἐνῶ παρε-
τήρει τὸν προσφιλῆ του πατέρα θρηνοῦντα καὶ περυσθῆς δρα-
μῶν τὸν ἐνηγκάλισθη, τὸν κατεφίλησε καὶ εἶπεν·

«Ἐγὼ εἶμι ἐκεῖνος περὶ τοῦ ὁποίου ἐξετάζεις, πάτερ μου,
ἰδοῦ με, μετὰ εἴκοσιν ἐτῶν ἀποδημίαν ἐπέστρεψα εἰς τὴν γλυ-
κεῖάν μου πατρίδα· ὅθεν παῦσον τοὺς θρήνους καὶ τὰ δάκρυα,
καὶ ἄκουσον τί θὰ σὲ εἶπω· ἀλλὰ πρέπει
νὰ σπεύσωμεν πολὺ, διότι ἐφόνευσα εἰς
τὰ ἀνάκτορά μου ὅλους τοὺς μνηστῆρας,
ἐκδικούμενος τὰς σκληρὰς ὕβρεις καὶ τὰ
κακουργήματά των.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ Λαέρτης
καὶ εἶπεν·

«Ἐὰν πράγματι εἶσαι σὺ ὁ Ὀδυσσεύς
μου, ὁ υἱὸς μου καὶ ἐπέστρεψες εἰς τὴν
νῆσον ταύτην, εἰπέ μοι κἀνὲν λίαν γνω-
στὸν σημεῖον διὰ νὰ πιστεύσω.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολύσοφος Ὀδυσσεύς.

«Ἴδὲ πρῶτον μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σου τὴν πληγὴν ταύτην
τὴν ὁποίαν, ὅτε μετέβην εἰς τὸν Πηρινασσόν, μοῦ κατέφερον
ἀγριόχοιρος διὰ τοῦ λευκοῦ ὀδόντος του· σὺ δὲ ὁ ἴδιος καὶ ἡ
σεβαστὴ μου μήτηρ μὲ εἶχατε ἀποστείλει πρὸς τὸν προσφιλῆ
πατέρα της Αὐτόλυκον, διὰ νὰ λάβω παρ' αὐτοῦ τὰ δῶρα, τὰ
ὁποῖα ὅτε ἤλθεν ἐδῶ συγκατετέθη καὶ ὑπεσχέθη νὰ μὲ δώ-
σῃ. Ἄκουσον ἀκόμη νὰ σοὶ περιγράψω τὰ δένδρα τοῦ καλ-
λιεργημένου κήπου σου ἅτινα τὸ πάλαι μὲ εἶχες χαρίσει· ὅτε
ἤμην παιδίον καὶ σὲ περηκολούθουν· ἐπεριπατοῦμεν ἐντὸς τοῦ
κήπου, μοὶ ἔλεγες τὸ ὄνομα ἐκάστου δένδρου καὶ μοὶ ἔδωκας
δεκατρεῖς ἀπιδίαις, δέκα μηλέας καὶ τεσσαράκοντα συκέας·

ΚΕΚΡΥΦΑΛΟΣ

μοι ὑπεσχέθης δὲ νὰ μοι δώσης καὶ πεντήκοντα σειράς κλημάτων τῶν ὁποίων ἕκαστον ἐτρυγᾶτο κατὰ διαφόρους ἐποχάς, καὶ ἕκαμνον παντὸς εἶδους σταφυλὰς ὁσάκις ἔφθανον ἐκ τοῦ Διὸς αἰ προσδιωρισμέναι ὄραι τοῦ ἔτους.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς, τοῦ δὲ γέροντος πατρός του ἐλύθησαν τὰ γόνατα καὶ ἡ ἀγαπητὴ καρδία, διότι ἀνεγνώρισε τὰ σημεῖα, τὰ ὁποῖα τῷ περιέγραψεν ἀκριβῶς ὁ Ὀδυσσεύς· περιέβαλε δὲ τὸν υἱὸν του μὲ τὰς χεῖρας καὶ ἀφ' ἑτέρου ὁ πολυπαθὴς θετὸς Ὀδυσσεύς τὸν ἐκράτησεν εἰς τὰς ἀγκάλας του λειποψυχοῦντα. Ἀποῦ δὲ ἀνέπνευσεν ἐκ νέου καὶ ἐπανεῦρε τὰς αἰσθήσεις του εἶπε·

«Ζεῦ πάτερ! βεβιάως λοιπὸν ὑπάρχουσιν ἀκόμη θεοὶ εἰς τὸν ἐκτεταμένον Ὀλυμπόν ἐάν ἦναι ἀληθὲς ὅτι οἱ μνηστῆρες ἐτιμωρήθησαν διὰ τὰ ἀνοσιουργήματα καὶ τὰς κακὰς τῶν πράξεις· τὴν ὄρα ὅμως φοβοῦμαι τρομερὰ, μήπως οἱ Ἰθακήσιοι ἔλθωσιν ἐδῶ νὰ μᾶς προσβάλλωσι, καὶ διαδώσωσι πρὸς τούτοις τὴν εἰδήσιν εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῶν Κεφαλλήνων.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολυσύνετος Ὀδυσσεύς·

«Ἐχε θάρρος, ἄς μὴ φροντίζη περὶ τούτων ἡ ψυχὴ σου. Ἄλλ' ἄς ὑπάγωμεν εἰς τὴν οἰκίαν, ἣτις κεῖται πλησίον τοῦ κήπου. Ἔστειλα προηγουμένως ἐκεῖ τὸν Τηλέμαχον καὶ τὸν βουκόλον Φιλοίτιον καὶ τὸν χοιροβοσκὸν Εὐμαῖον διὰ νὰ μᾶς προτοιμάσωσι γεῦμα ὅσον τὸ δυνατόν ταχέως.»

Ἀποῦ δὲ εἶπον ταῦτα, ἐπροχώρησαν πρὸς τὸ ὠραῖον οἶκον· φθάσαντες δὲ εἰς τὰ λαμπρὰ διὰ κατοικίαν δωμάτια, εὗρον τὸν Τηλέμαχον μετὰ τοῦ βουκόλου καὶ τοῦ χοιροβοσκοῦ ἀσχολουμένους νὰ κόπτωσι τὰ κρέατα καὶ νὰ μιγνύωσι μὲ ὕδωρ τὸν μαῦρον οἶνον.

Ἐν τῷ μεταξύ δὲ ἡ πιστὴ Σικελὴ ὑπνέτριξα ἔλουσε τὸν μεγαλόκαρδον Λαέρτην, τὸν ἔχρισε δι' ἐλαίου καὶ τὸν περιέβαλε μὲ λαμπρὸν ἐπανωφόριον. Ἐπελθούσα δὲ ἡ Ἀθηνᾶ, ἀπέδωκε δύναμιν εἰς τὰ μέλη τοῦ ποιμένου τῶν λαῶν καὶ τὸν ἔκαμεν ὑψηλότερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον παρ' ὅ,τι ἦτο πρότερον. Ἐξῆλθε τοῦ λουτήρος, ὁ δὲ προσφιλεῖς υἱὸς του τὸν ἐθαύ-

μαζε βλέπων ὅτι ἦτο ὅμοιος σχεδὸν μὲ τοὺς αἰωνίους θεούς·
καὶ ἀπευθυνθεὶς πρὸς αὐτὸν τῷ ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς ταχέως
λόγους·

«Πάτερ μου ἀνχμφιβόλως κάνεις ἐκ τῶν αἰωνίων θεῶν σὲ
κατέστησε μεγαλοπρεπέστερον καὶ ὠραιότερον.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Ἀχέρτης·

«Εἶθε, ὦ παντοδύναμε Ζεῦ καὶ Ἄθηνᾶ καὶ Ἄπολλον, νὰ
εὐρισκόμην χθές ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μας, οἷος ἤμην ὅταν ἐπὶ
κεφαλής τῶν Κεφαλλήνων ἐκυρίευσα τὴν ἐπὶ τῆς ἠπείρου κα-
λοκτισμένην πόλιν Νήρικον (Λευκάδα). Τὸ σῆθος ἔχον κεκα-
λυμμένον ὑπὸ τῶν ὄπλων μου θὰ σὰς ἐβοήθουν καὶ θὰ ἀντιπα-
ρετασσόμην κατὰ τῶν μνηστήρων. Ταχέως τότε πολλῶν ἐκ
τῶν ἀναιδῶν ἐκείνων μνηστήρων ἤθελον περᾶλύσει τὰ γόνατα
ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μας, σὺ δὲ Ὀδυσσεῦ, ἤθελος ἐξιλεωθῆ
ἐνδομύχως.»

Τοιαῦτα μὲν ἔλεγον πατήρ καὶ υἱὸς μεταξύ των, οἱ δὲ ἄλ-
λοι ἐτελείωσαν τὰς προστοιμασίας καὶ παρέθεσαν τὴν τράπεζαν,
ἐκάθησαν δὲ ὅλοι κατὰ τάξιν ἐπὶ ἀνακλινητῶν καὶ ἀνα-
παυτικῶν ἐδρῶν καὶ ἤρχισαν νὰ τρώωσιν, ὅτε ἦλθε πλησίον
καὶ ὁ γέρον Δολίος μετὰ τῶν υἱῶν του κεκοπιακότες ἐκ τῆς
ἐργασίας, ὑπῆγε δὲ καὶ τοὺς προσεκάλεσεν ἡ γραῖα Σικελὴ μη-
τέρα, ἥτις τοὺς μὲν υἱοὺς τοῦ Δολίου εἶχεν ἀναθρέψει, τὸν δὲ
γέροντα ἐπεριποιεῖτο ἀφότου ἐθάρυνον αὐτὸν τὰ ἔτη. Αὐτοὶ
λοιπὸν, καθὼς εἶδον τὸν Ὀδυσσεῦ τὸν ἀνεγνώρισαν ἐν τῇ ψυχῇ
των καὶ ἐστάθησαν ἐκπληκτοί· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς προσαγορεύ-
σας αὐτοὺς μὲ γλυκεῖς λόγους εἶπεν·

«ὦ γέρον, κάθησον εἰς τὴν τράπεζαν καὶ ἄφες τὴν ἐκπλη-
ξιν, διότι ἐνῶ πρὸ πολλοῦ ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἀρχίσωμεν τὸ φαγη-
τὸν, ἐκάθημεθα ἐν τούτοις ἐδῶ τόσῃν ὥρᾳ περιμένοντές σας.»

Ταῦτα λοιπὸν εἶπεν, ὁ δὲ Δολίος ἐσήκωσε καὶ τὰς δύο του
χεῖρας καὶ ἔδραμε κατ' εὐθείαν πρὸς τὸν Ὀδυσσεῦ, ἔλαβε τὰς
χεῖράς του, κατεφίλησεν αὐτάς καὶ τῷ ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς τα-
χέως λόγους·

«ὦ ἀγαπήτῃ, ἀφοῦ ἐπανῆλθες πλησίον ἐκείνων οἵτινες τό-
σον διακκαῶς σὲ ἐπεθύμουν, καὶ οἵτινες δὲν ἠλπίζον πλέον νὰ σὲ

ἐπαινῶσιν, ἀλλ' αὐτοὶ οἱ θεοὶ σέ ἐπανεφέρων, ὑγίαινε καὶ καλῶς ὤρισας, εἴθε δὲ οἱ θεοὶ νὰ σοὶ χαρίσωσιν εὐδαιμονίαν. Ἄλλ' εἰπέ μοι τοῦτο ἀληθῶς, διὰ νὰ γνωρίζω καλῶς, ἐκν γνωρίζῃ ἤδη καθαρὰ καὶ ἡ περινοὺς Πηνελόπην, ὅτι σὺ ἐπικνήθεις ἐν- ταῦθα ἢ νὰ σπεύσωμεν νὰ τῇ φέρωμεν τὴν εἰδήσιν ; »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος ὁ πολυσύνετος Ὀδυσσεὺς εἶπεν·

« ὦ γέρον, τὸ ἤξεύρει ἤδη· δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ κοπιᾷσθης δι' αὐτό· »

Εἰπὼν ταῦτα ὁ ἥρως ἐκάθησε πάλιν ἐπὶ τῆς καλῶς κκτειρ- γασμένης καθέδρας του, περὶ αὐτὸν δὲ οἱ υἱοὶ τοῦ Δολίου, μι- μούμενοι τὸν πατέρα των, ἐχαιρέτιζον τὸν ἔνδοξον Ὀδυσσέα διὰ λόγων καὶ ἡσπάζοντο τὰς χεῖράς του· μετὰ ταῦτα δὲ ἐ- κάθησαν κατὰ σειράν πλησίον τοῦ πατρὸς των Δολίου.

Ἐνῶ οὗτοι εἰς τὴν ἐξοχικὴν οἰκίαν εὐωχοῦντο, ἡ Φήμη διέτρεξεν εὐθύς ὅλα τὰ μέρη τῆς πόλεως μνηστῆς, ἀναγγέλ- λουσα πανταχοῦ τὴν ἀπαισίαν τύχην καὶ τὸν θάνατον τῶν μνηστήρων, εἰς τὴν εἰδήσιν δὲ ταύτην οἱ πολῖται συνέρρευσαν πανταχόθεν πρὸ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Ὀδυσσεῶς ἅτινα ἀντήχη- σαν ἐκ τῶν στεναγμῶν καὶ ὀδυρμῶν των· ἐξέφερον δὲ τοὺς νε- κροὺς των ὁ καθεὶς καὶ τοὺς ἔθαπτον, τὰ δὲ πτώματα ἐκεί- νων οἵτινες ἦσαν ἀπὸ ἄλλας πόλεις τὰ ἀπέθετον εἰς ἀλιευτικὰ πλοίαρκα καὶ ἔστελλον τὸν καθένα εἰς τὴν οἰκίαν του· ἔπειτα, μὲ καρδίαν τεθλιμμένην, μετέβησαν ἄθροοι εἰς τὴν ἀγοράν. Ἀφοῦ δὲ συνηθροίσθησαν καὶ ἤλθον ὅλοι εἰς τὴν ἀγοράν, ἠγέρ- θη μεταξὺ αὐτῶν καὶ ὠμίλησε πρῶτος ὁ Εὐπεΐθης· διότι ἀφό- ρητον λύπην ἠσθάνετο ἡ ψυχὴ του διὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ του Ἀντινόου τὸν ὁποῖον ἐφόνευσε πρῶτον ὁ θεὸς Ὀδυσσεὺς. Δακρυρροῶν λοιπὸν δι' αὐτὸν ἐδημηγόρησε πρὸς τὸ πλῆθος καὶ εἶπεν·

« ὦ φίλοι, ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπραξε μέγα κακούργημα κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Ποῦ εἶναι ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ἄλλοτε ὠδήγησε πολλοὺς καὶ γενναίους ἐπὶ τῶν πλοίων ; Τὰ κοῖλα πλοῖα ἀπω- λέσθησαν, οἱ πολεμιστὰι κκτεστράφησαν, αὐτούς δὲ πάλιν τοὺς ἐξοχωτέρους τῶν Κεφαλλήνων ἐπιστρέψας ἐφόνευσεν. Ἄ- κούσατέ με λοιπὸν, ἔλθετε ταχέως καὶ πρὶν φύγη ἢ εἰς τὴν

Πύλον ἢ εἰς τὴν ἱερὰν Ἥλιδα, ὅπου βασιλεύουσιν οἱ Ἐπειοί, ἃς ἐπέλθωμεν κατ' αὐτοῦ· εἰδεμὴ θὰ εἴμεθα διὰ παντός· κατ' τρησχυμένοι, διὰτι πράγματι εἶναι ἀτιμία νὰ μάθωσι ταῦτα καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, ὅτι δὲν ἐξεδικήθημεν τοὺς φονεῖς τῶν υἱῶν μας καὶ τῶν ἀδελφῶν μας. Εἰς ἐμὲ ἡ ζωὴ θὰ ἦναι πολὺ πικρὰ· προτιμῶ νὰ ἀποθάνω καὶ νὰ καταβῶ τὸ ταχύτερον εἰς τοὺς νεκρούς· Ἀλλὰ δράμωμεν μὴ τυχὸν μᾶς προλάβωσιν ἐκεῖνοι καὶ ἀποπλεύσωσιν ἐκ τῆς νήσου.»

Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Εὐπείθης δακρυροῶν, ἡ δὲ συγκίνησις ἐκυρίευσεν ὅλους τοὺς Ἕλληνας· κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐπλησίασαν αὐτοὺς ὁ Μένων καὶ ὁ θεῖος ἀοιδὸς Φήμιος, ἐλθόντες ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ὀδυσσεῶς, ἀφ' οὗ τοὺς ἄφησεν ὁ ὕπνος, ἐστάθησαν δὲ εἰς τὸ μέσον τῆς συναλεύσεως· ὅλοι δὲ οἱ περιεστῶτες ἐξεπλάγησαν. Πρὸς τοὺς δὲ ἐδημηγόρησεν ὁ πολυσύνετος Μένων καὶ εἶπεν·

«Ἰθακήσιοι, ἀκούσατε προσεκτικῶς ὅσα θὰ σᾶς εἶπω. Ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν ἐξετέλεσε τοιοῦτον ἔργον ἄνευ τῆς θελήσεως τῶν θεῶν. Εἶδον ἰδίους ὀφθαλμοῖς ἀθάνατόν τινα θεὸν ὅστις, ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ Μέντορος, ὅτε μὲν ἐφαίνετο ἐνώπιον τοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ τὸν ἐνεθάρρυνεν, ὅτε δὲ διεγείρων τοὺς μνηστῆρας παρώρμα αὐτοὺς ἐντὸς τῆς μεγάλης αἰθούσης τῶν ἀνακτόρων, οὗτοι δὲ ἐπιπτον σωρηδόν.»

Οὕτως εἶπεν, ὠχρὸς δὲ φόβος κατεκυρίευσεν ὅλους. Τότε ἠγέρθη μετὰ τῶν ὄλων ὁ γέρων ἦρως Ἀλιθέρτης, ὁ υἱὸς τοῦ Μάστορος· διότι αὐτὸς μόνος ἐσυλλογιζέτο τὰ παρελθόντα καὶ προέβλεπε τὰ μέλλοντα. Θέλων λοιπὸν τὸ καλὸν τῶν ἐδημηγόρησε καὶ εἶπεν·

«Ἀκούσατε τώρα καὶ ἐμὲ, ὦ Ἰθακήσιοι, τί θὰ σᾶς εἶπω· τὰ πράγματα ταῦτα, ὦ φίλοι, συνέβησαν ἕνεκα τῆς κακίας σας, διότι δὲν ἐπέθεσθε εἰς ἐμὲ, οὔτε εἰς τὸν ποιμένα τῶν λαῶν Μέντορα, νὰ περιστείλητε τὴν ἀνθάδειαν τῶν υἱῶν σας, ἀλλ' ἐπετρέπατε εἰς αὐτοὺς νὰ δικπράττωσι μέγαρα κακουργήματα, κατατρώγοντες τὴν περιουσίαν καὶ ὑβρίζοντες τὴν σύζυγον τοῦ ἐξοχωτέρου τῶν ἠρώων, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζον ὅτι δὲν θὰ ἐπανεβλεπον οὐδέποτε· τώρα δὲ ἃς γείνη τοιοῦτοτρόπως κα-

θῶς σὰς λέγω· ἀκούσατε τὰς συμβουλὰς μου, ἄς μὴ ἐπέλθω-
μεν κατ' αὐτοῦ, μήπως τις ἐπισύρῃ καὶ καθ' ἑκυτοῦ τὸν δ-
λεθρον.»

Οὕτως εἶπε, καὶ οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἡμίσεις ἀνεχώ-
ρησαν μετὰ μεγάλου θορύβου, οἱ δὲ ἄλλοι ἔμειναν ἐκεῖ συνα-
θροισμένοι· διότι δὲν τοὺς ἤρρεσαν ἢ συμβουλὰ αὐτῶν, ἀλλ' ὑπά-
κουσαν εἰς τὸν Εὐπειθήν, ἔπειτα δὲ ἔδραμον ταχέως διὰ τὰ
λάβωσι τὰ ὄπλα των. Ἄρου δὲ ἐφόρουν τὰ ἀπκστράπτοντα
ὄπλα των, διήλθον τὴν ἐκτεταμένην πάλιν εἰς στοίχους πε-
πυκνωμένους· ἀρχηγὸς δὲ τῶν ἀνοήτων τούτων ἔγεινεν ὁ Εὐ-
πειθής, καὶ ἤλπιζε τὰ ἐκδικήτη τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ του,
ἀλλὰ δὲν ἔμελλε τὰ ἐπιστρέψῃ ἰπίσω, ἐπειδὴ ἐκεῖ ἤθελε τὸν
εὖραι ὁ θάνατος. Τότε ὁμως ἡ Ἀθηναῖα εἶπε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ
Κρόνου Δία·

«Πάτερ ἡμῶν, υἱὲ τοῦ Κρόνου, ὑπέρτατε βασιλεῦ, ἀποκρί-
θητι εἰς τὴν ἐρώτησίν μου, τί ἄρα γε κρύπτεις ἐντὸς τοῦ νοῦς
σου; Ἄρα γε θὰ διεγείρης μεταξὺ αὐτῶν πόλεμον καὶ δεινὴν
μάχην, ἢ θὰ συμβιβάσῃς πάλιν καὶ τὰ δύο μέρη φιλικῶς.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος ὁ νεφεληγερέτης Ζεὺς εἶπε·

«Κόρη μου, δικαίῃ μὲ ἐρωτᾷς καὶ ἐξετάζεις ταῦτα; τὸ σχε-
διὸν τοῦτο, τὸ τὰ ἐκδικηθῆ ἢ ἢ τὸς μνηστῆρας ἄμα ἐπι-
στρέψῃ ὁ Ὀδυσσεὺς, δὲν τὸ ἐμελέτησες σὺ; πρᾶξον λοιπὸν ὅπως
θέλῃς, ἀκουσον ὁμως τὰς ὁρθὰς παρρητήσεις μου. Ἄρου ὁ θεὸς
Ὀδυσσεὺς ἐτιμώρησε τοὺς μνηστῆρας, ἄς ἐπισφραγίσῃ διὰ θυ-
σιῶν καὶ ὄρκων εἰλικρινῆ συνθήκην μὲ αὐτοὺς καὶ ἄς βασιλεύσῃ
ἡσύχως εἰς τὸ μέλλον, ἡμεῖς δὲ ἄς κάμωμεν αὐτοὺς τὰ λησμο-
νήσωσι τὸν φόνον τῶν υἱῶν των καὶ τῶν ἀδελφῶν των· ἄς ἀ-
γκυπῶνται ἀμοιβαίως καθὼς καὶ πρότερον, ἄς ἐπικρατῇ δὲ με-
ταξὺ των δικρῆς εἰρήνη καὶ εὐδαιμονία.»

Οὕτως εἰπὼν παρώτρυνε τὴν Ἀθηναῖαν, ἥτις καὶ πρότερον
ἐπεθύμει τοῦτο καὶ ἀμέτῳς κατέβη δρομαία ἐκ τῶν κορυφῶν
τοῦ Ὀλύμπου.

Ἐν τούτοις εἰς τὸν οἶκον τοῦ Λαέρτου οἱ συνδαιτυμόνες εἶ-
χον χορτάσει ἀπὸ φαγητῶν, ὅτε ὁ πολυπαθὴς θεὸς Ὀδυσσεὺς
ἔλαβε τὸν λόγον καὶ εἶπεν·

α' Ἄς ἐξέλθῃ κάνας, νὰ παρατηρήσῃ μήπως ἔφθασαν πλησίον μας.»

Οὕτως εἶπε, καὶ ὑπακούων εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ εἰς τῶν υἱῶν τοῦ Δολίου ἔτρεξε καὶ ἐστάθη ἐπὶ τῆς εἰσόδου, ὁπόθεν εἶδε τὸ πλῆθος τὸ ὁποῖον ἐπροχώρει ἀμέσως δὲ ἀπέτεινε πρὸς τὸν Ὀδυσσεά τοῦς πτερωτοῦς τούτους λόγους:

α' Ἰδοὺ οὗτοι ἔφθασαν πλησίον, ἃς σπεύσωμεν λοιπὸν νὰ δπλαισθῶμεν.»

Οὕτως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ ἀμέσως ἠγέρθησαν καὶ ἐνεδύθησαν τὰ ὄπλα των, τέσσαρες μὲν οἱ μετὰ τοῦ Ὀδυσσεώς, ἐξ δὲ οἱ υἱοὶ τοῦ Δολίου· ἐν τούτοις καὶ ὁ Λαέρτης καὶ ὁ Δολίος, ἂν καὶ γέροντες λευκότριχες, ὠπλίσθησαν ὅμως ἐξ ἀνάγκης διὰ νὰ πολεμήσωσιν. Ἀφοῦ δὲ ἐνεδύθησαν τὰ ἀπαστράπτοντα ὄπλα, ἤνοιξαν εὐθὺς τὰς θύρας καὶ ἐξῆλθον, ἀρχηγὸς δὲ ἦτο ὁ Ὀδυσσεύς.

Τότε ἦλθε πλησίον αὐτῶν ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀθηνᾶ, λαβοῦσα τὴν μορφήν καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Μέντορος. Ἰδὼν αὐτὴν ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς ἐχάρη καθ' ὑπερβολὴν, καὶ ἀμέσως εἶπε πρὸς τὸν προσφιλέν υἱὸν τοῦ Τηλέμαχον τὰ ἐξῆς:

«Τηλέμαχε, ἰδοὺ ἡ στιγμή καθ' ἣν θὰ μάθῃς ὁρμῶν ἐν μέσῳ τῶν πολεμούντων, ὅτι τοιοῦτοτρόπως ἀναδεικνύονται οἱ ἠρώες, πρόσεξον μὴ κατασιχύνῃς τὴν γενεάν των πατέρων σου οἵτινες καὶ πρότερον διεκρινόμεθα εἰς ὄλην τὴν ὑφήλιον διὰ τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ ἀνδρικὸν θάρρος μας.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀμέσως ἀπήντησεν ὁ περίουτος Τηλέμαχος:

«Θὰ ἰδῆς, ἀγαπητέ μοι πάτερ, ἂν ἴσως ἐπιθυμῇ τοῦτο ἡ ψυχὴ σου, ὅτι δὲν θὰ κατασιχύνω τὴν γενεάν σου, ὡς φοβεῖσαι.»

Οὕτως ἀπήντησεν ὁ Τηλέμαχος κατευχαριστήθη δὲ ὁ Λαέρτης καὶ εἶπε τὰ ἐξῆς:

α' Ὡ ἀγαπητοὶ θεοὶ! ὁποῖα ἡμέρα εἶναι δι' ἐμὲ αὕτη! ἡ καρδία μου σκιρτᾷ ὑπὸ χαρᾶς· ὁ υἱός μου καὶ ἔγγονός μου φιλονεικοῦσι περὶ ἀνδρείας καὶ γενναιότητος.»

Πλησιάζοντα δὲ αὐτὸν ἡ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ εἶπεν:

α' Ὡ υἱὲ τοῦ Ἀρκείσιου προσφιλέστατε ὄλων τῶν συντρόφων μου, ἐπικκλέστητι τὴν γλαυκῶπιδα Ἀθηνᾶν καὶ τὸν πα-

τέρει Δία καὶ ῥίψε παρρυθὺς μακρὰν τὸ παλλόμενον μακρόσκιον δόρυ σου.»

Οὕτως εἶπεν ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖα καὶ τῷ ἐνέπνευσε μέγα θάρρος. Εὐχῆθεις λοιπὸν οὗτος ἀμέσως εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ παντοδυνάμου Διὸς, ἔρριψε παρρυθὺς μακρὰν τὸ παλλόμενον μακρόσκιον δόρυ του καὶ ἐκτύπησε τὸν Εὐπείθην εἰς τὴν χαλκίην περικεφαλαίην του, δὲν ἠδυνήθη ὅμως αὐτὴ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ ἀκόντιον, ἀλλ' ἐπέρασαν ὁ χαλκὸς πέρα καὶ πέρα καὶ διέσχυσε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ἐβρόντησε δὲ πεσὼν, καὶ ἐβόιζαν τὰ ὄπλα ἐπάνω του. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ ἔνδοξος υἱὸς του ὤρμησαν κατὰ τῶν προμάχων καὶ ἐκτύπων μὲ τὰ ξίφη καὶ μὲ τὰ ἀμφίκυρτον αἰχμὴν ἔχοντα ἀκόντια των. Καὶ ἴσως ἤθελον τοὺς φονεύσει ὅλους καὶ τοὺς στερήσει τὴν ὥραν τῆς ἐπιστροφῆς, ἐὰν μὴ ἡ θυγάτηρ τοῦ αἰγιόχου Διὸς δὲν ἐφώναζε μεγαλοφώνως καὶ δὲν ἐμπόδιζε τοιοῦτοτρόπως τοὺς διαμαχομένους κρᾶζασα·

«Ἦ Ἰθακήσιοι, παύσατε τὸν καταστρεπτικὸν τοῦτον πόλεμον, μὴ χύνετε περισσώτερον αἷμα καὶ ἀποχωρισθῆτε | ἀμέσως.»

Οὕτως εἶπεν ἡ Ἀθηναῖα, ὠχρὸς δὲ φόβος κατέλαβεν ὅλους· ἐκ τοῦ φόβου δὲ ἐξέφυγον τῶν χειρῶν των τὰ ὄπλα καὶ ἔπεσαν ὅλοι κατὰ γῆς, ἅμα ἤκουσαν τὴν φωνὴν τῆς θεᾶς· ὅλοι δὲ οἱ πολῖται ἐπέστρεψαν παρρυθὺς ὀπίσω εἰς τὴν πόλιν ἐπιθυμοῦντες νὰ σώσωσι τὴν ζωὴν των. Ἐφώναζε δὲ τότε φοβερὰ ὁ πολυπαθὴς θεὸς Ὀδυσσεὺς καὶ ἀναπηδήσας ὤρμησεν ἐπὶ τὴν καταδίωξιν των ὡς ὑψιπέτης ἀετός. Τὴν στιγμὴν λοιπὸν ἀκριβῶς ταύτην ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἐσφενδόνισεν ἀτμώδη κεραυνὸν, ὅστις κατέπεσεν ἔμπροσθεν τῆς γλαυκώπιδος Ἀθηναῖς, τῆς θυγατρὸς τοῦ πανισχύρου πατρὸς. Ἀμέσως λοιπὸν τότε ἡ γλαυκῶπις Ἀθηναῖα εἶπε πρὸς τὸν Ὀδυσσεῖα·

«Θρέμμα τοῦ Διὸς, υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, κρατήσου πλέον καὶ παῦσον τὸν ἐμφύλιον τοῦτον πόλεμον, μήπως ὀργισθῇ ἐναντίον σου ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, ὁ κυβερνήτης τοῦ παντὸς Ζεὺς.»

Οὕτως εἶπεν ἡ Ἀθηναῖα, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ὑπήκουσε καὶ ἔ-

χαίρειν ἔνδομόχως. Μετὰ ταῦτα ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖα, ἡ θυγάτηρ τοῦ αἰγιόχου Διὸς, ὑπὸ τὴν μορφήν καὶ τὴν φωνὴν πάντοτε τοῦ Μέντορος συνῆψε συνθήκην μεταξὺ ἀμφοτέρων.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ «ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ».

6000

Τιμάται δραχμῶν 5.

